ION ARAMĂ

stînca speranței

ION ARAMĂ

STÂNCA SPERANŢEI

roman

Editura Militară, Bucureşti, 1980

Versiunea digitală 1.0 - decembrie 2021

Capitolul unu

1

Duse iarăşi binoclul la ochi.

Silueta rămăsese nemişcată pe vârful Stâncii, ca şi cum s-ar fi aflat dintotdeauna acolo, o parte din piatra neagră împresurată de valuri. Dar nu, Radu ştia bine că nu. Privise Stânca de sute de ori, cu ani în urmă îi schiţase conturul în caietul de elev-navigator („Ai talent la desen, dar fă-o mai exact”, îl mustrase într-un rând Bătrânul), nu, Stânca era neschimbată, nu exista nimic deasupra ei sau mai departe, pe ţărm, îndărătul ei, care să i se suprapună acum: un stâlp de semnalizare, un catarg de epavă, pilonul unei construcţii abia începute, un pom stingher.

— La orizont navă comercială, auzi el raportul semnalizatorului-observator.

— Bine, spuse îngroşându-şi glasul ca să semene cu al comandantului.

— Bine, spuse şi comandantul, din colţul celălalt al punţii de comandă.

A şi auzit, gândi. Prezent în fiecare clipă. Trebuie să te naşti cu asta în sânge.

Se bucură că are un motiv oarecare să se uite din nou prin binoclu. Aruncă o privire navei comerciale depărtate – punct stingher pe orizontul gol de culoarea aramei – apoi se întoarse fără grabă şi reveni la Stâncă, Desluşea acum bine silueta încremenită ca o statuie, apoi ceva se clinti, ceva începu să fluture. „O să-ţi fac semn cu eşarfa violet...” Da, bătea în violet, dar acum, la apusul soarelui, toate lucrurile băteau în violet.

Încerca să se mintă, să-şi întârzie bucuria certitudinii; prea multe vise zadarnice, ca să mai creadă deplin. Nava gonea pe apa, trandafirie, apropiindu-se pieziş de ţărm. Undeva în prova se ivise farul, alb, vertical, izbind de departe privirea deprinsă cu întinderea orizontală. O nouă mişcare de translaţie cu binoclul; farul de la intrare, digul şi din nou Stânca. Iar pe Stâncă – acum nu mai avea nicio îndoială – dreaptă, în picioare, fluturând eşarfa, ea. Căută să-şi reprime triumful; nimic extraordinar, pur şi simplu Mia venise, de data asta era, într-

adevăr, acolo! Seară de seară, în ultimele zile, încrucişând apele din preajma ţărmului sau stând cu nava ancorată la câteva mile departe de port, îşi îndrepta privirea spre uriaşa piatră neagră, totdeauna neagră în umbra înaltă a falezei; de fiecare dată văzuse Stânca pustie. Nu e, n-a venit; ce să caute aici? se consola. Dar anul trecut – nu putea să uite scena – ca şi acum, venind din larg, o văzuse pe Stânca neagră în lumina săracă a crepusculului şi apăsa cu pieptul parapetul înalt, încercând inconştient să împingă nava în înaintarea ei spre port. Ca şi acum, pe Stânca neagră şi pustie, îi zărise silueta subţire, nemişcată, răbdătoare. După o oră (alergase din port până pe faleză, cum va alerga şi acum) îmbrăţişarea ei risipise iarăşi incertitudinea. Un ghem de incertitudini, asta era istoria prieteniei lui cu Mia, un joc de-a v-aţi ascunselea, avânturi repede reprimate, curaj-dezamăgire, indiferenţă şi zâmbet, şi iarăşi de la capăt. Uneori Mia drăgăstoasă, caldă, vibrând la orice atingere, apoi brusc „Lasă-mă!”, brutal aproape, ţi-e frică de mine sau de tine, ar fi vrut să-i strige şi să-i pună la picioare adevărul din inima lui. Alteori, Mia rece-străină-nepăsătoare, murmurând în ritmul paşilor, pe aleile Cişmigiului torid al vacanţei, o amintire din „Arta fugii” de Bach. „La cadenţa asta m-ai strâns de mână”, îşi amintea ea brusc, devenind sentimentală, iar el păcălit-încurajat se apropia, şi atunci Mia se depărta râzând. Care eşti tu, cea adevărată? ar fi vrut s-o întrebe, dar asta nu se întreabă, eşti nevoit să cercetezi cu răbdare, să măsori, să pui cap la cap rezultatele succesive şi să tragi concluzii, aşa cum afli oscilaţiile unui flux electric folosind un ampermetru sensibil. Dar cu ce ampermetru să stabileşti adevărata fire a unei fete, să explici o linie de conduită, să deduci o perspectivă, să defineşti un temperament? Ampermetrul lui psihologic oscila năuc în preajma Miei; dar tocmai când se socotea învins şi era pe punctul de a-şi pierde ultima speranţă, apărea un zâmbet, o mângâiere neaşteptată sau un cuvânt cald care-i spulbera iar îndoielile. Însăşi ultima întâlnire – el grăbit, nevoit să contramandeze visata excursie în Deltă, datorită unei plecări în larg – coborâse întrucâtva temperatura prieteniei lor. Şi iat-o acum, răbdătoare, pe Stânca mistuită de penumbră, agitând către el semnul tainic al speranţei – o eşarfă violet.

— Babord cinci cabluri, barcă de pescari!

Radu se întoarse spre semnalizator:

— Bine, Diţoiule.

— Bine! (Comandantul, ca un ecou).

Soldatul Diţoiu zâmbi, mândru că fusese de folos cu ceva acestor oameni importanţi, cu galoane aurii pe mânecă, cu binocluri atârnând pe piept. Era un băiat subţire, cu obraji încă neatinşi de larmă, părea un licean deghizat în uniformă de marinar, asta şi fusese, un licean, până toamna trecută, când încercase la electronică şi „ghinionul naibii, câteva sutimi...”

— Barca se depărtează spre larg!

— Bine! răspunse comandantul.

Puţin îmi pasă de barca din babord, uite dincoace, la tribord, pe Stânca înghiţită de amurg, uite-o pe Mia! Vă raportez că a venit, tovarăşe comandant, în seara asta n-o să mă mai vântur singur pe faleză cu privirile rătăcind pe chipurile anonime, n-o să mai ancorez solitar la o masă de pe terasa Cazinoului, ca să mă compătimească zâmbind soţia dumneavoastră: „Ce băiat cuminte!” în timp ce treceţi amândoi spre ringul de dans. Un obicei bun, după un şir de zile petrecut departe: o seară de dans, o compensaţie discretă pentru singurătatea ei. Şi-a noastră. Avem aceeaşi soartă aici, tovarăşe comandant, împărţim pătratul ăsta de punte, coborâm pe rând în cabină să furăm câteva ore de somn; unul dintre noi e sus tot timpul, să răspundă „bine” când la babord ni se semnalează o barcă; de ce acolo, pe ţărm, după întoarcere, să nu ne aştepte pe fiecare câte un zâmbet? De ce pentru mine mereu singurătatea?...

În seara asta, nu. Acolo, la tribord, e Mia...

Cu gândul la ea, îşi îndreptă statura suplă, de băieţandru, şi simţi haina strângându-l iarăşi la umeri. Totdeauna croitorul se mira:

— N-am pomenit, la talia asta, asemenea umeri... Ce sport practicaţi, tovarăşe?

El cobora privirea şi ascundea mâinile. Mâinile cu încheieturile puţin lăţite de la practicarea îndelungată a artelor marţiale.

— Nu, serios, insista croitorul plin de curiozitate.

— Ceva fotbal, înot, lupte libere... ca fiecare.

— Oricum, de dumneavoastră s-a prins mai mult decât de alţii.

Îi pipăia cu un gest profesional umărul şi se văita în glumă:

— Trebuie să modific tiparele. Şi să reduc din vatelină.

Îl bucurau aceste aprecieri, mai ales că se refereau nu la o calitate naturală, ci la una dobândită cu greu: ore de antrenament dur, sute de genuflexiuni cu un rucsac de douăzeci de kilograme în spate, „şcoala căderii", flotări, răsuciri, lovituri cu latul palmei într-o scândură, sărituri în adâncime, echerul, podul, şpagatul şi aşa mai departe. Iar rezultatul era triumful în faţa întrebării croitorului...

Altă întrebare pe care-o auzea des era: „Ce te uiţi aşa la mine?" Ochii verzi-cenuşii erau ascunşi de sprâncene dese care le puneau în evidenţă lumina enigmatică. O privire care uneori intimida, alteori stârnea o reacţie de contrariere. Constata fără voie forţa acestei priviri. Era destul să şi-o îndrepte asupra cuiva, fixă, în tăcere, şi omul se întrerupea brusc din vorbă, cum îşi întrerupe cursa un patinator ajuns pe neaşteptate la o porţiune de asfalt zgrunţuros. În schimb vocea îi era moale şi fără rezonanţă, de aceea îl invidia pe comandant pentru că articula cuvintele cu forţa şi precizia unui crainic de televiziune. Făcând abstracţie de voce, avea o părere bună despre înfăţişarea sa fizică. Un om ferm şi bine aşezat pe picioarele lui, care dispune de mai multă putere decât arată. Avea totdeauna un surplus de energie neutilizată, ceea ce îi dădea un sentiment de optimism şi încrederea că poate ieşi din orice încurcătură. Cât despre sensibilitate – moştenită de la mama sa – încerca să şi-o ascundă, de teamă să nu pară influenţabil. Prefera să-şi consume în interior reacţiile, străduindu-se să rămână pentru ceilalţi înţelegător dar ferm, două calităţi pe care el le socotea indispensabile profesiei: era ofiţer, avea în primire oameni şi complicata gospodărie modernă care se chema Vânătorul Opt; alături de comandant, împărţea bucuriile şi îngrijorările, satisfacţia şi nesomnul răspunderii.

— Te las să faci dumneata manevra de intrare, spuse comandantul.

Tresări. Tocmai acum, în amurg, când distanţele sunt înşelătoare? Perspectiva încercării îi stârni în suflet panică şi triumf. Ştia pe de rost comenzile, ştia cu precizie de secunde în ce moment anume trebuie micşorată viteza, câte grade trebuie să adauge la cârmă pentru ca nava să se înscrie exact pe

mijlocul spaţiului dintre faruri – intrarea în port; ştia, dar nu executase manevra niciodată.

— Vă mulţumesc, tovarăşe comandant. Aveţi încredere?

— Ei, trebuie să încerci. Există în toate un început. Te pomeneşti că mâine-poimâine...

— Ieşiţi la pensie? îl completă ironic.

Comandantul, căpitanul-locotenent Sava, cu cinci ani mai mare decât el, îi puse mâna pe umăr.

— A fost o zi prea frumoasă ca s-o fac pe supăratul.

— N-am vrut să vă supăr, spuse Radu repede.

— Hai, treci în locul meu. *Tenente,* consemnează în jurnalul de bord: ora şi minutul, ofiţerul secund începe manevra de intrare.

— Am înţeles, spuse locotenentul Palide, roşind uşor. Succes, tovarăşe locotenent-major!

Palade era ofiţer cu navigaţia. Cel mai tânăr dintre ei, în primul an de ambarcare. Aproape un adolescent, după înfăţişare. Se uita la ei, cei vechi, ca la nişte zei. Radu simţi admiraţia din privirea lui dogorindu-l ca un letcon apropiat de obraz.

— Sper să nu arunc nava pe dig, spuse ascunzându-şi satisfacţia îndărătul glumei anemice.

— Sper şi eu, zâmbi Sava. Nu eşti de ieri aici.

Nu era. Trei ani de ambarcare, mai întâi ca ofiţer cu navigaţia, iar de anul trecut, ca secund. Între el şi comandant era o prietenie discretă şi stabilă. Se cunoscuseră acum şapte ani. Ei, „bobocii”, făceau prima ieşire în larg. Sava, pe atunci locotenent, era ofiţer secund pe nava-şcoală. Avea ceva falnic, de cătană bătrână: mustăţi haiduceşti, care-i atârnau peste colţurile buzelor, mers legănat şi ferm, glas puternic. Coborâse pe punte, între ei; „bobocii” se îngrămădeau în jurul lui, îl întrebau nimicuri, el răspundea amănunţit, cu explicaţii largi, ca să le insufle încredere în navă şi în meserie. Istorisea peripeţii din larg, evoca vechi lupi-de-mare, împărţea poveţe – devenise idolul lor. După întoarcere, „bobocii” îşi lăsaseră mustăţi care le atârnau peste colţurile buzelor, şi comandanţii de batalioane duseseră o luptă subtilă împotriva acestei epidemii. În ultimul an de Institut, Radu fusese repartizat pentru practică pe Vânătorul de submarine Opt. Sava, ofiţer secund, îl ajutase mult în

pregătirea pentru examen şi-n înţelegerea vieţii pe o navă de luptă. Într-o discuţie mai neprotocolară Radu i-a amintit prima ieşire în larg şi vechea lui admiraţie pentru locotenentul de pe nava-şcoală; în plus, şi-a exprimat regretul că-l găsise fără mustaţa aceea falnică. Sava elaborase pe loc un aforism, în sensul că nu în mustaţă stă secretul reuşitei... După absolvire – examen luat cu brio, caracterizări excelente, i se dăduse posibilitatea să aleagă – ceruse să fie repartizat pe Vânătorul Opt. Doi ani, ofiţer cu navigaţia. Apoi comandantul navei se pensionase, Sava i-a luat locul şi Radu fusese promovat în funcţia de secund. Iar acum i se încredinţa, pentru prima oară, manevra de intrare în port.

— Ai emoţii'? întrebă Sava.

— Deocamdată, nu.

Simţea totuşi undeva, sub gulerul cămăşii albe (bunul obicei din marina tuturor statelor, la întoarcerea din larg oamenii îşi lasă ţinuta de toate zilele şi se-mbracă elegant) o zvâcnire ritmică, neplăcută. Întocmai ca odinioară, la umbra ceasului de la Universitate: vine?

Respiră adânc şi îşi porunci să fie calm. Învăţase procedeul dintr-o broşură pentru yoghinii începători, dar îşi amintea de el foarte rar. Se apropie de parbrizul înalt. Măsură cu o privire atentă distanţa până la far, apoi ordonă mecanicului de serviciu la telegrafele maşinilor:

— Jumătate viteză!

Soldatul repetă comanda, îngroşându-şi glasul, după moda locală, şi manevră mânerele cromate, cu bile negre de ebonit în vârf, ale telegrafelor.

În virtutea inerţiei, nava continua să se apropie cu viteză de far. Poziţia se schimba cu fiecare clipă; din spatele clădirii se văzu deodată celălalt far, al digului de sud, apoi digul însuşi ieşind la iveală ca un tren fumuriu şi interminabil. Radu se uită spre comandant, care se întorsese cam cu spatele şi-şi aprindea o ţigară, la adăpost de vânt. Mă lasă singur, îşi spuse simţind şi mai puternic zvâcnirea aceea de sub gulerul cămăşii. Maistrul timonier, scund, cu umerii laţi – îi vedea doar umerii şi ceafa tunsă mărunt – privea înainte, fără-ndoială aşteptând ordinele lui.

— Cinci grade dreapta, spuse Radu.

— Vin cinci grade dreapta, repetă gros maistrul timonier.

Nava se înscrise într-o curbă largă, elegantă, înclinându-se puţin. Ştia că acum vine pe direcţie, dar geamandura care trebuia ocolită întârzia să apară. Se înălţă pe vârfuri. Iată şi geamandura. Dădu ordin timonierului să mărească unghiul de cârmă şi trase iarăşi cu ochiul spre comandant. Faţa acestuia, masivă, cu maxilare late, rămânea impasibilă. Semnalizatorul se apropie cu câteva pavilioane în mână:

— Permiteţi să ridic indicativul navei?

Radu simţi iarăşi letconul apropiat de obraz, dar din alt motiv. Abia se abţinu să nu înjure: cum de uitase un amănunt ca acesta? Tuşi, ordonă cu glas ferm:

— Ridicaţi indicativul navei!

Soldatul alergă lângă catarg, după o clipă cele trei pavilioane viu colorate ţâşniră în sus, deasupra capetelor lor; le ştia pe de rost, trei steguleţe, reprezentând trei litere din codul de semnale, un fel de „parolă” pentru nava care intra în port.

Băiat bun Diţoiu ăsta, îi fulgeră prin minte. Dacă nu deschidea gura... Doar nu era treaba lui să-mi amintească de indicativ. Uite că mă iubesc băieţii...

Privi înainte. Nava venise pe direcţie, lunecând ferm printre cele două repere: geamandura în stânga, iar în dreapta farul ce străjuia digul de nord. Dar mai era curentul de la intrare, veşnica surpriză: capricios, după direcţia vântului, după hula de fund care scormonea pe nevăzute apa dintre diguri. Curentul acesta era marea necunoscută, marele risc. Dintr-o aruncătură de ochi, Radu îşi dădu seama că manevra pe care o socotise perfectă era pe cale să eşueze jalnic; privi farul care se apropia cu repeziciune la tribord; intră în panică, se întoarse brusc, surprinse un schimb de priviri complice între comandant şi maistrul timonier, apoi auzi zumzetul familiar al timonei electrice.

Deopotrivă uşurat şi jignit, înţelese că timonierul corecta unghiul de cârmă fără ca el, Radu, să-i fi dat vreo comandă; scăpase de perspectiva eşecului, dar ştia acum că îl supraveghează ca pe-un şcolar lăsat numai aparent să se descurce singur.

Restul era rutină: intrarea în port, drumul domol prin canal, defilarea lentă prin faţa celorlalte nave, apoi ancorarea în locul

cuvenit. Maşinile încet înapoi, foarte încet, stop, pupa navei alăturată de cheu „la milimetru”, ca sub mâna unui veritabil comandant – dar gustul amar persista.

— Te-ai descurcat bine, îl lăudă Sava. Ţi-am spus, mâine-poimâine...

În întuneric n-avea cum să-i vadă expresia feţei. Dar nu era greu de ghicit că încerca să-l consoleze. Ridică din umeri, încă obsedat de panica aceea scurtă şi intensă, care-l paralizase pentru o clipă.

— Mai am de învăţat, tovarăşe comandant. În orice caz, la a doua încercare...

— Lasă modestia. Acolo, între faruri, nimeni nu intră liniştit. Poate tocmai asta-i frumuseţea. Fără puţină emoţie, ar părea o promenadă oarecare. Ai stabilit serviciile?

— Da. Rămâne la bord maistrul principal Herghelegiu.

— Bun. Hai să mergem. Ne-o fi ajungând. În seara asta eşti invitatul meu. Facem o ieşire cu Sonia, la Cazino.

— Vă mulţumesc, dar nu pot. Am... alt program.

— Ei! se miră Sava. Curat eveniment. Atunci, pe mâine dimineaţă!

La fiecare zece secunde, lumina farului văruia marea şi Stânca; nu venea direct spre ei, dar câteva reflexe scăpau din puternicele oglinzi, destul ca să scoată din întuneric profilul frumos al Miei, ochii plini de zâmbet, gura bine desenată, gâtul de sculptură antică. El o cuprinse de mijloc, o sărută uşor pe obraz. Obrazul ei era catifelat şi rece.

— Ai îngheţat aici, râse.

— Voiam să te văd venind.

— Erai aşa de sigură că vin?

— Prea multe întrebări, râse ea. Azi am repetat toată dimineaţa; am muncit toţi din răsputeri. Şi ne-am permis o după-amiază liberă.

— Tot nu-nţeleg cum ai ştiut că vin.

— N-am ştiut. Am simţit... Mai precis, ţi-am telefonat după prânz; n-ai răspuns. Mi-am închipuit că eşti în larg. M-am plimbat pe faleză; am văzut la orizont o navă. M-am gândit că ar putea fi nava ta. M-am suit în autobuz şi am venit încoace.

— Şi dacă nu eram eu?

Mia întinse mâinile, îl cuprinse pe după gât, îşi alătură fruntea de a lui. Radu îi simţea pletele mătăsoase mângâindu-i obrajii. O auzi murmurând:

— Chiar dacă nu erai tu, îmi închipuiam că eşti. Am desfăşurat eşarfa, am făcut semn navei care venea. Prin tine am început să iubesc marea şi vapoarele; între noi s-a stabilit o comunicare secretă. Dovada? Suntem aici, amândoi, şi...

N-o lăsă să continue. Într-o pornire aproape inconştientă, o învălui cu braţele, buzele lui asprite de soare şi vânt le întâlniră pe ale ei – moi, fierbinţi, cu o dulceaţă fără nume. Pentru o clipă stelele, marea, clipirea ritmică a farului încetară să mai existe; singura realitate era trupul ei elastic, fierbinte, vibrând, dăruit lui. Într-un târziu ea se desprinse cu blândeţe, răsuflă adânc, spuse încet:

— Am ameţit. Ar trebui să plecăm.

— Tocmai acum? întrebă el cu regret. Când ţi-am văzut eşarfa fluturând, mi-a sărit inima.

— Chiar ai văzut-o? Nu credeam că la asemenea distanţă...

— Avem binocluri puternice. Am început să mă uit la Stâncă

de când a apărut la orizont. Nu ştii ce simte un marinar, venind din larg, la gândul că-l aşteaptă cineva...

Se întrerupse, cenzurat de spaima că devine melodramatic şi că Mia ar putea să-i răspundă cu o ironie, ca de obicei când glasul lui lua întorsături patetice sau când îndrăznea să fie liric. De aceea nu-i spuse că se uita de fiecare dată când trecea cu nava prin dreptul Stâncii; că lua binoclul cu o nerăbdare vinovată; că spera, absurd, s-o vadă acolo, chiar dacă n-o chemase. Acum, când era aici, i se păru puţin copilărească dorinţa lui din larg de a fi măcar pentru o singură clipă alături de ea, pe Stâncă; Stânca însăşi nu mai era decât o banală piatră uriaşă.

— Când am trecut prin dreptul ei apunea soarele. M-am bucurat să ajungem în port pe lumină. Şi m-am bucurat când te-am zărit.

Mia nu răspunse, preocupată să-şi lege în jurul gâtului eşarfa violet. Eu ardeam de nerăbdare s-o văd, să-i vorbesc, şi ea nici nu-mi dă atenţie, o certă în gând. S-ar zice că o preocupă mai mult ţinuta... Cum stătea în picioare, alături, i se păru aproape la fel de înaltă ca el; coborî nedumerit privirea. În sclipirea scurtă a farului văzu că Mia avea sandale metalizate, cu tocul foarte înalt, asortate cu cordonul lat, ca un inel de crom care-i strângea cazaca violet, cu fir de lame, subliniindu-i talia.

— Eşti foarte elegantă azi, observă el. Aveai vreun program anume?

— Ăsta-i programul meu, râse ea.

Ca totdeauna, imprevizibilă. Şi răsturnându-i într-o clipă starea de spirit, cum ai întoarce o pagină de revistă. Pagina de acum i se păru veselă, viu colorată, încurajând speranţe.

— Te-ai gătit aşa... pentru mine?

— Nu prea meritai, după atâta vreme.

Îi dădu dreptate în gând. Jumătate din întâlnirile cu Mia erau ratate de diverse împrejurări nedorite, tocmai acum, în timpul vacanţei, când ea era pe litoral, în preajma lui!

— Iartă-mă.

— Dacă nu te iertam, mă mai găseai aici? Mi-a fost dor de tine; acest dor m-a adus aici, pe Stânca noastră.

— Şi mie mi-a fost dor, murmură el.

O nouă sărutare întrerupse dialogul.

— Mi-e frig, spuse Mia mai apoi.

— Da, s-a făcut cam răcoare.

O adiere uşoară dar constantă, încărcată cu miresmele vagi ale largului, aducea până la ei ceva din spuma valurilor ce se loveau de marginea Stâncii. Mia se ghemui la pieptul lui, el îi cuprinse umerii cu braţul. Îi auzi glasul rugător:

— Hai să mergem. Stânca asta e sinistră după ce se întunecă.

Radu tresări. Stânca iluziilor, stânca dorinţelor vagi, nemărturisite, locul visat îndelung, îşi pierduse cu totul semnificaţia; Mia i-o răpise cu o cruzime inconştientă. Încercă s-o salveze:

— Sinistră? Dimpotrivă, mi se pare romantic să avem un loc al nostru. Numai şi numai al nostru. Ştii cum am numit-o în gând? Stânca speranţei. Aici ne-am întâlnit şi vara trecută de vreo două ori; ţii minte?

— Sigur. Dar nu ne-a apucat niciodată noaptea, preciză Mia prozaic.

O ajută să coboare, cam nesigură pe tocurile exagerat de înalte. Un straniu joc al naturii săpase câteva trepte inegale pe povârnişul dinspre nord, mai puţin abrupt. Sclipirea sacadată a farului zugrăvea arabescuri pe adânciturile grosolane ale pietrei. Radu privi înciudat în jur. Farmecul Stâncii pierise definitiv; se învinuia acum că dintr-o toană copilărească o rugase la telefon, înainte de plecare:

— Când ţi-o fi dor de mine, vino pe Stânca noastră.

Stânca speranţei, ar fi vrut să adauge atunci, dar îl oprise o stinghereală de băieţandru care nu vrea să pară sentimental.

— O să vin neapărat, făgăduise ea. O să te chem, şi-o să mă auzi de oriunde ai fi. Ca-n „Jane Eyre”, ţii minte?

Citiseră amândoi cartea şi-i entuziasmase puterea dragostei care învinge distanţele.

— Şi ai venit aşa, întâmplător, tocmai azi? întrebă el neîncrezător.

— Nu e frumos? Ca-n „Jane Eyre”. O chemare irezistibilă şi aşa mai departe. Credeam că te bucuri.

— Sunt fericit, spuse el.

Se sărutară iarăşi. Se desprinseră cu greu, la apropierea unui grup de băieţandri cu o chitară. Îşi reluară mersul.

— Spune-mi noutăţi, ceru el. Cum merge „formaţia”?

— Succes mare. Am repetat ca nebunii toată săptămâna, repertoriu nou, ultimele şlagăre. Ieri ne-am prezentat în faţa comisiei. Ne-au angajat la „Calcanul” pentru toată vara.

— „Calcanul”, îşi aminti Radu. Am fost în iarna trecută, la nunta unui coleg. E frumos acolo.

— Da, localul e frumos. Comisia a fost încântată şi ne-a propus un angajament mai lung. Gioni zicea că am putea să întrerupem cursurile un an. Hotelul funcţionează şi iarna. Are şi piscină... Am telefonat acasă, tata nici n-a vrut s-audă; ce e aia, să întrerup cursurile, că nu s-a chinuit atâta cu mine s-ajung cântăreaţă de bar... Ca şi cum asta ar fi o înjosire, ce părere ai?

— Depinde cum o iei, zise el prudent. Munca în sine nu poate fi o înjosire. E drept că a fi cântăreaţă de bar sugerează o viaţă uşoară, petreceri, aventuri. Însă dacă eşti om serios şi-ţi vezi de treabă...

— Asta spunea şi Gioni, se bucură ea. Seriozitate în primul rând. Iar dacă ar fi vorba să rămânem şi pentru iarnă...

— Mi se pare cam exagerat. Ai venit pentru vacanţă, înţeleg. Îmbini utilul cu plăcutul; dimineaţa plajă, seara muzică... Dar să rămâi peste iarnă? În ce mă priveşte, aş fi fericit să rămâi aici, pe litoral, o iarnă-ntreagă. Ce vis! O iarnă-ntreagă... Dar să fim realişti. Cum să pierzi un an de facultate?

— Da, nu prea merge. Mă gândesc şi la cariera mea. Dar Gioni insistă.

În sinea lui, Radu observă iritat că Gioni intervenea cam des în discuţie. Şi ce nume şi-a luat, îşi spuse. Un oarecare Ion, americanizat pentru afişe. Dar nu, nu-i vorba numai de nume aici; un personaj absent, evocat atât de des...

— Gioni, cu relaţiile lui, ar putea foarte uşor... auzi.

— Gioni şi iar Gioni, o întrerupse ei. Cineva foarte important, după cât se pare.

— Gioni, doar ţi-am spus rândul trecut, e şeful nostru. Dirijor, compozitor şi chitară solo. El a aranjat cu contractul. Are un talent organizatoric... I-am şi spus: „Ai putea fi un adevărat impresar”. „N-am loc să mă desfăşor, zice. Dac-aş fi undeva, *afară,* altă treabă.”

— Se visează vedetă internaţională?

— Ei, zice şi el aşa. Dar îl pasionează. Vine cu cele mai noi partituri, e abonat la o revistă de jazz, are prieteni care

călătoresc şi el ne povesteşte ce-a auzit de la ei. A învăţat singur engleza, asta-i prinde bine ca solist vocal.

— Plin de talente, observă Radu acru. Cine ştie ce filfizon...

Simţi mişcarea ei de împotrivire: îşi smulsese mâna de sub braţul lui. Iar când vorbi, vocea îi sună glacial:

— Nu fi aşa de rău. De fapt, ce mă mai mir? Rivalul tău nu poate fi decât un personaj negativ.

Radu încercă să fie totodată indiferent şi ironic:

— Rivalul meu? Gioni ăsta, vrei să zici?

— Se vede de la o poştă că eşti gelos. Dar te înşeli, dragul meu. Avem relaţii foarte corecte. În definitiv, este şeful meu cât ne aflăm aici. Să vezi cum îl ascultă băieţii. Face un semn şi toată formaţia e-n picioare, cu ochii la el. Plus că e un student foarte bun. Se pregăteşte pentru Festivalul tinerelor speranţe...

— Ca şef de orchestră?

— Ei, ca violonist. N-o mai face pe ignorantul, că mă enervezi.

— Obiceiul casei, remarcă Radu împăciuitor. Nu trec zece minute fără să ne certăm.

— Cine-i de vină? Tu, cu gelozia ta. Dar să ştii că n-ai niciun motiv. Vino mâine seară să-i cunoşti pe toţi.

— Îmi pare rău. Nu pot.

— Eram sigură.

— Crede-mă, Mia, sunt de serviciu la navă. Poimâine, dacă vrei, cu plăcere.

— Nu mai e acelaşi lucru. Mâine seară e sâmbătă, avem premiera. Afişe peste tot. Lumea ne-a auzit la repetiţii, a-nceput să ne cunoască. Gioni a compus un laitmotiv, special pentru asta. Deschidem şi închidem cu el. O bucată modernă, suna puţin a Gershwin, dar tema e inspirată din folclorul oltenesc.

— Ciudat amestec, comentă el.

— O să-l auzi şi-o să-ţi placă. Cei din comisie au fost entuziasmaţi. L-au felicitat pe Gioni.

Începuse să-l sâcâie de-a binelea. La fiecare frază, o vorbă despre Gioni. Gioni-ăsta, frunte înaltă, ochi visători, pletos, eventual bărbos, cămaşă descheiată pân-la brâu, un fel de Elvis Presley autohton, fetele întorc capul după el pe stradă, iar pe ringul de dans se poticnesc cu ochii la pieptul lui păros. Ar fi vrut să spună ceva rău, care să-l rănească de la distanţă, să-l coboare cât de cât în ochii ei de admiratoare docilă, nu găsea

ce.

— Hai nai repede, poate prindem cursa, îl îndemnă ea.

Grăbiră pasul. În ritmul mersului, Mia încropi o mică melodie, câteva note săltăreţe, ceva între un *negro spiritual* şi o sârbă.

— Ţi-a plăcut? Cam aşa e bucata noastră.

— N-am fost atent, se scuză el.

— La ce te gândeai?

— La tine, de pildă.

— Cum aşa, te gândeai la mine? În ce fel? Critic, cu simpatie, indiferent, supărat? Fii mai puţin laconic, te rog. Explică.

— Ei, spuse el şi tăcu.

Îi trecuse prin minte o imagine: Mia într-o toaletă somptuoasă, de vedetă – poate o rochie neagră şi lungă, cu paiete, cu cercei lungi scânteietori, cu umerii albi şi goi expuşi reflectoarelor –, trece cu măreţie pe covorul lung şi moale dintre şirurile de mese, spre estrada orchestrei, în timp ce femeile o măsoară cu priviri invidios-experte iar bărbaţii aplaudă cu entuziasm.

— Dacă nu vrei să-mi spui, înseamnă că te gândeai la ceva rău.

— Nu. Pur şi simplu mă gândeam că vei deveni răsfăţata publicului. De mâine-ncolo, o lume-ntreagă cu ochii pe tine. Eşti de invidiat.

— Şi de compătimit un pic. Ştii ce-nseamnă să treci cu indiferenţă şi să înfrunţi atâtea priviri? Am măsurat de zeci de ori distanţa pe care o am de parcurs când ies să cânt. Trebuie să traversez jumătate din sală. Restaurantul are o cămăruţă specială, un fel de cabină de actor, unde mă pot retrage în pauze. Uşa e mascată de un paravan. Ei bine, de la paravanul acela şi până la estradă sunt douăzeci de paşi. Un fel de culoar printre mese.

— O nimica toată.

— Crezi? Drumul acesta de douăzeci de paşi implică o întreagă şcoală. Noroc cu Gioni, că se pricepe. El mi-a explicat amănunţit ce am de făcut. Aştept, îmbrăcată, machiată, după paravan. El anunţă la microfon: „Stimaţi consumatori, cântă pentru dumneavoastră... — aici o mică pauză de efect – Mia!” Atât. Fără nume de familie. Când spune „Mia”, Kelly (Chelaru) lansează un galop la baterie şi orchestra atacă laitmotivul. În clipa asta intru eu. Aici începe teoria. Să nu trec prea repede, cu

aerul unui şcolar întârziat la clasă, dar nici prea lent, ca o vedetă de cinema. Nu mă uit nici în dreapta, nici în stânga, în schimb zâmbesc. O figură împietrită ar demoraliza publicul. Când s-a terminat laitmotivul, trebuie să fiu în faţa microfonului, cu respiraţia revenită la normal, surâzând, cu urechea la acompaniament şi ochii la dirijor care-mi dă intrarea. Simplu, nu?

— Mă dau bătut, spuse Radu. Nu ştiam că ideea de a cânta într-un restaurant implică atâtea pretenţii.

— Asta-i partea vizibilă a lucrurilor. Partea invizibilă însă... Singurătatea celor douăzeci de paşi până la orchestră. E ca şi cum ai traversa un pustiu. Nicio speranţă de nicăieri. Şi niciun drept să greşeşti. Gândeşte-te ce catastrofă, să te împiedici de o cută a mochetei. Trebuie să mergi cu fruntea sus, cu privirea pe deasupra tuturor, şi să ai încredere că nu dai greş. Încrederea asta e cel mai greu lucru...

— Dar nu-i un studio de televiziune, e un simplu restaurant, protestă el.

— Nu un restaurant oarecare. Unitate model, toată ziua aud asta. Vin oameni din toate colţurile Europei. Noi constituim un fel de carte de vizită, cum zice responsabilul...

— Înţeleg. Ai o misiune importantă. Tocmai de aceea ar trebui să te relaxezi, să-ţi aduni forţele... Vreau să-ţi ofer un program adecvat.

— Eu zic să mergem la Neptun, sugeră Mia. Mi se pare mai vesel la ora asta. Toată lumea pe stradă, muzică, lumini... Gândeşte-te că de mâine lucrez seara şi nu mă mai pot bucura de toate astea.

— Cum vrei, spuse el cam dezamăgit. Eu voiam o seară liniştită, în doi...

— Asta vreau şi eu. Dar mă simt mai la-ndemână acolo.

— Atunci hai să ne grăbim spre staţie. Parcă se aude autobuzul.

Cursa de Constanţa se arătă în dreptul moscheii, luminată sărbătoreşte, cu becuri încadrându-i colţurile de sus ale capotei. Începură să alerge. Maşina opri în staţie scurt şi cu mândrie, ca un crucişător victorios. Opri tocmai când ei ajungeau în staţie. Urcară, în autobuz era aglomeraţie, mirosea vag a ulei special contra arsurilor de soare, produsul cosmetic de căpetenie pe

toate plajele lumii. În dreptul uşii un băiat şi o fată, foarte tineri, stăteau faţă-n faţă, îmbrăţişaţi şi tăcuţi, într-o poziţie deopotrivă tristă şi senzuală. Mia îl înghionti cu cotul şi arătă spre cei doi, uşor amuzată.

— „Şi vor fi amândoi un trup", cită doct Radu.

— Îi invidiez un pic, şopti ea.

El tresări. Nu asta aştepta din partea ei: dorinţa frivolă de a sta lipită de el, aici, în văzul lumii, înlănţuindu-i gâtul cu braţele. Nici n-ar fi fost posibil, ar fi incomodat-o epoleţii, l-ar fi incomodat şi pe el, interior vorbind. Dar dacă eram îmbrăcat ca ăsta, se întrebă, într-o cămaşă pe care scrie de la un umăr la altul *„I love you"*? Nu, nici atunci, îşi dădu răspunsul pe dată. Îi repugna intimitatea astfel etalată în public, era mai mult demonstraţie decât afecţiune în gestul tipului cu cămaşă *„I love you";* un fel de uite-ce-mai-fată-am-cu-mine, dar lumea din jur nu se sinchisea, cel mult bătrânica de pe scaunul de alături, cu privirea ei dezaprobatoare, care căuta zadarnic pe cineva demn să-i asculte comentariul acid, încă nerostit.

— Cum a fost pe mare? întrebă Mia.

— Cum să fie? Bine.

Laconic şi nepăsător, cum îi şade bine unui veteran; pentru el peripeţiile navigaţiei sunt fapte cotidiene; altul s-ar înfumura, ar da urechilor din jur satisfacţia unor destăinuiri amănunţite, dar nu-i plăcea nici asta, să facă paradă de isprăvile lui, ca domnişoarele cu matricolă care-ncep să ţipe cu entuziasm în troleibuz: „Să vezi dragă, *profa* de franceză m-a prins că nu citisem niciun rând, noroc că a sunat tocmai atunci..." N-avea rost să-şi etaleze aventurile în auzul acestei galerii plictisite. Dar poate e şi-n asta un snobism secret, îşi spuse, mă grozăvesc făcând-o pe nepăsătorul, ca unul care cutreieră de mic copil mările lumii şi nu îngăduie să fie întrebat ca un proaspăt întors dintr-o excursie unică: „Ei, cum a fost?" Iar mă analizez, ei drăcie, poate avea dreptate deşteptul de Omer, când îi spuneam ce gândesc. Sugea din ţigară şi clătina din cap: „E grav, băiatule, un unchi de-al meu tot aşa avea obiceiul, să-şi întoarcă mintea pe toate feţele, îşi bătea capul cu diverse fleacuri şi pân-la urmă a ajuns diliu, recită versuri pe stradă, l-au scos la pensie şi face casete din scoici..."

— De ce eşti aşa ursuz? îl certă Mia în şoaptă.

— Poate Gioni al tău e mai vesel.

— Eram sigură, asta te roade, dar îţi spun încă o dată că n-ai motiv.

El o privi lung, străduindu-se să zâmbească.

Se gândi cu amar cât de mult dorise întâlnirea aceasta, câteva ore în preajma ei, alături de ea, mână-n mână, să-i asculte glasul, să-i atingă braţul, să-i mângâie cu privirea părul bălai, dezordonat, aruncat mereu peste umăr cu o mişcare scurtă pe care fetele o învaţă încă de la vârsta preşcolară. Mia era ceea ce numise totdeauna în gând „fata visurilor mele”, înaltă, subţire dar nu slabă, profil de păpuşă, ochi albaştri şi păr blond, ca eroinele pozitive din filmele *western.* Trecuse în anul trei la Conservator, studia pianul şi avea voce minunată. Era cu patru ani mai mică decât el, locuia într-un bloc învecinat cu al lui, pe Armenească, şi o cunoştea, vag, încă de când familia lui se mutase la Bucureşti. Pe atunci Mia era o fetiţă, juca badminton pe trotuar cu alţi copii din bloc, el se-ntorcea de la liceu şi-şi lua bicicleta; făcea slalom printre jucătoarele de badminton, se depărta mândru, le ignora. Pe urmă admiterea la Institut, plecase, Mia – aflase mai apoi – era în tabără la Cheia, nu asistase la plecarea lui. Venise acasă abia în vacanţa de iarnă, mândru în uniforma bleumarin cu lampas lat albastru; stătea de vorbă cu foştii colegi, ieşea să dea zăpada de pe trotuar şi într-o după-amiază o văzuse venind dinspre bulevard, cu o sacoşă. Se oprise în faţa ei, uimit de schimbare: în jumătatea de an de când n-o mai văzuse, fetiţa cu coade blonde devenise domnişoară, purta tocuri înalte, părul tuns scurt vălurea nestatornic pe gulerul negru al scurtei, obrazul rotund de copil devenise deodată mai delicat, prelung, cam palid, iar sprâncenele căpătaseră linia ce prevesteşte fără greş frumuseţea. Se oprise în faţa ei, uimit, aproape fără glas; trebuise să înghită în sec o dată, înainte de a o întreba stupid, banal:

— Ce mai faci?

— Bine. Ai intrat la marină?

— Precum vezi. Tu?

— Sunt într-a zecea, la liceul de muzică.

— Nu prea te văd pe afară. În schimb te aud cântând.

— Ne-a dat mult pentru vacanţă. Să nu ne pierdem agilitatea.

Iar tata stă pe capul meu, să exersez. Spune că trebuie muncă multă dacă vreau să fac carieră.

— Şi *vrei* să faci carieră?

— De mică m-am visat artistă.

— Succes. Te mai văd?

— Nu plec nicăieri în vacanţă. Studiez din Czerny.

În după-amiezele cenuşii dinaintea revelionului, prin fereastra ei întredeschisă ţâşneau cascade de sunete, parcă mereu aceleaşi, repetate în dorul unei perfecţiuni sperate dar încă neatinse. Începuse s-o pândească; îi ştia programul; după două ore de studii din Czerny, pleca după cumpărături la alimentara din colţ; de vreo două ori i-a ţinut calea, ivindu-se ca din întâmplare în faţa ei; pe urmă, după trei zile de repetiţii în gând, izbutise să-i spună cu glas tremurător:

— Poate faci o pauză mâine. Am două bilete la Sala Palatului, de la şase. Vii?

— Cred că da. O să-mi fac de dimineaţă „porţia" din Czerny. Am în fiecare zi un număr fix de exerciţii. O să-l lămuresc pe tata...

Aşa începuse. Dacă lăsa deoparte mici simpatii printre colegele de clasă, idile rudimentare şi de scurtă durată, Mia era prima lui *prietenă.* Se plimbau ore-ntregi pe străzile urâţite de iarnă; un trotuar alunecos îi dădea bucuria scurtă şi intensă de a o apuca de braţ; asculta dizertaţiile ei despre clasicii pianului; intrau la cinematograf... În ultima zi de vacanţă, într-o sală caldă, întunecată, plină de muzică, se sărutaseră pentru prima oară; o singură dată, lung, apoi se aprinsese lumina; a doua zi ea îl petrecuse de la fereastră, cu privirea, cum îşi purta eroic geamantanul spre gară. Radu îi scria, de la institut, aproape zilnic; primea răspuns destul de rar, îi bătea inima mai tare desfăcând plicurile roz, subţirele; Mia îi făcea scurte dări de seamă asupra progreselor la pian; îi relata despre „concertul" dat de şcoală la o casă de cultură, având drept public rudele entuziasmate; scurta lui vacanţă de vară – o parte se consumase în tabăra nautică de la Mamaia, după programul Institutului – însemnase dulci plimbări pe Herăstrău cu barca; se simţea marinar, naviga temerar pe sub sălciile bătrâne, tăia calea vaporaşelor de pasageri sau dădea fiori vâslaşilor neîndemânatici prin manevre măiestre... în anul următor –

ultimul ei an de liceu – Mia fusese zgârcită cu întâlnirile, îi explicase calm că *trebuie* să ia concursul de admitere, la Conservator veneau mulţi candidaţi, probele de aptitudini erau zdrobitoare, exersa nebuneşte, uitând de masă şi torturând jumătate de stradă cu aceleaşi acorduri năzuind spre perfecţiune... Când se revedeau, era capricioasă, preocupată, posacă; o înţelegea şi ierta tot.

Concursul de admitere – o catastrofă: câteva sutimi o despărţiseră de grupa fericiţilor; primise de la ea o scrisoare lungă şi deznădăjduită, care zăcuse o săptămână în geanta curierului, până la întoarcerea elevilor din larg... O regăsise tristă şi blazată, încercase s-o încurajeze; prin iarnă – el era ultimul an – ea îi scrisese cu mândrie despre ultimele performanţe: profesoara se jurase că, după părerea ei, Mia era pe jumătate admisă; pentru cealaltă jumătate *lucra* zece ore pe zi, tocise partiturile încât arătau ca nişte piese de anticariat. Fusese avansat locotenent aproape în aceeaşi zi în care ea devenise studentă la Conservator...

Toate aceste întâmplări le întăriseră prietenia; îşi împărtăşeau prin scrisori bucuriile şi necazurile; când se revedeau, după luni de despărţire, era o adevărată sărbătoare; şi el trebuia să protesteze eroic, împotriva propriei lui dorinţe, când Mia se oferea să-l conducă la gară. Despărţirile lor erau lungi şi triste, în singurătatea vreunei alei din Cişmigiu sau într-un colţ întunecos din părculeţul din cartier; n-ar fi suportat o despărţire artificială, sub ochii mulţimii, pe peronul viu luminat... Iar în vara aceasta, iată un dar nesperat – Mia, aici, la doi paşi, în staţiune; nu pentru câteva zile de vacanţă, ci pe întreg sezonul, trei luni încheiate aici, la doi paşi de el...

— Ce păcat că nu putem fi mai mult împreună, şopti ea.

— Serviciul, se scuză Radu. Parcă eu n-aş vrea să ne vedem mai des? Dar nu se poate, vezi bine.

Autobuzul execută un viraj îndrăzneţ şi se opri într-o staţie-refugiu pe marginea şoselei. Pasagerii veniră unii peste alţii; Radu o simţi pe Mia sprijinindu-se cu tot trupul de el; când maşina îşi reluă mersul, nu se mai depărtară. O privi cu drag, ea îşi rezemase capul de epoletul lui – tandră, sau pur şi simplu obosită? — se întrebă, amintindu-şi iarăşi avertismentul sumbru al lui Omer, rostit printre şuviţe de fum: „Nu te mai analiza

atâta, să n-ajungi ca unchiu-meu...”

Prin dreptul geamurilor trecu un zid negru: pădurea; goana autobuzului nu se domolea nici la viraje. Radu sfârşi prin a-i purta recunoştinţă şoferului-cascador care-o făcea pe Mia să i se alăture atât de des; aproape că o strângea în braţe, sprijinind-o în timpul acestei curse agitate, presărată cu exclamaţiile de spaimă sau de încurajare ale pasagerilor. Cu ea alături, abandonase ceva din atitudinea demnă şi ascetică de la începutul cursei.

— E nebun, râse ea când mersul maşinii se domoli; mi-a fost o frică... Bine că am ajuns.

Se îmbujorase; în lumina slabă a plafonierei, semăna cu un copil speriat-entuziasmat; abia acum păru că îndrăzneşte să respire, făcându-şi loc spre uşă. Simţi că o iubeşte şi mai mult, cu aerul acesta de copil speriat-entuziasmat; aerul care topea aşteptările, mâhnirea, gelozia născândă, orele singure...

Maşina opri brusc, în scrâşnet de frâne; pasagerii veniră iar unii peste alţii.

— Zilele astea am muncit pe brânci, mărturisi ea după ce coborâră. Repetiţii seară de seară, pe urmă masa, lungită până la miezul nopţii. Îţi închipui cum arată o masă în colectiv...

Gelozia îl săgeta iarăşi; Gioni tronând în capul mesei şi făcând glume nesărate, în jurul lui ceilalţi membri ai orchestrei, şi lângă el Mia, sorbindu-i cuvintele, iar el sorbind-o din ochi, vorbind numai pentru ea, singura fată din formaţie...

— Ce-ar fi să renunţi? spuse el brusc.

— Eşti nebun, râse Mia apucându-l de braţ. Să te iei de mână cu tata, mi-a dat acelaşi sfat aseară, la telefon. După săptămâni de muncă, după ce-am închegat un veritabil repertoriu *retro,* după ce-am învins mofturile lui Sandi...

— Ăsta cine mai e?

— Chitară acompaniament, fenomenalul Sandi, nişte degete de aur, ureche perfectă, dar altfel un tip imposibil. Are o bărbuţă rară şi roşcată, de vizigot, dacă vizigoţii aveau bărbuţă rară şi roşcată, şi se supără din te-miri-ce. Uneori pune amplificatorul la maximum, mă duc lângă el şi-i fac semn s-o lase mai încet, atunci el scoate chitara din priză şi continuă să cânte, dar „la rece”, îţi dai seama că nu se mai aude nimic. Trebuie să-l iau cu binişorul, să-i zâmbesc, să-l împac. Ştii ce? Hai la parcul de

distracţii, e aici, la doi paşi.

— Dacă vrei... murmură el dezamăgit.

Sperase o altfel de seară stând acolo, pe puntea navei, la ancoră, în serile încremenite şi pline de vise; se vedea cu Mia în semiîntunericul albăstrui al unui bar. Faţă-n faţă la o măsuţă joasă, privindu-se în ochi şi vorbindu-şi în şoaptă; sau înlănţuiţi pe ringul de dans sub reflectoare palide, clipinde, înaintând spre nicăieri într-un ritm lent. În loc de asta, trebui să intre pe poarta uriaşă de placaj închipuind un arc-de-triumf glumeţ, conturat din becuri care luminau o Baba-Cloanţa, un vânător cu cap de lup, Răţoiul Donald şi alte personaje celebre în rândul publicului cu pantaloni scurţi.

Îi era necaz de docilitatea lui. Fata asta face ce vrea din mine! Eu, secundul Vânătorului Opt, ridic privirea şi zeci de flăcăi încremenesc ca statuile, pronunţ o silabă şi un vas de sute de tone o ia la goană pe mare, şi uite-o cu chitarişti şi cu repertoriul ei *retro,* mă vâră cu de-a sila printre puştime, să trag la ţintă în mireasă şi să mă plimb cu maşinuţa electrică evitându-i pe derbedeii veseli care încearcă cu tot dinadinsul să ne ciocnească...

Trecură cu „trenul groazei” printr-un labirint întunecat plin de surprize – la fiecare colţ pândea o fantomă, un pirat setos de sânge, un tigru sau un craniu luminat verzui, stârnind ţipetele pasagerilor din vagonetele mici şi hurducate de zece ori pe metru; mâncară gogoşi fierbinţi şi fără gust; traseră cu puşca în mireasă, se amestecară în mulţime, hoinărind haotic printre oameni veseli şi neatenţi, dispuşi oricând să fie îmbrânciţi şi îmbrâncind, la rându-le pe alţii.

La plecare, Radu o luă de braţ:

— Mergem să mâncăm ceva şi să ascultăm puţină muzică...

Ea căscă discret şi-i trecu drăgăstos o mână peste umeri. Spuse alintându-se puţin

— Aş prefera să mă culc devreme. Azi m-am sculat cu noaptea-n cap, pleca un grup de turişti. Zgomot, geamantane trântite, paşi grăbiţi, îţi închipui. M-am îmbrăcat şi m-am dus la plajă. După-amiază repetiţie, apoi drumul dus-întors... Destul pentru o zi, ce spui?

— Păi bine... protestă el şi înghiţi restul frazei.

— Las-o pe mâine seară, îl consolă ea.

— Ţi-am spus că sunt de serviciu.

— Uitasem. Păcat. Ai fi asistat la un spectacol în premieră absolută.

— Şi mie-mi pare rău.

Ajunseseră în faţa hotelului. Înşiraţi pe trepte, câţiva tineri fumau şi se uitau la ei. Mia se opri, întoarse spatele spectatorilor.

— E timpul să mă retrag...

— Când ne mai vedem? întrebă el repede.

— Când vrei. Mai exact, când poţi. Vorbim la telefon.

— Bine. O să te caut.

Mia trase cu ochiul spre tinerii de pe trepte şi puse capăt scenei de despărţire:

— Îţi mulţumesc că m-ai condus. Noapte bună.

El îi luă mâna, o reţinu o clipă, ar fi vrut să-i spună că o iubeşte, dar în loc de asta îi ură prozaic:

— Succes mâine seară, la premieră. Ţie şi... orchestrei.

O văzu zâmbind şi regretă că fusese atât de laconic. Plecă, simţind în spate privirile băieţilor de pe trepte. Se strădui să nu pară grăbit; o luă spre staţia de autobuz cu pas apăsat, ca un secund de pe Vânătorul Opt care a intrat în port acum câteva ore, după două săptămâni de exerciţii în larg.

Mia urcă treptele două câte două. Firma luminoasă cu un trident albastru precedând numele „Hotel Neptun” fusese stinsă. În lumina scăzută din hol, văzu recepţionera, o femeie cu coafură impozantă, scriind concentrată într-un registru. Dintr-un colţ al holului, de după frunzele enorme ale unui palmier, cineva se ridică. Simţi cum i se taie răsuflarea încă înainte de a-i vedea chipul.

— Gioni! Nu te-ai culcat?

— Te aşteptam. Spuneai că vizitezi o mătuşă la sanatoriu. Şi te-ai întors însoţită de un brav căpitan.

— Nu-i căpitan, e locotenent-major.

— Asta nu face mai reală povestea cu mătuşa, spuse el şi o trase deoparte, în dreptul palmierului. Hai mai încoace, că ne aude toată lumea.

— Pe cuvânt, Gioni, am fost la sanatoriu. Pe... el l-am întâlnit întâmplător. Suntem vecini la Bucureşti.

— Fără explicaţii. De fapt nici n-ar trebui să mă amestec în *viaţa ta personală.*

Lungise cuvintele şi ea sesiză nuanţa ironică. Zâmbi stingherită, neştiind ce să spună. Ce ghinion! Ar fi trebuit să se despartă de Radu la colţ, sub un pretext oarecare. De unde să ştie că Gioni era în hol, la ora asta, cu ochii pe geam? O surprinsese cu interesul lui brusc. Până atunci nu dăduse semne că...

Hotărî să se apere, atacând:

— Pentru asta m-ai aşteptat? Ca să-mi faci morală?

— Nu. Voiam să te invit la masă. Dacă n-ai mâncat cu mătuşa bolnavă, care-a plecat adineauri legănându-şi umerii ca Henry Morgan, regele piraţilor...

— Şi crezi că merg dac-o ţii tot pe tonul ăsta? Detest ironia când e vorba de mine.

— Iartă-mă, spuse el. Pur şi simplu mi-a fost ciudă. E ultima seară când putem petrece ca doi turişti oarecare.

— Şi-n celelalte seri cine ne-ar împiedica?

— Sunt curios cum le-ar sta unor membri ai orchestrei chinuindu-şi încheieturile pe ringul de dans. Plus că n-ar avea cine să le cânte.

Mia se gândi o clipă, cu ochii la recepţionera care continua să scrie. Logica lui o obliga să cedeze.

— Ai dreptate, spuse. Ultima seară. Dar pentru asta ar trebui să mă schimb.

— Suntem pe litoral, nu la Opera din Viena. Arăţi şi aşa destul de şic. Mătuşa bolnavă este exigentă cu ţinuta rudelor ce-o vizitează.

— Spuneai că încetezi.

— Mi-e foame, se dezvinovăţi Gioni. În asemenea cazuri devin ironic. Hai să mergem. E trecut de zece; mătuşa bolnavă se culcă târziu în seara asta...

Îi făcu galant loc să treacă, deşi holul era atât de larg încât ar fi permis manevra unei formaţii de fanfară. Ieşiră pe uşa batantă de cristal, coborâră treptele în acelaşi pas, el grăbit, ea uşurată că nu trebuise să facă prea multe nazuri, şi ieşiră în stradă.

— Unde mergem?

— La „Calcanul”, unde să mergem! hotărî el. Să-i vedem pe tipii ăia cum se ţin. Au obţinut un contract la Eforie. Astăzi au concertul de adio sau aşa ceva.

— La ora asta...

— La ora asta petrecerea e-n toi. Hai, grăbeşte pasul.

Strada urca uşor, garnisită cu maşini de-o parte şi de alta, atât de înghesuite încât păreau pironite acolo pentru vecie; un tip chel şi bronzat se străduia să-şi scoată Fiatul ambalând puternic motorul şi mişcând maşina alternativ înainte şi-napoi, câţiva centimetri.

— Întoarce volanul pe loc, tăticu, mormăi Gioni în treacăt. Altfel nu mai ieşi de-acolo până mâine.

Mia îl privi cu coada ochiului. Mergea drept, sigur de el, gata să dea sfaturi oricui, privind cam de sus mulţimea care în ciuda orei târzii foia pe trotuar – bărbaţi atletici, femei bronzate, copii blonzi cu feţe trandafirii, bătrâne cârlionţate arborând o curajoasă ţinută „sport”; dintr-un autocar se revărsa un cârd de nou-veniţi cu feţe neatinse de soare, îmbrăcaţi în costume, rigizi şi năuciţi de drumul lung.

— Ar trebui să mergem mai repede, sugeră el.

Ea se supuse accelerând zadarnic pasul cu tocurile ei de zece centimetri. Noroc că e la deal, îşi spuse. Ai spor la mers.

— Băieţii unde sunt?

— Le porţi de grijă? aruncă el peste umăr. S-au gospodărit şi ei, care-ncotro.

Tăcu, intimidată de acest răspuns brutal. Nu fusese niciodată singură cu el. Serile lor erau ale grupului întreg, după repetiţie, o masă de şase locuri într-un colţ al restaurantului, priviri furişate spre orchestra rivală, chelneri îndatoritori cu membrii viitoarei orchestre care-şi păstrase titlul şi aici, pe litoral: „Formaţia de joi”.

— Poate-ţi pare rău după ei, o provocă el după o clipă.

— Nu, întrebam şi eu, aşa.

— Sper că nu ţi-e teamă. Singură, cu mine.

— Nu. De ce? simulă ea naivitatea.

Îl privea cu un amestec de admiraţie şi furie neputincioasă: totdeauna avusese ultimul cuvânt. În timpul anului, la Bucureşti, era indiferent ca un paznic de noapte. Singurul lor punct comun era „Formaţia de joi” care cânta la reuniunile Asociaţiei. Gioni o invitase în orchestră după un mic spectacol organizat de anul doi; lăudase vocea ei joasă, parcă făcută pentru *blues.* Se apropiase de ea, după spectacol, îl cunoştea – cine nu-l cunoştea? — şi-i spusese cu un zâmbet pe buzele groase, puţin răsfrânte:

— Pregătim un program modern pentru revelion. S-ar găsi şi pentru dumneata o bucată sau două care să-ţi placă. Dacă vrei, vino joi la repetiţie.

Ea îl privea de jos în sus, măgulită de faptul că însuşi Gioni Atanasiu a remarcat-o; privirile invidioase ale colegilor spuneau mult. Gioni era înalt şi distins, de pe acum un fel de maestru printre colegii lui; avea faţa prelungă, fruntea înaltă, plete romantice aruncate pe spate şi retezate decent deasupra cefei; purta pantaloni cu centură lată, soldăţească, iar peste cămaşa tricotată de mână avea o vestă neagră de piele, cu buzunarele ajurate, pe care n-o încheia niciodată.

— Aş putea să-ncerc...

— Şi să reuşeşti, îi alungase el începutul de modestie. Voce bună, doar s-o lucrăm puţin şi ai să vezi. Joi, da?

Îi strânsese mâna, avea mână puternică, cu degete lungi şi nervoase, de muzician înnăscut; ea începuse să afle câte sute de ore de repetiţii răbdătoare sunt necesare pentru râvnitul supranume de muzician înnăscut...

Se dusese, joia următoare, la repetiţie. Izbutise să fie pe gustul lor, formaţia o adoptase; mereu în criză de timp, foloseau fiecare clipă a repetiţiilor exclusiv pentru muzică; n-aveau timp de conversaţii, de destăinuiri, de legat prietenii. Profesoara de pian i-ar fi tăiat degetele dac-ar fi văzut-o stricându-şi alura clasică în cascadele unei improvizaţii de jazz în stilul lui Duke Ellington. Cânta acompaniindu-se singură la pian, mai târziu Gioni o avansase la microfon, orchestra îşi coordona ritmul după ea şi după mocasinul lui Gioni care bătea furios tactul în podeaua estradei. Muzică şi iar muzică – programul de revelion fusese, într-adevăr, ceea ce Gioni hotărâse să fie; repetau joia, uneori dădeau mici concerte sau cântau la serile de dans; în restul timpului membrii formaţiei duceau o viaţă separată, fără nicio punte de legătură: Kelly (Chelaru) era electrician auto la o staţie *service;* Munteanu de la bas-chitară o făcea pe zugravul împreună cu un văr de-al lui, iar Sandi, chitară acompaniament, abia terminase armata, îşi lăsase barbă şi se pregătea vag pentru admitere la medicină veterinară. Gioni îi reunea, joia; îi domina cu personalitatea lui. Exercita şi asupra ei o atracţie misterioasă. Ea îl admira încercând zadarnic să-l descifreze: dincolo de zidurile Conservatorului, Gioni ducea o viaţă aparte, despre care scăpa câte o vorbă în scurtele pauze din timpul repetiţiilor: „Nebunul de geolog a îmblânzit o broască ţestoasă...” „Amicul meu de la sistematizare proiectează o sală de box cu acoperişul din baterii solare...” „Nu, e la primul ei rol şi regizorul se poartă ca o fiară...” Din toate aceste frânturi Mia încerca să reconstituie un mod de viaţă pe care-l bănuia modern şi neobişnuit, plin de bizarerii şi nonconformisme; îl vedea pe Gioni căţărat pe un fel de piedestal psihic, o prezenţă formală dincolo de care se aşternea un văl de nepătruns, şi cât ar fi dat să înlăture pentru o clipă acest văl!

De câte ori nu încercase să se analizeze, să-şi explice în ce consta legătura subtilă dintre ea şi falnicul dirijor al „Formaţiei de joi”. Îi venea greu să definească ce simţea; nu era dragoste, ci o fascinaţie discretă, un interes intrigat, în care se amesteca şi dorinţa de a fi văzută împreună cu el, fapt care i-ar fi sporit fără-ndoială prestigiul în rândul colegelor... Dar Gioni rămânea indiferent; privirea lui se oprea uneori asupra ei – scurt, fără expresie, mă socoteşte un simplu camarad, se gândea ea cu

ciudă, un membru oarecare al „Formaţiei de joi”...

„Formaţia de joi”, visători năstruşnici, în contrast cu colegii ei de la pian, trei inşi subţiri şi ochelarişti, tocilari ai notelor: se perindau cu regularitate de ceasornic la orele de studiu pe instrument, îşi împrumutau unul altuia partituri hărtănite, încercând să iasă din anonimat cu „ceva care nu se prea cântă”; ignorau muzica uşoară, îşi fluierau reciproc pasaje din „Suitele Engleze” şi se dondăneau pentru un diez pus unde nu trebuie. Joia, Gioni îşi aducea de acasă chitara mare cât un violoncel, cu husă de scai roşu-cardinal, care se închidea cu fermoar şi avea un compartiment special pentru partituri. După repetiţie venea să-l ia un „Taunus” albastru condus de un tip cu şapcă „paratroopers” şi cu o ţigară eternizată în colţul gurii. Gioni cobora în fugă scările Conservatorului, tipul ieşea din maşină grăbit, deschidea portbagajul totdeauna cu aceeaşi mişcare sigură, Gioni punea chitara la spate, în portbagaj, apoi se urca pe locul din dreapta şi maşina pornea în viteză. Nu-i arunca măcar o privire, cum rămânea aşa, pe scările largi, răspunzând cu un semn din cap la salutul grăbit al „paratrooper”-ului; Gioni nu-i explicase niciodată unde pleacă şi nici n-o invitase...

Totul până acum o lună. Cineva de la Asociaţie venise într-o joi să ofere „Formaţiei de joi” locuri în tabără la Costineşti, ea îi ceruse din ochi părerea, el făcuse semn că nu, apoi rămaşi singuri între ei, formaţia, spusese categoric:

— N-aveam ce căuta la Costineşti. Am o relaţie la O.J.T., am obţinut un angajament pentru litoral. Dacă te interesează vino şi tu, ca solistă. Ne distrăm de minune toată vacanţa şi încasăm şi câteva mii.

Ceilalţi din formaţie ştiau povestea, desigur, de vreme ce nu-şi exprimau în niciun fel părerea. Mia se uitase în jur, descumpănită: Kelly (Chelaru) dregea ceva la pedala tobei mari, Sandu îşi acorda chitara, iar Munteanu încerca să-şi aprindă o ţigară cu bricheta care nu funcţiona niciodată ca lumea.

— Ce zici? o zorise Gioni.

— M-ai luat cam repede, trebuie să vorbesc cu părinţii...

— Dar câţi ani ai, ca să ceri voie la mămica pentru fiecare pas? Vreau răspunsul acum, ca să ştiu ce fac. Dacă vii, nu mai iau saxofon. Am pus ochii pe unul, dar nu-mi place tipul, e cam drojdier. Formaţia ar merge şi fără saxofon.

Strânsă astfel cu uşa, acceptase fără să se gândească prea mult. Vacanţa din cealaltă vară o ratase într-o şedere lungă la ţară aşteptând ca pe ghimpi să vină vremea de plecare în tabără, iar în tabără nu i se păruse prea grozav: nu cunoştea pe nimeni, colegii ei se rostuiseră pe litoral, cântau la restaurante, timpul fusese ploios, marea era rece, zilele treceau greu. Făcuse două drumuri la Mangalia, să-l caute pe Radu, o dată îl găsise cam fără chef, iar a doua oară ajunsese tocmai la timp ca să-i ureze drum bun: pleca în larg pentru câteva zile, nu putea preciza data întoarcerii. Aşa că angajamentul pe litoral îi oferea oricum o perspectivă; acceptase şi iat-o aici, cu Gioni, urcând treptele de marmură albă la „Calcanul”, o jumătate de pas în urma lui...

Privi mulţumită salonul elegant, cu grătare de lemn lustruit care filtrau lumina becurilor din plafon, cu pereţii tapisaţi în pluş roşu estompând sunetele; Gioni îi trase deoparte scaunul, o ajută să se aşeze cu un gest elegant şi sigur; se simţi importantă, se privise în oglinda imensă din hol şi mulţumită de pantalonii albi „pescar” (doamna Didu o asigurase că vor fi iar la modă anul acesta pe litoral); cazaca violetă, închisă cu cordonul lat, îi sublinia talia, iar sandalele metalizate, cu tocuri de zece centimetri, o făceau să ajungă până la umărul lui Gioni.

— Gin cu lămâie, comandă Gioni. Pe urmă vedem noi.

Chelnerul făcu o mică plecăciune, luă pe neobservate scrumiera cu ţigara abia stinsă şi o înlocui cu una curată; de obicei, picoliţa făcea treaba asta, dar un şef de orchestră impunea; şi „Formaţia de joi”, botezată ad-hoc, pentru turiştii străini, „Donnerstagsband”, era anunţată prin mari afişe lipite în vitrină care se detaşau net pe draperiile vişinii.

— Şi-aşa, reluă Gioni jucându-se cu bricheta aurită, mătuşa bolnavă poartă galoane pe mânecă. O modă nouă, probabil.

— Ah, spuse ea. De ce nu mă crezi?

— Cred ce văd.

— M-ai invitat aici ca să-mi faci reproşuri?

— Credeam că ştii de glumă, spuse el cu ochii ţintă la bricheta aurită. Pur şi simplu mă sâcâie povestea cu mătuşa bolnavă. Aveam impresia că formăm o echipă; dacă fiecare o ia razna aşa...

— N-am luat-o razna. Şi nici nu mi-a trecut prin cap că o

absenţă de două-trei ore înseamnă o rupere de colectiv.

— Puţin îmi pasă de colectiv, izbucni el. Eşti o fată frumoasă şi nu suport să văd cum mătuşa în uniformă te sărută pe frunte la despărţire. Ştiu că n-am niciun drept asupra ta...

— Asta-i cam adevărat.

— ...Dar mi-ar fi făcut plăcere să petrecem împreună seara asta.

— Ceea ce şi facem.

— Mi-a pierit cheful, spuse el morocănos şi bău cu spor din paharul cu gin.

Un tânăr blond, pletos, purtând o cămaşă stacojie şi pantaloni negri cu centură lată, urcă sprinten pe podiumul orchestrei. După el alţi patru, venind din toate părţile, grăbiţi, decişi, având aerul că iau estrada cu asalt. Trebăluiră cu îndemânare prin jungla de fire, difuzoare şi instrumente părăsite pe scaune; vorbeau cu glas scăzut, monosilabic, beculeţe începură să clipească pe bordul sofisticat al aparatelor, lumina din sală slăbi, ringul fu invadat de razele unor proiectoare verzi şi roşii, un vacarm ritmic izbucni deodată.

Ajutată de progresele electronicii, orchestra arăta tot ce poate; chitarele mugeau, orga scotea scrâşnete ascuţite şi rapide; cele şapte tobe rânduite pe un podium mai înalt, în spate, bubuiau pe felurite tonuri, ospătarul elegant şi rapid trebui să întreţină un dialog strigat cu Gioni, care încerca să-şi facă cunoscute preferinţele gastronomice; Mia îl întrebă, râzând, dacă şi orchestra lor poate atinge asemenea performanţe şi el, tot râzând, făcu semn că n-a înţeles; devorară friptura în acest acompaniament diabolic, iar când orchestra îşi termină „repriza”, o exclamaţie de uşurare se înălţă din toate colţurile restaurantului.

La repriza următoare, parcă istovită ea însăşi de apăsarea sunetelor, orchestra se mai potoli; venise rândul melodiilor domoale, unele de-a dreptul romanţioase; Gioni se aplecă la urechea Miei, fredona cuvintele; ea îi simţea răsuflarea caldă mângâindu-i tâmpla, zâmbi, duse paharul la gură, vinul rece şi dulceag îl plăcea, o uşoară ameţeală o făcea să perceapă totul ca printr-un geam translucid; nu observă când el îi luase mâna.

Rămaseră aşa minute în şir, până ce cântecul se sfârşi într-un final patetic, stârnind aplauze; ar fi vrut şi ea să aplaude dar el îi

reţinu mâna într-o strânsoare puternică. Faţa lui rămăsese sobră, neclintită.

— Nu te amuză.? îl întrebă.

— Ah, stil comercial, nimic nou. Cât. Despre amuzament... sunt într-o pasă proastă.

— Tu?

— De ce te miri? Mă uitam în seara asta la băieţi – se distrează care cum poate. Lui Kelly i-a venit prietena pentru câteva zile; Munteanu a dat la plajă de-o nemţoaică grăsuţă şi bea cu ea din acelaşi pahar; Sandi se grozăveşte la bowling, şi are de ce, măgarul. Iar eu stau, mă uit la lumea veselă care se perindă prin hol, toţi au un rost, o direcţie, un scop. Eu? O existenţă la întâmplare, problematică. Plutesc în incertitudini.

— N-aş fi crezut, replică ea. Un om de succes ca tine. Fetele te adoră, profesorii te respectă, colegii te recunosc tacit drept şeful lor. Ce mai vrei?

— Adevărul e că mă simt trist şi singur, spuse el încet. Succesul n-are gust dacă nu-l împărţi cu cineva. Cineva care să te înţeleagă...

Mia coborî privirea. „A fi înţeles” era un verb pe care-l auzise conjugat în fel şi chip, în viaţă şi-n romane – nimeni nu mă-nţelege, sunt un neînţeles, dac-ai fi înţelegător, numai tu mă înţelegi – către asta tindea Gioni, tristul, semeţul, care răsucea acum bricheta între degete, aşteptând răspunsul ei.

— Mi-a plăcut întotdeauna să fiu apropiată sufleteşte de prietenii mei, mărturisi ea. Înţelegerea e un fel de combustibil al sufletului.

Gioni luă sticla de trei-sferturi aproape golită, turnă vin, întâi în paharul ei, ignorându-i protestul mut, apoi într-al lui, ciocni, bău cu grabă, de parcă avea de gând să plece peste o clipă, şi se aplecă spre ea.

— O fată ca tine, reluă. Pură şi veselă. De obicei fetele pure sunt triste, ai observat? Iar fetele triste sunt urâte... Nu, nu-i un joc de cuvinte. Tristeţea deprimă trăsăturile, e o chestie de poziţia muşchilor. Omul vesel are o faţă atrăgătoare. Dincolo de frumuseţe, calitatea unui chip constă în starea de spirit pe care o reflectă...

— Ai băut cam mult, comentă ea neutru.

— Lasă-mă termin. Mă uit la tr-e de atâta vreme. Îmi spun în

secret, uite o fată ca asta, veselă şi pură, inteligentă şi, mai presus de toate, înţelegătoare... Pe scurt, am început să te iubesc fără să-mi dau seama.

Mia plecă privirea, deopotrivă bucuroasă şi speriată; micul triumf al oricărei fete – să se ştie iubită; inaccesibilul Gioni capitulase brusc, leul torcea, îmblânzit, la picioarele ei; o clipă doar se întrebă dacă această declaraţie nu este o simplă frază convenţională, pe care orice bărbat se simte dator s-o recite în faţa unei fete când se află singur cu ea, într-o împrejurare favorabilă. Dar odată pronunţată, această frază îi dădea o anumită putere; se stabilise o nouă relaţie, care-i conferea un ascendent asupra lui. Acum avea ea dreptul să pară indiferentă; era încredinţată că Gioni n-are cum să mai dea înapoi. Ignorându-i aşteptarea încordată, se jucă nepăsătoare cu bricheta lui spectaculoasă. Într-un târziu, ridică privirea:

— E frumos ce spui, dar cât e de adevărat?

— Mia, îţi jur că...

— Lasă jurămintele. Vreau să spun că n-am observat nimic până acum. N-ai dat niciun semn din care să reiasă că... Şi n-ai spus nicio vorbă.

— Pentru că de fapt sunt un timid.

— Gioni. Timidul! explodă, ea. Asta-i noutatea zilei, ce să spun!

— Nu râde, Mia.

Ea constată că-i spunea pentru prima oară numele, ce ciudat suna în gura lui, şi buzele lui frumoase, puţin răsfrânte, pronunţau cu voluptate cele doua silabe, preschimbându-le în muzică.

— Nu râde, repetă Gioni. Îi luase iarăşi mâna, parcă vrând s-o oprească dintr-o fugă interioară, s-o ţină, o clipă mai mult, prezentă. Crede-mă, e aşa cum îţi spun. Sunt, într-adevăr, un timid. În ciuda aparenţelor. Mi-e greu să spun ceea ce simt. Uneori, din teamă de ridicol. Mă închipui respins în încercarea mea de a mă apropia de cineva la care ţin.

— De ce numaidecât respins? Ce te face să fi atât de pesimist?

— Experienţa vieţii, spuse el. Foarte rar găseşti pe cineva de care să te apropii cu adevărat...

Tinerii în cămăşi roşii şi pantaloni negri cu centuri late se

năpustiră iarăşi pe estradă, cu paşi mari şi hotărâţi.

— Parcă se duc să asasineze pe cineva, observă Mia.

— Asasinează muzica, făcu el înciudat. Secretul lor stă în puterea staţiilor de amplificare.

Conversaţia se rupse aici, căci vocea maestrului cu cămaşă roşie şi cu saxofonul atârnat de gât, voce alterată de efectele ciudate ale staţiei într-un fel de sâsâit repetat, ciurui urechile publicului, bolborosind în câteva limbi invitaţia:

— Meine Damen und Herren, messieurs et mesdames, ladies and gentleman... Dans-ans-ans... s...

Canonada tobelor izbucni simultan cu stingerea luminilor. Damen und Herren, ladies şi aşa mai departe se grăbiră spre ring. Gioni se ridică şi el, fără să facă vreo invitaţie şi fără să aştepte vreo acceptare. Stătea în faţa ei, categoric, şi ea se ridică supusă, simţea tocurile de zece centimetri nesigure pe mocheta moale, dar ringul de dans nu era departe şi contactul cu suprafaţa lui sticloasă o făcu să se simtă iarăşi stăpână pe ea. Dansară, mai întâi la un metru depărtare unul de altul. Îl studia pe Gioni. Gioni, cu bărbia ridicată, cu privirile rătăcind pe deasupra capetelor, dansa în el, parcă independent, urmând o melodie interioară; pletele retezate cu zgârcenie până la jumătatea drumului între gât şi umăr nu se legănau, nu fâlfâiau ca la ceilalţi dansatori, pur şi simplu oscilau cu delicateţe, într-un ritm propriu, care n-avea nimic comun cu ţopăiala vecinilor. Ringul se aglomeră tot mai mult, erau nevoiţi să se apropie, dansau acum la distanţa de o palmă, mâinile li se atingeau ca din întâmplare, lăsate libere, apoi simţi că el îi apucă încheieturile, fără să-şi modifice atitudinea, se legănau în ritm, cu braţele de-a lungul trupului, şi totuşi reunite într-o timidă îmbrăţişare secretă...

Iar când saxofonul atacă un veritabil *blues,* o melodie insidioasă, lentă, puţin tânguitoare, ea se ghemui, vrăjită, la pieptul lui. Îşi încleştă mâinile peste ceafa lui. Îi simţea palmele apăsându-i omoplaţii, fierbinţeala palmelor se transmitea prin mătasea subţire. *„Woman, you take my life” se* jeluia în răstimpuri băiatul cu barbă de la baterie şi microfonul îi reverbera cuvintele în chip misterios, le învăluia într-un cod care le făcea mai ermetice pentru auzul neiniţiaţilor, dar Gioni era un iniţiat, căci îi traduse la ureche:

— Femeie, îmi cuprinzi viaţa...

Mia aşteptă zadarnic continuarea versurilor, totuşi era destul, era prea mult pentru o seară ca asta, gândi, începută cu o mătuşă bolnavă cu galoane de locotenent-major, săracul Radu, sunt o trădătoare, dar uite-l pe Gioni – Gioni cânta cu vocea lui profundă, aproape în şoaptă, renunţând la traducere, *„woman, you take my life”,* de la un timp nu mai păşeau, se legănau pe loc, cu tălpile sudate de pardoseala sticloasă, luminile din plafon muriseră, deasupra lor plutea o negură albastră, ca într-un observator astronomic cu acoperişul deschis, o fereastră spre stele*;* Gioni îi atinse urechea cu buzele şi ea tresări din toată fiinţa, era un fior nou, nemaiîntâlnit, *woman,* eşti veselă şi pură, cam mult vin în seara asta, la urma urmei, şi eu sunt tot singură, tristă şi singură, parcă nici în „trenul groazei” nu ameţeam aşa, ce-o fi cu mine...

— Gioni, să mergem, am ameţit.

Dar Gioni sudat de pardoseala sticloasă, sudat de ea, sudat de melodia fără sfârşit *woman-you-take-my-life...* ah, s-a sfârşit, un oftat general, o şoaptă neînţeleasă a mulţimii, de perechi rămase îmbrăţişate încă o clipă după ce ecoul cântecului se stinse.

Când se desprinseră, evită să-l privească în ochi; luminile din. sală străluceau iarăşi, plafonul revenise la locul lui, chelnerii se foiau grăbiţi şi îndemânatici, lumea reintrase în normal, dar ea regreta căderea pe pământ de pe aripile scurtei visări, *woman,* şi el o conduse, ţinându-i palma fierbinte pe umăr, spre masă. Îi urmărea vocea insinuantă a solistului spunând trist „Noapte bună” în numeroasele limbi pe care părea să le ştie.

Reveniţi la masă, el repetă gestul acela politicos: îi trase scaunul şi o ajută să se aşeze. Întârzie însă să ia mâinile de pe spătar; ea îl simţi aplecat uşor, cuprinzându-i umerii cu braţele, şi luă această atingere drept ce era de fapt – o îmbrăţişare secretă, fugară, timidă ca orice început. În aceeaşi clipă, o spaimă nelămurită se suprapuse bucuriei: totul venise prea repede, prea nesperat, ca să fie durabil; Gioni, formidabilul Gioni, îmblânzit astfel într-o singură seară?

El reveni la locul lui, pe scaun. Lumea de la mesele vecine se pregătea de plecare. Picoliţa veni şi luă cu un gest rapid solniţa de pe masă. Gioni o rugă să-l cheme pe chelner.

— O cafea? sugeră el cu ochii la Mia.

— Nu. E târziu, Devine trist acum. Nici muzică, lumea pleacă...

— Insist, spuse el. Nu vreau să se termine aşa brusc.

— A fost o seară minunată, spuse Mia.

Chelnerul sosi cu nota pe-o farfurioară. Gioni scoase portvizitul din piele roşie şi plăti generos. Ea înregistra, puţin jenată, plecăciunile chelnerului care se depărta în marşarier.

— Îţi mulţumesc, a fost minunat, repetă ea.

— Păcat că nu vrei, măcar un sfert de oră...

— Mâine e zi de plajă. Se anunţă timp frumos.

— Ai informaţii meteo precise, constată el.

— O, Gioni. Nu strica tot!

— Iertare, domniţă!

Vru să-i ia iarăşi mâna, dar Mia se ridică decisă. Aluzia lui o făcuse să tresară ca un copil vinovat. Se ridică şi el, îşi puse în buzunar ţigările şi bricheta, o conduse cu un gest curtenitor şi familiar totodată spre ieşire. Noaptea de iulie îi învălui cu căldura ei umedă. O ceaţă uşoară aureola becurile de pe stradă; nicio adiere nu clintea frunzele bătrânilor copaci.

Trecând prin micul parc din faţa restaurantului, Gioni o trase spre el, încercând s-o sărute, ea se desprinse cu îndemânare:

— Stai cuminte! Ne vede nenea!

Venea un oarecare, cu nişte absurde beţe de cort ţinute la spinare ca o puşcă.

— Se duce să-şi ocupe loc pe plajă, glumi ea.

Gioni reluă drumul tăcut, ţinând-o de umeri cu braţul; când îl privi, îi citi pe faţă încordarea. La a doua încercare, se lăsă în voia lui. Sub felinarul invadat de fluturi albi, jucăuşi, se sărutară îndelung. Apoi ea dădu cu delicateţe semnalul de plecare şi porniră, înlănţuiţi, spre Hotel „Neptun”.

În hol, el ceru cheia, o primi, ea ceru cheia şi i se răspunse că o luase colega de cameră. Începură să urce pe scările largi, acoperite cu mochetă roşie. Gioni arăta sumbru, tăcut, elastic; atingea treptele numai cu vârful pantofilor moi. Sus, în holul lung şi slab luminat, Mia se opri în faţa uşii ei. Gioni încercă, cu aceeaşi mână sumbră şi hotărâtă, s-o tragă mai departe, după el, vorbindu-i într-un limbaj laconic, rudimentar aproape:

— Vino. E mai bine la mine. Bem ceva, ascultăm muzică...

— Ai băut destul, spuse ea. Poate cam mult. Altfel nu ţi-ar fi

venit ideea asta.

Îi văzu faţa palidă înroşindu-se, îi păru rău că l-a înfuriat acum, la despărţire.

— Ascultă, Mia...

— E mai normal aşa, spuse ea cu mâna pe clanţă.

— Atunci noapte bună, îi spuse el ţeapăn.

Intră în vârful picioarelor, bucuroasă că găseşte descuiat şi că nu trebuie să-şi trezească colega de cameră. Aşteptă o clipă lângă uşă, apoi încuie cu un gest hotărât. Abia acum auzi paşii lui depărtându-se, rari, pe mocheta groasă care acoperea culoarul.

Radu deschise ochii, îi închise iarăşi, sperând că-i doar un vis. Dar bătaia se repetă, uşoară şi totuşi insistentă. Dintr-un salt ajunse la uşă. Se deprinsese, din nopţile petrecute la bord, să adoarmă cu uşurinţă şi să se trezească la cel dintâi semnal.

— Cine-i?

— Eu, Diţoiu, să trăiţi.

Descuie uşa, netezindu-şi părul ciufulit. Lumina de pe scară căzu pe pistolul-mitralieră al soldatului, purtat în poziţia „la piept”, Diţoiu gâfâia puţin, iar fruntea îi strălucea de transpiraţie.

— Cât e ceasul?

— Două şi-un sfert.

— La ora asta, Diţoiule! Hai înăuntru. Ce s-a întâmplat?

Soldatul trecu pragul, închise uşa cu grijă, îşi tamponă fruntea cu o batistă deja udă.

— Alarmă, tovarăşe lo’nent major.

Radu simţi deodată că-i piere somnul. Aprinse lumina şi începu să se îmbrace rapid dar nu grăbit, sistematic, cu îndemânare.

— Cine-a dat alarma? întrebă în timp ce-şi încheia pantofii.

— Ofiţerul de gardă. Când am ieşit pe punte, era cu cronometrul în mână. Şi lângă el, un colonel. Pifan. În uniformă kaki, vreau să spun. Tova’ maistru mi-a spus că ce, aştept invitaţie specială? Mi-am luat arma şi-am venit încoa. După asta trec şi pe la tovarăşul comandant.

— De ce nu te-ai dus întâi la el?

— Ei, spuse soldatul încurcat. E vorba de timp aici. Mă gândeam aşa, la o strategie. Dânsul e însurat, aude că-i alarmă, soţia ştie despre ce e vorba, e mai simplu. Dar dacă dumneavoastră... mă scuzaţi, tovarăşe lo’nent major, poate eraţi cu o... prietenă, mă rog, situaţie delicată, n-o puteţi lăsa aşa, în miez de noapte... M-am gândit să vă anunţ întâi pe dumneavoastră. Câştigaţi timp, dacă era...

— Uite că nu era, spuse Radu înciudat. Iar tu ai încălcat consemnul, înţelegi? Auzi la el: strategie! Dă fuga şi anunţă-l pe tovarăşul comandant!

— Am înţeles! spuse soldatul şi o zbughi pe uşă.

Diţoiule, Diţoiule, îşi spuse Radu în urma lui. Ce-o fi în capul vostru, măi băieţi? Am ajuns să mă protejeze soldaţii?

Parcă-i era ciudă că-l găsise singur: în serile lor de nesomn, în cazarma-dormitor strâmtă şi încinsă, ce gândesc ei după ce m-au văzut pe mine, secundul, plecând spre oraş cu şapca pe-o ureche ca să mă întorc abia a doua zi dimineaţă? M-or fi crezând aşteptat, adorat, înăbuşit de o prezenţă feminină nelămurită, auzi la el, strategie, să vină-ntâi la mine, oricum, e mai greu să explici unei prietene decât soţiei că trebuie s-o laşi singură în miez de noapte... Şi m-a găsit singur, asta o să-mi scadă valoarea în faţa lui – în faţa lor, căci vestea o să circule prin tot echipajul. Secundul dormea singur, băieţi, pe viaţa mea, îmbrăcat în pijama, nu în slip ca tipul din serialul de sâmbătă...

Îşi înnodă cravata, aruncându-şi în răstimpuri privirea pe fereastră. Din dormitor se vedea bine uşa blocului de vizavi. Diţoiu ieşi din bloc şi porni spre port, depănând din picioare repede-repede, ca un maratonist; nu-şi permitea să alerge de teama zgomotului, probabil, să auzi la două şi şaisprezece minute un soldat de marină alergând pe stradă, asta face impresie proastă cetăţeanului din cartier, se orientează băiatul, şi uite-l şi pe comandant ieşind; la fereastra lui lumina nu s-a stins încă, soţia îl petrece cu privirea, e o chestie să te petreacă cineva cu privirea...

Stinse lumina şi ieşi în stradă, îl ajunse repede pe comandant. Sava era dichisit ca totdeauna, gulerul scrobit al cămăşii strălucea albăstrui în lumina neonului de pe stradă. Când îi auzi paşii, întoarse capul. Radu îl salută şi se grăbi alături de el. Sava îi întinse mâna.

— Am dat telefon, spuse el. Exerciţiu de alarmă, ordonat de la minister. Un colonel împuternicit de Statul major. L-a condus în port căpitanul Drăghici, de la comandament. Herghelegiu i-a controlat actele după toate regulile.

— De ce ne-au chemat prin curier?

— Romantici. Varianta în care legăturile telefonice sunt distruse. Ar fi trebuit să mă-mbrac pe întuneric.

— Nici chiar aşa, murmură Radu.

Mergeau pe bulevardul larg şi pustiu, despărţit în două de un scuar îngust, pardosit cu flori roşii. O femeie grasă, cu vesta portocalie obligatorie a lucrătorilor de la salubritate, târa de-a

curmezişul trotuarului un furtun gros, încercând să ajungă cu el la straturile de flori. Comandantul ocoli politicos curba lungă a furtunului şi Radu rămase în urma lui, imitându-l. Femeia le zâmbi.

— O fi crezând că venim de la chef, spuse Sava.

— Ce ştie ea...

— Bine că te-a găsit la domiciliu. După cum te lăudai aseară, credeam că te-ai poticnit pe undeva.

— Nu înnoptez la adrese străine, spuse Radu evaziv. Aţi fost la Cazino?

— Da de unde. Cum am ajuns acasă, am făcut un duş, am băut o cafea şi m-am aşezat la televizor. Ca-n romanele poliţiste. Personajele fac duşuri şi beau cafele de zece ori pe zi. Te întrebi cum rezistă.

— Cu televizorul vă contrazic. N-am pomenit detectiv să se uite la... Televizorul, oricum, e pentru oameni paşnici. Ca noi.

— Eah! Am aţipit în fotoliu. Picam de somn, nu alta. Nopţile albe se răzbună.

— Anul trecut, când ne-am întors din aplicaţie, am aterizat direct la bal. Era sâmbătă seara. Dimineaţa, duminică, m-am bărbierit şi am şters-o la plajă.

— Asta era anul trecut.

— Credeţi că ne-am pierdut condiţia fizică între timp? Explicaţia e alta; ieşirea de atunci a durat trei zile, iar de data asta am stat pe mare două săptămâni încheiate. N-o să spuneţi că poţi să dormi pe mare ca acasă, în patul tău.

— Uite că nici acasă... începu Sava, apoi se corectă ironic: Nu vreau să critic eşaloanele superioare. Dar puteau să ne lase şi ei o noapte să dormim ca lumea.

— Just, aprobă Radu. N-or fi ştiut că abia ne-am întors din larg.

Auziră fâşâitul cauciucurilor unei biciclete; întoarseră capul amândoi odată. Biciclistul solid, brunet, cu uniformă de maistru militar, îi salută scurt ţinând cu o mână ghidonul şi trecu mai departe fără să încetinească.

— Se grăbeşte Mateescu, constată Radu.

— Vine tocmai de la gară.

— Aşa departe stă?

— Nu-ţi cunoşti oamenii, secundule. S-a despărţit de nevastă.

Poate-i mai bine aşa, decât cu nebuna aia.

— O cunoaşteţi?

— Cine n-o cunoaşte! Celebră în oraş cu trăsnăile ei. Acum doi ani a fugit cu un meşter de la şantier. A stat pe la Niculiţel vreo două luni. Mateescu a vrut să dea divorţ, când s-o citeze la tribunal, hop ea, că s-o ierte. Te iert, zice Mateescu. O iert, tovarăşe comandant, dar mi-a ieşit de la inimă. De mine ca de mine, dar să-şi lase copilul şi să plece...

— Au copil mic?

— Face armata. Anul trecut a terminat liceul şi a dat examen la medicină. Într-o situaţie ca asta, nu laşi băiatul şi pleci la Niculiţel.

— Jigodie, comentă Radu.

— Jigodie mare. Amiralul mă cheamă la telefon. Îmi dă ordin să mă ocup de caz, să discut cu omul, cum se obişnuieşte. Nimeni nu vrea să vadă o familie destrămându-se. Dar când i-am raportat despre ce e vorba...

— Şi mai ziceaţi de ce nu mă-nsor. De-aia nu mă-nsor.

— Nu de-aia. N-ai găsit încă omul. Ce, toate femeile pleacă la Niculiţel după douăzeci de ani de căsnicie?

— Iertaţi-mă, spuse Radu. Am impresia că am făcut o gafă.

— Nu, protestă Sava. Discutăm aşa, în principiu.

Santinela de la intrarea în port făcu un pas înainte, cu mâna pe patul pistolului-mitralieră. Era un soldat voinic, cu faţa colţuroasă, bereta de marinar îi şedea cam pe vârful capului. Îi arătară legitimaţiile, el spuse degajat „să trăiţi” şi deschise poarta. În uşa punctului de control se arătă subofiţerul de serviciu.

— Cred că vă plimbaţi în noaptea asta.

— De unde ştii? întrebă Sava.

— Am prins din zbor o vorbă. Tovarăşul căpitan Drăghici l-a întrebat pe colonel dacă are rău de mare. Şi el a zis că nu e prima dată când iese pe mare.

— Mulţumesc, zise Sava. E o informaţie preţioasă. Când vii pe la mine, pe la vapor, îţi dau un coniac.

— Sufăr cu ficatul, replică subofiţerul râzând.

Grăbiră pasul spre port. Trecură pe lângă ei doi maiştri tineri pe o motoretă.

— Ultimii, ca totdeauna, mormăi comandantul. Ăştia au luat

obiceiul de joacă şah în cămin. Când îi cauţi, sunt acolo dar lipsesc din cameră. Trebuie să iei uşile la rând. Mai bine-ar juca table. S-ar auzi zarurile.

— Tot ajung înaintea noastră, îl linişti Radu şi se uită la ceas. Suntem în timp. Efectivul complet cu cincisprezece minute mai devreme.

— Afară de Popescu-Ţoi.

— Ne descurcăm şi fără el. Are omul scutire medicală? N-o să-l chem la vapor cu capul bandajat.

— Un prostănac, mormăi Sava. Dacă-l mai prind o dată cu vodcă pe navă, îl trimit frumos la amiral.

— Când l-am văzut şiroind de sânge, nu ştiam încotro s-o iau. Instructorul sanitar în permisie, nu mă descurcam cu trusa de prim-ajutor...

— Pe corăbiile vechi secundul o făcea şi pe chirurgul. Dar tot nu mi-ai spus ce-ai păţit aseară.

— N-am păţit nimic, spuse Radu repede. Le-o fi dat prin cap băieţilor să tragă motorină din tancul de rezervă? Că tancurile de serviciu s-au golit de tot.

— Aflăm noi acum, îl linişti Sava.

— Mai am o grijă cu Palade. L-o fi găsit curierul?

— Ah, băiat paşnic, unde să umble? Pe stradă nu-l vezi niciodată, fete nu prea cunoaşte, prieteni n-are...

— Abia a venit.

— Mi-e şi milă de el, mărturisi comandantul.

— Cred că e şi firea lui de vină. Retras, timid, parcă-i o fată. Roşeşte numai când te uiţi la el.

— Te-ai privit în oglindă în primul an de îmbarcare?

Radu încercă să se revadă pe el, cel de acum trei ani. Era, într-adevăr, timid şi neajutorat. Dar parcă nu chiar aşa...

— Nu-mi mai amintesc cum arătam.

— Cam tot ca el. Îl văd câteodată cum se răsteşte la soldaţi pentru un lucru de nimica, iar altă dată, când e într-adevăr nevoie să strângă şurubul, se roagă de ei. Aşa făceai şi dumneata.

— Probabil că e o boală a începătorilor.

— Da. Se cheamă lipsă de experienţă. De asta să nu te miri când îl las mai uşor. Prea vrem să fie omul perfect, să le ştie pe toate din prima lună de ambarcare. Uneori simt nevoia să-l ajut,

să stau de vorbă cu el. Dar sunt subiecte delicate, mai e şi diferenţa de vârstă... Se intimidează şi-mi dau seama că am luat-o greşit. De-asta mă gândesc; ţi-ar fi mai uşor. Ia-l cu dumneata, mai scoate-l în lume...

— Mă ştiţi mare petrecăreţ? Avem noi timp să ne adunăm seara, să jucăm remi şi să stăm la palavre?

— Oricum, nu eşti un sihastru şi nu vreau să fie nici el. Amândoi sunteţi burlaci. Contează şi asta. Un cerc de prieteni, fete... doar sunteţi tineri. Aseară, de exemplu, te credeam în mare vervă, după cum ai plecat de la vapor.

— Mă aştepta Mia...

— Asta ştiu. Am văzut-o din larg pe stâncă.

— Ştiaţi de Stâncă? tresări Radu.

— Fiecare generaţie îşi închipuie că descoperă lumea. De câte ori m-a aşteptat Sonia pe stânca aia...

— Şi nu mi-aţi spus nimic.

— Nu-mi place să tropăi prin sufletele oamenilor, asta-i tot. Te-am întrebat de trei ori cum ai petrecut aseară. Ce, credeai că sufăr de curiozitate? Pur şi simplu mă interesează ce se întâmplă cu prietenii mei. Dar nu mă apuc să fac anchete despre asta.

— Uneori nu-ţi place să te recunoşti învins, spuse Radu. Cu Mia lucrurile stau cam aşa: a venit pe litoral cu o orchestră. Din ce mi-a povestit, deduc că dirijorul se cam ţine de capul ei. Aseară n-am făcut decât s-o conduc până-n faţa hotelului şi să ascult poveşti despre individul respectiv. Îl admiră.

— Semn rău, spuse Sava.

— La fel m-am gândit şi eu.

— Există o soluţie: să te căsătoreşti cu ea. Până nu trece dirijorul la atac.

— Credeţi?

— Eu aşa am făcut cu Sonia. Doar nu-ţi închipui că am luat-o de pe o insulă pustie. Erau câţiva inşi, care mai de care mai... Legea naturii. M-am luptat pentru ea şi am câştigat.

— Încă n-am curaj, mărturisi Radu. Cred că trebuie să mai reflectez...

— Cât să reflectezi? O cunoşti de câţiva ani, nu-i aşa?

— Din liceu.

— Şi-atunci... Ce mai aştepţi?

Şoseaua începea să coboare şi ei grăbiră pasul fără să vrea. Portul era liniştit, siluetele cenuşii ale navelor pluteau nemişcate pe apa neagră. Când ajunseră jos, pe cheu, văzură un mic grup de oameni lângă schela navei lor.

— Ne aşteaptă, murmură Sava. Cât e ceasul?

— Ar mai fi un sfert de oră. V-am spus, am pornit-o bine.

— Hai să ne prezentăm.

Se opri în faţa ofiţerului în uniformă kaki, salută:

— Tovarăşe colonel, sunt comandantul Vânătorului Opt, căpitan-locotenent Sava.

— Colonelul Mănescu, de la Marele Stat Major. Poftiţi delegaţia mea. Sunt împuternicit să ordon un exerciţiu de alarmă.

Comandantul scoase lanterna din buzunar, citi hârtia scrisă la maşină cu caractere lunguieţe, confruntă numele cu legitimaţia pe care i-o întinsese infanteristul.

— Vă mulţumesc, spuse. Aştept ordinul dumneavoastră.

— Veţi executa manevra de ieşire din port fără lumini. În radă opriţi motoarele şi desfaceţi acest plic sigilat, în care se află alte instrucţiuni.

— Am înţeles! Permiteţi ca ofiţerul secund să verifice prezenţa echipajului.

Dintr-un salt, Radu fu pe puntea Vânătorului Opt. Văzu silueta subţire a şefului de echipaj, maistrul militar principal Herghelegiu, care-i raportă cu glas scăzut că echipajul era la bord, cu efectiv complet, cadrele s-au prezentat în timpul stabilit, s-a scurtat lanţul ancorei...

— Aţi verificat închiderea obturatoarelor şi porţilor etanşe?

— Verificat tot.

— Bine. Să raportez comandantului. Consemnează în jurnalul de bord: nava gata de marş, ora şi minutul...

Maistrul se apropie de el, privi în jur parcă temându-se să nu tragă cineva cu urechea, mărturisi:

— Tovarăşe lo’nent major, mai e o treabă. Cu Budescu, mitraliorul.

— Ce-i cu el?

— Aseară l-a învoit tovarăşul comandant până la telefoane, că avea un caz în familie şi nu mai ştia nimic de la plecare. Comandantul i-a dat voie până la ora douăzeci şi două. Avea

timp destul să se ducă şi să se-ntoarcă. Se face zece, se face unsprezece, el nu-i. Pe la miezul nopţii mă pomenesc chemat la telefon. Îl prinsese patrula în gară, voia să plece la Bucureşti. I-am rugat să-l trimită înapoi la unitate. Ei voiau să-l ţină la arest până vine comandantul.

— Şi l-au trimis?

— L-au trimis. A venit acum un ceas.

— Comandantul ştie?

— Nu ştie. Nu era să-i spun faţă de... făcu semn cu bărbia către colonelul care tocmai urca scara spre comandă.

— Bine. O să-i raportăm mâine dimineaţă. După ce facem manevra, stau eu de vorbă cu soldatul. Acum să treacă la postul lui. Suntem în alarmă, n-avem timp de psihologie...

După ce văzu ancora la locul ei, Radu dădu ultimele ordine marinarilor de la manevră şi se întoarse pe comandă. Nava tocmai ieşea din bazin, ocolind cu precizie farul din capătul digului.

— Parc-am mai trecut pe-aici, ce spui, secundule? se auzi glasul voios al lui Sava. Tovarăşe colonel, aseară, la intrarea în port, l-am lăsat pe ofiţerul secund să conducă manevra. Era la prima lui încercare.

— Şi a reuşit? întrebă colonelul.

Radu îşi simţi bătăile inimii. Nu cumva începe cu destăinuirile? gândi el supărat.

— Bine-nţeles că a reuşit, răspunse Sava. Are talent de marinar. Deşi eram cu toţii obosiţi, după două săptămâni de stat în mare...

Colonelul râse încetişor:

— Am înţeles aluzia. Ştiam că abia v-aţi întors din larg. Dar unul dintre scopurile exerciţiului este să verificăm dacă navele sunt gata de acţiune *în orice moment.* Este şi acesta un moment: câteva ore după întoarcere.

— Este. Poate nu cel mai fericit...

— Sigur nu cel mai fericit. Oamenii trebuie să se odihnească, să calce pe pământ solid, să se uite la televizor şi să trimită scrisori acasă. Dar dincolo de toate acestea...

— Există lucruri mai importante, întregi Sava. Sper că nu ne-am prezentat sub aşteptări, tovarăşe colonel.

— Dimpotrivă, totul a mers foarte bine. Dacă şi mai departe lucrurile se desfăşoară tot aşa, atunci calificativul va recompensa noaptea nedormită... Prin cincizeci şi doi, când am ieşit eu locotenent, ne sculam noaptea mult mai des. Şi nu pentru simple exerciţii. Se întâmplau tot felul de chestii...

— Era mai greu atunci, spuse politicos Sava. Am auzit şi eu câte ceva.

— Viaţă complicată şi plină de surprize. Tot felul de indivizi. Atacau santinelele ca să-şi facă rost de arme. Sau pur şi simplu încercau să pătrundă în unitate. Se dădea alarma, şi până-n zori scotoceam văioagele, păduricea din preajma cazărmii. Pe urmă o oră-două de somn şi începea programul de instrucţie. Dormeam săptămâni în şir în regiment, cu soldaţii...

— Alte timpuri.

— Bune sau rele, nu trebuie să ne dezicem de ele, să le negăm. Ne aparţin, cu greşelile, şi buclucurile lor. Te chemau la cadre: „Dă dumneata o completare la autobiografie.” Ţi-o spuneau cu tonul unei sentinţe. Dar erau sinceri. Se străduiau, după priceperea lor, să apere o idee.

— Generând suferinţe.

— Se năştea o lume, spuse domol colonelul. Naşterea presupune suferinţă. Văd acum oameni tineri ridicând din umeri: „Vechea generaţie”. Dar generaţia asta a fost cândva tânără. Aveam şi noi o idee înscrisă pe steag. Voiam progres fără să ştim exact cum arată. Acum, când îl avem, ni se pare atât de firesc, încât nu ne mai gândim la rădăcinile lui, la punctul lui iniţial. Asta ar trebui să le spunem tinerilor: să înţeleagă trecutul şi să-l preţuiască...

— Cu scăderile lui?

— Cu scăderile lui, admise colonelul. Acum fac parte din istorie. Le putem privi cu detaşare, le putem descrie în romane. Am citit multe. Unii scriitori au înţeles, alţii nu. Celor care au înţeles li se spune curajoşi. În realitate, sunt obiectivi.

— Aveţi dreptate, spuse Sava. Termenul mi se pare mai exact.

— Nu-i aşa? Viitorul se clădeşte pe prezent, iar prezentul devine foarte repede trecut.

— Ritmul epocii, spuse Sava. Viteza.

— Contează nu numai viteza, ci şi direcţia. E important să ştii

ce vrei, încheie colonelul.

Radu asculta în tăcere acest dialog, atent, în acelaşi timp, la îndatoririle lui. Transmise în şoaptă curierului de cart să vadă ce-i gălăgia aia la pupa; se încredinţă că toate luminile de drum sunt în regulă; încercă să anticipeze ce misiune urma să primească nava după ce se vor afla în larg. În câteva rânduri îl văzu pe Palade agitându-se; ieşea din camera hărţilor şi se uita la indicatorul timonei, măsura prin alidadă unghiul sub care apărea farul, cerea un binoclu ca să se uite în jur, pe marea pustie. Ce l-o fi apucat? se întrebă. Nu cumva timidul Palade vrea să iasă-n relief în faţa vizitatorului? Atâta exces de zel...

— Nu vreţi să intraţi puţin în cabină, tovarăşe colonel? întrebă Sava. Pe mare, noaptea, e cam răcoare.

— Prefer să stau la aer, spuse colonelul. Nu am prea des prilejul: o noapte, sub cer, în largul mării... Îmi place cum se mişcă echipajul.

— Cred că e timpul să desfacem plicul cu misiunea.

— Pot să v-o spun pe dinafară, râse colonelul. Executaţi cercetare antisubmarină în perimetrul apelor teritoriale, de la Vama-Veche la Costineşti.

— *Tenente,* harta, strigă Sava.

— Ce-i asta *tenente?* întrebă colonelul.

— Mă scuzaţi. O prescurtare. Se-aude mai bine când e vânt. Ca să fiu sincer, o poreclă. Dintr-un roman de Hemingway.

— Sună cam ciudat, spuse colonelul pe un ton neutru. Mă întreb ce-ar fi ca la raportul companiei să spui unui comandant de pluton *tenente.*

— Nu cred că merge, spuse Sava. Nici la noi, în situaţii oficiale... Locotenentului Palade îi place Hemingway, atâta tot. Se aplecă spre uşa comenzii, o întredeschise: Locotenent Palade, pregăteşte harta pentru cercetare antisubmarină!

Locotenentul Palade se arătă în uşa comenzii. Uşa avea un comutator care întrerupea lumina de fiecare dată când se deschidea. Pe întuneric, în prima clipă nimeni nu păru să intuiască starea de spirit a locotenentului.

— Tovarăşe comandant, raportez. Ştiţi, convertizorul...

— Ce-i cu convertizorul?

— Aseară, după ce ne-am întors, l-am demontat. Se supraîncălzise... Am depistat cauza. Am dus etajul de joasă

tensiune la atelierul de reparaţii. Ne-au promis că mâine dimineaţă să ne dea alt complet. Depozitul era sigilat şi...

— Ei drăcie! De ce nu mi-ai raportat, tovarăşe locotenent?

— Mă gândeam că în cursul dimineţii...

Locotenentul tăcu. Colonelul de la Bucureşti se întoarse încet spre comandant.

— Vreţi să-mi explicaţi şi mie ce se întâmplă?

— Nu putem executa căutarea submarină. Convertizorul care dă tensiune staţiei de hidrolocaţie a fost demontat.

— Acolo, în port, aţi raportat că nava e gata de marş şi luptă. Un vânător de submarine fără hidrolocaţie...

— E ca şi cum n-ar exista, completă comandantul. Ştiu, aveţi dreptate. E vina mea că n-am cunoscut situaţia, tovarăşe colonel. Îmi asum întreaga răspundere...

— Mă tem că da, spuse colonelul. Regret, tovarăşe căpitan-locotenent. Am consumat atâta carburant inutil. O simplă plimbare pe mare. Pentru asta ar fi fost de ajuns o şalupă. Va trebui să ne întoarcem în port.

— Am înţeles, spuse comandantul încet. Dacă doriţi, vă pot conduce în cabina mea să vă odihniţi puţin. Am impresia că ce era de văzut s-a văzut.

— Şi eu cred la fel. Îmi pare rău. Începusem să simpatizez nava dumneavoastră. Vreau să văd exact pe hartă unde suntem. Coborâm pe scara asta?

— O iau eu înainte, spuse comandantul; apoi se întoarse spre Radu: Raportaţi la operativ că ne întoarcem la bază.

— Am înţeles, spuse Radu mohorât.

Comandantul coborî scara, cu colonelul după el. Îi salută într-o tăcere împietrită. După ce uşa de jos se închise, Palade se apropie de Radu:

— Ce-am făcut, tovarăşe locotenent-major! Îmi vine să mă dau cu capul de pereţi. Din vina mea s-a întâmplat toată tâmpenia asta.

Radu strânse buzele de ciudă. Ar fi vrut să-l ia la zor, să-l copleşească cu reproşuri, dar îl simţea aici, lângă el, cu glasul tremurând, aproape un adolescent, înspăimântat de consecinţele pe care nu le prevăzuse. Maistrul timonier rămăsese la postul lui, fără să aibă aerul că ascultă ce vorbesc. Iar Diţoiu era în celălalt capăt al punţii, lângă catarg, descurca

nişte pavilioane. Radu puse o mână pe umărul locotenentului.

— N-avem ce face, spuse el consolator. Faptul e consumat. Vorba colonelului: păcat de carburant. Hai să luăm legătura cu baza.

Întinse mâna spre microfonul staţiei de radio pe ultrascurte. În aceeaşi clipă uşa se deschise şi colonelul apăru din nou; cascheta lui se deosebea uşor, în întuneric, de şepcile albe ale marinarilor.

— Să judecăm puţin, tovarăşe comandant, spuse el. Ce s-ar întâmpla într-un caz real?

— Am intra în port şi am remedia defecţiunea, spuse Sava din urma lui. Sau am cere să ne aducă altă piesă. Poate fi montată cu mijloacele bordului.

Colonelul apropie ceasul de cadranul albăstrui al girocompasului.

— E o soluţie, spuse el. Încercaţi să remediaţi defecţiunea aici, în larg. Mai bine o critică pentru întârziere decât o misiune neîndeplinită.

— Atunci... pot să raportez la bază?

— Dumneavoastră sunteţi comandant. Faceţi tot ce credeţi că trebuie făcut.

Sava luă microfonul, chemă ofiţerul operativ de la bază. Raportă pe scurt situaţia creată.

— Nu ştiu ce-o să spună tovarăşul amiral despre asta, se auzi un glas metalic în difuzor. Vă socotiţi cu dânsul, după întoarcere. Deocamdată, încerc să aduc tehnicianul şi pe şeful depozitului. Vă trimit piesa cu o navă auxiliară. Rămâneţi la ancoră şi aşteptaţi.

— Am înţeles, vă mulţumesc foarte mult, spuse Sava.

Un declic uşor în difuzorul staţiei vesti că legătura fusese întreruptă.

— Cam asta-i, spuse colonelul. Cât ar putea să dureze până ajung aici cu piesa?

— Două-trei ore. Rămânem la ancoră până atunci. Cred că puteţi fura câteva minute de somn.

— M-a ajuns oboseala, recunoscu colonelul. Şi aerul...

— Vă rog să poftiţi, cabina mea vă stă la dispoziţie.

După ce coborâră, Radu dădu ordin de ancorare; se aprinseră luminile cuvenite, echipajul trecu la odihnă, cu excepţia

schimbului de cart. Pe nava până adineauri plină de animaţie, se statornici liniştea.

— Să vină Budescu la mine, ordonă Radu. Mă găseşte sus la comandă.

Soldatul veni curând. Se opri cam departe de el, se prezentă după regulament, rostind cuvintele foarte limpede.

— Disciplina personificată, spuse Radu ironic. Ai zice că e un ostaş model. Ia dă-te mai încoace, leule. Ce-i cu tine?

— E rău, tovarăşe locotenent-major. Am făcut-o de oaie. Merit o pedeapsă aspră...

— Lasă că ştiu eu ce meriţi. Altceva să-mi explici: ce te-a apucat? Omul te trimite la telefon şi tu nimereşti la gară. De ce?

— Nu mai puteam, mărturisi soldatul. E o fată frumoasă, o curtau mai mulţi băieţi din cartier... Asta te pune la ambiţie. M-am însurat cu ea acum un an. Toţi au rămas cu gura căscată când am ajuns la starea civilă. Locuim la părinţii ei, că au patru camere. Acuma, dac-am plecat militar, am plecat şi gata. Scrisori, telefoane, chestii. Acum vreo lună am mirosit eu ceva. Mai din scrisori, mai ce mi-a spus un prieten de la Artilerie, vecin cu mine... Aseară, când m-am întors, am zis ia să-i dau un telefon. Sun, răspunde maică-sa. Că nu-i aici, că s-a dus la film... Se vede după vorbă omul când e pus în încurcătură. La care film, ce film la ora asta, dar eu ştiam că-i joi şi joia e dans la clubul tineretului. Pân-la urmă a recunoscut şi maică-sa.

— Şi ce crimă e asta? Vrei să stea pironită-n casă până termini tu armata? Nu suntem în evul mediu, măi, Budescule.

— Ei, tovarăşe locotenent-major, dac-aţi cunoaşte-o! Frumoasă, elegantă, toţi o răsfaţă... Parc-o vedeam cu trei şmecheri pe lângă ea. Iar de la dans... ştiţi cum se-ntâmplă. Mai un coniac, mai o şoaptă la ureche, eu plecat departe... Trebuia să văd despre ce e vorba. Şi am plecat la gară.

— Aşa, de capul tău? Caz de tribunal, măi, băiete.

— Mă mai gândeam eu la tribunal! Mă grăbeam să prind acceleratul. Aveam ceva bani la mine. Mergeam pe stradă, strângeam pumnii şi mă gândeam ce-o să-i zic când ajung acolo. Îţi trec prin cap tot felul de discursuri fioroase, ştiţi? Cuvinte aspre, pe care n-ai îndrăzni niciodată să le rosteşti cu glas tare. Când m-a oprit patrula, nici nu pricepeam ce vor de la mine. Cu gândul tot acolo, ştiţi? La garnizoană m-a luat la-ntrebărj un

maior. Abia atunci m-am dezmeticit. Voia să mă oprească la arest. L-am rugat să dea telefon la unitate, că sunt mitralior pe navă... Ce-o să zică tovarăşul comandant?

— O să te pupe. N-avea destule buclucuri, tu mai lipseai.

— N-am judecat, tovarăşe lo'nent major. Dumneavoastră mă ştiţi. De când sunt aici, v-am supărat eu cu ceva?

— E destul o dată şi bine, spuse Radu întunecat. Du-te la postul tău. O să hotărască comandantul după întoarcere...

— Credeţi că?... Zău, tovarăşe lo'nent major, poate puneţi o vorbă bună. În fond, nu s-a întâmplat nimic grav. Am... circumstanţe atenuante, cum zic avocaţii. M-am întors, eram la bord când s-a dat alarma...

— Fiindcă te-a oprit patrula! Dacă te opreai singur, era altceva. N-ai nicio scuză, băiete. Cine să-şi pună obrazul pentru tine?

— Eram supărat rău, spuse soldatul. Dacă m-aţi înţelege...

— Eu te-nţeleg, dar nu-ţi dau dreptate. Ţi-am spus, o să hotărască comandantul. Acuma du-te la postul tău. Cu greu o să speli ruşinea asta, Budescule.

— O s-o spăl până la urmă, făgădui soldatul.

Salută şi plecă. Radu îşi aprinse o ţigară, se rezemă de parapet, cu gândul la această întâmplare. El însuşi, dacă Mia... Ce-o face Mia acolo? Sub strălucirea reflectoarelor, admirată, aplaudată, alături de Gioni, formidabilul şef de orchestră, tânăra speranţă a violonisticii... Dar armata-i armată măi, Budescule, n-o ia fiecare de capul lui...

— A căzut o stea, ţipă Diţoiu.

Radu o văzuse în aceeaşi clipă; meteoritul traversase rapid cerul negru, pe o traiectorie aproape verticală, şi se pierduse undeva sub orizont.

— Era aşa de mică... N-am avut timp s-o văd bine.

— Mică? râse Radu. Gândeşte-te că-s tone de material greu, ajuns la incandescenţă; o ghiulea uriaşă de metal topit care se consumă în câteva clipe; câtă forţă, câtă energie risipită pentru o scurtă scânteie pe cer...

— Vă plac speculaţiile, spuse Diţoiu.

— Îmi plac.

Erau petrecerea lui favorită aici, pe punte, în nopţile calme. Încerca să stabilească legături între el şi Cosmos; vedea un mic

punct luminos pe cer şi unea cu o dreaptă imaginară planeta abia ghicită şi fruntea lui. Pe acest meridian, pe această punte îngustă, un om faţă-n faţă cu o planetă; te pomeneşti că şi pe planeta aceea o navă pluteşte pe o mare verde şi un om trasează o dreaptă imaginară între corpul ceresc abia vizibil numit Terra, şi fruntea lui; iar dacă ar avea un telescop miraculos, ar vedea pe marea verde un vas şi ar trage dreapta imaginară între cele două planete, între cele două nave, între cei doi marinari...

În clipe de încordare sau de nemulţumire îşi amintea aceste speculaţii, atributul nopţilor calme şi fără întâmplări; atunci se îmbărbăta cu asprime, dă-le-ncolo de speculaţii, nu e loc pentru ele, filosofia mea e acţiunea, „a fi sau a nu fi", spune Hamlet; eroul lui Hemingway pendulează între „a avea şi a nu avea"; pentru mine e mai simplu: „a fi şi *a face",* un verb poruncitor şi definitoriu, verbul acţiunii, căci existenţa înseamnă acţiune în primul rând...

Mai întâi, în direcţia portului cerul căpătă o culoare violacee, apoi deveni mai luminos şi împrumută luciul oţelului bine întreţinut. Nicio adiere nu încreţea apa gri din jurul navei. Erau clipele dinaintea zorilor, clipele nemişcate, pline de încordare tăcută, ca şi cum natura şi-ar aduna forţă pentru evenimentele zilei născânde.

— Avem noroc de vreme bună, spuse Diţoiu tropăind pe punte să se încălzească. Peste un ceas putem face plajă.

— Deocamdată văd că tremuri, zise Radu. Să facem rost de-un ceai fierbinte, ce zici?

— Am vorbit cu bucătarul, tovarăşe lo'nent major.

— Iniţiativă! se bucură Radu.

— Păi? Nu i-am vegheat somnul o noapte-ntreagă?

Se întrerupse din vorbă, duse binoclul la ochi:

— Ambarcaţiune mică iese din port!

— Bine, spuse Radu. Nu mai ţipa aşa că scoli tot echipajul.

— Le-ajunge atâta sforăială. Poate e tocmai ce aşteptăm noi. Altfel ce-ar căuta în larg la ora asta?

Radu duse binoclul la ochi. În zarea ce se limpezea treptat, distinse mai bine silueta navei care depăşise linia farurilor şi înainta voinicește, drept spre ei. Privi comanda înaltă, colţuroasă, şi coşul cilindric, de modă veche. O singură navă din

toată Marina avea coş ca acesta.

— Băiete, asta-i „Penelopa”! strigă el mirat.

— „Penelopa”? se bucură Diţoiu. Suntem salvaţi, tovarăşe lo’nent major!

Radu privi îndelung nava care se apropia încet dar sigur. Nu mai încăpea îndoială, era „Penelopa” – Nava Auxiliară Trei, după numele ei oficial. Un copil de pripas al Marinei, intrată în controale imediat după primul război mondial, o navă modestă, cu o linie care sfida *design*-ul îndrăzneţ al construcţiilor navale de astăzi, cu un motor lent dar care din această pricină părea indestructibil. De-a lungul istoriei ei de-o jumătate de veac, făcuse multe isprăvi şi devenise celebră. Nimănui nu-i trecuse prin minte, în decursul succesivelor valuri de modernizare a Marinei, să propună scoaterea ei din serviciu. Când se treceau în revistă navele vechi, câte cineva întreba cu nostalgie: „Mai ţine bătrâna carapace?” „Mai ţine, venea răspunsul. Ţine bine”. În şedinţele grave, încărcate de răspunderea planurilor de lungă durată, unde se pomeneau cifre de milioane, şantiere celebre, mărci de oţeluri speciale şi termene severe de execuţie, pătrundea deodată o undă de sentimentalism; unul dintre cei care conduceau acele şedinţe grave se lăsa pe spătarul scaunului şi începea visător: „Mi-aduc aminte că eram locotenent, şi Penelopa...” Amintiri ale unor tinereţi apuse alungau pentru o clipă preocupările majore; în încăpere se încrucişau întâmplări vechi, oameni ieşiţi demult la pensie reapăreau din abisul memoriei; se evocau fapte aproape uitate: un cargou eşuat la Agigea, un pichet de grăniceri izolat în Deltă într-o iarnă grea, nevoia de a transporta în portul pescăresc cel mai apropiat un bolnav de pe o navă care nu putea intra la micul debarcader pentru bărci. „Penelopa” era bună la toate, contingente de echipaje veneau şi plecau, îndeplineau misiuni dificile, perpetuau celebritatea modestă a cenuşăresei unei Marine mereu îmbogăţite şi înnoite. Iar decizia pentru casarea navei întârzia mereu...

— De ce-i spune „Penelopa”? întrebă Diţoiu.

Maistrul timonier se întoarse spre el, năpădit de tusea matinală a fumătorilor înrăiţi; după ce se potoli, îi dădu răspunsul:

— Dracu ştie. Din romanul lui Jean Bart, probabil. Noi aşa am

pomenit-o. Aşa-i zice toată lumea. Mi-aduc aminte că la viscolul din cincizeci şi patru îngheţau valurile pe dig şi aveam în port un depozit de muniţie betonat. Apa trecuse peste dig şi îngheţase pe uşă. Nu se mai putea deschide depozitul. Atunci au trimis-o pe „Penelopa” să atace gheaţa dinspre mare. Am văzut-o trecând pe lângă noi, după ce s-a întors. Oamenii spărgeau gheaţa de pe punte cu toporişca. Balustrada parcă eră făcută din sticlă groasă. Te şi mirai că mai pluteşte cu atâta greutate pe ea...

„Penelopa” se apropia, luând pieptiş hula lungă, de vreme bună, pe care vânătorul abia o simţea. Un marinar se urcă pe comanda ei pătrată şi, rezemându-se de catarg, începu să semnalizeze cu pavilioanele.

— Cer permisiunea să acosteze, raportă Diţoiu.

— Transmite-le să acosteze la babord, că-i apa mai liniştită. Se aplecă peste balustradă, spre punte, unde şeful de echipaj urmărea apropierea micii nave. Tovarăşe maistru Herghelegiu, coborâţi scara de pilot la babord. Pregătiţi pentru manevră. Scoateţi baloanele de acostare, vedeţi să nu se-ntâmple vreun necaz.

Comandantul se ivi şi el pe punte, proaspăt bărbierit, cu cămaşă-bluză albă. Îl salută bine dispus.

— Bună dimineaţa. Au venit salvatorii noştri?

— Au venit, tovarăşe comandant. Am luat măsuri pentru acostare.

— Comandantul „Penelopei” ţi-a fost coleg, nu-i aşa? Poţi să-i faci o vizită, până se montează convertizorul ăla blestemat. Am eu grijă pe-aici.

— Vă mulţumesc, râse Radu. Tocmai mă-ntrebam cui să las grija treburilor.

— Palade unde-i?

— Îşi plânge păcatele în camera hărţilor. L-am invitat să bea o cafea, a refuzat.

— Lasă-l în pace. Cred că a-nvăţat ceva din istoria asta. Ca să-l consolezi, acum, ar însemna să pui paie pe foc.

„Penelopa” acostă cu măiestrie la babord, şi marinarii ei aruncară parâmele. Purtau cu toţii veste de salvare portocalii. Comandantul lăsă timona şi ieşi din comanda pătrată trântind după el uşa de lemn. Avea faţa nerasă şi obrajii slabi, cu pometii

proeminenţi. Purta scurtă de piele şi cascheta cam pe ceafă. Salută, privind în sus, pe sub cozorocul şepcii. Sava îi întoarse salutul.

— Vă mulţumesc că aţi venit, spuse el. Sunteţi salvarea noastră. Vă invit la un ceai.

— Mulţumesc, noi suntem mai matinali... Mâncăm înainte de plecare, ca să fim mai siguri. Cu carapacea asta nu se ştie niciodată... Aveaţi un secund pe-aici.

— Coboară acum. Vrea să vă facă o vizită. Mai ţine? arătă cu bărbia spre catargul drept, exagerat de înalt, al „Penelopei”.

— Ţine. Greu, dar ţine. N-avem vreme să ne plictisim. Se dădu deoparte, făcând loc celor doi marinari care duceau cutia cu piesele pentru staţie. De sus, de pe vânător, coborî cârligul unui grui. Cutia fu ridicată la bord, apoi specialistul, un civil tânăr, cu mustăţi pe oală, urcă pe scara de pilot. Atunci se arătă şi Radu. Coborî scara, sări pe puntea „Penelopei” şi se îmbrăţişă cu comandantul.

— Ce faci, Neacşule? Ţii minte proverbul de la şcoală? Cine nu învaţă navigaţie, ajunge pe „Penelopa”.

— Eram mici şi proşti, spuse Neacşu. Proverbul e altfel: dacă n-ai învăţat navigaţie, n-ai ce căuta pe „Penelopa”. Hai să ţi-o arăt.

Îl duse spre cămaşa maşinilor, unde capacele de sticlă erau date înlături. Radu se aplecă peste deschizătură. Un motorist plin de negreală, cu un maieu murdar, salută ducând o mână neagră la boneta neagră şi ea. De jos veni o suflare fierbinte, cu miros de motorină arsă, şi Radu se feri într-o parte.

— Pe vremea când au construit-o nu se gândeau la protecţia muncii, explică Neacşu. Iad, nu alta. Să-l vezi pe la prânz, când e cald. Mă mir că nu moare acolo, lângă motoare.

Radu privi din nou înăuntru. Soldatul îşi scosese boneta neagră şi, ghemuit într-un colţ, începuse să mânuiască o pompă de mână care scotea un bolborosit ritmic, înfundat.

— Mai poţi, măi, Parfenie? întrebă Neacşu.

Motoristul ridică ochii. Tuns zero, cu obrajii supţi şi năduşiţi, semăna cu un tătar din filmele istorice.

— M-am învăţat, spuse. Cam scapă compresia. Garnituri uzate. Afumă al naibii. De când îs aici, m-am lăsat de fumat.

O lovitură uşoară făcu să vibreze întreaga carapace. Radu

tresări, privi în jur. Marinarii de pe vânător, care supravegheau legăturile, fugeau de colo, colo cu baloanele de acostare.

— Fiţi atenţi, măi! strigă secundul Vânătorului Opt.

— Nu-s ei de vină, protestă Neacşu. Drăcia asta joacă la cea mai mică adiere de vânt. Coajă de nucă.

— N-o prea iubeşti.

— Cu ulcerul meu? zise Neacşu. Pe timp rău bucătarul nu poate găti nimic. În primăvară am fost la Sfântu Gheorghe cu nişte oglinzi pentru far. Zile-n şir n-am mâncat decât salam şi pezmeţi. Hai jos, să-mi vezi cabina.

Deschise uşa demodată, cu geam pătrat, care ducea în comandă. O trânti zdravăn, de două ori.

— Hârburi, mormăi el. Nici uşile nu se mai închid ca lumea. Am făcut trei rapoarte să bage nava-n reparaţie.

Din comandă, o uşiţă se deschidea asupra unei scări întunecoase. Radu privi cu scepticism adâncimea întunecată ca o fântână, în care sclipeau vag primele trepte ale scăriţei. Făcu loc colegului său, încercând să glumească:

— Ia-o înainte. Aici e nevoie neapărat de călăuză.

Neacşu coborî primul scăriţa îngustă. Radu îl urmă, pipăind cu tocul pantofului treptele incomode. Scara se termina într-un vestibul în care abia aveau loc doi oameni. Neacşu deschise o uşă prin care năvăli lumina şi-l invită cu un gest larg:

— Pofteşte în vastele mele apartamente.

Cabina comandantului era surprinzător de spaţioasă faţă de aspectul general al navei. Înaltă, cu două hublouri mari prin care soarele pătrundea filtrat de perdeluţe galbene. Un birou sprijinit cu faţa în bordajul înclinat al navei; cuşeta – de fapt un pat larg, cu polog, construit aproape de pardoseală. În stânga un dulap de fier, un seif în miniatură, suspendat deasupra biroului.

— Stai ca un boier aici.

— Ia loc. Într-adevăr, destul de confortabil. Concepţia englezilor: comandantul e dumnezeu pe navă. Fii bun şi apasă de două ori pe butonul ăla.

Radu îl ascultă. Se auzi uşa comenzii trântite tot aşa, de două ori, apoi un tropăit grăbit. În capătul scării apăru un cap cu tichie de bucătar:

— Ordonaţi!

— Două pahare, apă minerală şi gheaţă, Blăjane. Şi ceva de-

ale gurii. Ceaiul meu e gata?

— Gata, tovarăşe comandant.

— Atunci, treci la fapte.

Tichia de bucătar dispăru.

— Să-ţi arăt nişte poze, spuse Neacşu. Fetiţele mele.

— Gemene? se miră Radu.

— Păi. Nu se vede? Trei ani. Aproape că-mi zic „nenea”. Mai mult pe mare decât acasă, înţelegi? Şi soţiei i-e greu. A întrerupt serviciul. Era directoare la grădiniţă. Grădiniţă destulă acasă. Când s-or face mai mari, le ia cu ea. O să fie mai uşor. Dar pân-atunci...

Bucătarul coborî scara îngustă ţinând ca prin minune în echilibru o tavă încărcată: două pahare mari, un castronel cu gheaţă, farfurii cu sandvişuri şi o cană cu ceai. Aşeză cu îndemânare tava pe birou.

— Mulţumesc, Blăjane.

— Poftă bună, spuse bucătarul şi dispăru la iuţeală pe scară în sus.

Neacşu se ridică, descuie cu grija seiful şi scoase de acolo o sticlă.

— Whisky scoţian. Mi l-a dat Omer, la Sulina. Îl mai ştii pe Omer?

— Cum naiba să-l uit? Eram colegi de bancă.

— Acuma-i secund pe un trauler. A fost în Islanda, în Japonia, la Casablanca. Om umblat.

— Te-ar tenta o viaţă ca asta?

Neacşu puse câteva cuburi de gheaţă într-unul din pahare, dădu să desfacă dopul sticlei cu băutură, Radu îl opri cu un gest:

— L-am admirat, dar nu beau. Asta mi-ar lipsi, date fiind împrejurările. Musafirul nostru ne-a prins descoperiţi la capitolul tehnică. Bea tu, dacă vrei.

— Eu? Glumeşti. Sticla asta o ţin de astă-primăvară. N-am gustat nicio picătură. Mă mai întrebi dacă m-ar tenta pe trauler. Într-o juma’ de an mi-ar pune pielea pe băţ. Stau prost ştii? Ia măcar nişte apă minerală.

— Asta da. Mă ustură limba de-atâtea ţigări. Toată noaptea pe punte... Îţi trebuie o sănătate de fier.

— Sănătate. Asta-i cel mai important. Dacă mă internam atunci, în anul patru, poate nu ajungeam aşa. Dar mi-a fost

teamă că pierd anul. Am dus-o pe picioare, dă-i cu pastile, şi s-a agravat. Ceva ereditar, cred. Taică-meu şi unchiu-meu suferă şi ei. Nu-i o boală potrivită pentru un navigator. Iar eu voiam s-ajung navigator.

— Poate pe o navă mai mare ţi-ar fi mai...

— Ce să caut pe o navă mai mare? N-ai idee ce grozav e aici. Să-mi beau ceaiul de sunătoare. Vrei să guşti? Amar al dracului, dar face bine. Tot leacurile tradiţionale sunt mai tari. Ne întoarcem la maica natură.

Bău din ceai, îl îndemnă pe muţeşte pe Radu spre pahar. Ridică iar privirea.

— Poate-ar fi mai uşor fără boala asta. Unii mă şi invidiază. Să ai o navă pe mână. Şi un echipaj. E drept, s-au nimerit băieţi buni. Aici e viaţă grea. Numai oamenii adevăraţi rezistă. Dacă ţi-aş povesti...

— Am mai citit prin ziare, spuse Radu. N-ai de ce le plânge. Tot felul de întâmplări spectaculoase.

— Întâmplări spectaculoase? Nu-i asta esenţialul. Un drum de aici până-n deltă, de pildă. Dacă n-ai noroc de o furtună, sau de doi prostănaci care s-au rătăcit cu o barcă pe mare, sau de-o avarie, ce să scrie în ziar? Important e tocmai ce nu se scrie. Viaţa obişnuită, munca băieţilor ăstora. Am doi mecanici care valorează aur. Ai văzut ce-i acolo, la motoare. Serios, chiar nu vrei să guşti? Măcar o picătură...

— Nu, avem multă treabă azi. Iar musafirul e cam supărat pe noi. Asta mi-ar lipsi, să miros a băutură... S-ar duce vestea până la Bucureşti...

— Vă cam freacă, după cât se vede.

— Nu numai pe noi. La ce oră te-ai sculat azi?

— Eah! Eu ca eu. Dar mă gândesc la specialist. Proaspăt căsătorit, îţi închipui, la cinci dimineaţa cheamă-l în port şi urcă-l pe „Penelopa”.

— De ce-i spune „Penelopa”?

— Toată lumea întreabă. Folclor marinăresc, ştiu eu? Un nume frumos, în tot cazul.

— Din „Odiseea”?

— Poate. Femeia credincioasă care te aşteaptă. Un simbol, ştii? Te ajută să suporţi. Mai uşor depărtarea.

Se auziră paşi pe punte. Radu se ridică de pe scăunelul pliant.

— Am impresia că au terminat. Mulţumesc pentru trataţie.

— Iar eu îţi mulţumesc pentru vizită. Mi-a părut bine că am mai schimbat o vorbă. Cu ai mei, la divizion, nu prea discut. Evit momentele de confesiune. Ar însemna să mă vait, şi asta nu-mi place. Şi-ar închipui că vreau să scap de-aici. Ceea ce nu e adevărat. Dacă aş fi sănătos, aş rămâne pe nava asta până la pensie. Ţi-am spus, eram proşti când ziceam vorba aia la şcoală. Pe „Penelopa” faci marinărie adevărată. Şi eu asta am visat.

Cineva coborî cu agilitate scăriţa. Radu întoarse privirea. În uşă se arătă un sergent cu mustăţi mari.

— Tovarăşe comandant, suntem gata de plecare.

Specialistul s-a întors la bord.

— Bine, Picule. Să pornească motorul. La posturile de manevră. Vin şi eu sus imediat. Se îndreptă spre Radu, după plecarea sergentului: Şeful de echipaj. Şi timonier şi specialist în lucrări marinăreşti. Noroc cu oamenii ăştia. Când ai oameni buni, viaţa e mai uşoară. Unul singur mă supără...

— Nu există pădure fără uscătură, cită Radu.

— Ei da, dar ăsta de care-ţi spun, Trandafir îl cheamă, e prea de tot. Limbă ascuţită. Mă contrazice la fiecare pas. Iar eu mă enervez, ce să fac? Boală curată. Degeaba bei amărăciunea asta de ceai, dacă te enervezi.

Puse sticla la loc în micul seif suspendat deasupra biroului.

— Îndemânatic tipul, spuse el arătând în sus, spre punte. A montat staţia destul de repede.

— Nu ştiu ce ne făceam fără el. Şi fără voi, adăugă repede Radu.

Neacşu, puţin stânjenit, îl bătu pe umăr şi-i făcu loc să iasă pe uşă. Urcară amândoi pe punte. Se auzi şuierul aerului comprimat; bătrâna maşină păcăni de câteva ori, apoi începu să bată regulat, lent, ca un motor de tăiat lemne. Pe punte se răspândi un fum alb, înecăcios, luat repede de vântul care se înteţise.

— Succes, îi ură Neacşu strângându-i mâna. Să-mi dai telefon după ce vă întoarceţi. Sunt curios să aflu cum aţi ieşit.

Radu urcă scara de pilot. În urma lui auzi uşa comenzii trântindu-se, apoi glasul lui Neacşu, înăsprit deodată, glas de adevărat comandant:

— Mola pupa! Trandafire, pune mâna pe cange, ce stai?

Motorul începu să păcăne mai des; eliberată de parâmele care-o ţineau captivă, „Penelopa” se depărta de trupul uriaş al Vânătorului Opt şi porni spre port, legănându-se spectaculos pe valurile care-o izbeau acum din prova.

Când Radu ajunse pe comandă, colonelul de la Bucureşti bea ceai iar Sava vorbea la interfon:

— Hidrolocaţia! Executaţi căutarea ţintei submarine în regim de distanţă maximă!

Începem, îşi spuse. Şi simţi inima trepidându-i în ritm cu bătaia puternicelor motoare.

— E o desfătare să ţii destine de oameni în vârful stiloului. Oameni imaginari, bineînţeles, preciză Dem Ionescu.

Era un bărbat atletic, tuns scurt, cu tâmplele uşor încărunţite. Avea patruzeci şi cinci de ani. Tânărul de lângă el, cenaclist, brunet şi grăsuţ, făcând eforturi la fiecare clipă să mimeze un dinamism care nu-i era propriu, zâmbi respectuos:

— Dumneata, maestre, ştiu c-o faci. Ce n-aş da să...

— Ce să dai, Lică? Douăzeci de, ani, spuse nepăsător Dem Ionescu. Exact diferenţa de vârstă dintre noi. În douăzeci de ani, scriind o singură filă pe zi, ajungi autorul unei biblioteci întregi.

— Trei sute de pagini pe an, socoti gospodăreşte Lică. Ai dreptate. Dar mai trebuie şi cultură.. Cu cultura matale...

— Acelaşi calcul, îl linişti maestrul. Să citeşti o carte pe săptămână, timp de douăzeci de ani.

— Oho! Ajungi Doctor în Orice. Ia uită-te la duduia de colo, ce siluetă. Ah, nu cumva e diseuza? Uite-l şi pe chitarist, ăla de merge-n mâini. Ce idee, să mergi în mâini pe plajă! Artiştii, de! Bună idee să venim azi la Neptun. Mai schimbăm peisajul.

— Ne clătim ochii, cum se zicea pe vremuri, murmură Dem Ionescu.

— Eu, unul, mă duc să-i clătesc mai de aproape, se hotărî Lică brusc.

Dem Ionescu se lăsă pe spate, cu ochii-nchişi, pe prosopul uriaş vărgat alb-roşu-negru, adus dintr-o excursie în Uzbechistan, toamna trecută. Cel tânăr luase probabil gestul drept o aprobare tacită, căci umbra lui dispăru din dreptul ultravioletelor; scriitorul se dărui cu voluptate soarelui puternic, simţind curând o furnicătură plăcută în plex.

Îi omori când vrei, îşi urmă el raţionamentul. Îi însori sau îi faci să piardă trenul, le găseşti rude sus-puse care-i promovează. Dacă aveam un văr ministru, ce-aş fi făcut? I-aş fi cerut să înfiinţez o revistă. Nu. Prea obositor. Ceartă cu secretarul de redacţie, tineri autori de versuri albe bârfindu-şi generaţia prea ortodoxă, un oniric pripăşit la rubrica „Cenaclu” – bătaie de cap. Sau o călătorie în străinătate. Ei, şi? Am făcut şi asta, pe banii mei, e drept. Mai sănătos aşa. Plimb diapozitivele color prin redacţii, fără să stârnesc comentarii acide: „Păi da, cine poate

oase roade”.

O minge îl lovi peste degetele picioarelor. Tresări, ridică la minimum capul, atât cât să vadă ce se întâmplă. Mingea transparentă, din material uşor, poposise pe prosopul uzbec. O îmbrânci alene cu călcâiul, simţind efortul în plexul relaxat până atunci. Un băieţel gol-puşcă, de vreo trei ani, îşi luă mingea şi fugi. Maestrul repetă mişcarea, încercând să îndrepte colţul prosopului cu piciorul. Descoperi că asta era o veritabilă gimnastică pentru muşchii abdomenului. Se bucură: dac-o fac în fiecare zi, până la-ntâi am pântece plat! Pântece plat, dezideratul lui secret de câte ori venea la mare. Renunţase de câţiva ani să mai joace volei pe nisip, cu derbedeii supli, prieteni efemeri, care rămâneau pe plajă până la apusul soarelui. Ultima oară când jucase făcuse febră musculară. Îmbătrânesc, ce dracu? se mirase atunci. Dacă nu bat mingea pe plajă, cum să am pântece plat? Pântecele plat era un fel de simbol al veşnicei tinereţi. Ochelarii nu-l deranjau; dădeau o notă de asprime feţii lui iremediabil blajine, cu buze moi şi trăsături line, pe care cândva, pe vremea filmelor cu Fantomas, le studia în oglindă, proiectându-şi maxilarul înainte şi încruntând sprâncenele, ca să semene cu personajul respectiv. Aşadar, nu-i mare pricopseală să ai un văr ministru, se consolă. E bine şi fără. Ridică economic capul, încercând să privească peste trupuri, cearşafuri, sacoşe şi umbrele, spre locul unde dispăruse discipolul său. Îl descoperi curând, după capul mare, cu păr negru mult şi înfoiat şi după slipul portocaliu ca vestele de protecţie ale măturătoarelor. Îşi găsise de vorbă cu chitaristul revenit la staţiunea bipedă. Ce uşor se împrietenesc oamenii la plajă! Chitaristul făcu un pas în lături, lăsă să se vadă silueta Miei – dreaptă, ochii închişi, faţa dirijată spre soare ca ecranul captator al unei heliocentrale. Nemişcarea, tortură voluntară, avea drept scop să absoarbă soare pentru iarnă. E într-adevăr frumoasă, constată cu părere de rău. Bietul Radu. Femeile frumoase aduc totdeauna necazuri.

Se relaxă iarăşi, lăsându-şi capul pe prosopul din Uzbechistan. Fraza cu femeile frumoase îi plăcuse. Să facă o nuvelă pornind de la acest paradox. Nici măcar un paradox. O constatare banală. O simţise pe pielea lui, acum douăzeci de ani, îndrăgostit de o minune de fată cu păr acaju, cu faţa rotundă şi nas mic ca de păpuşă. Oftă amintirii. Cum o pândea în poarta

liceului când ieşea de la ore! Un drept modest – s-o însoţească până acasă. E adevărat, stătea cam departe, aveau vreme să discute. Se corectă ironic: Discuţie? Mai degrabă un monolog interminabil. Repovestea „Scrisorile” lui Eminescu sau „Demonul” de Lermontov. Lermontov era la modă pe atunci. Cu destinul lui tragic. Avea un portret al lui în culori, decupat dintr-o revistă. I-l dăruise un coleg. În ce împrejurare, nu-şi mai amintea. O ceaţă diafană îi înconjura amintirile, aşa cum pe vasta câmpie, într-o zi de vară, pâlcul de copaci din zare s-a preschimbat într-un şirag de blânde fantome. Cum o chema pe fata cu păr acaju? Doamne, s-ar fi însurat cu ea în douăzeci şi patru de ore. Suferea ca un câine şi uite, a uitat cum o cheamă! Când o sărutase prima dată n-a dormit toată noaptea. „Trădarea” ei venise, inevitabilă ca o glaciaţiune. Fata era frumoasă; desigur găsise o *partidă. E*l avusese naivitatea să se gândească, atunci, că ea alesese pe cineva ale cărui calităţi personale... La naiba, calităţi personale! Pur şi simplu, ceva convenabil şi eficient. Ce putea aştepta de la el, băiat de douăzeci şi patru de ani, absolvent de liceu, reporter începător la o gazetă de uz intern? Ce-ar fi comentat rudele, cum ar fi lămurit-o, arătându-i dezavantajele plimbării platonice pe străzile goale, faţă de *situaţia car*e se profila! Nu i-a dat prea multe explicaţii. În cazuri de-astea femeile nu dau explicaţii. Poate nu se simt destul de tari la retorică. Sau pur şi simplu se ruşinează de meschinăria calculului potrivit căruia părăsesc un băiat-romantic-de-viitor, un poet sărac şi timid, în favoarea unui domn bine cu locuinţă şi bani la CEC (pe vremea aceea nu erau la modă maşinile!) şi-atunci preferă să fugă din faţa, întrebărilor înfrigurate: „De ce, Dona? — Sigur, Dona o chema. — Oare n-ai simţit nimic pentru mine? Oare cuvintele noastre de dragoste au fost simple vorbe goale?” Ţin-te bine, Radule.

Radu era fiul vechiului său prieten. Locotenentul Costescu de atunci, cu câţiva ani mai mare decât el, lucra la serviciul chimic şi se-ntâlneau la popotă. Pe urmă la plajă împreună, la balurile Casei Armatei, cu clasice tangouri cântate de orchestra garnizoanei. Se mutaseră amândoi la o gazdă de pe Mihai Viteazul, care din prima zi le prezentase un regulament dur: să nu fumeze în casă, să nu aducă prieteni – de prietene ce să mai vorbim! — să nu întârzie seara că se încuie uşa... După vreun

an, locotenentul Costescu începuse să întârzie. Venea misterios şi romantic, ofta pe întuneric în timp ce-şi punea pijamaua. Răspundea distrat sau evaziv la întrebări. Într-o duminică i-a cerut costumul. COSTUMUL. Şi-l cumpărase din banii pe placheta de versuri (prima carte). I l-a dat, împreună cu recomandările necesare: să nu-l păteze, să nu-i umfle buzunarele cu obiecte, să tragă dunga când se aşază ca să nu facă genunchi. Seara, la întoarcere, dezbrăcând costumul, locotenentul Costescu şoptise triumfător: „Băiatule, gata. S-a zis cu popota, cu camerele mobilate, cu serile de burlaci la zahana. Mă-nsor!" Şi s-a ţinut de cuvânt. După un an, Radu. Azi, locotenent-major de marină, îndrăgostit de fata care aseară cânta în variantă modernizată, ritmică, „La Paloma", iar acuma făcea plajă cu chitaristul. Asta n-ar fi o crimă. Cântă împreună, sunt colegi, nu-i aşa? N-o să-i întoarcă spatele. Dar totdeauna un bărbat nimerit întâmplător în preajma iubitei reprezintă o ameninţare potenţială. Chiar şi într-un compartiment de tren. Fie vorba-ntre noi, când o instalezi şi-i pui bine geamantanul şi aşezi alături de ea un braţ de reviste, nu te uiţi pe cine are vecin? Ba te uiţi al naibii, te uiţi cu ură neputincioasă la atletul de vizavi, care pare indiferent şi paşnic deocamdată; ştii sigur că după plecarea trenului găseşte el un pretext să intre-n vorbă, în afară de cazul că e surdomut sau nu ştie o boabă româneşte. Dar nici atunci nu poţi să garantezi.

O umbră întrerupse visarea maestrului. Sancho Panza se interpusese între el şi soare, după toată dinamica unei eclipse. Maestrul deschise ochii şi-şi căută, pe pipăite, ochelarii fumurii. Îşi impusese să nu-i poarte în vara asta, chiar dacă soarele ameninţa să-i accentueze ridurile de la ochi. N-avea decât. Ba, se pare, e destul de şic să ai riduri când eşti bronzat.

— Prietenoşi băieţii, spuse voios Lică netezind cu vârful piciorului prosopul din Uzbechistan. Vezi, până nu stai de vorbă cu omul, nu poţi să-ţi formezi o părere exactă despre el.

— Faci progrese în psihologie, aprecie maestrul. Dă-i înainte.

— Şi fata, şi chitaristul sunt studenţi la Conservator. Fac muzică de calitate, cum ziceai aseară.

— Şi? Cu asta te-au convins?

— Nu, dar m-au impresionat. Decât nişte prăpădiţi care abia ţin instrumentele-n mână, mai bine oameni calificaţi.

— Şi fata?

— Fata e colosală, maestre. Un trup...

Privi cu regret spre grupul pe care-l părăsise. Chitaristul mergea iarăşi în mâini. O fi maniac, ridică din umeri Dem Ionescu.

— Am intrat uşor în vorbă cu ei. Le-am spus că i-am admirat aseară. Ca să te-mprieteneşti cu un artist, îi spui că-l admiri. Simplu şi eficace. Dumneata, care te pricepi la oameni...

— Las-o baltă, zise maestrul.

Pe Lică nu păru să-l tulbure această replică. Dem Ionescu îl spionă dindărătul ochelarilor fumurii. Mania lui Sancho Panza, să măgulească pe oricine, să-şi câştige gratuit, printr-o vorbă, simpatii cândva folositoare. Cu mine nu-ţi merge, hotărâse maestrul odată pentru totdeauna vara trecută, când Lică se tăvălise de râs o oră-ntreagă la un banc absolut mediocru (avea un râs ciudat, din abdomen, un kâhî-kâhî sacadat ca o tuse, pe care-l prelungea după nevoie, fără un efort vizibil). Îl tolera lângă el din comoditate; îl amuzau complimentele lui stângace. Şi-apoi băiatul era folositor: ştia un număr nelimitat de telefoane utile, cumpăra banane când nu se găseau în tot oraşul şi-i acoperea îndatoririle la capitolul „sprijinirea tinerelor talente”.

— Dă-te din soare, porunci blând maestrul.

— Ah, iartă-mă. Îţi datorez cinci sute de gigacalorii, kâhî-kâhî, ţi le dau la iarnă, când s-o defecta centrala.

— Bate-n lemn, mormăi Dem Ionescu. Mai e până la iarnă. Şi poate angajează alt mecanic. Beţivanul ăla. Bun pe post de motan, să doarmă lângă boiler.

— Mai radem un suc?

— Ceva mai consistent, sugeră Dem Ionescu. O vodcă cu gheaţă. Dar n-au decât la braserie.

— Dac-ar merge şi fata, nu m-aş uita la cheltuială.

Maestrul îşi scutură nisipul de pe coate, privindu-l întrebător. Evita să se uite în direcţia Miei.

— Te mai miri cum se fac romanele, murmură el. Cu fata asta e o poveste...

Lică uită elanul bahic de adineauri şi se prăvăli, brusc interesat, pe prosopul uzbec. De doi ani vâna metoda maestrului de a ticlui subiecte pe placul cititorului mediu, şi nu reuşea să avanseze un pas.

— Ce ziceai de fată?

Surprins într-o clipă de slăbiciune, maestrul îşi dădu importanţă, lovindu-şi caninii cu huluba ochelarilor, semn de cugetare profundă. Miji ochii, încercă o formulare savantă, se simţi neputincios şi dădu vina pe soarele care-l bătuse în cap toată dimineaţa.

— Fata e prietena unui marinar, începu el. Fiul unui amic de-al meu din tinereţe. Nu eram însurat când s-a născut băiatul în cauză, altfel l-aş fi botezat eu şi i-aş fi dat un nume care circula intens în epocă. Fiecare epocă are onomastica ei predilectă. Sunt gata să ghicesc, după nume, vârsta unei persoane cu aproximaţie de cinci ani. Calendarul ortodox e prea sărac pentru pretenţiile contemporanilor. Epocile s-au succedat de la Epaminonda la Decebal, apoi la Cicerone, apoi la Bebe, Jean, Theo, şi-acum ne întoarcem la Codruţ şi Brăduţ.

— Un moment, că m-a apucat cefaleea. Teoria dumitale e atât de profundă, încât n-o pricep deloc.

— Cu atât mai bine. E pe jumătate falsă, ca orice teorie elaborată pe plajă. Mă agăţ de ea pentru că în clipa de faţă nu pot inventa ceva mai bun. Dincolo de asta, să-ţi fac o mărturisire: pe naşul meu l-aş exila la Polul Sud, fiindcă-l chema Mitică şi m-a trecut în acte Dem.

— Nu-ţi place numele ăsta? Face frumos pe copertă...

— Nu suport cărţile vândute datorită copertei. E un fel de furtişag, ştii?

— Vorbeai de fată. Mi s-a uscat gâtlejul.

— Atunci, saltă-ţi slipul de pe cearşaful meu, că l-ai udat de tot, şi hai la braserie. Pe drum îţi spun cum devine cu fata.

— ...Fata, începu Dem Ionescu târându-şi picioarele desculţe prin nisipul fierbinte, e-n mare amor cu băiatul de care ţi-am spus. Locotenent de marină. Mai exact, locotenent-major. Băiatul e ambarcat, îşi ia meseria în serios. Când vine la ţărm, o caută şi o adoră. Când e plecat în larg, fata îşi petrece vremea cu chitaristul pe care-l ştii. Hai pe terasă, că e mai umbră. Între bronz şi insolaţie e diferenţă pur cantitativă.

— Tot nu văd subiectul de roman, spuse Lică.

Maestrul îl privi cu milă şi ceru ospătăriţei vodcă, pepsi-cola şi lămâie. Privirea recunoscătoare a ciracului îl făcu să se simtă victorios şi înţelept. Hotărî să-i dezvăluie, în schimb, secretul.

— Amice, ia o fată care pendulează între doi pretendenţi, dintre care unul, coleg, e chitarist talentat, iar celălalt, prieten din copilărie, marinar. Adaugă briză, valuri, muzică *disco* şi un tată neglijent. Presară din loc în loc scurte procese de conştiinţă. Scurte, fiindcă altfel cazi în roman psihologic şi devii dubios.

— Fantastic, maestre, explodă Lică. Din trei fraze un subiect de mare clasă.

— Ai văzut? Îmi merit vodca, făcu modest maestrul.

— Ar trebui să-l scrii.

— Nu pot. Îmi lipseşte finalul. În cazuri de-astea finalul e greu de ghicit. Cu cine rămâne fata? Trebuie să fi arbitrar sau să-l urăşti pe unul dintre flăcăii în cauză. Dacă apuci să-i iubeşti pe amândoi, te-ai ars. Cartea rămâne nedezlegată până la ultima filă. Şi începi să pui la cale altă crimă – volumul doi.

— Kâhî, kâhî, făcu Lică aproape tăvălindu-se de râs.

— Ce vezi hazliu în asta? întrebă scandalizat Dem Ionescu. Fiecare destin omenesc poate deveni o carte, cu condiţia să ştii unde te opreşti. Să nu faci greşeala de a povesti o biografie începând din clasele primare şi terminând cu ieşirea la pensie. În viaţa oricărui om există un episod care poate deveni subiectul unui roman.

— Asta-i un fel de maximă, se entuziasmă Sancho Panza. Pune-o într-un interviu, maestre.

— S-o dau publicităţii? Arma mea secretă, metoda mea de lucru? Ştii că ai haz?

Nu minţea. Scria totdeauna pornind de la lucruri văzute. Un fapt banal, un dialog pescuit în treacăt, declanşa tot procesul. Ca o *mimosa sensitiva,* cugetul lui se aduna în jurul acelei gâze transparente; o devora metodic, examinându-i componentele şi adăugându-i, treptat, ceva din propria lui substanţă; iar uneori rezultatul era o idee minunată, stranie şi solidă, din genul acelora care pot susţine, singure, o carte.

— La urma urmei, metoda în sine e veche de când lumea, reluă Dem Ionescu după o clipă de gândire.

— Aia e, aprobă Lică zelos. Şi chiar dacă ar lua-o cineva, mai trebuie şi harul de a...

— Lasă-te, stăvili maestrul intenţia de elogiu.

Privi peste zidul scund de piatră care mărginea terasa despărţind-o de mica Sahară aglomerată. În spaţiul liber dinspre

dig câţiva tineri jucau volei, ca el pe vremuri, plonjând la picioarele unei dive neîndemânatice şi grase, singura fată din tot grupul. Se simţi umilit. Cu douăzeci de ani în urmă plonja şi el, eroism fără risc, la picioarele mămicilor divelor de azi. Le trecu scurt în revistă: învăţătoarea din Iaşi, cu strungăreaţă... proiectanta din Satu Mare, neobosită la dans... cucoana din Bucureşti, cu maniere alese, care refuzase cu încăpăţânare să-i dea o speranţă, după două săptămâni de amor incandescent...

Un nou grup cu minge se ivi într-o parte, între terasă şi dig: Mia cu doi membri ai orchestrei.

Din greşeala Miei mingea zbură spre celălalt grup, doi băieţi serviabili plonjară s-o apuce, apoi părăsiră fără remuşcare grupul grasei şi lărgiră cercul „Formaţiei de joi”.

— Pe dirijor îl cheamă Gioni, lămuri îndatoritor cel mic. Are nişte degete ca Paganini. Mă mir că şi le riscă halind mingea aia grea.

— Du-te şi ajută-l, spuse cu nepăsare maestrul. Văd că râvneşti. Lasă vodca aici că ţi-o beau eu.

— Nu mă tentează. Aş fi cel mult pe locul trei. De ce să mint, fata îmi place. Dar sunt prea mulţi. Plus tipul de pe mare, băiatul amicului matale. Ar fi neelegant din partea mea să...

Dem Ionescu îi privi burtica păroasă, sugrumată de elasticul slipului portocaliu, şi se abţinu de la vreun pronostic.

— Nu pretinde nimeni ca fata să se retragă în călugărie, câtă vreme prietenul ei e pe mare, spuse el cu înţelepciune. Toată chestia cu triunghiul e o invenţie de-a mea. Gioni ăsta este şeful orchestrei. Sunt convins că fata nutreşte pentru el sentimente pur profesionale.

— Şi el? se revoltă cel mic. Nu pentru ea mergea în cap pe plajă? Pe soarele ăsta, ce idee! Aş face congestie cerebrală într-o jumătate de minut. A început canicula; ar cam fi cazul să ne retragem, nu?

— Cum ajungem la Mangalia, mă bag în cameră şi-mi scriu cursivul, spuse maestrul. Până la masă îl dau gata. Ideea mi-a venit aseară, când mă dădeam cu iaurt pe umeri. Mare prostie. Ăsta-i concediu, să scrii la fiecare trei zile un cursiv?

— De mi-ar cere mie un ziar să scriu aşa, n-aş dormi nopţile. Habar n-ai ce-nseamnă să vrei să publici şi să n-ai unde.

— Ştiu, spuse scriitorul. Mai exact, am ştiut.

Dădu pe gât restul de vodcă, privi cu regret felia de lămâie rămasă pe fundul paharului, apoi se hotărî: vârî delicat degetul, pescui lămâia şi o ronţăi cu o anumită voluptate.

— Asta-i un fel de autocritică, se îngrozi Lică.

— În schimb are vitamine. Îmi trebuie, pentru cursivul meu. Nu-mi plac articolele mălăieţe.

— Dumneata, mălăieţ! Eşti un spadasin al peniţei...

— Uşurel; puiule, îl domoli Dem Ionescu.

Radu îşi aruncă privirea printre blocuri. Zidurile decupau un pătrat din marea arămie, deasupra căreia plutea, parcă atârnat pe un perete, discul roşu, lipsit de strălucire, al soarelui. După o clipă, când soarele prinse puteri şi se desprinse de orizont, marea păru deodată opacă, oglindind cerul încă fără culoare. Limita dintre apă şi aer dispăruse: nava din faţa portului, rămasă la ancoră peste noapte, părea suspendată într-un spaţiu nedecis, imponderabilă; o pâclă uşoară îi estompase conturul, dându-i un aspect straniu, de vis sau de iluzie optică.

Întoarse spatele priveliştii şi porni spre port. În aerul proaspăt, sunetul paşilor se izbea de ziduri, se întorcea amplificat, ca şi cum o cohortă întreagă de ofiţeri secunzi ar fi grăbit spre port, în această dimineaţă de vară, spre nava lor, spre datoria lor, spre evenimente încă necunoscute.

Ce linişte, îşi spuse, dar mai sunt câteva zile, câteva ore chiar, nimeni de pe nave nu ştie clipa exactă în care se va da semnalul; oricum, e pe-aproape, şi-atunci din port până la orizont se va întinde brazda efemeră lăsată de elici; pescăruşii care şi-au început vânătoarea, ca-n orice dimineaţă liniştită, vor fugi departe, înspăimântaţi de bubuitul tunurilor, şi ochitorii vor înjura printre dinţi soarele care, amplificat prin lentile, le va răni privirea; vedetele se vor năpusti dintr-un colţ, din adăpostul întunecat al ţărmului, şi îţi trebuie observatori cu ochi de vultur ca să descoperi la timp năvala partidei adverse, şi nervi de oţel ca să iei la timpul potrivit măsurile pentru evitarea „atacului”...

Se apropia de poarta impunătoare, cu gheretă de santinelă şi, într-o latură, o clădire mică şi înaltă, cu aspect de vilişoară, care adăpostea punctul de control şi camera vizitatorilor. Îşi pipăi cu un gest reflex buzunarul din stânga al bluzei: legitimaţia era la locul ei, n-o uitase niciodată, era mai mult decât un document, era un fel de talisman, semnul că aparţinea acestei lumi dinamice şi secrete de dincolo de poarta impunătoare.

— Cam devreme astăzi, auzi un glas în stânga lui.

Se întoarse, salută, micşoră pasul. Secretarul comitetului de partid al divizionului, un căpitan de rangul trei scund şi blondiu, îi întinse mâna.

— Să trăiţi, salută Radu.

— Ce atâta grabă?

— Azi facem un fel de repetiţie generală. Doar că nu pornim motoarele, încolo, totul ca în timpul aplicaţiei. Şi înainte de a începe, vreau să trec prin toate compartimentele, să nu rămână nimic necontrolat.

— Foarte bine, spuse secretarul. V-aţi gândit bine cu repetiţia asta.

— Este ideea comandantului. Sau mai degrabă, obsesie.

— Nu-i de mirare, în ultima vreme s-au întâmplat la voi pe navă câteva chestii.

— Vă referiţi la staţia hidro?

— Nu la staţie, cât la oameni. Ascultă, Radule, e o poveste aici. Degeaba îţi merg aparatele, dacă nu te ocupi şi de cei care le mânuiesc. Am găsit zilele trecute un articol într-o revistă. Un specialist militar occidental îşi exprima părerea că la nivelul actual de tehnicizare a armatei, în război accentul cade mai mult pe tehnică decât pe oameni. Făcea aluzie la un fel de război al aparatelor. O instalaţie electronică asmuţită împotriva altei instalaţii electronice, atac-ripostă şi aşa mai departe. Noi susţinem că, chiar în acest stadiu de înzestrare tehnică, hotărâtor este elementul uman. Omul care manevrează această tehnică. Foloseşti o armă, dar nu e indiferent în ce scop. Omul de azi, crescut în confort şi civilizaţie, e tot mai puţin dispus să doarmă într-o groapă şi să rişte o septicemie de la o banală zgârietură de glonţ. Trebuie să-l determini să stea acolo din convingere. Şi, la nevoie, să-şi dea viaţa.

— Bine, dar asta-i de la sine înţeles. Atâta vreme cât duce un război drept, când îşi apără ţara, familia, militarul va avea un moral ridicat şi va fi superior militarului agresor.

Secretarul se opri, scoase cu un gest maşinal legitimaţia din acelaşi buzunar de sus al bluzei, o arătă ostaşului de control, reluă discuţia:

— Te-am luat cam pe departe, e drept. Iată unde voiam s-ajung. Voi, acolo, pe Vânătorul Opt, vă ocupaţi foarte bine de funcţionarea aparatelor, de maşini, de tunuri şi de tot restul. Dar uite că un soldat o tuleşte la gară tocmai când aşteptăm semnalul de plecare. Iar un locotenent uită să raporteze comandantului că a demontat un agregat important. Sunt convins că şi dumneata, şi căpitanul-locotenent Sava, ştiţi foarte

bine cum stau lucrurile cu raportul dintre om şi tehnică, în concepţia noastră militară.

— Am dezbătut problema şi la pregătire...

— Ştiu. Eram şi eu pe-acolo. Dar asta-i latura teoretică a lucrurilor. Să ne gândim puţin şi la latura practică. Forţa unei armate este proporţională cu gradul de conştiinţă al tuturor oamenilor ce-o compun. Intră şi Budescu în calculul acesta, adăugă cu un zâmbet secretarul.

— Ah, desigur. Am stat de vorbă cu el...

— Cu el, dar cu ceilalţi? Dacă mâine te pomeneşti cu altă surpriză? Stă în puterea noastră să prevenim asemenea lucruri. M-am dus ieri la comandantul vostru şi l-am îndemnat să organizeze o activitate educativă în sprijinul aplicaţiei. Ştii ce mi-a răspuns? După aplicaţie va face zece activităţi, nu una. Dar deocamdată nu poate sustrage oamenii de la antrenamente, de la verificarea tehnicii, ca s-asculte poezii şi cântece de chitară.

Radu zâmbi în sinea lui, recunoscând exprimarea tăioasă a lui Sava.

— V-a supărat metafora cu chitara?

— Nu asta, ci ideea că e mai important, acum, antrenamentul decât să spui oamenilor fraze mobilizatoare.

— Cred că l-aţi înţeles greşit. Lucrez cu el de trei ani, ştiu cât de atent se ocupă de echipaj. A vrut să spună că acum nu-i momentul; suntem în criză de timp. Înaintea aplicaţiei trebuie făcute mii de lucruri, de la antrenamentul ochitorilor şi până la verificarea frigiderului de la cambuză.

— Dar de oameni nu trebuie să ne ocupăm deloc?

— În spatele fiecărui aparat stau oameni; verificarea aparatelor înseamnă şi verificarea oamenilor.

— Verificare! Crezi că e destul? Nu trebuie să le spunem o vorbă, să-i încurajăm, să le arătăm greutăţile?! Va fi nevoie să execute carturi prelungite, unii mai au rău de mare şi totuşi trebuie să rămână la posturile lor şi să acţioneze; războiul nu se face numai pe mare bună. Asta înţeleg eu prin activitate educativă, nu cântece de chitară, cum spunea căpitanul-locotenent Sava. Şi m-am gândit la o mică stratagemă. Propune-i lui să vorbească oamenilor despre aplicaţie. Face parte tot din pregătire, nu-i aşa? Să arate din experienţa altor aplicaţii, să povestească întâmplări şi să desprindă învăţăminte. Fă o

adunare de grupă la care să fie invitat tot echipajul.

— Adunare deschisă?

— De ce nu? Mă gândeam s-o facem pe linie de tineret. Dar aveţi la bord şi pe cei doi maiştri, şeful de echipaj şi maistrul timonier. Sunt oameni mai în vârstă, cu ideile lor. Nu poţi să-i laşi pe dinafară, iar pe de altă parte, ca să-i pui să ia cuvântul într-o adunare U.T.C., la vârsta lor, nu se prea potriveşte.

— Aveţi dreptate, e mai bine pe linia grupei de partid.

— Vreau să pornească de la voi. Ştii, puteam să convoc o adunare generală, pe tot divizionul, dar m-am gândit şi la sensibilitatea oamenilor. La căpitanul-locotenent Sava mai ales. Nu are rost să facem un caz din povestea cu convertizorul ăla nenorocit. Şi nici din rătăcirea de moment a unui soldat bolnav de gelozie. Dar dacă stai cu braţele încrucişate, mâine poţi avea alte surprize. Trebuie să ne ferim oamenii de greşeli.

— Cred că aveţi dreptate, spuse Radu. M-aţi câştigat de partea ideii. O să-ncerc. Să-i explic şi comandantului cum vrem să abordăm problema.

— Nu-i da prea multe explicaţii, şi nici sfaturi. Ştie el foarte bine ce-l doare în legătură cu oamenii de la bord. Spune-i doar atât, că te-ai gândit la această adunare deschisă şi că-l inviţi să ia cuvântul. Voiam să trec azi pe la voi, la navă, să discutăm despre asta, dar e mai bine că te-am întâlnit acum. O să pară mai naturală povestea, nu-i aşa?

— Da, tovarăşe căpitan de rangul trei. Sper să iasă bine.

— Eu sunt convins. Succes!

Îşi simţi inima bătând puternic. Privit de departe, Vânătorul Opt părea un şantier în plină activitate. Sus, în vârful catargului, Diţoiu cu o cutie de pitură albă în mână găsise ceva de retuşat, (totdeauna se găseşte ceva de retuşat pe o navă, dar o să-l învăţ eu minte dacă nu-şi pune centura de siguranţă); la tunul automat din prova, maistrul artilerist, bondoc, roşcovan, cu mâinile în şolduri, supraveghea pe un soldat care înlocuia banda de proiectile; lângă lansatorul reactiv, doi soldaţi îngenuncheaţi lustruiau de zor postamentele; de la maşini ieşi un mecanic murdar, ştergându-şi pieptul gol, transpirat, cu un şomoiog de câlţi fumurii.

Şeful de cart îl zări, duse sifleea la gură şi-i dădu onorul cu un

tril măiestrit. Şuieratul şerpui în văzduh ca o sforicică albastră şi veselă. În clipa aceea nava încremeni toată – mecanicul lăsă şomoiogul murdar să-i atârne de-a lungul salopetei, tunarul înţepeni cu banda de proiectile în mână, cei de la lansator săriră în picioare ca prinşi asupra faptei; până şi Diţoiu, în vârful catargului, lăsă cutia-n jos şi se îndreptă cât îi îngăduia poziţia lui periculoasă...

O bucurie fără nume îi urcă de-a lungul pieptului, spre gât, spre vena aceea care-i făcea gulerul să pară strâmt, bucurie şi mândrie – nava lui, oamenii lui, o dimineaţă oarecare de muncă, ţiuitul melodios al sifleei, şi iată-l pe maistrul timonier, respectuos şi zâmbitor, grăbit să-l întâmpine, îndreptându-şi banderola de pe mânecă: fusese de serviciu peste noapte, şi acum, în zori, patrona toată această forfotă.

— Ce se întâmplă? După program, la ora asta era curăţenia navei.

— Curăţenia s-a terminat, spuse maistrul timonier, apoi parcă mustrându-l pe secund că l-a silit să încalce protocolul obişnuit, dădu raportul: În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit.

— Decât încălcarea programului, spuse Radu. Aţi început ziua mai devreme, după cât se vede. La ce oră ai dat deşteptarea?

— N-a fost nevoie să dau deşteptarea, spuse maistrul cam încurcat. S-au sculat ei, din proprie iniţiativă... M-am pomenit întâi cu mecanicii. Aveau ceva de pus la punct. Pe urmă, ceilalţi. Cereau voie să treacă la curăţenie. Ce era sa fac? Le-am dat voie. Credeţi că am greşit?

— Să vedem ce spune comandantul, răspunse Radu.

— Au început verificarea mecanismelor. Ştiţi, le e şi lor în grijă. Dacă ieşim în larg...

— Pentru verificare este timp prevăzut în program.

— Înseamnă că am greşit, spuse maistrul cu regret.

— Ai greşit, n-ai greşit, bombăni Radu. Nu-i asta povestea. Altă dată să nu se mai întâmple, înţelegi?

— Băieţii vor să iasă bine la aplicaţie...

— Toţi vrem asta. Dar să ciupim din orele de somn ale oamenilor?

Maistrul miji ochii şi întoarse puţin capul. Soarele îi puse o strălucire ciudată pe părul cărunt, tuns mărunt, care se vedea

de sub caschetă.

— Văd că şi dumneavoastră aţi venit mai devreme ca de obicei, observă el liniştit.

Radu întoarse şi el capul, ascunzându-şi zâmbetul.

— Să continue programul, spuse scurt.

— Continuaţi! strigă maistrul timonier.

Forfota reîncepu. Trecând de la un post la altul, Radu se gândi că întâmplarea aceasta avea tâlcul ei. Când o auzi comandantul, îşi spuse. Formal trebuie să se supere. Dar n-o să-l lase indiferent. Şi după asta, îl rog să vorbească la adunarea grupei de partid. Are un punct de plecare: grija echipajului pentru reuşită...

Capitolul doi

1

— Eternele suferinţe ale dragostei, spuse Kelly (Chelaru) tamburinând pe marginea mesei cu degetele lui lungi şi nervoase.

— Lasă fata-n pace, bombăni Munteanu. Ce zici de bicepşii mei?

Kelly (Chelaru) întinse mâna, pipăi cu un aer de cunoscător muşchiul încordat, apoi se prefăcu că-i trage una-n plex. Munteanu icni, apoi râse:

— Nu-mi plac glumele proaste, chiar dacă vin de la oameni deştepţi.

— Hei, umbli la cutia cu aforisme? spuse Kelly (Chelaru) lungind gâtul şi privind zadarnic spre plajă. Adevărul e că şeful o cam face de oaie.

Mia şedea cu coatele pe masă, cu bărbia-n palme, şi se străduia să nu plângă de ciudă. Prin pânza albă care acoperea terasa se simţea soarele dogorind.

— Cald al naibii, spuse Munteanu şi-şi resfiră părul lung de la ceafă. Când plecăm de-aici, drept la frizer mă opresc. Mă tund ca paraşutiştii. Nu ţine cu plete la mare.

— Strici fasonul formaţiei, protestă Kelly (Chelaru). Eu zic să nu-l mai aşteptăm. Dai o bere, domniţă? Poate-ţi mai trece supărarea.

Nici de data asta nu răspunse. Ora obişnuită de retragere de pe plajă trecuse demult, dar Gioni tot nu se arăta.

— Ziceam de-o bere, repetă Kelly (Chelaru).

Mia îl privi lung, fără expresie, apoi îşi întoarse iarăşi ochii spre depărtarea albastră de dincolo de plajă.

— Ce vezi acolo, domniţă? întrebă Munteanu. Ţi se proiectează viaţa, ca-n romanele interbelice? Hai, nu mai fi amărâtă. Crezi că nouă ne convine? Ne-a plantat aici ca pe nişte momâi şi el s-a topit într-o direcţie necunoscută. Poate vrea să-i cânt fals diseară.

— Răzbunarea... începu Kelly (Chelaru), dar se întrerupse. Uite că vine Sandi.

Sandi îi zări de departe în penumbra terasei, ridică sandalele

deasupra capului, apoi dădu răspuns la întrebarea nerostită crucificându-se o clipă cu braţele larg deschise.

— Nu l-a găsit, mormăi Munteanu. Tot la tine, domniţă, e speranţa, cu berea aia.

— Eu am banii soră-mi, mi-a dat să-i fac rost de un spray „Schwartzkopf”, îndrăzni Kelly (Chelaru). Mă sacrific pentru colectiv.

— Faci tu gestu-ăsta? se entuziasmă Munteanu. Sună ca în tragedia greacă. Dintr-un spray „Schwartzkopf” sugem câte două halbe de căciulă. Tovarăşa, aveţi milă, suntem muritori de sete.

— Ce doriţi? întrebă înţepat ospătara tânără, cu obişnuita minifustă, uniforma localurilor de pe plajă.

— Câte-o bere şi nişte mici.

— Câţi mici? întrebă cu o octavă mai sus ospătara.

— Doi de fiecare, ajunge, calculă repede Sandi, trăgându-şi un scaun de la o masă alăturată. Ca să mai luăm câte-o bere după aia. M-am deshidratat cutreierând plaja după el.

Ospătara mâzgăli comanda în carnet şi plecă zorită. Sandi se aplecă să-şi încheie sandalele. Vorbi de sub masă.

— Altă viaţă dacă era şefu-aici. Unde dracu umblă?

— A fugit cu fondurile, ridică din umeri Kelly (Chelaru). Lasă că apare el. Dragostea nu ţine de foame.

— Terminaţi, măi, îi repezi Munteanu. Hai, domniţă, nu mai plânge. Ai tot viitorul în faţă. În cariera unei artiste dezamăgirile în dragoste sunt un fel de monedă curentă. Ai văzut la cinematecă...

Mia luă o scobitoare din solniţă şi începu s-o frângă metodic, fără să răspundă. Ar fi vrut să fugă undeva, să rămână singură, departe de compătimirea glumeaţă a colegilor. De câteva zile Gioni începuse s-o ia razna. Modificase repertoriul manifestând o preferinţă bruscă pentru melodiile languroase, pline de tânguiri amplificate de chitara acustică. Uneori intervenea el însuşi la microfon, se văicărea în cel mai pur stil *hot,* cu ochii-nchişi, cu braţele deschise larg şi pumnii strânşi, invocând plafonul semi-descoperit al restaurantului sau stelele, cerând clemenţa unei fiinţe deocamdată anonime pentru restul „Formaţiei de joi”. În pauze dispărea pur şi simplu de la masa rezervată orchestrei; colegii socoteau că ar fi sub demnitatea lor să-l caute prin

salonul vast şi aglomerat. Venea cu întârziere, stimulat probabil de nerăbdarea tinerilor dornici să înceapă repriza de dans. La terminarea programului, trântea chitara pe un scaun şi pleca fără o vorbă. Dimineaţa, după ce-şi lăsa hainele de plajă, la un loc cu ale „bandei”, îşi trecea mâna prin plete şi dispărea ca prin farmec. Se întorcea spre prânz, cu umerii stacojii de soare, tăcut şi fără chef.

— De trei zile-ncoace... cită îngândurat Kelly (Chelaru). Ei, domniţă, dacă mă alegeai pe mine! Înalt – îşi îndreptă umerii slăbănogi – frumos şi deştept pân-la Dumnezeu!

— Şi fidel, mormăi Munteanu. Cred că Stela are un geamantan de ilustrate de la el. Îi scrie zilnic.

— Când s-or aduna zece kile, le vinde la tonetă, făcu Sandi dispreţuitor. Mai terminaţi cu flecăreala.

— Berea, spuse agresiv ospătăriţa trântind halbele pe masă.

Sandi răsuci meditativ coada halbei, cu ochii la spumă.

— Băieţi, am şi eu doi poli, rezervă pentru zile negre. Azi, fiind zi neagră, îi schimb pe coniac.

— Eşti suspect cu atâta dărnicie, zise Kelly (Chelaru). Tovarăşa! Patru coniacuri mici.

— Eu nu beau coniac, spuse Mia repede.

— Trebuie, hotărî Munteanu. Te mai dispune, oricum. Uite dom’le! Cine-a zis că şefu’ a luat-o înot spre Istanbul?

Gioni se ivise pe neaşteptate în spatele ospătăriţei. Îi privi lăsând colţurile gurii în jos, semn că nu preţuia cum se cuvine gluma, şi întrebă răstit:

— Mi-a luat cineva şi mie alea de pe plajă?

— Cum să nu, şefu’, răspunse Sandi slugarnic. Te-am căutat peste tot şi pe urmă ne-am hotărât să le valorificăm.

— Tocmai intrasem în tratative cu un bişniţar. I-a plăcut cămaşa şi noi, pardon, stăm cam prost cu mărunţişul.

— Azi fac eu cinste, spuse Gioni aşezându-se. Fiţi amabilă, încă o halbă, vă rog.

Ospătara privi pletele blonde, faţa bronzată, pieptul păros şi stacojiu, zâmbi îndatoritor:

— Şi coniac, ca domnii?

— Sigur, ca domnii! întări Kelly (Chelaru).

Ospătara plecă, cu minifusta oscilând spectaculos.

— I-ai intrat în graţii, şefu’! rânji Kelly (Chelaru). De-acuma

suntem nişte oameni făcuţi.

— Eraţi făcuţi dinainte, zise Gioni acuzator. Ce-i cu voi? Vă răsfăţaţi pe banii formaţiei?

— Pardon, sunt bani personali. Am descoperit că putem trăi pe picioarele noastre.

— Hai, băieţi, lăsaţi fasoanele astea. Şi tu, Mia, ce ai? Pari supărată.

— Nimic, ce să am? spuse Mia din vârful buzelor. Doar că ne-am plictisit aşteptându-te. Altă dată să nu ne mai încurci. Fiecare cu programul lui.

Gioni se uită la băieţi. Poate că aştepta un protest, o politeţe, o glumă. Dar toţi tăceau cu nasu-n halbă. Mia îl privi cu coada ochiului, li dădea o anumită voluptate să-i vadă expresia nesigură, vag vinovată.

— Ei bine, spuse el şi-şi drese glasul, scuzaţi-mă şi voi. Vă cer iertare, uite. Dar să ştiţi că n-a fost cu intenţie. Pur şi simplu am pierdut noţiunea timpului.

— Cam des în ultima vreme, comentă acid Mia.

— I s-au aprins călcâiele, zise Kelly (Chelaru). De la soare probabil.

— Citat din clasici: dragostea învinge totul, spuse Munteanu.

— Oho, citate cu bere şi mici. Nu servesc, tăticu. Ce are de gând cu coniacele alea?

Ospătara veni, sprintenă şi graţioasă, mitralie paharele cu coniac în dreptul fiecăruia, puse în faţa lui Gioni halba şi, semn de supremă atenţie, o întoarse cu toarta spre el.

— Imediat vine şi micii, anunţă ea.

— V-am spus eu să nu ne pierdem speranţa, bombăni Sandi. Ce idee, să pună scobitori la masă! observă mustrător după plecarea ospătarei. Consumi, nu glumă, domniţă. Le-am numărat. Exact douăsprezece.

Mia rezistă şi de astă dată. Să nu plâng, îşi porunci. Nu, n-o să plâng. Nu merită atâta satisfacţie.

Abia după ce mâncă, îi veni ideea salvatoare. Puse halba pe jumătate goală în faţa lui Gioni:

— Vrei? Eu nu mai beau. Mă duc să dau un telefon. Ne vedem diseară, la ora obişnuită.

Plecă marţială, cu capul sus, şi numai lipăitul papucilor de plajă distona întrucâtva cu poza pe care şi-o hotărâse pentru

această retragere eroică. Ajunsă sus, în stradă, îşi încheie rochia de plajă şi porni încet, sub soarele dogoritor, către hotel. Îşi imagina dialogul pe care-l va avea cu Radu. I se părea puţin absurd să chemi la telefon pe cineva care se află pe un vapor. Spunând vapor înţelegea largul mării, pescăruşi, valuri, o chitară. Mesaje radio, transmisie în alfabetul Morse. În niciun caz, telefon.

În urmă cu câteva zile însă, Radu o sunase la hotel:

— Ce minune că te-am găsit! Te-am căutat şi aseară, şi azi-dimineaţă.

— Aseară am cântat, azi-dimineaţă am fost la plajă. Ai nimerit la ore nepotrivite. Ce mai faci?

— Bine. Mi-e dor de tine. M-ai sunat zilele astea?

— Am încercat, minţise ea, dar...

— Nu m-ai găsit. Explicabil. Nu mai lucrez unde ştiai tu. Vreau să te văd...

— Frumos.

— Curios?

— Am spus „frumos”.

— Iartă-mă, nu prea te aud bine. Mâine nu, dar poimâine după-amiază, dacă ai o oră-două libere...

— O să-ncerc.

— Dă-mi un telefon acasă, pe la prânz. Dacă nu plec undeva – ştii tu unde şi de ce – mă găseşti. Mi-e dor de tine, abia aştept să te văd.

— Şi eu... Aşadar, poimâine.

— Număr orele până atunci...

Glasul lui suna sincer şi cald, ca totdeauna. Însă când coborâse pe plajă dăduse cu ochii de Gioni – suplu, puternic, cu o sclipire de ironie în privire – şi lăsase totul deoparte. Dar Gioni nu părea deloc statornic. Oare avusese dreptate tatăl ei atunci, după concert?

— Un bărbat ca ăsta nu este pentru o singură femeie. Frumos, dar tocmai aici e pericolul. Îi pare că i se cuvine totul. Uită-te la el, ce gesturi studiate.

— Ce-ai cu el, tată? Îmi e coleg şi-atâta tot. Am vrut să vezi formaţia, să ştii cu cine plec la mare. Toţi sunt băieţi serioşi. La urma urmei, turneul ăsta e o repetiţie pentru viitoarea carieră.

— Muzică, plajă, mare. Eu nu fac decât să te previn. Fii cu

ochii-n patru. Ai douăzeci de ani.

— Douăzeci şi unu la toamnă.

— ...Douăzeci de ani (accent supărat de întrerupere) şi poţi să te conduci singură. Oamenii trebuie să-şi gospodărească bine viaţa, să nu se ia după prima impresie. Nu vreau să te cenzurez, dar îţi dau un sfat: fereşte-te de individul ăsta. O să te convingi odată şi-odată că am dreptate.

Avea dreptate, da, se gândi cuprinsă de remuşcări, lipăind cu papucii de plajă pe asfaltul fierbinte, şi uite-l pe burtosul ăsta, ce caraghios, burtă mare şi picioare subţiri, mai poartă şi şort, şi asta-i lipsea, căldăruşă, lopăţică, greblă, ah, sunt ale copilului din urma lui; iar nevastă-sa (s-a oprit, s-a întors bălăngănind căldăruşa, o aşteaptă), o brunetă stil Cinecitta, în costum de baie şi cu tocuri înalte, cum s-o fi uitat la el, dumnezeule, uite aşa se încurcă oamenii, fac orice ca să fugă de singurătate, o fi vreun bancher tipul, şi ce ceas are la mână, dar să te măriţi cu un portofel ca ăsta, o femeie frumoasă, de dragul banilor, ce josnicie!

Bărbatul strigă ceva, de departe, într-o limbă greu de identificat, avea o voce puternică, melodioasă, poate s-o fi îngrăşat între timp (îi căuta circumstanţe atenuante), la patruzeci de ani se-ntâmplă multora. Ce-ar fi să grăbesc pasul, te pomeneşti că a plecat de la serviciu şi atunci... Dacă nu-l găsesc, ei da, s-ar putea să am ghinion, dar tot mă urc în maşină şi plec la Mangalia, şi Gioni n-are decât să-şi închipuie ce vrea, stau două ore pe o bancă, sau vizitez Muzeul arheologic (îl refuzase de două ori pe Radu, care era mândru de această atracţie a oraşului) în orice caz nu mă întorc în staţiune decât cu cinci minute înainte de „Cântă pentru dumneavoastră...”

Telefonul sună prelung, în gol. Mai formă o dată numărul, aşteptă fără speranţă. Puse cu grijă receptorul la loc şi ieşi din cabină. Renunţă la planul cu autobuzul, mătuşa, muzeul etcetera. Colega de cameră era plecată cu un prieten, cu maşina. Cu atât mai bine. Va putea să se ducă sus şi să plângă în voie.

— Ce-ai făcut, Radule? Am auzit că ai dat de bucluc.

Radu încetini pasul. Întoarse capul, văzu faţa grăsună, surâzătoare, strălucind de năduşeală sub soarele arzător, a unui coleg care lucra acum la depozit. Se făcu că nu înţelege:

— Eu? Ce bucluc?

— Altfel nu te potcoveau aşa. Vreun amor riscat, vreo, idilă, o persoană căsătorită? Ştiu că amiralul nu se joacă cu lucruri de-astea. Hai, dă-te-n fapt.

Simţi dintr-odată că-l urăşte şi că, nu poate să explice nimic. Izbucni:

— Măi grasule, poate la de-alde tine munca-i o pedeapsă. În colţişorul ăla, la carburanţi. Trei butoaie de benzină şi doi soldaţi care s-au molipsit de lene de la tine. Am un vapor pe mână, pricepi? Mare sau mic, un vapor. Cu echipaj, cu motor, cu jurnal de bord, cu bucătărie şi mitralieră de paişpe virgulă cinci. M-am făcut marinar ca să umblu pe mare. N-ai cum să înţelegi asta.

— Cum să nu-nţeleg, măi! Înţeleg perfect. Mare, romantism, dom’ căpitan de vas, dar de ce pe „Penelopa”?

— Du-te naibii. Ţi-am explicat că un vapor, mare sau mic, e un vapor.

— Te oftici, dar nu vrei să spui.

— Si-gur că mă of-tic, silabisi Radu pe un ton uniform. Dar să te fi văzut pe tine în faţa amiralului, pe fotoliu. Dacă mai stăteam niţel, îmi oferea şi cafea. „Să-ţi explic cum stau. Lucrurile, zice. Ştiu că Neacşu ţi-a fost coleg”. „Patru ani în aceeaşi bancă, tovarăşe amiral.” „Ei, aseară l-a ajuns pe bietul om. Ulcer perforat, salvare, operaţie la Spitalul Militar. Bine că nu l-a apucat în larg, că pe nădejdea „Penelopei”...

— A spus şi el „Penelopa”?

— Nu te mira. Mi-a povestit şeful de echipaj că amiralul şi-a început cariera, ca locotenent, pe „Penelopa”.

— Şi crezi că toţi care încep pe „Penelopa” ajung amirali?

— Azi mi-a fost dat să am parte numai de bancuri proaste.

— Gata, nu mai fac. Zi-i înainte.

— Ce să mai zic? Mi-ai luat tot sporul cu aiurelile tale. Pe scurt, mi-a explicat că sunt singurul om potrivit pe care-l are la-ndemână. Un ofiţer tânăr dar cu experienţă, fără obligaţii de

familie – „Penelopa” face uneori curse lungi, lipseşte din port cu săptămânile – şi căruia să-i placă într-adevăr navigaţia. „E mai greu decât pe un crucişător, mi-a spus în glumă. Acolo trei sferturi din treabă o fac aparatele. Pilot automat, calculator electronic, staţii şi iar staţii, centrală de artilerie...”

— Pe crucişător eşti un fel de planton lângă aparate, aşa-mi închipui. Şi... ai acceptat.

— M-am gândit şi eu. Fusesem cu câteva zile înainte pe „Penelopa”, când ne-a adus nişte piese în larg.

— Ştiu. Eram de serviciu şi când a trecut bietul Neacşu spre casă l-am auzit ce spunea. Trezit din somn la patru dimineaţa, şi cu stomacu-n pioneze. Merita să-l auzi înainte de a te chema amiralul. Trezit din somn la patru dimineaţa.

— În noaptea aia, când l-au trezit la patru, pe noi ne-au sculat curierii la două. Nu e mare diferenţă. Deranjuri de-astea fac parte din meserie. Un birocrat ca tine n-are cum să priceapă.

— Parcă eu n-am fost ambarcat la vedete trei ani de zile? Noroc cu spondiloza mea...

— Curat noroc! râse Radu. Eşti bun de dat la Gâgă.

— Fără glumă, zău. De zece ori ne-am mâncat raţia de supravieţuire. Se luase de gânduri plutonierul de la depozit. Una-două, veneam cu proces-verbal şi-i ceream să ne completeze raţia de supravieţuire. „Iar? se mira plutonierul. Vă place aşa de mult să roadeţi pezmeţi cu carne uscată?” Nu i-am mai dat explicaţii. O vedetă nu-i un transatlantic. Nici n-aveam farfurii în dotare. Ce să facem cu de? Cred că nici „Penelopa” n-are.

— Ba are. Are şi bucătar.

— Serios? De ce nu spui aşa? O s-o duci ca un împărat. Ai văzut, Neacşu, de exemplu...

— Nu „Penelopa” l-a îmbolnăvit pe Neacşu. Şi mi-ai promis că termini cu prostiile.

— Ai dreptate. Uite, termin. Ce răspuns i-ai dat amiralului? Ai acceptat aşa, din primul foc? Sau ai cerut timp să te mai gândeşti?

— Ce să mă mai gândesc! Peste-o săptămână e aplicaţia, şi amiralul n-avea zece candidaţi pentru „Penelopa”.

— Eu în locul tău mă lăsam greu. Îl făceam să-mi promită o avansare înainte de termen, ceva...

— Tu ai fost totdeauna descurcăreţ.

După ce se despărţi de amicul incomod, Radu rămase singur să parcurgă lunga distanţă până-n fundul portului, la navele auxiliare, unde-şi avea locul „Penelopa”. Era o dimineaţă cu briză uşoară, abia simţită, care-i răcorea obrajii aprinşi de marşul forţat. Altă viaţă pe Vânătorul Opt, îşi spuse. Locul din frunte în port, chiar în dreptul comandamentului. Şi cheul curat, de beton neted ca masa. Şi Sava mereu alături, gata să te ocrotească. Aici îi ocroteşti tu pe alţii. Dacă asta se cheamă „a ocroti”.

Totul a mers atât de repede... Bine că am ţinut adunarea de grupă. Ultima. Aici, cine poate şti? Alţi oameni, alte probleme... Îşi aminti prima întâlnire cu echipajul, acum trei zile. Morocănoşi cu toţii, cu privirile-n pământ. Careul acela, toate echipajele „auxiliarelor” adunate – grupuri de cinci-şase oameni, cu un maistru sau un sergent în flancul drept. Unii în salopetă, alţii murdari de vopsea, cei de la scafandri în pulovere cenuşii cu guler rulat, în stânga de tot cei de la întreţinere, în costume kaki. Ce mai adunătură, gândise înaintând spre mijlocul careului, la un pas în urma comandantului de divizion. Comandantul, un bătrânel cu înfăţişare de contabil, ţinuse mult la Neacşu, era şi firesc, „Penelopa” scosese pe atâţia din încurcătură, în cele mai ciudate împrejurări.

În dimineaţa aceea, când se prezentase la el, în baraca cu pereţi scorojiţi în care-şi avea „statul major”, comandantul îl întâmpinase cam ursuz:

— Ştiu despre ce e vorba, mi-a telefonat aseară tovarăşul amiral. Văd că biroul cadre s-a mişcat repede.

— Cred că în vederea aplicaţiei.

— Aşa cred şi eu. Numai să scape cu bine bietul Neacşu. A făcut febră după operaţie...

— Sunt coleg de promoţie cu el. Parcă am mustrări de conştiinţă că-i iau locul aşa, peste noapte.

Comandantul l-a privit lung, apoi a spus încet:

— Eu am insistat să se grăbească lucrurile. „Penelopa” nu poate rămâne nicio zi fără comandant. O navă bună la toate, cum se zice. Mi-au cerut propuneri. De unde? N-am niciun ofiţer disponibil. Vreau un om căruia să-i placă meseria, atât le-am spus.

— Mie îmi place.

— Înseamnă că o să ne-nţelegem. Hai să te prezint echipajului. După aceea iei în primire nava, execuţi câteva manevre prin port ca să-ţi faci cât de cât o idee despre ea, şi te duci să ridici o ţintă de la şantier.

— Chiar astăzi?

— În dimineaţa asta. Ştiu că nu e recomandabil, dar n-am încotro. Nu-ţi pot lăsa nici o singură zi pentru acomodare. Preiei nava din mers. Echipajul e bun, nu ţi-o spun doar pentru încurajare. E, într-adevăr, bun. Şi un sergent... spirt. O să te-ajuţi cu el.

Pe când comandantul citea ordinul de numire, Radu cerceta cu privirea careul acela pestriţ. Nu i-a fost greu să-l recunoască pe sergentul de pe „Penelopa”, înalt, mustăcios, cu pantalonii cam scurţi. În stânga lui, ceilalţi şase, posomorâţi, cu privirile-n pământ. Parcă nici un auzeau cuvintele ordinului. Ştiau despre ce e vorba; fără-ndoială aflaseră de la telefonişti ce se întâmplase cu comandantul lor, iar un locotenent-major necunoscut, care vine cu noaptea-n cap pe cheu, nu putea fi decât...

— Echipajul Navei Trei rămâne pe loc, restul treceţi la curăţenia navelor. O să verific peste tot. Liber de la front!

Glasurile răzleţe ale comandanţilor de nave sunau fără convingere. Nu comandau regimente întregi, ci grupuri de câţiva oameni, care porneau aproape fără cadenţă spre navele lor. Un singur echipaj rămăsese pe loc.

— Echipajul Navei Trei, a explicat inutil comandantul divizionului. Te las cu ei, nu te superi? Trebuie să plec la convocare, la divizie.

Rămăsese singur cu cei şapte oameni aliniaţi, nemişcaţi, cu feţele posace şi fără expresie. A făcut un pas spre ei. I-a întins mâna sergentului.

— Ne cunoaştem, nu-i aşa? Am fost pe la voi acum câteva zile.

— Da, tovarăşe locotenent-major. Sunt sergentul Picu, timonier şi şef de echipaj.

Următorul marinar s-a prezentat singur:

— Caporal Parfenie, şef mecanic. S-a dat puţin deoparte şi a arătat cu capul spre cel din spatele lui: Astaloş, ajutorul meu.

Radu a dat mâna şi cu el, apoi a trecut la următorul şir de doi. Cel din faţă, cu obrajii rumeni, şi bucălaţi, s-a prezentat domol:

— Tovarăşe locotenent-major, sunt soldatul Blăjan Petre, bucătar.

— Şef bucătar, l-a corectat cel din spatele lui.

Blăjan s-a ferit puţin, făcând loc celui care vorbise.

Radu i-a întins mâna:

— Dumneata eşti Trandafir, aşa-i?

— Soldat Trandafir, marinar la manevră, adică bun la toate.

— Şi mai ales bun de gură, a adăugat sergentul Picu.

— Chiar aşa, a spus Radu. Vorbeşti neîntrebat, Trandafire. De ce-ai zis „şef bucătar”?

— Păi n-aţi văzut? Şef de echipaj, şef mecanic... numai şefi în echipajul ăsta.

— Asta te roade pe tine? Mai au galoane destule la magazie. Problema e să le meriţi.

Trandafir a mijit pe tăcute. Dintâi lui albi şi frumoşi contrastau cu faţa brunetă. Şi pe tine te ştiu, s-a gândit atunci Radu. I-ai mâncat sufletul bietului Neacşu...

— Caporal Herea, semnalizator, s-a prezentat următorul.

— Soldat Stanciu, marinar la manevră.

Pe vânător, în faţa şirurilor lungi de oameni, aliniaţi pe puntea lată şi strălucitoare, se simţea parcă mai la-ndemână. Dădea comenzi cu glas răsunător pentru raportul de dimineaţă, chema garda înarmată la pavilion, împărţea cu precizie echipajul la posturile de curăţenie. Dar aici, în faţa acestor şapte inşi, aliniaţi pe două rânduri... Un pescăruş a trecut ţipând ascuţit şi toţi au întors fără voie capetele. Radu s-a simţit stingherit; s-ar fi cuvenit să le spună ceva, dar ce anume?

— Trebuie să luăm o ţintă din şantier, a spus şi şi-a dat seama că nu asta aşteptau de la el. Vreau să facem treabă bună. Nu-mi plac discursurile. Sergent, ia comanda. Pregătiţi nava pentru marş.

Sergentul a făcut un pas înainte, a salutat, s-a întors spre formaţie:

— Echipaj, drepţi! La bord, marş!

Au pornit cam alandala spre „Penelopa”, ocolind un morman de vâsle depozitate lângă un autocamion rablagit. „Penelopa” era acostată mai departe, spre cotul bazinului. Între şalupele

mărunţele şi tancurile de motorină cu puntea joasă, silueta ei atrăgea atenţia. Nu-i urâtă, s-a consolat atunci Radu. Şi, la urma urmei, n-am de ales...

Fiecare dimineaţă pe „Penelopa” începea cu o speranţă. Trecuseră trei zile şi nu izbutise să afle mai nimic despre oamenii cu care avea să împartă binele şi răul cine ştie câtă vreme de acum înainte. Vasul îi plăcuse mai puţin decât la vizita aceea fugară; descoperise că „făcea” apă.

— Condensul, explicase sergentul Picu, aşa se-ntâmplă la schimbări bruşte de temperatură. Ar trebui izolaţi pereţii cu plută măcinată şi cu anticoroziv. Ne-au promis pentru când o intra în reparaţie, dar deocamdată...

Pe urmă puntea alunecoasă. În decursul timpului, tablele se lustruiseră de atâtea generaţii de paşi, striaţiunile şi desenul original se mai cunoşteau doar pe lângă balustradă. Şi fumul acela alb, la fiecare pornire a motorului... Şi legănatul nesfârşit: chiar legată la cheu, când un om punea piciorul pe bord, nava începea să se balanseze...

În prima zi făcuse manevrele sugerate de comandant. Descoperise că nava e foarte ascultătoare, dar cam sensibilă la vântul lateral. Sergentul Picu o strunea cu grijă, îndemânatic, fără s-o bruscheze.

— Ce-ai fost înainte de armată, sergent?

— Timonier pe trauler, în flota de pescuit.

— Eşti de meserie, vasăzică...

— Oarecum. Diferenţă mare, tovarăşe locotenent-major. „Penelopa” e mai rapidă decât un trauler. Dacă nu te mişti iute, o turteşti într-o clipă.

— Oficial se numeşte Nava Trei.

— Mă scuzaţi. Noi aşa am apucat şi aşa-i zicem. E frumos ca nava să aibă un nume, nu un număr. Cum era pe timpuri.

— De unde ştii?

— Am citit şi eu. „Rândunica”, „Mărăşeşti”, „Kogălniceanu”... Parcă ţi-e mai dragă nava când are un nume.

Zilele treceau repede, înţesate cu întâmplări. Totul trebuia cunoscut din mers: nava şi oamenii. Câteva vorbe schimbate cu motoriştii. În toiul discuţiei, un telefon: trebuie remorcată nava-bază a vedetelor până-n şantier. La întoarcere, să aducă de acolo un ponton pentru baza sportivă nautică... Ieri după-

amiază, când se grăbea să plece spre casă, ştiind că urmează să-i telefoneze Mia, altă misiune: un drum până la travers de Tuzla, să ridice o geamandură care nu mai era necesară în locul respectiv. Se întorseseră târziu, după căderea nopţii. Azi ce surpriză ne-o mai aştepta? se întrebă mergând pe drumul nesfârşit care ducea spre dana navelor auxiliare.

— „Penelopa” are azi o misiune pe cinste, spuse comandantul divizionului. Uite harta, am primit-o de la divizie. Faci trei pase cu ţinta mare de artilerie în poligonul bateriilor de coastă. Notează-ţi coordonatele.

— Se fac şi trageri?

— Nu. Astăzi nu. Antrenamentul ochitorilor, atât. Plecarea imediat.

— Am înţeles. Să trăiţi!

Când ajunse la uşă, comandantul îl opri:

— Costescule.

— Ordonaţi.

— Nici n-am avut timp să stăm de vorbă. Cum merge? Cum ţi se par oamenii?

— Mă descurc, spuse Radu.

— Sigur?

— N-aveţi nicio grijă.

— Şi... cu Trandafir ăsta?

— Deocamdată merge.

— Fii atent. Vezi cum stăm. N-avem timp să ne tragem sufletul. Aş vrea să te ajut, dar... trebuie să găseşti în dumneata singur resursele necesare. Îţi place nava?

— Încep să mă obişnuiesc cu ea, zâmbi Radu. Cam mică, drept. Dar nu mă plâng de asta.

— În aplicaţie o să ai de lucru, nu glumă.

— O să fac tot ce pot...

Îi găsi pe marinari aliniaţi pe punte, ca-n fiecare dimineaţă. Sergentul comandă „drepţi” şi veni să-i dea raportul. Începu să se simtă mai la-ndemână, băieţii stăteau în front nemişcaţi şi respectuoşi, ca echipajul unei veritabile nave de luptă. Au totuşi o mândrie a lor, gândi. „Penelopa” nu-i o şalupă oarecare...

— Azi facem un marş cu ţinta pentru artilerie.

— Mamă, mamă! exclamă sergentul.

— Ce spui, Picule?

— Nimic, tovarăşe comandant. Mă gândesc la vreme. În primăvară, tot pe un vânt ca ăsta, ne-a scos sufletul. Şi nu era ţinta mare, era cea mijlocie, pentru vedete. Gata să ne arunce pe uscat.

— Lasă gândurile negre. Cum stăm cu motorina?

— Avem pentru zece ore, spuse caporalul Parfenie. Plus tancul de rezervă plin.

— Ce-nseamnă asta, plin?

— Încă şase ore de marş cu viteza maximă.

— Bucătar, fugi la aprovizionare. Ceva mai uşor, ştii? Roagă-l pe plutonier să se uite afară. Vintul creşte. Să nu-nceapă cu sărmăluţe, ardei umpluţi şi aşa mai departe.

— Am înţeles, spuse bucătarul. Oi face mâncarea o ţâră mai pipărată, ca să le cadă bine băieţilor. Am mai fost noi pe mare rea, şi nu ne-am dat.

— Voi, ceilalţi, scoateţi cablul cel mare din magazie şi aşezaţi-l pe punte. Cârligul de remorcaj e cam ruginit.

— Nu există, spuse Trandafir.

Radu îl fulgeră cu privirea:

— Toată viaţa o să mă contrazici aşa, Trandafire? Du-te şi te uită!

Soldatul tropăi exagerat de tare pe puntea lucioasă, se apropie de instalaţia de remorcare, ridică siguranţa cârligului care scârţâi uşor. Rămase acolo, descumpănit, cu braţele atârnând.

— Roua de azi-noapte, se dezvinovăţi. Cu sărătura asta...

— Dă-o naibii de treabă, spuse Radu. Fă bine şi execută ce spun eu. Demontează-l, curăţă-l, pune-i vaselină. Altfel se-nţepeneşte când ţi-e lumea mai dragă, şi asta nu-i parâmă s-o tai cu toporişca.

Nu merge aşa, fraţilor, îşi spuse plecând spre comandă. Ori v-aţi învăţat rău, ori v-a lăsat în plata domnului ştiu eu cine. Coborî în cabină. Era cam zăpuşeală jos. Încercă să deschidă hubloul, găsi că şurubul-fluture care-l fixa era înţepenit. Luă scrumiera de pe birou, făcută dintr-un piston mare de aluminiu, şi lovi de câteva ori şurubul. Sergentul Picu tropăi alarmat pe scară:

— Ce s-a întâmplat, tovarăşe comandant?

— Adu-mi un ciocan. Nu ştiu cine-a strâns şurubul ăsta...

— N-am umblat niciodată la el, mărturisi sergentul. Tovarăşul comandant se ferea de curent...

— Ce tot daţi vina pe tovarăşul comandant? Acum eu sunt comandant. Să punem odată ordine pe vaporul ăsta!

— Am înţeles, spuse rigid sergentul şi dispăru pe scară în sus.

Lui Radu îi păru rău de izbucnirea lui. Dar trebuia, odată şi-odată, să explodeze. Umbra lui Neacşu stăruia mereu între el şi echipaj, prezenţă nevăzută şi incomodă, un zăbranic psihic care părea că un îngăduie statornicirea unei legături fireşti.

A înlocui un om la comandă nu e o simplă operaţie administrativă, gândi. Trebuie să te integrezi noului colectiv şi, în acelaşi timp, să ţi-l integrezi. Să-l aduci către vederile tale. Să scuturi inerţii şi să dezrădăcinezi obiceiuri. Dar cum? Făcând scandal pentru un şurub înţepenit?

Sergentul reveni cu nişte vaselină, un cleşte mare şi un ciocan.

— Îl facem noi să meargă, zâmbi el împăciuitor.

— Sunt sigur că o să te descurci, zâmbi Radu la rândul lui.

Când urcă iarăşi pe punte, Blăjan tocmai sărea de pe cheu pe navă, aducând un coş mare de nuiele, acoperit.

— Bunătăţi, se lăudă el de la distanţă. Plutonierul a făcut armata cu taică-meu, la grăniceri. Vă pregătesc un ceai, tovarăşe comandant?

Linguşitor sau doar conştiincios? se întrebă. Bucătarul îl răsfăţase din prima zi, îi adusese pâine prăjită, întrebându-l grijuliu dacă-i place.

— Îmi place, i-a răspuns.

— Şi lu’ tovarăşu comandant îi plăcea, a explicat bucătarul. Mai ales noaptea, în larg, cade bine...

Vrusese să-l întrebe atunci cum se descurcă pe mare, când coaja asta de nucă saltă în toate felurile. Cum mai prăjeşte pâinea. Dar îi dăduse pace. Văzând şi făcând, vorba lui Omer.

...După o oră „Penelopa”, proaspăt dichisită, se desprindea de cheu. Radu stătea sus, pe puntea îngustă de deasupra cabinei de comandă, unde erau o timonă şi un compas magnetic montat pe un soclu înalt, de modă veche, din fontă, vopsit în alb. Un scăunel pliant, ca strapontinele de pe culoarele vagoanelor de tren, era montat lângă timonă, în dreapta. Când coborai de pe

el, un arc îl ridica automat în sus, şi puteai sta rezemat în colţul format de cei doi pereţi ai parapetului înalt aproape până la piept. Mai erau acolo un dulăpior care conţinea pavilioane de semnalizare, un megafon şi un pistol cu rachete. În dreapta, lângă scaunul pliant, un proiector mare pe care n-avusese când să-l vadă funcţionând. Se aşeză pe scăunel, cu o mână ţinându-se de stâlpul proiectorului. Auzea în spate, printre sarturile de oţel, şuieratul vântului. Nori subţiri filtrau soarele lăsând să cadă peste lucruri o lumină anemică. Asculta păcănitul sacadat al motorului semicentenar, fluieratul lui Trandafir care lustruia un scripete stând turceşte pe punte, apoi zdroncănitul vaselor de la bucătărie, vibraţia subţire a sarturilor în vânt, un val răzleţ clipocind scurt la babord. Se simţi deodată apt să stăpânească toate acestea, să se integreze lor şi să dea celorlalţi ceea ce aşteptau de la el.

— Ţine-o mai la stânga, îi spuse sergentului. Vântul ăsta ne cam vârâ-n mal.

— Aici e puţin curent, lămuri sergentul. Să vedeţi că se linişteşte după ce dăm cotul.

Într-adevăr, ţărmul făcea un cot scurt, aproape în unghi drept, şi pe deasupra malului înalt se văzu deodată un perete alb, vibrând, înconjurat de ţevi vopsite cu minium de plumb: ţinta mare pentru artilerie. Dincolo de ea strălucea ţinta metalică pentru rachete. Ţinta de artilerie, făcută din pânză, era mai uşoară. Acum, vântul pieziş o făcea să stea uşor înclinată.

— Să te ţii canoneală, spuse sergentul şi răsuci repede timona. Acostăm chiar lângă ea, tovarăşe comandant?

— Altceva ce putem face? Crezi că ne loveşte?

— Nu, nu cred. Punem baloanele de acostare. Numai să ţină cârligul de remorcare.

— Îi priveşte, spuse Radu. Era de datoria lor să-l verifice. Vino paralel cu ţinta şi lasă să ne ajute puţin vântul. Când ajungem în dreptul provei, oprim motorul.

Trase de mânerul telegrafului, cerând maşinilor „încet înainte”. Pufăitul rar al motorului se rări şi mai mult.

— Parcă-i moara lui Simedrea, spuse cu duioşie sergentul. Cred că-i destul acum, tovarăşe comandant. Putem opri motorul.

Împinsă de vânt, nava se apropie pieziş de ţintă şi i se alătură

domol. Baloanele de acostare, lăsate până aproape de nivelul apei, scrâşniră, strânse între bordajul navei şi flotorul proaspăt vopsit al ţintei. Radu se aplecă peste parapet:

— Trandafire, du-te şi pune gaşa!

Trandafir luă capătul cablului de remorcaj, care avea o buclă bine matisită, „gaşa” în limbajul marinarilor, sări sprinten pe flotorul lat, butucănos al ţintei şi legă remorca. O încercă dacă ţine. Un marinar de la „staţia ţinte”, în salopetă, cu o cutie de vopsea în mână, se opri pe cheu şi-i strigă:

— Vezi să n-o rupi, mă, c-o plăteşti!

Trandafir mai smuci o dată cablul gros din fire de oţel; cârligul de care-l agăţase era la fel de solid ca al unei locomotive. După ce se asigură astfel, alergă pe celălalt flotor, în partea dinspre ţărm, şi dezlegă parâmele ce ţineau ţinta de mal.

— Liber! spuse el.

— Hai repede la bord, că ne ia cu totul, strigă Radu.

Porni motorul şi nava începu să înainteze. Cablul se desfăşura încet de pe tambur. Când socoti că a ajuns la lungimea potrivită, Radu dădu ordin să-l lege. Curând remorca se întinse ca o strună, vibrând; un şoc uşor cutremură nava şi ţinta se urni încet din loc.

— A luat-o, spuse sergentul aruncând o privire în urmă.

— A luat-o, confirmă Radu. Depărtează-te spre mijlocul apei, să n-o arunce vântul pe mal.

Marinarul de la „staţia ţinte” pusese găleata jos şi se uita la ei. Trandafir îi făcu „sâc” şi marinarul strigă supărat:

— Aveţi grijă, că ne-am mâncat zilele pân-am dres-o! Tova’ maistru şi-a amânat concediul special pentru ea!

— Lasă gura, spuse Radu încet. De-acuma putem să-i dăm toată viteza.

Mânui mânerul telegrafului. Săgeata roşie de pe cadranul rotund, demodat, se mută şi ea la gradaţia „Toată viteza”. Păcănitul bătrânului motor se înteţi. Malurile înalte începură să defileze încet de-a lungul bordului „Penelopei”. Toată viteza, gândi Radu triumfător. Semn că ai scăpat din încurcături şi te poţi avânta fără grijă înainte. Ca un automobil care-a ieşit din îmbulzeala oraşului pe panglica de asfalt neted şi liber al autostrăzii. Dar nu, nici măcar acolo nu ai senzaţia de plenitudine, de eliberare, pe care-o încerci, pe comandă după

ce-ai terminat manevra de plecare. Te simţi mai destins, mai fără grijă; motorul merge în plin, la timonă ai un om de nădejde – la ce s-o gândi sergentul Picu acum, s-o fi văzând pe traulerul lui, luând în piept oceanul, spre destinaţii abia descifrate pe hartă, porturi depărtate, ţărmuri exotice, cu nume care-ţi trezesc dorul de aventură...

— Mergem departe? întrebă prozaic sergentul.

— Spre poligonul artileriei de coastă. Trecem de trei ori prin faţa bateriei şi ne-ntoarcem acasă.

— Atâta? Nu fac trageri?

— Nu. Doar un antrenament. Să se deprindă ochitorii cu ţinta navală. Tragerea au s-o facă în timpul aplicaţiei. Dacă te gândeşti bine, nu tragerea în sine e importantă, ci ochirea. Au făcut antrenamente la sală, pe trenajoare, dar cu ţinta reală nu prea au avut de-a face. E cu totul altceva. Soare, vânt, marea sclipeşte... Trebuie să se înveţe cu toate. Pe urmă e uşor să apeşi pe pedala de declanşare a focului.

— Asta cam aşa e, încuviinţă sergentul. Am lucrat şi cu pe trenajor, când am venit recrut. Totuşi, tovarăşe comandant, dacă plimbi ţinta de colo-colo şi nimeni nu trage-n ea, ai senzaţia că pierzi vremea de pomană. Nici nu ştii dacă te bagă-n seamă cineva.

— Fii sigur că nu stau ei cu mâinile-n sân, spuse Radu. Când eram pe vânător, abia aşteptam să iasă ţinta. O jumătate de zi numai despre asta vorbea tot echipajul.

Jos se auzi oarecare zgomot, apoi glasul întârâtat al lui Trandafir:

— Ce dracu măi, grasule, nu ştii de glumă? Să ştii că te raportez, auzi?

Radu se aplecă peste parapet, în dreptul bucătăriei instalate sub comandă. Îl văzu pe Trandafir, cu mutra cam pleoştită, scuturându-şi apa de pe bluză.

— Ce-i acolo, măi?

— Tovarăşe comandant, Blăjan a aruncat cu apă-n mine.

— Vezi să nu te prindă reuma, se auzi glasul lui Blăjan din bucătărie.

— Blăjane! strigă Radu. Unde te ascunzi? Ce se-ntâmplă?

Blăjan se arătă, în sfârşit, aprins la faţă, cu tichia de bucătar cam tuflită.

— Face scamatorii cu mine, tovarăşe comandant. Mi-a luat ţigara din gură.

— Ia vino-ncoa', Trandafire.

Trandafir urcă sprinten scăriţa, se apropie, salută regulamentar şi rosti formula de prezentare cu conştiinciozitatea unui recrut la instrucţie.

— Pe loc repaus, comandă Radu. Nu pricep ce aveţi de împărţit toată ziua. Te certi când cu unul, când cu altul.

— Am glumit, tovarăşe comandant. I-am luat ţigara, că nu ţi-ar da de bună voie, şi el m-a udat cu apă. A udat şi ţigara.

— Ia alta d-aici.

Surprinse privirea rapidă, parcă mustrătoare, a sergentului. Mă judecă, îşi spuse. Crede că Trandafir ăsta, dacă-i dau nas, o să mi se urce-n cap. Dar ce-aş putea face altceva?

Scoase bricheta. Trandafir vârî cu grijă ţigara în dublura bonetei.

— Lăsaţi, vă mulţumesc, o fumez mai târziu, tovarăşe comandant.

— De unde eşti, Trandafire?

Soldatul se hlizi, legănându-se când pe-un picior, când pe altul.

— De unde nu sunt, tovarăşe comandant! Ultimul domiciliu stabil, în Pantelimon, la unchiu-meu. Da' i-a demolat. Acuma stă la bloc. Io-s născut în Oltenia, şi-am rămas fără părinţi de mic. Am crescut la Leagăn. P-ormă m-a luat unchi-meu să-i ajut la lanţuri.

— Ce lanţuri?

— Lanţuri de dat în ele, la bâlciuri. Eu strângeam banii şi aveam grijă de picup, puneam muzică toată ziua, să vie lumea. P-ormă m-a-nvăţat să merg pe sârmă şi să jonglez cu sticle. Viaţă veselă, de azi pe mâine...

— Nu prea seamănă cu ce facem noi aici, spuse Radu. Trandafire, eu vin de pe un vânător de submarine. Ştii câţi soldaţi sunt pe-un vânător? Ei bine, în trei ani de zile nu m-am certat cu niciunul.

— Da' ce-am făcut, tovarăşe comandant?

— Nu-i vorba de ce-ai făcut, ci de ce trebuie să faci. Am auzit tot felul de vorbe, şi nu erau deloc în favoarea ta. Dar eu nu plec urechea la vorbe, judec ce văd. Şi nu vreau să am bătaie de cap

cu tine, înţelegi, Trandafire?

— Înţeleg, tovarăşe comandant. Vă promit că...

— Nu-mi promite nimic. Nu vreau vorbe, ci fapte. Du-te la postul tău.

Cam lung discurs pentru o biată ţigară, îşi spuse. Dar cum să faci altfel? Puţină omenie, două vorbe când trebuie... Să te văd, Trandafire.

Vremea se cam înăsprise. Valuri cu creste albe veneau, în întâmpinarea navei, se spărgeau în prova ei înaltă, se pierdeau clocotind pe lângă bordaj. „Penelopa” înainta, încet dar sigur, spre poligonul închipuit, undeva departe de coasta înaltă, vegheată de tunurile uriaşe şi deocamdată nevăzute.

— Ce-o fi la ei acolo... spuse Radu.

Sergentul se întoarse mirat:

— Ordonaţi?

— Mă gândeam la artilerişti. Cred că au văzut ţinta. Ochitorii aleargă la tunuri, comandanţii de piese strigă... Nimic din toate astea aici, la noi. Doar ni le închipuim.

— Eu nu-mi fac griji pentru alţii, spuse Picu domol. Mă gândesc că vântul ăsta ne cam împinge spre ţărm. Poate ar trebui să facem o corecţie, tovarăşe comandant.

— Să vedem. Trebuie să calculez punctul unde ne aflăm. Mă duc să-mi iau sextantul.

Coborî scara îngustă care ducea pe punte dintr-un salt, cum îl văzuse pe sergent. Mişcarea îi reuşi. Se bucură în sine: aici, pe „Penelopa”, începuse să se simtă *acasă*.

— Atunci, ne vedem diseară, maestre, spuse Lică ceremonios. Adică peste un ceas şi jumătate. Abia ai timp să te odihneşti, să fi în formă.

— Ce formă, făcu Dem Ionescu, doar nu ţin discursul de recepţie la Academie. Pur şi simplu răspund la întrebări. Dialogul cu sala, invenţie modernă şi comodă pentru ambele părţi.

— Cum, nu citeşti un fragment din roman?

— Un fragment citit la microfon e cel mai sigur mijloc de a pune publicul pe fugă. Nu fac eu prostia asta!

— Oricum, să improvizezi timp de o oră...

— Nu improvizez, ci îmi expun ideile. Fărâme din ce ştiu şi ce simt. Totdeauna am regretat că nu scriu ceea ce spun în asemenea ocazii. Uneori îţi vin idei frumoase şi se pierd.

— *Verba volant*, înţelese just Lică.

— Chiar aşa.

— Mulţumesc pentru tratație. Rămân dator cu un Murfatlar. Vin să te scol pe la şase jumătate.

— Nu mă culc, protestă Dem Ionescu.

Lică făcu o plecăciune familiară în uşă şi ieşi. În urma lui, Dem Ionescu se grăbi să deschidă fereastra. Goli scrumiera la baie, reveni în cameră, luă paharele şi le clăti la chiuvetă. Se privi critic în oglindă, strâmbând din nas. Trebuie să ţin mai serios dieta asta. O s-ajung un greiere borţos, fir-ar a naibii de treabă!

Se întoarse în profil, chinuindu-se să-şi vadă creştetul. Obsesie recentă: părul din creştet i se rărea mereu, se vedea pielea arămie printre firele anemice. Purta cu el în deplasări loţiunea miraculoasă garantată împotriva cheliei, loţiune pe care nu izbutea s-o folosească acasă. De mâine... hotărî, ca de obicei în clipele de amară autocritică în faţa oglinzii. Îmbătrânesc, fir-ar să fie, şi unde-i Cartea, cartea sinceră şi exactă şi competentă în care s-o iau de la capăt şi să spun totul despre mine?

Începând cu copilăria. De zeci de ori, pagini începute cu o frază, tăiată, dedesubt alta, tăiată. După a treia arunca pagina şi lua o foaie curată şi tot aşa. Descoperea că nu poate reface nimic din universul acela auriu şi regretat. Nimic sigur, real, adevărat. Amintirile lui erau ca un cer negru de vară, brăzdat de fulgerele scurte ale unor fragmente pâlpâitoare: planorul lung

de un metru, dăruit de un unchi fost pilot în primul război mondial; pantalonii de catifea, scurţi, cu care se fotografiase la „Foto Julieta”, poza rezista şi acum, lucru solid, în sepia, pe carton pânzat; până şi ştampila „Foto Julieta” de pe verso arăta proaspătă şi cu margini bine conturate, dar abia îşi amintea gesturile solemne ale fotografului care-l exasperase: „Bărbia mai sus, puişor, capul spre dreapta, nu te încrunta, nu mişca ochii, nu clipi!” leşise în poză cu o mutră de copil trist şi prostuţ. În timpul războiului, plecaseră în refugiu într-un sat de la poalele munţilor, cu praf galben ca lămâia. Băieţii de la şcoală îl urau pentru că era străin de satul lor şi pentru că învăţa bine; erau câţiva repetenţi în clasă care obişnuiau să-şi arunce unul altuia şapca lui în carouri, atât de diferită de şepcuţele lor ieftine, negre, cu paspoal roşu sau galben, pe care scria impersonal „S.P.”, „Şcoala primară”, un rudiment de uniformă într-o lume săracă, în care copiii umblau desculţi până toamna târziu, iar tălpile lor goale lăsau amprente galbene de praf pe duşumeaua clasei dată cu motorină. Şi proprietarul căsuţei de vizavi de şcoală, un negustor gras şi masiv pe care-l chema domnul Slabu şi el nu izbutea să priceapă de ce numele se potriveşte aşa de puţin cu înfăţişarea omului. La fata primarului, colegă de bancă, fusese de două-trei ori să-şi facă împreună lecţiile, era în clasa a treia şi începuse s-o iubească în secret; într-o zi au mâncat tartine, cu unt şi dulceaţă, iar la plecare ea îi dăruise o cutie cu şase culori „Hardtmouth”. Simţea şi acum în nări parfumul acela special al lemnului când ascuţitoarea ronţăia harnică vârful creionului şi lăsa să iasă o panglică roz uşor încreţită, care se frângea la cea mai mică atingere. Şi o serbare la şcoală, cu coruri – „Pe-al nostru steag” şi „A ruginit frunza din vii” şi recitări turuite de fetiţe conştiincioase, apoi în partea a doua un vodevil din secolul trecut, jucat de învăţători, despre doi ţărani care hotărâseră să tragă o păcăleală boieraşului îndrăgostit de o fată din popor...

Cui îi trebuie toate astea? se întreba dezolat în faţa foii albe. De ce le-aş scrie? Ele constituie zestrea mea primordială, experienţa ochiului proaspăt deschis asupra lumii, sunt mai degrabă SECRETE, ar trebui să mint, să le încondeiez, să le poleiesc cu nişte artificii literare, şi mai întâi de toate să le dau un sens pe care ele nu l-au avut niciodată; să mint despre mine,

să mă arăt mai bun decât eram; nu eu furam din zahărul obţinut cu stricteţe pe cartelă, nu eu descompletam ciorapii de mătase ai mamei ca să-mi fac minge umplută cu lână şi atât de meşteşugit îndesată, încât sărea ca una de cauciuc; nu eu am dat foc pomului de Crăciun folosind drept artificii nişte bucăţele de fitil Bickford găsite într-o tranşee părăsită...

Ar trebui să mă îndrept spre omul de azi, cu frământările şi evoluţia lui; dar omul de azi, de vârstă mijlocie, este născut cu câţiva ani înaintea războiului, a auzit împuşcăturile de pe străzi în timpul rebeliunii, a ieşit în curte să privească o luptă aeriană dată deasupra gării, s-a ghemuit în sine, incapabil să fugă sau să se ascundă când un „Stukas" s-a năpustit la întâmplare peste cartierul paşnic şi dezarmat, împuşcând cu tunurile de bord acoperişurile caselor, caişii înfloriţi sau asfaltul curţilor cochete de mahala. Omul de azi pune toate astea într-o tainiţă a memoriei, îşi aminteşte de ele la vreo petrecere, când vrea să se grozăvească în faţa copiilor: aşa era atunci, ce ştiţi voi, care aveţi de toate şi tot nu sunteţi mulţumiţi...

Omul contemporan, cu elanurile lui, cu dorinţele lui secrete: o maşină, un covor de la Consignaţia, un concediu de unul singur într-o staţiune veselă... Maşina vine greu, o aşteaptă de la un trimestru la altul, covorul de la Consignaţia e înlocuit de nevoi mai pământene – paltonul i-a rămas mic băiatului, ce vrei, a crescut, la Romarta au venit cizmuliţe de piele, nemţeşti sau aşa ceva; trebuie umbrelă; au venit gazele; telefonul – iar adiţionale, o să-l dau la scădere, în fiecare lună adiţionale, mai faceţi şi voi economie. N-o să mai vorbim deloc, din partea mea poţi să-l desfiinţezi chiar acum. Ei, nici chiar aşa, tot ce vreau e să fim raţionali. Cât despre concediul promis, el se spărgea în bucăţi mărunte şi fără sens – o săptămână la socri, că vor să culeagă via – s-o culeagă sănătoşi, dar îţi place colo, la iarnă, când vine cu canistra... Şi asta-i adevărat. La televizor toată ziua reclame cu cabane şi moteluri cufundate în ozon, nu-i pentru mine ozonul ăsta, or fi existând şi oameni care-şi fac într-adevăr concediul în cabanele acelea trăsnind a ozon?... Dacă mă duc la mare iau cartea cu mine, măcar o oră-două pe zi, să scriu pe-ndelete...

Promisiuni mărunte, amânate *sine die,* perioade de muncă grea, absurdă, nopţi cu scrumiere pline; speranţe: dac-o scot la

capăt şi cu asta, îmi iau trei luni de vacanţă, mă duc şi eu la cinema ca tot omul, văd spectacolele că am rămas în urmă, hoinăresc prin muzee şi galerii de artă – altfel decât o privire aruncată în treacăt prin vitrina largă; nu mai ştiu nimic, doar stiloul şi mormanul de foi albe, şi ameninţarea unui contract pe cale să expire...

Uşoară suspiciune faţă de procedeele, reale sau închipuite, folosite pentru a ajunge să-ţi vezi numele într-o recenzioară, într-un volum de critică, într-o enumerare măcar. Şi scriu şi cititorii îmi caută cărţile, ar trebui să fie consolarea esenţială – *sunt citit* – nu-mi pasă că revistele mă ignoră, dar nu, mă mint, vreau să ştie confraţii despre mine, un critic atent să remarce compoziţia savantă, alternanţa echilibrată a planurilor acţiunii, retrospectivele bine dozate, analiza profundă, stilul proaspăt, viziunea tonică etc. Ar fi interesant să pun toate astea într-un roman; un roman despre un scriitor care scrie un roman, şi de ce nu? Aşa cum un pictor îşi pictează propriile tablouri într-un tablou înfăţişând un colţ de atelier, aşa cum sunt filme despre actori de film. Un roman despre un scriitor care scrie un roman despre un scriitor care scrie... şi aşa mai departe, până la nebunie. Scrisul este într-un fel o nebunie; un om serios, de patruzeci şi cinci de ani, se aşază la masă, închide ochii şi se transformă în voievod, în furnalist, în detectiv sau în domnişoară; gândeşte ca ei, trebuie să se transpună; joacă de fiecare dată alt rol, se înfurie, suferă, îşi bate joc, face planuri strategice sau pur şi simplu merge pe stradă. A ce miroase strada? Cum era îmbrăcat pretendentul la tron? Ce raţionament făcea detectivul? Ce-a simţit tânăra când necunoscutul a-ncercat s-o sărute?

Toate astea nu le vor învăţa copiii la şcoală, nu vor fi analizate la Istoria literaturii, alături de „Iliada”, „Divina Comedie” sau „Luceafărul”; doar câteva rânduri la un capăt de rubrică într-o revistă, sau, uneori nici atât.

Dădu deoparte sticla de Murfatlar goală, rămasă pe masă, şi scoase din sertar, punându-l în ordinea-dezordonată de rigoare, manuscrisul la care lucra; o decenţă stranie îi poruncea să nu îngăduie nimănui o privire într-un manuscris căruia nu-i spusese încă „gata”; se ruşina pentru eventualele stângăcii ale grabei, pentru pasajele tăiate cu grijă: cititorii manuscriselor se uită mai

ales la *ceea ce e tăiat,* poate din dorinţa de a afla ce-a avut autorul în subconştient pe când scria, şi dintr-o pornire detectivistică naivă de a afla de ce nu-i plăcuse autorului pasajul tăiat cu linii oblice, apăsate, încrucişate. Din acelaşi motiv nu citea în faţa publicului, decât arareori, şi numai pagini tipărite; tiparul conferă cărţii un fel de definitivat, o sentinţă, ai dat-o din mână – gata, nu mai ai putere asupra ei, devine autonomă, ireparabilă.

Reciti ultima filă, scrise dedesubt cu grijă: „Ce porcărie" şi tăie textul cu zeci de linii oblice, apăsate, încrucişate. Înconjurând apoi pasajul cu un chenar parcă tras cu rigla. Măcar la tăieturi ştiu că sunt maestru, se felicită cu amar. Închise iarăşi manuscrisul în mapa de piele maron despre care-şi închipuia că-i poartă noroc, un element secret de confort profesional, de ce n-ar munci într-o ambianţă plăcută, aşa cum şoferul de troleibuz lipeşte pe bordul maşinii abţibilduri şi ilustrate şi poze de campioni?

Se ridică cu ochii la ceas. Era şi timpul, trebuia să fie punctual. Se întrebă cu ce să se îmbrace. Dădu un bobârnac halatului de casă atârnat în baie, pe care nu-l purta niciodată – când era singur fiindcă se simţea ridicol, mic-burghez şi lipsit de sportivitate, iar când avea musafiri, ca să nu pară preţios; prefera un tricou cu mâneci scurte, în orice caz mai sportiv, şi un pantalon de pânză aspră, în pas cu moda: acum câţiva ani *dangarezi,* azi *blue-jeans,* mâine... Ce-o mai fi mâine? Se gândi la întâlnirea de astă-seară, anunţată la casa de cultură prin afişe cu litere de o şchioapă (la prânz numărase cu nelinişte, de la distanţă, câţi dintre trecători se opreau în faţa afişului şi rămăsese dezamăgit de procent). Totdeauna întâlnirile acestea îl îngrijorau, ştia din experienţă că-i o adevărată loterie, depinde de foarte multe lucruri, de la filmul programat la televiziune până la situaţia meteorologică. Avea totdeauna înţelepciunea să-i consoleze el pe organizatori când povestea eşua, în loc să primească consolările lor sau scuzele care, oricum, nu serveau la nimic.

Deschise şifonierul. Îşi adusese, la insistenţele Tanţei, două costume „serioase" pe lângă elementele de ţinută sportivă pe care le prefera de obicei; respinse din capul locului costumul negru, comandat la Casa de Mode toi din iniţiativa Tanţei, şi se

opri la costumul bej dintr-o stofă uşoară, croială vag militară, strâns în talie şi cu buzunare aplicate la piept. O cămaşă albă, elegantă oricând, şi o cravată vişinie cu un desen discret, apoi pantofii gri, împletiţi, cam incomozi dar în aparenţă uşori şi sportivi.

Când Lică bătu la uşă, era gata de plecare. Deschise, îşi luă ţigările şi bricheta, stinse lumina la baie aruncându-şi o privire concluzivă, îşi îndreptă umerii şi-şi supse puţin pântecele care nu devenise încă plat.

— Cititorul o veni?

— Care cititor? întrebă Lică brusc interesat.

— Nu ştii? Spectacolul se amână, spectatorul fiind gripat.

— Kâhî, kâhî, făcu cel mic pricepând, în sfârşit, că e vorba de o glumă.

Urmat de scutierul său benevol, coborî scările, simţind că transpiră subit. Abia aerul de afară, răcoros în comparaţie cu cel din holul bătut nemilos de soare toată ziua, îl linişti întrucâtva. Se uită pe furiş la ceas, în timp ce coborau pe faleză spre casa de cultură.

— E timp, îl linişti Lică.

— De-aş fi avut o carte recentă, să dau autografe, era altceva, îşi preveni Dem Ionescu eventualul eşec. Trebuia să nu mă vâr în chestia asta. Întâlnire cu cititorii, aşa, în aer.

— La liceu, astă-primăvară, ai dat autografe pe foi rupte din caiet.

— Din care desigur băieţii au făcut a doua zi avioane sau pocnitori! Nu mă legăn în iluzii, băiete. Am dat autografe pe cărţi de colorat, pe ilustrate reprezentând staţiunea Govora, pe liste de bucate şi chiar pe o legitimaţie de intrare la stadion.

— Vor fi piese de muzeu cândva.

— Crezi? Eu nu cred. Am trecut de vârsta iluziilor. Un scriitor trebuie să ştie câteva lucruri importante; unul dintre de este că autograful n-are valoare decât pe propria carte. Şi nici asta în toate cazurile. Ai văzut cărţi cu autograf vândute la anticariat? Eu da.

— Îngrozitor. Or fi fost furate de ia posesorii lor.

— Aiurea! Ţi-am spus că am trecut de vârsta iluziilor.

Îşi aruncă privirea spre intrarea impunătoare şi pustie a casei de cultură. Văzu două fete urcând agale treptele.

— Vin cititoarele, anunţă victorios Lică.

— Or fi greşit adresa, spuse Dem Ionescu simţind că inima o ia la galop.

Un grup de trei oameni în vârstă, cu pălării de pai şi lavaliere; un subofiţer de marină, ţinându-şi soţia de braţ; o băbuţă; două femei elegante; un băiat ducând o sacoşă; apoi grupuri întregi de oameni urcau şi urcau scările largi.

— Ai văzut? se bucură Lică. Totdeauna ai succes!

— Băieţi deştepţi ăştia de la casa de cultură, spuse Dem Ionescu arătând spre afiş. Uite ce scrie dedesubt: urmează concert de muzică folk.

— Crezi că lumea pentru muzica folk vine? Îţi admir modestia, maestre, dar nu e cazul, pe cuvânt. Recunoaşte că publicul te iubeşte.

Dem Ionescu ridică din umeri. Ar fi vrut să-i spună iarăşi fraza cu vârsta iluziilor, să-l întrebe dacă nu cumva confundă cumpărătorul de carte cu cititorul; el însuşi de câte ori nu cumpăra cărţi pentru mai târziu, şi le punea deoparte într-un teanc al bunăvoinţei de perspectivă; ce naiba am astăzi, se întrebă, cu starea asta de spirit întâlnirea cu cititorii poate deveni o catastrofă, păcat de bieţii oameni care au făcut efortul să...

— Să nu uiţi de chestia cu documentarea, spuse repede Lică. Face frumos la public. Oricine vrea să ştie cât e de adevărat un roman.

— Dac-ar şti ei, m-ar scoate din rândul oamenilor cumsecade. Gândurile urâte pe care le pui pe seama personajelor negative s-ar putea foarte bine să le fi avut tu însuţi cândva.

— Lasă teoria lui Freud, maestre, se arătă competent cel mic. Ce facem, intrăm? Eu mă duc în sală.

— Hai cu mine.

— Nu, vreau să culeg impresiile publicului. E o experienţă interesantă, vorbesc serios.

— Cum vrei... făcu obosit Dem Ionescu.

Instructorul casei de cultură se precipită pe scări cu braţele deschise, într-un gest exagerat de respect şi familiaritate, probabil sperând să atragă asupra lui privirile celor ce-şi terminau ţigările în hol.

— Maestre, punctual ca totdeauna, bine aţi venit, la noi.

Fumătorii se întoarseră spre el, pitind cuviincioşi ţigările. Dem Ionescu se simţi deodată stingherit şi mândru.

Pe scenă, în faţa cortinei, era instalată o masă joasă, rotundă, şi două fotolii. Instructorul fusese cu ideea să vorbească de jos, e mai intim, motivase el, şi Dem Ionescu se întrebă, aşezându-se, dacă nu cumva oferă sălii spectacolul unor şosete strâmbe sau făcute covrig pe gleznă. Dar instructorul nu-l lăsă să se gândească prea mult la nimicuri, îi făcu o prezentare penibil de elogioasă, înşirând cu exactitate titlurile tuturor cărţilor şi broşurilor, anul apariţiei şi editura, astfel încât pomelnicul acesta începu să plictisească auditoriul, dar când menţionă „Vâsla ruptă”, romanul despre destinul unui transfug, un murmur de satisfacţie străbătu sala. Dem Ionescu răsuflă uşurat: erau aici şi cititori *de-ai lui*! Zâmbi bătrânului din primul rând, care încuviinţa zelos din cap (tot pensionarii, săracii; au mai mult timp să citească, îşi spuse) şi se îndreptă în fotoliu, încercând să pătrundă cu privirea până la mulţimea anonimă din semiîntunericul sălii.

Instructorul inventă că anumiţi cititori puseseră deja întrebări pe care el, la rândul lui, le adresa scriitorului în numele lor; sala răsuflă uşurată, trecuse momentul totdeauna dificil cu îndemnurile celui de la tribună – curaj, tovarăşi, să vedem cine sparge gheaţa etc. Întrebările îi atraseră pe loc simpatia deopotrivă a publicului şi a scriitorului: ce l-a determinat să abordeze romanul; în ce măsură realitatea constituie punctul de plecare pentru cărţile lui; dacă „Vâsla ruptă” a fost inspirat după un caz autentic; dacă personajele feminine înfăţişate în cărţile sale au un corespondent în realitate...

Dem Ionescu răspunse cu plăcere, istorisi mici întâmplări nostime din timpul lucrului la o carte sau alta, se lansă în câteva consideraţii despre potenţialul educativ al romanului de aventuri, răspunse în doi peri la ultima întrebare, destul de delicată. Instructorul se uită pe furiş la ceas, timpul afectat *acţiunii* trecuse, el mulţumi oaspetelui pentru bunăvoinţa cu care a răspuns invitaţiei şi încheie pe un ton cam emfatic:

— Şi acum o surpriză: amatorii pot găsi în foaierul casei de cultură câteva exemplare din „Vâsla ruptă”. Eventual tovarăşul scriitor – se întrerupse o clipă, cerându-i din ochi încuviinţarea – va da autografe...

Publicul aplaudă cu voioşie ideea şi se grăbi spre hol. Dem Ionescu se ridică, cu inima uşoară, pipăindu-şi în buzunar pixul care făcea parte din fiinţa lui ca şi ochelarii sau bricheta. Îşi aprinse o ţigară şi coborî printr-un colţ al scenei în sală. Traversă intervalul larg dintre scaune spre ieşire şi se opri deodată locului:

— Dona...

— Îmi dai şi mie un autograf? auzi vocea aceea joasă, învăluitoare, dulce, neuitată.

— După douăzeci de ani, dumnezeule!

Purta, ca şi atunci, părul acaju ridicat într-un coc înfoiat, care-i lăsa liberi obrajii rotunzi, rumeni, copilăreşti, şi urechile mici cu cercei de aur sferici, cât bobul de mazăre, tot copilăreşti. Se mai împlinise; rochia verde decoltată, fără mâneci, îi dezvelea umerii rotunzi, bronzaţi – de câte-ori nu sorbise cu buzele fierbinţi răcoarea lor?

Faţa ei se destinse într-un mic surâs; sprâncenele, dese, negre, atât de bine şi de net delimitate încât nu solicitau intervenţia creionului dermatograf, se ridicară uşor:

— Te miri că mă vezi?

— Nu-mi vine să cred, spuse Dem Ionescu tulburat.

— Du-te, publicul te aşteaptă. Am venit numai să te văd.

— Mulţumesc. Dar stai puţin, vreau să discutăm, sa-mi spui despre tine, să...

— Bine, atunci te aştept. Ultimul autograf mi-l dai mie.

Înălţă mâna, în care avea un pulover subţire, tot verde, puloverul lunecă într-o parte şi lăsă să se vadă coperta „Vâslei rupte”. Se trase deoparte şi Dem Ionescu trecu prin faţa ei, întors spre ea, aproape poticnindu-se de treptele care duceau în hol. Instructorul, care în timpul scurtului dialog cu Dona se retrăsese discret, făcu un salt spre el:

— Vechi cunoştinţe, după câte înţeleg. Aşa se-ntâmplă la mare.

— Maestre, ai fost magnific, răsări Lică de după draperia care separa sala de hol.

Dem Ionescu zâmbi discipolului, exprimându-şi în gând dorinţa arzătoare de a-l vedea transplantat, chiar în clipa aceea, la cinci sute de kilometri depărtare.

Fu condus la măsuţa joasă, pereche cu cea de pe scenă,

acoperită cu un prosop decorativ roşu cu fire aurii; se aşează pe taburetul cubic şi privi absent chipurile anonime, zece sau douăzeci, care se înşirau cuminţi la rând, cu cărţile în mână. Scrise automat câteva cuvinte amabile sub un nume, semnă, răspunse politicos la felicitările cuiva, apoi iarăşi un nume, câteva cuvinte, semnătura, încercând să-şi vină-n fire, să aştepte calm până la ultimul amator de autograf – Dona în persoană...

Dona, sugestie de cântec, jurăminte şoptite sub castanii sălbatici de pe faleză, acum douăzeci de ani sau douăzeci de clipe, odată ea îi muşcase buzele până la sânge, avea ceva pătimaş şi deopotrivă feciorelnic; dragostea era pentru ea un tărâm misterios, guvernat de extreme, cu lacrimi în faţa celei mai mici dezamăgiri; posesivă, acaparatoare, voia să aibă totul, să i se dedice orice clipă, orice gând; la cinema, când Lollobrigida tăia respiraţia unei săli întregi, îl înghiontea cu gelozie; când se plimbau şi i se părea că el e cam absent, se văita de sete; îi cerea cu naivitate imperioasă să-i scrie, deşi se vedeau aproape în fiecare zi; scrisorile ei, cu fraze luate din romane şi cu mici greşeli de ortografie, erau împodobite cu migală, o inimă străpunsă de-o săgeată, o floricică presată şi aplicată pe prima pagină, o frântură de peisaj decupată dintr-o revistă şi lipită cu grijă într-un colţ. Mai mică cu patru sau cinci ani decât el, arăta şi acum aproape la fel de tânără, în timp ce el, transpirat, ghemuit pe scăunelul acela profesional, simţea strânsoarea curelei late care-i dădea de veste că tendinţa spre îngrăşare continua să existe. Plus ridurile, plus tâmplele cărunte, şi Dona aici, ce-o fi zis când m-a văzut, se întrebă, m-a compătimit, ce ştie despre, mine, cum a nimerit aici, de ce azi şi nu în altă zi din aceşti douăzeci de ani?...

— Meriţi un Murfatlar după efortul ăsta, maestre, şopti Lică la urechea lui. Am avut grijă să reţin masă la Cazino...

Se întrerupse din executarea penultimului autograf, ca să-şi îndrepte faţa spre el şi să-i spună printre dinţi:

— Te duci singur astă-seară, am altă treabă, scuză-mă şi tu.

— Nu se poate, maestre, încercă să protesteze Sancho Panza.

Doamne, îşi spuse, de ce nu-i înveţi pe oameni unde să se oprească?

— E o treabă de inimă, băiatule, caută să pricepi asta.

— Aha, te las, nu-i greu de priceput, spuse Lică şi Dem Ionescu primi ca pe-o palmă psihică nemeritată privirea complice.

Dar Dona era în faţa lui, cuminte şi zâmbitoare, ca toţi amatorii de autografe, îi întinsese cartea deschisă; el o luă cu emoţie şi rămase cu pixul în aer, deasupra paginii.

— Dona Stanciu, îl ajută ea. Un nume neutru pentru un autograf neutru...

El pricepu şi scrise dedicaţia în termenii indiferenţi, amabili, de toate zilele; evident, Dona voia să ţină cartea în casă, iar nişte cuvinte prea personale puteau răni, chiar după douăzeci de ani, sensibilitatea unui soţ gelos. Scria „Doamnei Dona Stanciu, cu cele mai bune urări din partea autorului”, şi revedea cu o claritate surprinzătoare scena. Sunase, ca de obicei, la portiţa vopsită maron, privind peste gardul scund, pândind s-o vadă în uşa marchizei; în locul ei apăruse mătuşa, mărunţică şi vioaie ca o vrabie, lipa-lipa cu papucii pe poteca betonată:

— N-o mai căuta. O plecat în Ardeal.

— Unde în Ardeal? N-a lăsat adresa?

— Nu ştiu. Mie nu mi-o lăsat nimica, o plecat ş-atât.

— Spuneţi-i să-mi scrie, spuneţi-i că...

Bătrânica dăduse mărunt din cap – încuviinţare? compătimire? — şi el rămăsese năuc în faţa porţii scunde, cu fraza aceea sunându-i neîncetat în minte: „O plecat în Ardeal... o plecat în Ardeal...”

Îi întinse cartea. Dona o luă cu graţie, dar el o reţinu o clipă mai mult, privind-o în ochi, voia să-i spună ceva, nu găsea cuvintele; dădu drumul cărţii şi Dona zâmbi, retrăgându-se un pas. Era, într-adevăr, ultimul autograf. Instructorul se apropie grăbit, îndatoritor:

— Sper că v-a plăcut acţiunea.

— Foarte mult, încuviinţă maestrul. O reuşită.

— Era şi normal. Aţi fost inspirat, succesul vi se datoreşte în întregime. La fiecare serie de turişti, cât durează sezonul, aranjăm câte-o acţiune. Profităm de faptul că sunt scriitorii pe aici, la odihnă, şi-i invităm în câte-o seară.

— Excelentă idee.

— Voiam să vă invit la o cafea, ştiţi, tovarăşul director...

— Îmi pare rău că vă refuz. Cu altă ocazie. O să mai trec pe la

dumneavoastră, doar sunt aici, aproape...

— Vă mulţumim, păcat că tovarăşul director e la Bucureşti, la instructaj, mi-a spus să vă transmit şi-n numele domniei sale...

— Mi-a făcut plăcere, spuse Dem Ionescu şi-i strânse mâna.

Dona aştepta deoparte, lângă uşă. Bine că se terminase odată acest schimb de fitiriseli. Licăi dispăruse, evident ofensat că maestrul îl concediase; din sală se auziră aplauze, apăruseră desigur folkiştii. Maestrul ascultă involuntar şi aprecie cu invidie că erau aplauze mai puternice decât atunci când apăruse el pe scenă, apoi o voce băieţească, acompaniată de chitară, începu o lălăială fără melodie, despre eternul cal.

— Dona, spuse apropiindu-se de ea. Iartă-mă. Ai apărut aşa de neaşteptat, după atâta vreme... Mărturisesc că mi-am pierdut capul...

— Şi eu am fost emoţionată, murmură Dona. Am stat la îndoială: să vin sau nu... Mă gândeam că m-ai uitat...

— Să te uit, râse el amar. Mai degrabă tu m-ai uitat.

— Eu? se miră ea. Te-am urmărit tot timpul în aceşti ani. Te-am văzut la televizor, ţi-am cumpărat cărţile...

— În meseria asta ai dezavantajul că nu te poţi ascunde.

— Ai fi vrut să te ascunzi?

— Era rândul meu, spuse el încet.

Ea rămase fără replică. Coborî genele lungi, răsfoi în neştire cartea proaspăt cumpărată, oftă.

— Aşadar, ai ajuns celebru. Te-ai ţinut de cuvânt.

— De-ai şti cât m-a costat!

Instructorul se fofilase în sală, să-şi urmărească mai departe *acţiunea;* erau acum singuri în hol, ei şi femeia de serviciu, care trebăluia pe lângă scrumierele înalte, din aluminiu, cu picior, plasate de o parte şi de alta a uşilor.

— Vrei să asculţi muzică folk? o întrebă.

— Am şi-acasă. Fiică-mea numai muzică folk ascultă. Prefer să ieşim la aer, vrei?

— Aşadar, ai o fiică, spuse el când ajunseră în stradă. Şi un anume domn Stanciu, tatăl ei.

— Da.

— Douăzeci de ani mi-am pus întrebarea: de ce ai plecat aşa?

Mergeau alături pe trotuarul larg, cu pas domol, ca doi turişti oarecare ieşiţi să-şi facă plimbarea de seară. Vorbeau pe ton

scăzut, liniştea aparentă a tonului ascunzând zbuciumul interior. Omul trebuie să-şi domine sentimentele, îşi spuse Dem Ionescu. Întâlnirea îl izbise, într-adevăr, ca o flacără vie izbucnită fără veste într-un amurg monoton. Cât o iubise pe Dona, şi câtă deznădejde după plecarea ei! Ar fi vrut s-o certe pentru gestul inexplicabil de acum douăzeci de ani; dar i se părea că nu i-ar putea înfăţişa niciodată suferinţa de atunci, nopţile fără somn, perna fierbinte întoarsă pe-o parte şi pe alta, ţigările fumate în faţa ferestrei deschise, noaptea albastră fără ea; melodiile ascultate împreună, care-i răneau şi acum sufletul. „Vino pe aleea trandafirilor...” Dar la ce bun reproşurile după douăzeci de ani?

— Eşti singură aici?

— Da. De trei zile. Venisem împreună eu... el, dar a fost chemat urgent la judeţ. Ceva în legătură cu o delegaţie străină. Şi-a stricat concediul.

— Şi pe al tău.

— Şi pe al meu, admise ea. Dar întâlnirea de acum a schimbat faţa lumii.

Tresări. Ce vrea să spună? A mai păstrat, şi ea, ceva din dulcea durere de atunci? O privi atent. Dona se uita înainte, concentrată, cu ochii ţintă spre lungul străzii. Nu se poate, îşi spuse. N-ar fi plecat dacă era, într-adevăr, ceva puternic, altceva decât o primă aventură sentimentală a unei fete de optsprezece ani, vegheată cu străşnicie de nişte părinţi iubitori, interesaţi s-o ştie *fată cuminte* până la căsătorie. Se întâlneau pe furate, mergeau la cinema şi rămâneau pe urmă în parc, pe-o bancă, între boscheţii învăluitori, ocrotindu-se reciproc cu alte perechi de la capătul celălalt al băncii, consumându-şi nevoia de dragoste în sărutări fără număr, în mângâieri timide şi pătimaşe, niciodată mai mult, şi cea din urmă seară la fel, fără niciun semn de bun-rămas, fără vreo răceală prevestitoare, simplu ca totdeauna – „noapte bună”, „o să te văd în vis” apoi, a doua zi, fraza aceea definitivă: „O plecat în Ardeal...”

Se întunecase. Becurile cu neon pâlpâiră violet printre copaci. Depăşiseră hotarul tradiţional al promenadei, mergeau spre gară, trecătorii se răriseră, nu-şi spuneau nimic, el izbuti în cele din urmă s-o întrebe:

— De ce, Dona? Măcar acum, poţi să-mi explici?

— Mă temeam de întrebarea asta. Ar trebui să dau vina pe soartă. Tăticu era şef de coloană la Sebeş, am fost cu mama la el în concediu. Ştii asta. Acolo l-am cunoscut... Tata nu mai tăcea: Inginerul nostru! Băiat bun, leafă mare, perspective, nişte rude suspuse la Bucureşti... Am stat cu el la masă, ce maniere alese, atunci nu ştiam că-i un petrecăreţ şi el s-a ferit s-o arate. O săptămână, zi de zi, venea cu „Pobeda” şi ne lua, plecam la Sibiu sau prin munţi, ne opream lângă izvoare, mâncam la iarbă verde, culegeam flori din pădure şi tata era în al nouălea cer. În ultima zi, masa de adio, în curte sub platan; gazda tăiase o gâscă, îţi spun toate astea fiindcă mi-au rămas adânc imprimate în amintire, m-am gândit, după aceea, de-atâtea ori, cum ai revedea un film, ca să-nţeleg de ce s-a întâmplat aşa. El a ridicat paharul, a rostit un mic discurs despre părinţii care s-au priceput să crească un copil desăvârşit, îmi venea să intru în pământ de ruşine, dar părinţii în cauză erau încântaţi. Pe scurt, m-a cerut în căsătorie şi ei s-au ridicat de la masă şi l-au sărutat şi m-au îmbrâncit şi pe mine spre el şi el mi-a şoptit: „O să vezi ce bine o să fie, vom trăi ca-n rai, n-o să-ţi lipsească nimic”. „Aici?” i-am spus cu ochii la balastiera care se vedea bine peste copacii din fundul curţii, în vale, şi el m-a liniştit spunând că n-ar îndrăzni să înfunde o fată frumoasă şi cultă într-un sătuc, printre basculante şi benzi transportoare; urmează să se mute la *regiune,* şi după ce se instalează mai vorbim. După nici două săptămâni, telegramă „Vino, m-am ţinut de cuvânt”, era indicată şi ora de sosire a trenului la Sibiu, la *regiune.* Tata a venit chiar în seara aceea, mi-a făcut bagajele şi l-am întrebat plângând ce avantaje i-a oferit de l-a pus pe foc în halul ăsta şi el mi-a tras o palmă şi mi-a spus că pierdem trenul. Asta-i tot.

Dramatizezi, îi spuse în gând Dem Ionescu, poate nu ţi-a tras nicio palmă, dar pe atunci, în şaizeci, în plină construcţie, şantiere peste tot, inginerii erau la modă, cu lefurile şi „Pobedele” lor, n-ai avut răbdare, niciuna dintre femeile pe care le-am iubit n-a avut răbdare, ce eram eu atunci, un biet reporteraş bun la toate, cu pijamaua şi trusa de bărbierit în servietă, aparatul „Zorki” pe umăr, du-te colo, du-te dincolo, articolul scris pe genunchi în tren, la întoarcere, placheta de versuri neluată în seamă, povestiri respinse politicos de reviste, discursuri despre alternanţa planurilor în „Ana Karenina”, visuri

pentru când o s-ajung celebru...

— De ce abia acum? întrebă el.

— Am aşteptat, speram c-o să mă cauţi tu, spuse ea acuzator. Dacă-ţi păsa de mine, găseai mijlocul să...

Dominatoare ca totdeauna, cu dreptatea de partea ei. Unde s-o caute, era plină vară, litoralul invadat de fete singure care făceau plajă pe dig la Trei-Papuci, colegii tineri din redacţie l-au văzut nenorocit şi l-au luat cu ei; chitara, sub soarele arzător, apoi mai târziu, sub luna plină, cu sticla de lichior „Moca” – băutură dulce, care plăcea şi fetelor – şi există o vârstă la care rănile, dacă nu se vindecă, se cicatrizează totuşi mai uşor...

— Şi tu? întrebă Dona. Cum ai trăit?

— Biografie cuminte, nimic spectaculos. Muncă, o carte apărută, bucurie de scurtă durată, cu gândul la cartea viitoare.

— Căsătorit?

— Da.

— Dragoste mare?

El se gândi la Tanţa. Tanţa aducându-i cafeaua în nopţile de trudă; masându-i spatele înţepenit la maşina de scris; vorbindu-i calm în clipele de deznădejde când „cartea nu mergea”; numărând pe furiş mucurile din scrumieră; despachetând victorioasă o cămaşă nouă.

— Prietenie constantă, rezumă.

— Destul şi-atâta, oftă ea. Ba poate-i foarte mult. Sau, mai exact, tot ce şi-ar putea dori cineva.

— Din tonul tău s-ar părea că...

— Da. Aşa este. Iniţial aveam de gând să joc rolul femeii fericite, când m-am întâlnit cu tine.

— Un rol dificil. Şi fără rost. Ce-ai fi obţinut cu el?

— Mi-era greu să-mi recunosc eşecul. Dar acum, dacă l-am mărturisit, mă simt mai uşurată. E foarte greu să minţi când e vorba de lucruri esenţiale.

Dem Ionescu o cercetă pe furiş. Vorbea liniştită, fără patimă, cu obrazul destins şi privirea aţintită undeva în întunericul punctat de lumini îndepărtate. Nici umilinţă, nici deznădejde; mai degrabă detaşare; parcă povestea subiectul unui roman.

— În primele luni a fost frumos. Un soţ atent, punctual, drăgăstos. Începusem, după reacţia iniţială, să mă ataşez de el. Dar tocmai atunci a început să-şi dea în petic. Întârzia la

restaurant cu prietenii, motivând relaţii de serviciu. Au început să circule în oraş poveşti despre „petreceri cu mândre”. S-a aflat şi la *regiune,* cred că l-au luat la zor acolo, el nu mi-a spus nimic, dar s-a liniştit pentru o vreme. Pe urmă, când aşteptam să se nască fata, a luat-o de la capăt. Seri lungi de singurătate, de aşteptări. Când am avut fata, mi-a fost mai uşor. Nu-mi mai păsa. Aveam o ocupaţie, şi ce ocupaţie, singură, cu copil mic! El, mai mult musafir. Pe urmă a fost vorba să-l promoveze, e un om capabil, bun organizator şi aşa mai departe. S-a potolit iarăşi, tocmai când eram pe punctul să divorţez. Şi tot aşa, când mai bine, când mai rău...

— Mă surprinde că ai suportat, cu firea ta. Aveam impresia că erai un fel de regină. Dominai totdeauna, în casă şi pe stradă, între colege şi faţă de mine. Eşti mândră şi orgolioasă; de ce-ai răbdat atâta?

— Poate tocmai din orgoliu. Nu m-am plâns niciodată; ştiam să salvez aparenţele; în lume treceam drept o familie fericită, iar un bărbat care are aventuri ştii bine că nu-i judecat atât de aspru. Lumea mă invidia; eram bine îmbrăcată, aveam tot ce-mi doream, apartament în centru, maşină, nimeni nu ştia ce se petrece în realitate. Mi se oferea totul, în afară de dragoste.

— Înţeleg, spuse el încet. Păcat că s-a întâmplat aşa.

— Nu mă compătimi; a trecut, m-am obişnuit cu ideea. Am trăit cu grija fetei, asta a fost salvarea mea; o iubesc cu deznădejde, mi-am făcut din ea un ţel pe care sper să-l ating. Mădălina e-n anul doi la chimie. O să-i găsesc un băiat bun...

— O să-i găseşti... Vrei să repeţi povestea? Să procedezi la rândul tău cum au procedat părinţii cu tine?

Ea dădu să răspundă ceva, oftă prelung, încetini pasul.

— Nu. Nici măcar atât. N-o să-mi revină mie alegerea. Fata are personalitate; în generaţia lor n-ar mai fi posibil ce s-a întâmplat cu mine.

— E frumoasă? Îţi seamănă?

— Da. Trecând peste complimentul tău iscusit. E frumoasă, îmi seamănă. O s-o cunoşti. Vine peste câteva zile, deocamdată e la munte, în cantonament. Face sport de performanţă, e în echipa de atletism a facultăţii.

— Măcar ai o mângâiere, spuse el.

Ea nu răspunse. Mergea în neştire, cu acelaşi pas egal. Într-un

târziu:

— Ar trebui să ne întoarcem.

— Dac-ar fi posibil...

Dona râse încet:

— Să ne întoarcem din plimbare, am vrut să spun. Mai avem puţin şi ajungem la Constanţa.

— Cum vrei. Deşi seara e atât de plăcută...

— Sunt obosită. Psihic mai ales. Întâlnirea asta... nu mi-a fost uşor, trebuie să recunosc. Am oscilat mult. Nu ştiam cum ai să reacţionezi. Poate mă urăşti.

— Exagerezi. După atâta vreme?

— Vrei să spui că ai privit totul cu indiferenţă?

Contrariată, îşi dădu el seama. Alarmată de posibilitatea de a nu fi în centrul universului. Orgoliul ei nu suporta nepăsarea.

— Să-ţi spun adevărul. Dona. Indiferenţa e ultimul lucru pe care-l poţi invoca acum.

— Ai rămas totuşi cam pasiv...

— Dimpotrivă, am fost adânc mişcat. Dar în aceşti douăzeci de ani m-am deprins să-mi ascund gândurile, să nu-mi dau pe faţă prea uşor ceea ce simt. De tine m-a legat totdeauna ceva puternic şi unic. Care nu se poate repeta şi nici înlocui. O să ţi se pară că spun vorbe mari, dar îţi mărturisesc că tu ai fost marea mea dragoste. Mare şi unică. Ce s-a întâmplat mai apoi a fost din vina ta şi-a mea. A ta că ai plecat. A mea, că n-am fost destul de stăruitor ca să te reţin. Că n-am simţit ce se întâmplase în concediul acela.

— Bine că recunoşti, spuse ea triumfătoare. A fost un act de umilinţă că am venit la tine. Am făcut cel dintâi pas. Mi-am călcat pe inimă.

— Nu e greu de presupus, zise el. Cunoscându-ţi firea. Să nu-ţi închipui că am devenit opac între timp. Că mi-am pierdut sensibilitatea. Dimpotrivă. Am învăţat să înţeleg ce gândesc oamenii şi să intuiesc ce simt ei. De aceea preţuiesc foarte mult gestul tău.

I se păru că sună fals ceea ce spune, că seamănă a discurs, dar era sincer şi, pe de altă parte, ştia că Dona e mare amatoare de discursuri.

— O clipă, urmă el, m-am întrebat dacă merit un asemenea sacrificiu.

— Dacă nu socoteam că-l meriţi, nu-l făceam. Hai, povesteşte. Spune-mi despre tine, despre viaţa ta, despre proiectele tale.

— Avem timp să vorbim despre toate.

— Vrei să spui că o să ne mai întâlnim?

— Şi de ce nu? întrebă el cu naturaleţe. Cu condiţia, fireşte, să vrei şi tu.

— Dar *tu* vrei? Aştepţi să-ţi smulgă omul vorba cu cleştele?

— Vreau. Am lăsat să se înţeleagă asta. Dacă n-am fost destul de dar, pot s-o repet.

— E iniţiativa ta, deci.

— Nu şi a ta?

— A mea a fost că am venit la tine. Aştepţi totul de-a gata?... De ce râzi?

— Te recunosc din ce în ce mai mult. Ai rămas ca atunci când te-am cunoscut. Sigură de tine, ţintind totdeauna locul întâi. Dintre oameni ca tine se recrutează campioni de box, soliste şi feldmareşali.

— Eşti pus pe complimente?

— Nu. Spun exact ce gândesc. Ai o personalitate puternică.

Poate şi de asta te-au determinat să pleci, gândi păşind mai departe alături de ea. Ţi-au făgăduit poziţie de mare doamnă, plimbări cu „Pobeda” şi un soţ invitat totdeauna în prezidiu.

— Ce tăcere, constată ea ironic. Oare nu mai avem ce să ne spunem?

— Sau avem să ne spunem prea multe.

— Mi-e teamă, spuse ea încet. Am aproape patruzeci de ani. Mă uit în urmă, cenuşiu, mă uit înainte, cenuşiu. Îngrozitor. Întâlnirea noastră de acum este pentru mine un mare eveniment. O explozie de culoare într-o existenţă cenuşie. Încearcă să înţelegi. Şi să nu mă condamni că am venit prima. Şi aşa, am venit prea târziu.

— Prea târziu! Nu, spuse Dem Ionescu. Ce e drept, cam târziu. Uneori asta se poate repara.

— Să nu mă judeci greşit, începu ea pe un ton de avertisment.

— Nu. Nu te judec greşit. Încerc să te înţeleg.

— El n-a încercat niciodată...

Ajunseseră la farmacie şi ea se opri:

— Ne despărţim aici. Stăm în gazdă la o familie, pe strada asta. Nu-mi place să mă pândească lumea după perdele. Mai

ales când nu sunt vinovată.

— Voiam să te invit la masă.

— Te mai poţi gândi. La masă într-o seară ca asta, domnule sentimental?

— Nu la o masă, ci la o discuţie.

— Astă seară nu. Sunt frântă, ţi-am spus, şi dimineaţa la şase sunt totdeauna pe plajă. Altă dată, dacă frumoasele cititoare, care te mâncau din ochi în sală, îţi vor da răgazul...

— Dona, o întrerupse el mustrător.

— Noapte bună!

Plecă repede şi el îi remarcă mersul sportiv, elastic. O privi până dispăru în lumina săracă a străduţei. Apoi porni, chinuit de gânduri, spre Cazino. Rămăseseră atâtea lucruri nespuse. Nu-i nimic, mâine o găsesc pe plajă.

Dar ideea aceasta nu-l consola decât pe jumătate.

— Abia acum sunt sigur că rămâneţi la noi.

— Picule! spuse Radu. Ce vorbă-i asta?

— Păi văd că v-aţi adus averea. Când un om îşi ia cu el cărţile şi un album cu poze, atunci înseamnă că s-a statornicit undeva.

— Şi pijamaua, şi periuţa de dinţi.

— Da' de unde, îl contrazise sergentul. Aceste articole te fac mai degrabă să te gândeşti la ceva provizoriu. Ţi le iei cu tine şi pentru o singură noapte. Plăcerea mea, când mă-ntorceam cu nava de la capătul pământului: făceam un drum la Bucureşti. Totdeauna cu vagonul de dormit. Mă fâţâiam jumătate din noapte pe culoar, în pijama albastră, cu gând să conversez cu o pasageră care suferă de insomnie.

— Ai reuşit vreodată?

— Nu. Ca un făcut, nicio pasageră nu iese pe culoar să fumeze. Cred că-şi consumă insomnia la orizontal, în cuşetă.

— Să revenim la subiect: ce-ţi pasă ţie dacă m-am statornicit sau nu?

— Mie? se miră sergentul. Tuturora ne pasă, tovarăşe comandant. Ne-a fost teamă că veniţi numai temporar, cât durează aplicaţia. „Penelopa" are treabă multă zilele astea. Dar dacă v-aţi adus şi cărţile... Tovarăşul comandant, când i-a venit rău şi l-au dus la spital...

— Pe Neacşu, vrei să spui?

— Da. Pe dumnealui. Nu prea ne-a convenit. În seara aia am stat până târziu cu ochii-n tavan şi-am vorbit. Soldatul are şi el gândurile lui şi frământările lui.

— Îmi spui o mare noutate, sergent.

— Iertaţi-mă. Voiam să spun că stăteam cu grijă. N-o fac pe nebunul, dar aţi văzut şi dumneavoastră: „Penelopa" e un vapor special. Tovarăşul 'major Neacşu ne-a prelucrat „Cartea tradiţiilor", ne-a dat să citim tăieturile din ziar cu isprăvile navei. Câteva le-am trăit chiar noi, ăştia pe care ne vedeţi. Poate doar Stanciu şi cu Astaloş, că-s anu-ntâi, ştiu mai puţin. Dar noi am trecut prin multe. Şi nu s-a scris despre toate în ziare. Serviciu greu, aici, pe „Penelopa".

— Şi asta-i o noutate, glumi Radu.

— Ah! Să vedeţi iarna, când echipajele stau la căldurică şi fac

specialitate, şi noi umblăm pe mare. Iarna trecută n-am prins nicio ieşire pe mare bună. Totdeauna vânt, şi temperatură sub zero. Spărgeam cu schimbul gheaţa de pe punte. De ce vă spun toate astea? Mă-ntorc iar la gândurile soldaţilor.

— Şi sergenţilor.

— Şi, admise Picu cam stingherit. Ne puneam întrebarea: cine-o veni în loc? Ce fel de om o fi? Şi ne era cam teamă, să vă spun drept, tovarăşe comandant. I-aţi dat mai alaltăieri o ţigară lui Trandafir.

— Crezi că nu prea era momentul, aşa-i?

— Nu, nu asta. Eu nu-s psiholog, dar cred că gestul dumneavoastră l-a topit pe Trandafir. Se aştepta la o papară clasa-ntâi, înţelegeţi? Şi-n loc de asta, „de unde eşti, mă, ia o ţigară...” Contează, tovarăşe comandant Contează foarte mult!

— Am învăţat şi eu de la alţii.

— Acuma ştiţi de ce mă bucur că vă place pe vapor la noi. Şi cu Trandafir să n-aveţi teamă. Ziua şi noaptea cu el, aici, am ajuns să-l cunosc mai bine ca pe frate-meu. A dus-o greu. A trăit între fel de fel de oameni, a primit scatoalce şi când trebuia, şi când nu. Dacă-i spui ceva, el stă la pândă, gata să se ferească sau să se apere. S-a nimerit să fie şi cam guraliv din fire. Asta nu-i totdeauna o calitate. Mai ales la armată. Îi spui o vorbă, el spune şapte. Dar să ştiţi că nu-i om rău. Şi o să-l mai strunim şi noi, ăştia, ca să nu vă facă necazuri.

— Nu mă tem, Picule. Am mai lucrat cu oamenii.

— Nu de teamă, dar am vrea să fiţi cu tot sufletul aici, cu noi. Să nu vă pară rău că aţi venit pe „Penelopa”. De asta am îndrăznit să vă spun. Cărţile astea sunt semn bun. Că vă socotiţi acasă.

— Ştii care-i casa marinarului.

— Ştiu. Mai ales c-am fost pe trauler. Un singur an, e drept. Dar în anul ăsta am dormit exact cinci săptămâni la mine acasă, la Tulcea. Restul, pe vapor. Îmi luam casetofonul cu mine în voiaj. Şi poeziile lui Arghezi. Şi manualul de engleză. Periuţa şi pijamaua, lucru secundar.

Se apropie de birou, atinse cu respect teancul de cărţi aşezate pe-un colţ. Radu îl urmări zâmbind. Adusese, într-o servietă, tot ce socotea mai de preţ şi mai apropiat în biblioteca lui.

— Oho, spuse sergentul. „Nostromo” de Joseph Conrad. Am citit-o pe trauler. Umbla din mână-n mână, ajunsese ferfeniţă. Şi „Marea crudă” la fel. Asta ce-i? Sadoveanu. Nu mă pasionează. Prea ne pisa la liceu profesoara de română. Vedeţi, când cineva vrea cu tot dinadinsul să-ţi vâre ceva în cap, abia atunci capul nu primeşte. Am fost la policlinică, la vizita medicală. Când mi-a luat sânge, naiba ştie, a cam greşit-o sora. A dat pe-alături. Pe urmă a-nceput să caute vena. Şi dă-i înţepături. Degeaba. Nu-s un fricos de felul meu, mă uitam să văd ce face. Împungea cu acul uite-aşa şi nu nimerea deloc. Pe urmă mi-a spus să mă relaxez, m-a întrebat de una şi de alta, au trecut câteva minute, şi iar cu acul. De data asta a mers. Atunci mi-a explicat că uneori, din cauza înţepăturilor, vena se întăreşte ca o sârmă şi nu mai primeşte acul. Înţelegeţi cum vine? Mă gândesc mereu la chestia asta. Când tăbari pe unul şi-l pisezi, cam tot aşa se-ntâmplă: se întăreşte, se blindează, îşi astupă urechile pe dinăuntru, cum naiba o fi asta. De un mai pătrunde nimic. Aşa ne-a făcut profesoara noastră cu Sadoveanu. Dă-i şi analizează, şi explică, şi uite că acum nu-mi vine să mai deschid o carte de-a lui. Şi e scriitor mare. O fi, dar nu pentru mine.

— Trebuie să te relaxezi, zâmbi Radu. Trece un timp; blindajul ăsta, cum îi zici tu, se mai subţiază, şi devine iarăşi penetrabil. O să vezi că la altă încercare merge.

— Credeţi?

— Sunt convins. Nu se poate, eşti băiat cu carte, ai capacitatea să înţelegi lucrurile, să preţuieşti frumosul. Mai pune la socoteală şi timpul trecut de atunci. Doi ani contează mult. Vezi altfel lucrurile astăzi, decât cu doi ani în urmă...

— Atunci... poate mi-o daţi şi mie s-o citesc? Am grijă s-o învelesc, nu scriu pe ea... Când vă trebuie, v-o şi dau înapoi. Aici suntem.

— Bine, Picule, ia-o. Şi înainte să te apuci de citit, gândeşte-te la povestea cu vena. Te relaxezi, opoziţia slăbeşte, devii iarăşi apt să primeşti...

— Abia aştept să-ncerc, spuse Picu voios. Permiteţi să plec. Vă las să vă aranjaţi locuinţa...

Ieşi, închizând binişor uşa proaspăt unsă. Radu îl auzi urcând scara tot aşa, aproape neauzit. Zâmbi şi-şi reluă ocupaţia. Frunzări volum cu volum; avea obiceiul să sublinieze pasajele

care-l atrăgeau mai mult sau care conţineau o reflecţie aparte. Plănuia, aşa cum îl învăţase mama lui, să-şi reia caietul cu extrase din cărţi. Avea şi ea un asemenea caiet, un album de modă veche, cu hârtie groasă gălbuie şi coperţi legate într-o pânză aspră ca sacul. Album de poezii de pe vremuri, fără-ndoială. Mama lui era o cititoare pasionată; salvase dintr-o epocă de distrugere furibundă a cărţilor vechi câteva volume de autori respectabili: Somerset Maugham, Camil Petrescu, Gib Mihăescu, André Maurois... Crescuse într-o casă în care cărţile erau la mare preţ; tata venea mereu cu noutăţi de la ştand; el începuse să citească, de-a valma, cărţi din care nu înţelegea mare lucru, şi interdicţia blândă a părinţilor nu izbutise să-l descurajeze. Încet-încet se despărţise de isprăvile lui Winetou şi se apropia, cu sfială, de umorul cerebral al personajelor lui Huxley. Îl reluase, la vârsta potrivită, pe Sadoveanu şi descoperise frumuseţi noi, pasaje pe care în copilărie le sărea, dispreţuindu-le: „Eah, descrieri de natură’!”

Luă „Zodia Cancerului” şi-o cântări în mână. Zâmbi cu gândul la discuţia de adineauri. Avusese noroc de un profesor de literatură subtil, un pic scriitor, care se pricepea să trezească interesul elevilor pentru valorile autentice. Figura speriată a mamei lui când îl văzuse citind din Blaga. Mama lui era un om care se speria uşor, avea o anumită teamă de necunoscut. La fel de speriată când colonelul, maior pe atunci, acum zece ani, o avertizase scurt:

— Mi-a ieşit ordinul. Ne mutăm la Bucureşti.

— La Bucureşti! Şi băiatul?

— Merge cu noi. Ce vrei să facă?

— Spuneai că-l dăm la marină.

— Bine-nţeles, a sărit Radu cu gura. Nu mi-am schimbat planurile.

— O să te duci la marină, a spus tatăl liniştit.

— Atunci de ce mai plecăm la Bucureşti? (Tot mama, speriată de saltul acela în necunoscut). Nu era mai bine să fim lângă el, aici, pe litoral?

— Crezi că-l încălzeşte cu ceva? Institutul e şcoală militară, elevii locuiesc în cazarmă. Nu-l poţi avea acasă zi de zi. Când ţi-e dor de el, te sui în tren şi-i faci o vizită.

— Poate se răzgândeşte până atunci. E-abia într-a noua, are

vreme.

— Nu, a protestat Radu.

Îşi amintea perfect discuţia; vedea şi acum masa din mijlocul sufrageriei, unde-şi făcea lecţiile. Mama şedea pe sofaua vişinie, împletea o vestă, iar tatăl, în cămaşă, se plimba prin casă cu mâinile în buzunare.

— Trebuie să fac rost de camion.

— Vorbeam de băiat.

— Ce să vorbim? Chestiunea e limpede. O să meargă la marină dacă vrea. Chiar dacă nu sunt marinar, am lucrat aici de când eram locotenent. Crezi că-mi vine uşor să plec? Îl deleg pe el; aşa, o să rămân legat de marină mai departe... Ce spui, fiule? N-o să te răzgândeşti?

— Nu mă răzgândesc, a întărit fiul.

Şi se ţinuse de cuvânt.

Rândui cărţile în etajera deasupra biroului. Etajera avea margini înalte şi o stinghie subţire, bine lustruită, care asigura cărţile împotriva balansului. Îl înduioşă grija proiectantului necunoscut, de acum cincizeci de ani, pentru acest mărunt element de confort.

Când ieşi pe punte, îl văzu pe Trandafir cosând o prelată groasă.

— Ce faci, Trandafire?

— Croitorie, tovarăşe comandant. Husa de la mitralieră. Se descususe tocmai în partea de la gura ţevii. Degeaba o mai puneam, dacă intra apa. Mi-a dat sergentul Picu un ac special de cusut velele.

— El unde-i?

— Sergentul? La motoare. Nu ştiu ce probleme au ăia cu pompa de santină. Şi nava face apă mereu. Am găsit parâmele din magazia prova ude. Le-am pus să se usuce, dar nu putem sta cu ele întinse pe punte.

— Le rezolvăm încet-încet pe toate, spuse Radu. Bunăvoinţă să fie.

— De articolul ăsta nu ducem lipsă, aici, pe „Penelopa”, râse Trandafir arătându-şi dintâi albi.

Gioni lovi din greşeală chitara rezemată de perete, lângă uşă, şi instrumentul vibră înăbuşit sub husa de scai roşu-cardinal. Iartă-mă, spuse cu duioşie. Arma mea secretă...

Îşi scoase pantofii italieneşti, cu elastic în loc de şireturi, făcând o mişcare scurtă din călcâie. Privi cu un uşor dezgust perna mototolită după somnul scurt şi agitat din noaptea precedentă. O întoarse pe cealaltă parte, îmbrânci spre perete pledul, îşi trecu braţul cu forţă peste cearşaful de pat, scuturându-l şi îndreptându-l totodată. După aceste măsuri de igienă, se trânti pe pat şi răsuflă uşurat.

S-a terminat şi cu Scumpa Doamnă. O condusese la gară mimând un regret şi o nostalgie pe care nu le cunoscuse niciodată:

— Ce trist o să fie aici fără tine! Păcat că nu ne-am cunoscut mai demult. O să-mi lipseşti enorm...

— Nu mă minciuneşti? se alintase ea presându-l cu şoldul masiv, în timp ce partea de sus a corpului rămânea dreaptă şi demnă, pentru ochii şoferului.

— Sunt sincer, scumpă doamnă. Oraşul o să-mi pară pustiu. Dar ne revanşăm la Bucureşti, nu-i aşa?

Răspunsul ei fusese o privire plină de speranţă.

— Ar fi fost minunat să mai rămâi câteva zile...

Ar fi fost o nenorocire. Începuse s-o deteste, o ironiza în discuţii; ca totdeauna, când se plictisea de-o femeie, încerca o dorinţă imperioasă de a scăpa de ea. Dar scumpa doamnă se ţinea scai, îl obosea, devenise povară. Avea dreptate bătrânul:

— Ai grijă, Gioni, să nu te fixezi. Totdeauna a fost mai uşor să cuceresc o femeie decât să mă debarasez de ea. Cum te-ai fixat, eşti un om pierdut. Nu le lăsa să prindă rădăcini în viaţa ta. Am văzut un film în care o femeie îşi procură nişte papuci de casă bărbăteşti, pe care să-i poarte iubitul ei când o vizitează. Asta a fost pentru el semnalul de alarmă. Din ziua aia n-a mai întâlnit-o. Fereşte-te de momentul ăsta. Când o femeie începe să-ţi gospodărească viaţa, s-a zis cu tine!

Şi „bătrânul” ştia ce spune! E drept că această stare de continuă alertă avea un suport în biografia lui. Divorţase când Gioni avea doar unsprezece ani. Izbutise să facă dovada

comportărilor imorale ale soţiei, mult mai tânără decât el, frumoasă şi – ceea ce explica oarecum căsătoria – săracă. Tribunalul, după multe amânări şi încercări de a-i împăca, hotărâse să dea copilul tatălui; era băiat, mama părea dispusă să renunţe fără prea mari dificultăţi la pretenţia de a creşte copilul. („Trebuia să-mi refac viaţa, Gioni, nu mă condamna, îi explicase ea când venise să-l vadă la cazarmă, cine m-ar fi luat cu un copil de zece ani după mine?”) Pe de altă parte, exista bunica lui, fostă institutoare, care putea să-i asigure educaţia. Aşa că Gioni crescuse pendulând între dragostea neatentă a unui tată ocupat-distrat-grăbit şi severitatea uscată a bunicii. Băiatul era supus, politicos, admonestat fără milă pentru orice greşeală, creştea într-o bunăstare calculată în care nu-i lipsea nimic dar nu i se oferea nimic din belşug, o cumpătare mai degrabă monahală. După ce Gioni devenise un adolescent înalt şi grav, care citea mult şi căuta în muzică mângâierile ce i se refuzau în viaţă, tatăl său descoperise brusc că are de-a face cu un veritabil bărbat şi începu să-l trateze ca atare. Grija lui de căpetenie era să-l ferească de o greşeală similară cu a lui. Îi sădise treptat, cu puterea de convingere pe care o are asupra adolescentului autoritatea experienţei şi a faptului trăit, un amestec de suspiciune, brutalitate şi dispreţ pentru orice femeie. „Te uiţi la ea şi zici că-i o sfântă, iar când ajungi s-o cunoşti mai bine se schimbă cu totul.” „Îndrăzneşte şi nu te fixa”, era sloganul pe care i-l repeta, susţinându-l cu exemple. Într-un rând avusese tăria să-l împrietenească, pe ascuns, fireşte, cu o fostă iubită de-a lui. Fată frumoasă, cu ochi angelici şi plete blonde, îmbrăcată fără extravaganţe. Jocul diabolic al „bătrânului” rezistase până la capăt: săptămâni de-a rândul Gioni o divinizase, îi scria poeme, îi telefona, serile, pierzând noţiunea timpului; o socotea pură şi neprihănită şi abia îndrăznea să-i atingă mâna, ca din întâmplare, în întunericul ocrotitor al unei săli de cinema. Apoi „bătrânul” începuse cu îndemnurile, cu încurajările: „Nu fi prost, încearcă şi-ai să vezi”. Cu glas tremurător o invitase să-i vadă mag-ul proaspăt cumpărat; tatăl se îngrijise de aprovizionare, în frigider se afla, alături de gustările obişnuite, o sticlă de vermut. Parşiva băutură izbutise să-i alunge, treptat, sfiala şi teama şi ruşinea şi groaza de a fi respins; dansase cu angelica făptură până când

se împiedicaseră de studio şi acolo descoperise că „bătrânul” avea, la urma urmei, dreptate.

Ideile „bătrânului” făcuseră din el un superficial în relaţiile sentimentale; când simţea că începe să se ataşeze sufleteşte de cineva, îşi amintea repede preceptele paterne şi căuta să se debaraseze de legătura presupus ameninţătoare, cu bucuria că va avea libertatea de a încerca iarăşi şi iarăşi, de a porni pe urmele unei noi experienţe. Avea o înfăţişare menită să-i îndreptăţească succesul facil; înarmat cu o experienţă mereu îmbogăţită, ştia să-şi apropie simpatiile, să se facă iubit, fără însă ca el să poată dărui cuiva un crâmpei de suflet, o umbră de sentiment. Îmbrăţişase o picoliţă pe o bancă în parc, fusese răsfăţatul unei doctoriţe într-un *living-room* cât o gară; cucerise fulgerător o telefonistă şi făcuse să suspine o profesoară de educaţie fizică; imaginea „bătrânului” îl urmărea însă cu perseverenţă făcându-i scop din preceptul preferat – îndrăzneşte, dar nu te fixa. Toate acestea îi făceau plăcere, dar nu-i aduceau starea de fericire visată.

Apoi apăruse Mia.

Îşi dăduse seama, urmărind-o discret vreme de câteva luni, că nu-i va fi uşor s-o atragă. Mia nu lipsea niciodată de la repetiţii, era prietenoasă cu băieţii, camaradă cu toţi, intimă cu niciunul; evident, disponibilă: anchetele lui discrete nu semnalaseră prezenţa vreunui prezumtiv rival. După toate aparenţele, fată-cuminte, studioasă, nu prea scoasă în lume; nu ştia să fumeze, iar când „Formaţia de joi” împărţise frăţeşte o sticlă de coniac, ea se dăduse deoparte, îngrozită, refuzând măcar să guste. O fată care nu fumează, nu bea coniac şi preferă să se îmbrace mai degrabă corect şi auster decât să adopte moda şocantă a avangardei fetelor de viaţă trebuie trecută în categoria cazurilor speciale. Şi abordată cu strategia corespunzătoare. Mai întâi indiferenţă – nu risca s-o piardă, fiindcă Miei îi plăcea să cânte în formaţie şi niciunul dintre băieţi nu ameninţa să-i facă curte – apoi scena aceea din hol, menită să stârnească compătimire şi unei surori de chirurgie. Căzuse bine şi faptul că o văzuse în compania marinarului, asta dovedea şi o acuza totodată, că nu e, cum încercase să pară, intangibilă!

Scena de la restaurant îi dăduse aproape certitudinea; anticipa, pe când plătea nota, succesul final care să-i întărească

încrederea în infailibilitatea ideilor lui. Dar Mia îl refuzase, fără vreun motiv aparent; plecase furios, cu dezamăgirea agresivă atât de comună în asemenea ocazii. Orgoliu rănit mai întâi, după care, mai grave, întrebările: De ce? De ce nu mă vrea pe mine? Îl are pe celălalt? Nu-l are, cum dovedea despărţirea sumară din pragul hotelului. Din cauza lui sau din cauza mea? Dacă din cauza mea, *de ce?*

Şi tot aşa, ore-ntregi singur în patul dublu – ca şef al orchestrei îşi permisese acest lux, o cameră cu pat dublu, pentru el singur – ore încheiate cu concluzia că Mia nu trebuie iertată; tabloul tatălui, acroşat într-un colţ al cugetului, îl zorea „perseverează, încearcă, luptă-te”, şi hotărâse să scoată din arsenal o nouă armă redutabilă: s-o facă geloasă.

Nu era greu, pentru şeful „Formaţiei de joi”, să găsească un amor pasager, care să joace un rol dublu: s-o aducă la sentimente mai bune pe Mia şi, deopotrivă, să-i ofere o oarecare compensaţie pentru înfrângerea temporară. Ocazia se ivise chiar în dimineaţa următoare. Hoinărea înot pe linia geamandurilor când văzuse în preajmă, mai spre ţărm, o femeie frumoasă, cam plinuţă, ce-i drept, de vreo treizeci de ani, cu părul cenuşiu-mov strâns coc deasupra capului să nu se ude, bălăcindu-se copilăreşte în apa până la piept. Făcuse în jurul ei câteva figuri de mare clasă, spionându-i privirea; când a văzut că ochii ei râdeau, a intrat în vorbă numind-o ceremonios „scumpă doamnă” şi dându-i explicaţii în legătură cu ultravioletele. Femeia se dovedise, a fi o persoană importantă de provincie, cu ochii-n toate părţile să n-o vadă vreun cunoscut, „soţul meu e *cineva,* mărturisise mai apoi, ne-ar distruge pe amândoi dac-ar afla...”

Gioni nu prea avea noţiunea faptului de a fi *cineva* într-un oraş de provincie; putea fi directorul cooperaţiei sau ofiţer de pompieri sau dirigintele poştei, contabilul-şef de la bancă sau profesor crunt şi celebru la ultimele clase de liceu; oricum, pentru început îi respectase naivul incognito şi făcuse cu ea o „ieşire” cu autobuzul până la Constanţa, unde închiriase pentru câteva ore o cameră mirosind a mucegai într-o vilă cu aparenţă de pustiu a unei bătrâne, pe malul mării. Avusese insolenţa s-o privească în ochi pe hrăpăreaţa moralistă care-ar fi vrut să închirieze „pe mai mult timp, unor oameni serioşi”, dar el o

momise oferindu-i un supliment de bani şi răspunsese afirmativ la întrebarea „sunteţi cu soţia?” în timp ce scumpa doamnă murea de ruşine pe trotuarul celălalt.

Scumpa doamnă se dovedise în cele din urmă cam săracă cu duhul; după câteva zile începuse să-l plictisească, îi cerea să stea tot timpul cu ea în colţul de dincolo de solar, mai ferit – susţinea ea – de priviri indiscrete; între timp descoperise că e grasă bine, că înţelegea greşit expresia „sui generis”, pronunţa „percepte” în loc de „precepte”, folosea din belşug deodorant cu miros de bomboane de zmeură, şi, mai presus de toate, sărea în sus când îi surprindea privirea întârziind mai mult de o secundă asupra unei naiade avântate din valuri cu trufia proprie femeilor frumoase şi tinere care nu se tem de apă rece.

În tot acest răstimp îşi neglija „banda” şi afişa un amor suferind şi secret, cântând seara cu o pasiune deznădăjduită pe care orice cântăreţ bun o poate mima după câteva ore de exerciţii; spera s-o intrige pe Mia, s-o ameninţe cu uitarea rapidă, s-o facă să simtă rigorile concurenţei.

Şi izbutise. Mia suferea.

Dar şi pe el îl costase un car de răbdare sporovăiala scumpei doamne; s-ar fi descotorisit bucuros de ea, dar ştia că sfârşitul sejurului ei la mare se apropia irevocabil; pe de altă parte, era sigur că şansele de reuşită în faţa Miei îi cresc proporţional cu timpul în care-i pune orgoliul în suferinţă.

— N-ai mai fost la Mangalia, constatase interogativ seara, în pauză, după scena aceea în care ea părăsise brusc masa cu mititei şi bere.

— M-a durut capul, cred că de la coniac.

A mea eşti, fetiţo, ar fi vrut să-i strige victorios, dar trecuseră câteva zile şi victoria întârzia.

În după-amiaza asta, scumpa doamnă părăsise demn scena, cărându-şi cele două geamantane enorme, din piele, *străine,* cum ţinuse să-i atragă atenţia; era cam caraghioasă în ceea ce-şi compusese drept ţinută de călătorie – pantaloni albi, gata să plesnească pe şolduri, şi o bluză lucioasă azurie, foarte strânsă, care lăsa să se vadă, ici şi colo, pielea nemilos sugrumată; îşi legase părul cu o bandă albă, ca şcolăriţele, care-i scotea în evidenţă obrajii dolofani şi bronzaţi. Gioni, în uşa hotelului, îi smulsese din mână geamantanele *străine* şi o condusese spre

staţia de taximetre murmurându-i complimente şi regrete. În maşină ea se ghemuise lângă el şi-i şoptise, trăsnind a bomboane de zmeură:

— Ce păcat că s-a sfârşit aşa, ca într-un film!

N-a precizat ce film şi nici el n-a întrebat-o. A instalat-o în tren, la clasa-ntâi, i-a cumpărat frucola şi reviste, i-a repetat banalităţile şi regretele respective, apoi ea i-a strecurat o hârtiuţă cu telefonul unei prietene:

— Să mă cauţi dacă ţi-e dor! Apoi i-a spus cu graţie: Ar fi bine să pleci, de ce să pierzi vremea până la plecarea trenului?

El hotărâse eroic să rămână, ea glumise nostalgic:

— Ca să fi sigur că am plecat?

El zâmbise acru, mirat de unde apăruse atâta perspicacitate sub fruntea ei lucind de transpiraţie.

Întors la hotel nu întâlnise pe nimeni; căldura toridă de iulie gonise pe cei mai vajnici plimbăreţi la o siestă îndărătul storurilor trase; şi acum, eliberat, uimit că nu simte nici cea mai mică umbră de regret după despărţirea melancolică din gară, rămase îndelung trântit pe patul de două persoane, repetând în gând pasaje lungi din „Concertul în re major” de Beethoven şi întrebându-se cum va reacţiona Mia. În cele din urmă, decise să adopte o poză nouă. Îşi puse cămaşa de zile mari, vişinie cu dunguliţe discrete imprimate în ţesătură, un pantalon gris-perle nici larg, nici prea îngust, făcut la un croitor care lucra pentru Operetă, şi coborî.

În stradă, în faţa hotelului, băieţii se învârteau cam fără rost.

— A, şefu’, te-am admirat de la fereastră, spuse Kelly (Chelaru). Totdeauna eşti politicos cu turistele, sau te-ai apucat să faci ore suplimentare ca tregher?

— Hai sifon, spuse Gioni fără chef. E o rudă care şi-a terminat concediul.

— Rudă să fie? Te mânca din ochi, fie vorba-ntre noi.

— Ei îi cântai „Delilah” şi alte şlagăre mondiale mai zilele trecute? interveni Sandi necruţător.

— Şterge-ţi lacrimile şi hai să ne refacem tonusul moral cu un „Radeberger”, propuse Kelly (Chelaru).

— Mia unde-i? întrebă Gioni scurt.

Kelly (Chelaru) ridică din umeri, vârî mâinile în buzunare şi începu să se rotească încetişor în jurul axei lui, când la stânga,

când la dreapta.

— Cu inima sfâşiată, s-a retras în vastele ei apartamente să-şi scurteze blugii; mi-a cerut o foarfecă în acest scop. O singură fiinţă din lume ar putea-o scoate din melancolie.

— Du-te şi cheam-o.

— Eu?

— Spune-i că am rugat-o eu să coboare.

— Ar fi de preferat să-i transmiţi personal rugămintea asta.

— Băi, spuse Gioni decis, nu vă mai faceţi că plouă. Mia e supărată pe mine, şi are dreptate. Şi vreau s-o împac şi nu pot fără voi. Asta-i.

— Aşa spune, şefu', explodă Kelly (Chelaru). Recunoaşte-ţi păcatele. Noroc că s-au găsit bilete la accelerat că altfel... durdulia Venus din Dolhasca ameninţa să destrame micul nostru colectiv.

Cu pas rar, cu mâinile-n buzunare, Kelly (Chelaru) o luă spre intrarea hotelului. Avea aerul unui şerif care se apropie de uşa unui *saloon* garnisit cu bandiţi bruneţi. Gioni îl urmări enervat cu privirea, întrebându-se dacă Mia va răspunde la chemarea lui desperată. Sandi păru să-i ghicească gândul:

— O lămureşte, n-ai grijă. Are putere de convingere. L-a convins el pe taică-său să-i dea „Dacia" pentru o duminică, şi la întoarcere s-a oprit cu ea la tinichigerie, la Automecanica. Avea aripile şi botul făcute armonică.

— Ce armonică? se răsti Gioni.

Sandi aruncă o privire spre Munteanu:

— E grav, spuse. Crizele astea sentimentale sunt o calamitate.

— Zicea cineva de-o bere, îşi aminti Munteanu.

Kelly (Chelaru) se ivi pe uşa hotelului şi Gioni îl privi întrebător. Pe faţa lui nu se putea citi niciun indiciu, ceea ce îl enervă pe Gioni.

— Ce-a spus? întrebă el de la trei paşi.

Kelly (Chelaru) lăsă o pauză de efect, apoi anunţă cu indiferenţă prefăcută:

— Vine peste-o juma' de oră.

— A trebuit să insişti?

— Da de unde! Mi-a sărit de gât, recunoscătoare că alteţa sa şi-a amintit de umila ei persoană. Prea te crezi grozav, şefu'. Ai

jignit-o profund cu aventura din Dolhasca.

— Nu era din Dolhasca, protestă Gioni moale. De unde-ai scos chestia cu Dolhasca?

— Rimă interioară, şefu'. Poezia modernă are chichiţele ei. Oricum, nu e bine ce-ai făcut. Când te mai joci de-a escrocul sentimental, adu-ţi aminte că avem contract cu O.J.T.-ul. Fără solistă, banda noastră recade în anonimat.

— Amesteci lucrurile, spuse Gioni încolţit. Lasă morala şi spune ce-a spus.

— N-am înregistrat chiar tot. În esenţă, când i-am transmis invitaţia ta, a ridicat sprâncenele. „Cam târziu l-au apucat regretele. Spune-i că nu mi-e sete."

— Păi tu pentru bere ai chemat-o, deşteptule?

— Hai, şefu', că eşti bine! Ce-ai fi vrut, să-i spun că o inviţi pentru sărutări în parc? I-am spus că o inviţi la o bere şi la un pahar de vorbă. „Nu mi-e sete", aşa a zis. Cu alte cuvinte, nici de bere, nici de vorbă. Pe urmă i-am spus poezia toată. Că-ţi pare rău, că eşti băiat bun, că ne-ai cerut scuze tuturor...

— Chestia asta cu scuzele...

— Şefu'! făcu ameninţător Kelly (Chelaru). Dacă nu eşti autocritic nici acum, o dăm dracului de treabă.

— Bine. Spune mai departe.

— Când a auzit de scuze, şi-a exprimat părerea că nu ajută în toate cazurile. I-am dat cu gura, că d-aia m-ai trimis, şi am convins-o. A zis s-o aşteptăm pe terasă, că, vine într-o juma' de oră.

— Asta înseamnă două ore, tălmăci Munteanu. Ştiu eu cum e cu jumătăţile astea de oră. Până vine ea, suntem beţi turtă.

Gioni se legănă pe călcâie, se uită la ceasul electronic de fabricaţie japoneză.

— Arată şi anii bisecţi? se interesă Kelly (Chelaru).

— N-are importanţă, spuse Gioni. Avem trei ore bune până diseară. Mergem toţi, o aşteptăm la Terasă...

— Şi când vine, ne topim cu discreţie şi te lăsăm singur cu ea, ghici Sandi. Bine gândit, şefu'. Dar dacă te certi cu ea, ai încurcat-o electric, ţi-o spun.

— Jură-te că nu mai apare nicio Dolhască pe timpul contractului cu O.J.T.-ul, spuse Kelly (Chelaru).

Gioni îndreptă spre el ţigara neaprinsă:

— Termină odată cu Dolhasca!

— Eu să termin?

— Ai noroc cu Kelly, că e tare în diplomaţie, spuse Munteanu. Eu în locul lui, zău dacă-mi puneam obrazul. Fii mai uman, şefu', ce naiba!

Porniră cu toţii spre Terasă păşind domol pe strada dogorită de soare.

Întoarse privirile spre ţărm. Ţărmul nu mai era acum decât o ceaţă gri, abia ghicită în depărtarea fără nume. Sclipeau, ici şi colo, incerte şi geometrice, stafii, albe aliniate – blocurile. Nimic de văzut. Oraşul, strada clocotitoare, catargele ţepene lângă cheu, umbrelele de soare de pe plajă, fluturarea unei panglici, „Aici Radio Vacanţa” ţâşnit dintr-un tranzistor, plânsetul unui copil, râsul exagerat al unui grup de băieţandri, un arhaic tropot de cal pe bulevardul saturat de maşini – totul se pierduse în ceaţa gri, indescifrabilă şi de aceea misterioasă. Se uită la timonier: privea înainte peste valuri, sau poate prin valuri, bănui că întrevedea, printr-un efect de supraimpresiune împrumutat din filme, frânturi de amintiri.

— La ce te gândeşti, Picule?

— La nimic, răspunse sergentul roşind.

— Crezi că se poate?

Sergentul zâmbi, luă o mână de pe timonă, netezi capacul bombat al compasului.

— M-aţi prins, tovarăşe comandant. Nu se poate. Nu poţi sta o clipă fără să gândeşti. Chiar dacă ţi-ai impune. Mă uit înainte, văd valuri şi iar valuri; aici compasul; am grijă să ţin bine drumul, iar gândul zboară. Mă gândeam că la toamnă, după ce termin armată, prind un loc pe un trauler din cele noi. Un voiaj în Pacificul de Sud, cu nopţi fierbinţi şi calme, şi o escală într-un port de care n-am mai auzit niciodată, ştiţi? Un voiaj cu traulerul îţi dă amintiri pentru o viaţă. Întâlnirile pe ocean, de pildă. După ce n-ai văzut, săptămâni în şir, decât apă, navă la orizont. Ce bucurie, ce nerăbdare! Schimbăm drumul, să ajungem mai aproape. Şi cealaltă navă face la fel. Tot oameni şi acolo. Oameni necunoscuţi, pe care n-ai să-i mai vezi niciodată, dar îi simţi foarte apropiaţi. Navele trec una pe lângă alta, schimbă semnale cu sirena, căpitanii se întreabă reciproc de unde vin şi unde se duc, îşi urează drum bun, noi fluturăm şepcile şi ei flutură şepcile, facem semne cu mâinile şi plecăm mai departe şi vorbim despre asta zile-ntregi. Într-un rând, când intram în port la Gibraltar, ne-am întâlnit cu un cargou românesc. Cei din echipaj, cu care în port, la Constanţa, abia ne salutam, ne deveniseră brusc foarte apropiaţi. Când ne-am întors acasă, am

povestit prietenilor despre întâlnirea asta. Nu mai avea acelaşi farmec. Sunt lucruri pe care nu le poţi povesti. Le simţi şi atât.

— Da, spuse Radu. Ai dreptate. Într-o zi m-a întrebat prietena mea cum a fost pe mare. I-am spus numai atâta: „Bine”. Ce să-i povestesc? În călătoria aceea nu se întâmplase nimic demn de povestit. În general pe mare nu se întâmplă nimic, sau dacă se întâmplă, atunci e mai mult în interiorul nostru.

— Cam filosofic, dar aşa e, întări sergentul. De fapt marea e tărâmul filosofiei. Noaptea stai ceasuri întregi pe punte, te uiţi la stele şi gândeşti. Cine face asta pe uscat?

Aruncă o privire compasului, învârti puţin timona spre stânga.

— Vântul, spuse înţelegător Radu. De trei zile ne tot plimbăm aşa.

— Suntem în aplicaţie, tovarăşe comandant.

— Am mai fost şi-n alţi ani. Dar arăta altfel. Două săptămâni nu mai auzeam bine din cauza bubuiturilor de tun. Căutare antisubmarină, atac, aviaţie la joasă înălţime, trageri de noapte şi aşa mai departe. Dormeam pe furate, fumam pachete de ţigări şi cădeam frânţi la întoarcere. Pe când aici... poftim aplicaţie: două mile pe oră, până la prânz abia facem două pase prin faţa bateriilor.

— Măcar de-am merge mai repede, oftă sergentul. Dar cu mănăstirea asta după noi... Astăzi... trag?

— Nu, nici azi. E un fel de repetiţie generală. Mâine însă, avem spectacol. Ţi-e teamă?

— De ce să-mi fie teamă? Am mai fost cu ţinta, în primăvară. După ce vezi primele lovituri căzând pe lângă ţintă, îţi dai seama că aici, pe navă, nu-i nicio primejdie. Cablul de remorcaj e atât de lung... Şi-apoi, „Penelopa” aproape nici un se vede de acolo, din baterie.

— Crezi? râse Radu. Ei, mai avem vreo două ore de mers tot aşa, în drum nord-est. Mă duc să văd ce mai e pe jos.

Coborî pe punte. Dădu ocol comenzii şi ajunse la pupa. La adăpostul coşului, Parfenie, Trandafir şi Stanciu făceau plajă. Trandafir îl văzu cel dintâi, strigă spre ceilalţi:

— Drepţi!

— Lasă, continuaţi, spuse Radu. O să răciţi, fir-ar să fie. Cine v-a dat voie să vă dezbrăcaţi?

— E cald, se dezvinovăţi Trandafir. Ciupim şi noi un pic de

soare pentru la iarnă.

— Chiar dacă unii n-au nevoie să se mai bronzeze, râse Stanciu.

Radu îi aruncă o privire întunecată. Iar îl întărâtă pe Trandafir. Abia l-am văzut mai potolit...

Vru să spună ceva despre ţinuta ordonată la bord, dar îşi dădu seama că ar fi fost o exagerare inutilă; la adăpostul coşului era, într-adevăr, foarte cald, nu se simţea nici măcar curentul stârnit de înaintarea navei. Se întoarse şi plecă spre prova, unde era, desigur, mai răcoare. Ar fi trebuit să le spună că nu se stă în preajma instalaţiei de remorcaj, dar se gândi că ştiau şi ei asta, doar nu era prima oară când duceau ceva la remorcă. Şi-apoi unde să-i trimiţi pe coaja asta de nucă? Valurile stropesc tot timpul, cum mergeau acum cu vântul acesta constant, pieziş; primea stropii mărunţi în plin obraz, un mic duş sărat, aproape continuu, care-i răcorea faţa şi mâinile...

Îşi aminti că în timpul ambarcării pe „Mircea” îi plăcea să stea, pe căldurile caniculare din Mediterana, în plasa bompresului. Bompresul, catargul foarte înclinat din prova lui „Mircea”, avea dedesubt o plasă solidă din parâmă, flexibilă ca un hamac, şi când stăteai acolo erai numai tu şi marea, sub cerul fără niciun nor, şi zgomotele navei rămâneau departe în urmă. Ce ciudată impresie de autonomie, „Mircea” şi catargele şi motoarele şi cei două sute de oameni de la bord păreau să formeze o altă lume, să reprezinte o altă navă care te urmărea pretutindeni. Iar tu acolo, în plasa bompresului, mângâiat de briză, singur cu marea...

Închise ochii, încercând să-şi imagineze că s-ar afla pe „Mircea”, cu şase-şapte ani în urmă, în prima călătorie spre alte ţări. Motorul „Penelopei” avea un sunet asemănător cu al lui „Mircea”, rar, fără odihnă, fără variaţii de înălţime, mereu pe aceeaşi notă, şi legănatul acesta, ba nu, „Penelopa” se leagănă mai tare, tot mai tare, îi auzi pe marinari comentând că vântul creşte, de la bucătărie răsună deodată zgomot de vase trântite, vraja se rupse, elevul de pe „Mircea” redeveni comandant.

— Ce naiba-i acolo, la bucătărie?

— A intrat nora-n blide, se auzi glasul lui Trandafir.

Încercând să nu ia-n seamă legănatul tot mai accentuat al navei, Radu se urcă la comandă. Sergentul, cu picioarele mult

depărtate, abia îşi ţinea echilibrul pe grătarul de lemn din faţa timonei.

— N-ai obosit, Picule?

— Mă enervează că mergem aşa de încet, şi cred că ne-am cam apropiat de mal. Vântul a crescut, şi cu povestea asta la remorcă avem derivă laterală mare.

Radu aruncă o privite prin alidada montată pe compas şi măsură unghiul sub care vedea farul de pe coastă; sergentul nu se înşelase, farul apărea puţin mai spre pupa decât ar fi fost normal.

— Ai avut dreptate, spuse. Ia din cârmă. Zece grade tribord.

— Zece grade tribord, repetă sergentul.

În clipa aceea se auzi o pocnitură ca un foc de armă, apoi un şuierat şi zgomote metalice pe punte.

— Remorca! S-a rupt remorca! strigară cei de jos.

Făcu un salt, se apropie de balustrada dinspre pupa. Tot felul de imagini înfiorătoare îi treceau prin minte. Se mustră că accidentul avusese loc din vina lui. Nu trebuia să-i lase să stea acolo, în preajma remorcii.

— E cineva rănit? întrebă.

— Deşteptul ăsta de Stanciu, auzi glasul lui Trandafir. S-a aplecat să nu-l atingă-n cap şi s-a lovit cu fruntea de tambur.

— Vin jos imediat, spuse Radu. Stop maşina, aruncă peste umăr sergentului. Banda stânga!

Coborî val-vârtej scara, lăsându-se să lunece cu mâinile pe balustrada lucioasă de alamă. Stanciu stătea turceşte pe punte şi Trandafir îi tampona fruntea cu un ghemotoc de stupă.

— Ia mizeria aia de-acolo, ţipă Radu. Vrei să se infecteze? Fugi jos şi adu vată, spirt, tifon, tinctură de iod, tot ce găseşti. Ei drăcia dracului, cine v-a învăţat să staţi lângă remorcă?

— Dar nu s-a întâmplat nimic, tovarăşe comandant, spuse cu umilinţă Stanciu. Eu singur sunt de vină, că n-am fost atent.

— Asta ne trebuie, rănit la bord.

„Penelopa” încetinise şi vira puternic spre stânga; ţinta rămasă în voia valurilor defila rapid prin faţa lor. Trandafir veni repede cu o sticluţă şi un pansament individual, îi desfăcu ambalajul de hârtie cerată cu dintâi şi-l întinse comandantului.

— Nu-i ăsta baiul, spuse Stanciu încercând să nu se uite la tifonul însângerat. Chestia e că am pierdut remorca.

— O legăm la loc, spuse Trandafir.

— Crezi că-i aşa de simplu, cu valurile astea? mormăi Radu. Ai răbdare puţin, îl certă pe Stanciu care-şi ferea involuntar capul. Cam ustură, e drept. Rabdă şi tu. O să creadă lumea că ai avut un meci de box.

Îi pansă cu îndemânare şi-i înapoie lui Trandafir sticla de spirt şi tifonul rămas. Abia acum se ridică, privi mai atent ţinta care se întorcea încet în direcţia vântului.

— Pe valurile astea, repetă el îngândurat. Cum să te apropii, să legi remorca? Ne mai pomenim cu bordajul spart. O să raportez la bază...

— Staţi niţel, tovarăşe comandant, spuse repede Trandafir. Nu raportaţi nimic. Aveţi încredere, o legăm noi într-un fel. Eu unul înot ca un peşte, nu-i mare lucru să mă duc până acolo, să-mi aruncaţi o bandulă şi cu ea să trag pe urmă cablul.

— Nu se poate, spuse scurt Radu. Dacă se-ntâmplă ceva?

— Ce să se întâmple? stărui Trandafir. Am ieşit primul pe divizie la patru sute de metri liber, şi erau valuri mai mari decât acum. Zău, tovarăşe comandant. Aveţi toată încrederea...

Sergentul se aplecă peste balustradă, strigă de sus:

— Înoată bine, tovarăşe comandant. Eram şi eu când a câştigat concursul.

Radu măsură din ochi distanţa până la ţintă. Luă cablul rupt, examină ruptura. Îşi dădu seama că în locul acela fusese o buclă neîndreptată la timp.

— Ştiu, spuse Trandafir amărât. Am văzut şi eu, tovarăşe comandant. A intrat rugina-n ea şi... Vedeţi, trebuie să-mi repar greşeala.

— Vântul a mai crescut, spuse Radu. Iar în zona asta adâncimea e de vreo treizeci de metri.

— Şi la trei metri te poţi îneca la fel de bine. Dar nu mă înec, tovarăşe comandant.

— Fierul rău nu piere, râse Stanciu.

Radu privi în sus. Văzu, dincolo de coşul demodat al „Penelopei”, profilându-se uriaşa siluetă a ţintei, ca un zid alb crescut în chip fantastic din valuri. Dădu cu ochii de bandajul lui Stanciu prin care se ivise o mică pată roşie. Azi e ziua ghinioanelor, se gândi deznădăjduit. Ar fi culmea să mai am şi-un bucluc cu un soldat aruncat de valuri peste flotoarele ţintei,

după ce s-a dus înot acolo cu aprobarea mea! Să aprobi un act riscant, asta nu se învaţă la nicio şcoală din lume. Să-ţi asumi conştient o răspundere cât de mică – e vorba totuşi de un om, fie el înotător de clasă – sau să laşi în voia valurilor bunătate de ţintă, acum, în toiul aplicaţiei?

Oamenii, în jurul lui, aşteptau. Împinsă de vânt, nava ajunsese paralel cu valul, începu să se balanseze cu mişcări lente şi largi. Ridică privirea spre comandă. Sergentul, rezemat de parapetul înalt, părea să ia şi el parte la acest sfat tăcut.

— Bine, Trandafire, du-te spuse în cele din urmă. Dar să-ţi iei vestă de salvare. Şi să te legi cu o saulă. Sunt valuri mari, nu ştii ce se poate întâmplă.

— Am înţeles, spuse Trandafir.

Îl lăsă să se pregătească şi se întoarse la comandă. Urcând scăriţa abruptă, încă se mai întreba dacă are dreptul să procedeze astfel.

— Cum să ne-ntoarcem în port fără ea? îi spuse sergentului parcă scuzându-se.

— N-aveţi grijă, îl linişti sergentul. Trandafir a făcut isprăvi şi mai grozave.

— Pornim motorul şi ne apropiem de ţintă sub vânt. O ţii aşa, cât mai aproape, fără să ne lovim. Cel puţin zece metri. Sunt valuri mari, ne pot împinge peste ea.

— Tovarăşe comandant, sunt gata! raportă Trandafir de jos.

Radu privi spre el. În slip, cu vesta de salvare portocalie, părea butucănos şi greoi în mişcări. În urma lui se desfăşura o saulă subţire; alături, cablul legat de celălalt capăt al saulei. Radu inspectă cu privirea rapidă toate aceste preparative. Între timp, sergentul făcuse manevra; „Penelopa” întorsese uşor şi se afla acum sub vântul ţintei.

— Dă-i drumul, spuse. Şi fără figuri de circ. Bagă de seamă, e o misiune, serioasă. Dacă reuşeşti, ai cinci zile permisie, când terminăm aplicaţia.

— Oho, spuse Trandafir. V-a ieşit un porumbel din gură. Dacă ştiam aşa, tăiam eu singur cablul.

Radu îl mustră cu un semn din cap.

— Stanciule, s-auzim de bine, spuse Trandafir. În caz că nu mă mai întorc, îţi las ţie budinca mea de diseară!

Se aruncă în apă ţărăneşte, cu picioarele în jos, ţinându-şi

nasul cu degetele.

— Halal înotător! comentă Stanciu. Numai gura e de el.

— Voiai un plonjon ca la Olimpiadă? întrebă Radu. Nu vezi că-l încurcă vesta de salvare şi toate sforile alea legate de el?

Trandafir se întoarse pe spate, răsuflă zgomotos, strigă:

— Prinde bine niţică răcoreală acu' înainte de masă. Hai şi tu, Stanciule!

Se întoarse iar pe burtă, înotă voiniceşte; din câteva lovituri de braţe, ajunse lângă flotorul bombat al ţintei. Aşteptă un val mai mare şi sări pe flotor. Se târî spre mijlocul ţintei, apoi se agăţă de balustrada grosolană, din fier-beton, care alerga de-a lungul flotorului la înălţimea de un metru. Ajuns lângă cârligul de remorcare, încălecă pe flotor şi făcu semn să i se arunce remorca. Începu să tragă de saula subţire, până ce remorca, bine meşterită la capăt între timp, ajunse lângă el. O trase afară din apă, mimând că e gata să cadă.

— Lasă-te de bancuri, îi strigă Stanciu înciudat. Dacă n-aveam porcăria asta pe cap, mă duceam eu.

— Cam mulţi eroi pe vaporul ăsta, comentă Radu cu ochii la Trandafir.

Trandafir asigură bine cârligul, întinzându-se ca un acrobat pe bara dintre flotoare, şi făcu semn că a terminat. Lunecă iarăşi în apă, începu să înoate. Îl ridicară la bord ovaţionându-l în glumă. Trandafir îi dădu deoparte, se scutură de apă, făcu un pas spre comandant.

— Cu permisia aia... îmi faceţi formele acum, sau după întoarcere? întrebă el rânjind.

Dem Ionescu îşi mută servieta în cealaltă mână şi scoase batista. Coborâse din tramvai, exasperat de căldura toridă. De fapt eu sunt de vină, se mustră singur. Cine m-a pus să mă costumez ca un nobil de ţară! Tanţa îl prevenise de dimineaţă că sunt nişte călduri în Bucureşti...

— E destul de răcoare, protestase el, şi-apoi nu merge să apar la editură în pantaloni şi tricou, ca un ciclist. Sunt om serios, mă duc să iau corectura romanului, un pic de politeţe, nu?

Redactorul de la editură purta şi el un tricou de ciclist, stătea cu fereastra larg deschisă şi se ştergea mereu cu batista. Îi făcuse câteva complimente:

— Cartea e o reuşită, aţi abordat cu curaj o chestiune delicată, tineretul o să şi-o smulgă din mână...

Dar se vedea bine că nu-i arde de discuţii literare şi asta îl contrariase. Pe urmă telefonul care suna în fiecare minut, şi redactorul care, stânjenit de întrerupere, se grăbea să răspundă:

— Alo! Da, puteţi veni să vedeţi coperta. Sigur...

— Da... Trebuie să aşteptaţi, n-au ieşit formele de la semnat...

— Da, eu. Nu pot săptămâna viitoare, sunt în urmă cu planul. Mai vorbim, vă spun eu, mă iertaţi, eram într-o discuţie...

Făcea eforturi să-i expedieze pe interlocutori, dar întreruperile erau întreruperi şi frazele veneau trunchiate, mereu reluate cu aerul „aşa... unde am rămas?”

Abia ultimul telefon, în timp ce vâra cu grijă drăgăstoasă şpalturile în servieta lui mare, îi oferise explicaţia comportării redactorului. Era vorba de un proces de divorţ, avocatul – o femeie – turuia tare în receptor, probabil sfătuindu-l cum să-şi pledeze mai bine cauza, redactorul abia izbutea să, încuviinţeze, în răstimpuri, da doamnă, bine doamnă; Dem Ionescu îşi închisese servieta, şi redactorul acoperise receptorul cu palma:

— Ne-am înţeles, cel mult trei zile, că ne presează tipografia!

Apoi pe culoarul interminabil, întunecos, şi afară, în ploaia de foc a soarelui de iulie...

Se pomeni singur, stingher în oraşul torid; Tanţa venea acasă spre seară, avea program până la ora cinci; putea foarte bine să schimbe două vorbe cu vechiul lui prieten, colonelul Costescu.

Era tocmai ora potrivită, îi telefonă, ascultă bucuros glasul tineresc de la celălalt capăt al firului.

— Te-ai îndurat să laşi marea? Abia am intrat pe uşă şi mă pregăteam să beau ceva rece. Hai, vino să ne răcorim împreună.

Ceea ce Dem Ionescu făcu plin de entuziasm. Colonelul Costescu îl aştepta la uşă; când auzi liftul oprindu-se, veni să-l întâmpine:

— Lume nouă, bine-ai venit. Ce e pe la mare?

— Apă multă, râse Dem Ionescu. Şi fete frumoase.

Colonelul îl pofti în casă, în sufrageria spaţioasă şi semi-întunecată. Îl instală într-un fotoliu mic şi-l sili să-şi scoată haina.

— Aşa mai merge, răsuflă Dem Ionescu. Ce faci, colonele?

— Cu munca. Mai am două săptămâni şi iau concediu; trebuie să termin nişte lucrări până atunci.

— Vii la mare, fireşte.

— Unde în altă parte? Vechea iubire, marea.

— Şi eu i-am rămas credincios. Încerc să refac atmosfera din tinereţe. Uneori izbutesc, alteori... Ţii minte cum mergeam duminica dimineaţa în piaţă şi mâncam iaurt cu miere şi după aia pe plajă până seara?

— Atunci mergea, spuse colonelul. N-aş mai încerca, azi, asemenea performanţe. Cu vârsta devii mai prudent. Şi ce faci în Bucureşti pe canicula asta?

— Am venit să-mi citesc corectura; cum termin, o predau la editură şi fug înapoi.

— Eşti bun de cinste, se bucură colonelul. Apare în vara asta?

— În toamnă, probabil. Cea mai sinceră carte a mea. Am scris-o parcă fără efort. Frazele veneau singure; era vorba de o viaţă, de mine, de noi. Nu era nevoie să fabulez. Mi-am povestit trei istorii, trei eşecuri sentimentale, un fel de lecţii pentru puştii ăştia naivi şi grăbiţi.

— O faci pe moralistul?

— Nu, pe arbitrul, explică Dem Ionescu. Cu competenţă şi amărăciune, ştii? O experienţă de viaţă. De un singur lucru mi-e frică: cititorul mediu reţine povestea, dar nu şi tâlcul. Or pe mine tâlcul mă interesează mai mult. În dragoste există o mare logică, o legătură strânsă între cauză şi efect. Mincinosul îşi ia pedeapsa, sentimentele false nu rezistă, cel care dezamăgeşte

va avea, odată şi-odată, parte de dezamăgiri. Asta vreau să ţip în urechea cititorului mediu cu poveştile mele.

— De unde ştii că cititorul mediu nu te aude?

— Hei, făcu Dem Ionescu visător. Ar fi o chestie. Să mă audă, şi eu să nu ştiu nimic.

Colonelul râse încetişor.

— Lasă ipocrizia. Dacă n-ai fi sigur că te aude, te-ai lăsa de meserie. Nimănui nu-i place să predice în pustiu. Bei o bere? A cumpărat nevastă-mea pentru sâmbătă. Dar sâmbătă am de gând să beau vin.

— Dar ce e sâmbătă?

— E sâmbătă. Mi-am stabilit o normă, ştii? Doi colegi de-ai mei au făcut cardiopatie ischemică. Până mai ieri nici nu auzisem de chestia asta. Acum am învăţat şi mă tem.

— Fii pe pace, spuse Dem Ionescu. Eşti sănătos şi voinic, ce cardiopatie? Dacă stai cu frică, e ca şi cum ai fi într-adevăr bolnav.

Colonelul se ridică, trecu la bucătărie, îi strigă de acolo:

— Pe fiu-meu l-ai mai văzut?

— Nu. Văd numai navele. Mai tot timpul în larg. Cred că au o aplicaţie sau aşa ceva. Nici picior de marinar prin oraş, zilele astea. În schimb am văzut-o pe... domnişoara lui.

Auzi uşa frigiderului trântindu-se, colonelul reveni cu două sticle de bere în braţe şi două pahare frumoase în mână. Închise uşa cu cotul, aşeză binişor paharele pe o tăviţă, rămase cu cheia de scos dopuri în mână.

— Singură?

— Oarecum, dădu din colţ în colţ Dem Ionescu. Cântă la un restaurant în staţiune. Am fost s-o ascult. Nu cântă rău deloc. Aplauze, admiraţie, toată lumea o soarbe din ochi. Pe plajă însă, e mereu cu colegii ei din orchestră. Ce să-ţi mai spun?

— Băieţii ăştia, oftă colonelul. Radu vrea să se însoare cu ea, înţelegi? N-am mai văzut-o de atunci, de la revelion. Impresie bună, ca la început. De fapt, suntem vecini aici în cartier. Radu o cunoaşte din liceu.

— Ştiu toate astea. Iar la revelion, atunci, m-am convins. Din privirile ei, din gesturile ei. Dragoste mare, cum se zice. Sunt gesturi care spun mai mult decât vorbele. Grija să-i pună la-ndemână un şerveţel; atenţia cu care-l ascultă când povesteşte

o anecdotă; zâmbetul; un chibrit oferit. Toate astea nu se pot mima. Cât despre Radu...

— E topit, întregi colonelul. Cred că ar suferi dacă fata ar ajunge la o idilă cu unul dintre chitariştii ăia. E prima lui dragoste, înţelegi?

— Prima dragoste are două trăsături. Una, că e foarte aprinsă. A doua, că nu durează.

— La el durează. Are de-acum un trecut.

— Să sperăm că e fată serioasă, spuse Dem Ionescu.

— Să sperăm, întări colonelul şi desfăcu sticla de bere. Zero grade, spuse el turnând în pahare. Nu vrei şi o gustare?

— Ţin cură de slăbire, spuse cu nostalgie Dem Ionescu. S-au dus timpurile când mâncam câte-un coş de pâine la o farfurie de supă. Un fel de restituire, ştii?

— Înotam trei luni pe an, frăţioare. Ca sportivii de performanţă. Erau şi verile mai calde, atunci.

— Poetul regretă iernile, nu verile.

— Tot regret se cheamă.

— Ai mai albit sau mi se pare?

— M-am tuns mai scurt, lămuri colonelul. Să bem că se-ncălzeşte.

Băură. Se priviră în ochi, zâmbiră. Apoi Dem Ionescu:

— Colonele, mi s-a întâmplat un lucru ieşit din comun. Zilele trecute, la casa de cultură, m-am pomenit că vine să-mi ceară un autograf – cine crezi? Dona.

— Dona! se miră colonelul. De unde-a apărut?

— Dintr-un orăşel din Transilvania.

— N-ai căzut jos?

— Aproape. Totuşi, sunt douăzeci de ani de-atunci...

— Ţin minte cum te perpeleai după ce-a plecat. Ai suferit mult.

— Mi-a trecut. Dar un ecou al emoţiei de-atunci tot a rămas. Îmi tremurau mâinile când i-am scris câteva cuvinte banale pe-o carte.

— Schimbată?

— Nu prea mult. Îşi păstrează aerul de atunci. Are o fetiţă mare, domnişoară, duce o viaţă obişnuită, de oameni cumsecade... N-am intrat în prea multe amănunte.

— Ţi-a dat vreo explicaţie?

— Una simplă de tot. Dac-aş pune-o într-o carte, cititorul mediu mi-ar râde-n nas. Vechea poveste: influenţa părinţilor, o „partidă”... Iar acum, remuşcări deghizate.

Colonelul râse încetişor:

— Înţeleg. Cazuri de-astea nu se pun în romane fiindcă sunt prea la-ndemâna oricui. De ce a apărut abia acum?

— Mi-a spus ceva în legătură cu nostalgia care te cuprinde la o anumită vârstă, când îţi faci retrospectiva vieţii.

— Nici asta nu-i o noutate, murmură colonelul. Acum încearcă să fi sincer: o regreţi?

— Nu ştiu. Frumoasă, cu un aer monden, a urmat medicina fiind căsătorită, un om care ştie ce vrea. Dar cum ar fi evoluat dac-ar fi rămas cu mine, e greu de spus. Cam dominatoare, impulsivă, geloasă.

— Încerci să recuperezi ceva?

— Mi-e teamă, mărturisi Dem Ionescu. A fost totdeauna o fire imprevizibilă.

— Mai desfac o bere?

— Nu. Vreau să am mintea limpede. În seara asta fac noapte albă cu corectura mea. Editura mă zoreşte.

— Te frământă povestea cu Dona?

— Până ţi-am spus-o, da. Acum mă simt mai descărcat. Poate în cartea viitoare iau ceva de-aici.

— Nu ştiu ce sens poţi să dai unei asemenea poveşti. Trăinicia iubirii, poate.

— Ar suna melodramatic. Nu se mai poartă.

— În viaţă uite că se mai poartă, râse colonelul.

Deschise sertarul de la masa hărţilor. Privi curios lucrurile adunate de-a lungul timpului şi începu să cotrobăie printre ele. Erau acolo cartuşe de semnalizare, un sextant, carnete de însemnări, un registru pentru jurnalul de bord, încă nefolosit, creioane colorate, chibrituri, un borcan cu lipici, şurubelniţe, lame vechi. „Cartea farurilor Mării Negre”, o cutiuţă de plastic cu câteva pastile, o lupă, plicuri, un briceag cu mânerul în formă de peşte, o lumânare groasă, o carte poştală cu poza lui Simon Templar, un dop de sticlă de şampanie, o călimară goală, un tub cu alifie contra arsurilor de soare, o muzicuţă de gură, şuruburi-fluture, o oglinjoară, volumul doi din romanul „Marea crudă”...

Nu apucă să termine acest inventar, căci auzi, prin geamul deschis, glasul sergentului:

— Tovarăşe comandant, ne apropiem!

Radu închise sertarul ca un copil care-a fost surprins cotrobăind într-un loc interzis. Obiectele de acolo nu-i spuneau nimic, nu-l ajutau să caracterizeze în vreun fel pe stăpânul lor colectiv, echipajul „Penelopei”. Ieşi din cabină şi urcă scăriţa îngustă, verticală, care ducea pe puntea de comandă. Acolo, sus, simţi vântul de larg răcorindu-i fruntea. Sergentul stătea la timonă, îl auzi venind, se întoarse să-l salute.

— Nişte nori încolo, spre est, spuse sergentul. Dar nicio primejdie, sunt albi şi nemişcaţi, deocamdată, ne lasă-n pace.

— Ar fi îngrozitor, cu mănăstirea asta după noi...

Privi spre pupa. Departe, în urmă, la lungimea maximă a remorcii, se târa, înspumând apa, ţinta cea mare de artilerie. Văzută strict din faţă n-avea nimic masiv în ea; flotoarele rotunde, roşii, păreau că susţin cu uşurinţă cadrul vertical din ţeavă de oţel, peste care fusese întinsă o pânză specială, rezistentă la intemperii. Dar Radu ştia că aceasta construcţie inofensivă reduce considerabil viteza navei: „Penelopa” şi ţinta din urma ei înaintau cu o încetineală exasperantă. Îşi aminti cum cârteau ofiţerii artilerişti când era vorba de trageri; la un bilanţ un căpitan ridicase problema: cum să ne antrenăm în condiţii apropiate de realitate, ce navă din lume se mişcă cu viteza ţintei remorcate de o bătrână carapace ca „Penelopa”? Amiralul îi răspunsese, cam cu arţag, că faţă de viteza

proiectilului e prea puţin important dacă ţinta are viteza de două sau douăzeci de noduri; important era ca tunarii să aleagă clipa potrivită, când nava a ajuns la „punctul mort” în timpul balansului; cât despre viteza ţintei, n-au decât să adauge corecţiile necesare în calculele lor...

— Mergem groaznic de încet...

— Avem vânt de prova, explică sergentul. Ăia de pe nave şi-or fi pierdut răbdarea.

— Nu, suntem în timp. Adevărul e că nici „Penelopa” nu merge ca lumea. I-ar trebui dată „barba” jos. Când a fost ultima oară pe doc?

— Oho! Nici nu venisem eu la bord. Acum vreo lună m-am băgat sub apă şi m-am uitat. Are scoici şi alge de-o palmă, peste tot.

— Asta ne mănâncă din viteză, spuse Radu. O să raportez comandantului. Dar până una alta, n-avem ce-i face. Să mai aştepte şi ei. Vorbesc de artilerişti.

Se aplecă iarăşi asupra alidadei şi măsură unghiul sub care se vedea farul. În vizorul aparatului apărură, fugar, clădirile de pe ţărm, apoi Stânca, mică şi pustie. O privi o clipă şi se întoarse la farul care părea firav în lumina puternică a soarelui. Citi gradaţia de pe cercul de alamă – cifrele abia se mai vedeau, subţiate de atâtea generaţii de mâini care lustruiseră piesa – şi se îndreptă iarăşi spre sergent:

— Am mai avansat ceva. De-acuma n-au decât să înceapă tragerea. Şi-or fi pus toţi vestele de salvare? A mea pe unde-o fi?

Sergentul se aplecă, scoase dintr-o lădiţă două veste de salvare portocalii, una i-o întinse comandantului. Radu o întoarse pe toate feţele, o privi cu îndoială apoi şi-o puse oftând. Sergentul făcu la fel.

— Ajută ca o ventuză la un mort, spuse el acru.

— Ordinu-i ordin, zise Radu ridicând din umeri.

— Dacă ne loveşte o dihanie d-aia, nu mă văd bine. Cu toate că proiectilele nu sunt explozive, totuşi...

— Totuşi ce? O spărtură, ceva apă înăuntru, dar nu ne ducem la fund. „Penelopa” a văzut multe în timpul războiului.

— Mai bine să urăm ochitorilor să tragă bine, spuse domol sergentul. Uitaţi-vă colo!

Radu duse binoclul la ochi. Din umbra ţărmului se desprinsese silueta masivă a unui vânător de submarine, îl recunoştea după construcţia ciudată de la prova, care adăpostea lansatoarele de grenade reactive. De la distanţa aceea, nava părea că se mişcă foarte încet; dar jerba înaltă de spumă arăta că luase viteza maximă. În prova ei o luminiţă clipi de trei ori.

— Trag cu calibrul principal, zise Radu. Capul la cutie!

— Sper să nu ne confunde cu ţinta, zise sergentul. Oricum, „Penelopa” e mai mică.

— Mă enervează porecla asta, „Penelopa”.

Salva vâjâi prin aer şi, înainte ca şuieratul proiectilelor să înceteze, în jurul ţintei ţâşniră trei coloane înalte de apă. Abia după aceea se auziră bubuiturile, înfundate, groase ca nişte bătăi de tobă.

— Încadrare corectă, spuse Radu.

— N-a venit niciun arbitru cu noi. Cum or urmări rezultatele?

— Se vede la radiolocaţie, spuse Radu. Cu precizie de metri. Mai ales dacă e vorba de calibru mare.

— Când am venit de recrut, povesti sergentul, m-au dat întâi la artilerie.

— Cu înălţimea ta...

— Cred, mai degrabă, că aveau timonieri destui. Ne-am nimerit în leatul ăsta toţi absolvenţii din promoţia noastră. Unul şi unul, fără laudă, tovarăşe comandant.

— Vino mai la dreapta, că ne întoarce vântul.

— Am înţeles. Când ne-am dus la sala de specialitate, căpitanul ne-a pus să luăm în braţe câte-o lovitură, Aşa-i spun ei, lovitură. Până te obişnuieşti, te cam furnică pielea. Când o vezi, înaltă pân-la şold. Cam cât un copil de zece ani. Numai... niţel mai grea. Dacă-n loc de ţinta asta de pânză ar fi un vapor... vai de mama lui!

Altă salvă veni, scrâşni prin văzduh, ridică stâlpi argintii de apă lângă ţintă. Radu se uită prin binoclu; erau acum trei nave, înşirate de-a lungul ţărmului. Când de pe una, când de pe alta sclipeau salvele.

— Asta-i nava mea, spuse cu mândrie la a treia salvă.

— Fosta navă, preciză sergentul.

— Ei, da. Dar după ce-am trăit acolo trei ani de zile vrei să mă dezvăţ într-o săptămână?

Sergentul se întoarse iute:

— Numai o săptămână? se miră el. Ne-am obişnuit repede cu dumneavoastră...

— Şi eu cu voi. Cu voi şi cu „Penelopa”. Ştii, cam aveam emoţii. Nu ştiam peste ce oameni dau. Cu băieţii de pe vânător mă înţelegeam foarte bine. Nici de voi n-am de ce mă plânge, adăugă repede. Cel puţin deocamdată...

Sergentul zâmbi şi nu răspunse. Salvele cădeau tot mai aproape de ţintă. Un proiectil trecu chiar prin mijlocul ei, se vedea pânza ruptă fluturând în vânt.

— Trag bine, spuse Radu. Îmi închipui ce bucurie pe ei, acolo...

— „Albina”, „Albina”, răspunde dacă mă auzi!

Radu se repezi, ridică receptorul staţiei radio, instalate la bord pentru perioada aplicaţiei:

— Aici „Albina”, vă aud bine.

— „Patru sute” ordonă să mai veniţi o dată, peste o oră, mărind distanţa cu două mile.

— Am. Înţeles, peste o oră, distanţa plus două mile.

— Terminat!

— Halal cifru, spuse sergentul. Patru sute ordonă. Şi un copil ar înţelege că „patru sute” e un şef.

— Dar nu se ştie care, explică Radu. Ăsta-i secretul. Şi în general mai lasă critica, adăugă cu arţag.

— Am înţeles, spuse foarte oficial sergentul.

Ce m-o fi apucat? se întrebă Radu. Îl reped pe om aşa, din senin. Făcu câţiva paşi pe punte, se aplecă iarăşi să măsoare unghiul la far, făcu câteva calcule în carneţel, apoi se aplecă peste parapet.

— Trandafire, scurtează remorca!

— Înţeles, strigă Trandafir de jos.

Cum să fi bine dispus, îşi zise, şi pentru ce? Sunt toţi acolo, amiralul lângă ei, beau ceai, zâmbesc cu respect la glumele lui. Între două momente ale aplicaţiei, navele fac exerciţii de întrajutorare. Iar noi aici cu „Penelopa” mereu la periferia întâmplărilor, adu ţinta, mai vino o dată, înaintezi ca melcul pe marea calmă, şi colo, departe, înşirate ameninţător, navele adevărate pândind, trăgând, echipajele salutând cu strigăte de bucurie o lovitură reuşită...

— Întoarcem cu o sută optzeci de grade plus corecţia pentru vânt, îi spuse sergentului.

— Am înţeles.

— Fă rondoul larg, că e loc destul, adăugă. Să nu avem vreun necaz cu remorca.

— Da, tovarăşe comandant.

Noroc că sunt băieţi buni, îşi spuse, altfel n-ar fi fost de trăit aici. Îşi trecu în revistă, mental, echipajul: sergentul, om serios, cu experienţă de marinar, trăise din copilărie printre pescari, învăţase să citească buletinul meteorologic pe cer; Stanciu – liniştit, fără probleme, tăcut şi îndemânatic, nu trebuia să-i spui de două ori ce are de făcut. Chiar Trandafir, cu toată faima lui proastă, nu era un om rău. Trebuia luat aşa cum este, cu copilăria lui ciudată, într-o lume măruntă şi rapace, printre micii afacerişti ai bâlciurilor; vorba sergentului, fusese probabil lovit şi păcălit de prea multe ori, experienţa lui de viaţă însemna mai ales apărare şi suspiciune, singur împotriva tuturor, trebuia mai întâi înţeles şi apoi ajutat să-i înţeleagă el însuşi pe cei din jur, dar asta nu se face bătând din palme. Nici povestea cu remorca, dacă te gândeşti bine, n-o puteai pune numai pe seama dorinţei lui de a ieşi în relief, de a oferi un spectacol uimitor; poate unul dintre motive a fost şi salvarea situaţiei; erau, într-adevăr, în încurcătură, partea cea bună din el se răzvrătise împotriva ghinionului care-i lovise, dar Trandafir n-o să mărturisească niciodată asta...

— E ceva care vă supără, spuse sergentul deodată. Nu ştiu care-i cauza. Dacă-i vorba despre navă...

— Despre navă şi despre toate, răspunse Radu. Viaţa nu e simplă cum pare.

— Eu ştiu un lucru, tovarăşe comandant. Uneori simţi nevoia să te destăinui cuiva. E mai rău când mocneşti în tine. Se duce direct la fiere, aşa ne explica felcerul nostru, pe pescador.

— Ei, spuse Radu, cu fierea stau încă bine. N-a ajuns până acolo. Şi totuşi... se ivesc tot felul de complicaţii. S-a cam înmuiat remorca; să mai mărim viteza?

— Nu-i nevoie, mai avem puţin şi venim la drum. Atunci se întinde iarăşi.

— Bun. Ai grijă s-o ţii mai spre larg.

Sergentul aruncă o privire asupra compasului, întoarse puţin

timona, se uită spre ţintă, apoi iarăşi înainte.

— Eşti însurat, Picule?

— De la optsprezece ani. Marinarii se-nsoară ori foarte devreme, ori foarte târziu. Ştiţi, meseria...

— Şi? O duci bine?

— Bine. Plecam cu pescadorul pe câte şase luni. Pentru o femeie e greu, atâta vreme singură. Dar văd că a rezistat.

— Mda... Cu mine e altă poveste. Cunosc o fată. O cunosc de ani de zile. Şi aş vrea să mă căsătoresc cu ea, dar încă nu sunt sigur de sentimentul care...

— Al ei sau al dumneavoastră?

— Al amândurora.

— Atunci e mai complicat, spuse sergentul. Eu am luat-o tare pe nevastă-mea. Uite fetiţo, aşa şi-aşa. Mă ştii bine, sunt băiat bun, nu beau, nu fumez, doar că lipsesc cam mult de-acasă. Vrei să te măriţi cu mine? Că hâr, că mâr. Am mai lăsat-o vreo două zile, pe urmă i-am suflat ceva despre o domnişoară pe care-am cunoscut-o la Brăila, când am intrat în şantier, pentru instalaţia frigorifică.

— Eu n-am fost în şantier la Brăila, zâmbi Radu.

— Parcă eu, dacă am fost, am cunoscut vreo fată? I-am spus aşa, să văd ce ochi face. După două săptămâni, am pus pirostriile, cum se zice. Asta-i cu fetele, tovarăşe comandant. Trebuie să le iei tare.

— În cazul meu nu merge. Ne cunoaştem de ani de zile, ştie că nu umblu cu...

— Parcă a mea? Am fost colegi de la grădiniţă, şi eram gard în gard cu ea. Nu importă, tovarăşe comandant. Omul se mai schimbă... Reţeta e bună, ascultaţi la mine. Faceţi o încercare, zău...

Radu râse scurt şi duse binoclul la ochi. „Penelepa” se afla acum la travers de ţintă. Avu ocazia să vadă găurile largi, cu marginile zdrenţuite, pe care le făcuseră proiectilele în trecere.

— Au făcut-o ferfeniţă, se bucură sergentul. Să vedeţi canon pe ăia când or repara-o!

Între timp, manevra se terminase. Rămăsese martor, în urmă, un semicerc de spumă, larg de o jumătate de kilometru, dâra efemeră pe care-o lasă elicile vapoarelor în mers. Dar curând şi dâra aceasta se şterse, dispăru, remorcherul şi ţinta formau o

linie dreaptă...

— E unu, spuse încet Radu. Du-te şi mănâncă, Picule.

— Păi dumneavoastră?

— Nu mi-e foame.

Sergentul întoarse capul, îl privi o clipă, se dădu deoparte de lângă timonă.

— E grav, spuse el încet. Dacă după şase ore de zgâlţâială nu vă arde nici de masă... Zău, tovarăşe comandant, mai daţi-le-ncolo de gânduri.

— Ce gânduri? Ţi-am spus, nu mi-e foame deocamdată. Şi vreau s-o fac puţin pe şoferul. Hai, du-te la masă.

— Cum ordonaţi. Vedeţi că trage mereu spre stânga, din cauza vântului. Cam cinci puncte, ca s-o ţineţi pe drum.

— Bine. Şi după asta, să-l schimbe pe Parfenie ăla, că de când am plecat transpiră acolo, lângă motor.

Îl urmări cum coboară, lăsându-se să alunece numai în mâini, fără să atingă scara cu tălpile. Marinar de profesie, îşi spuse. A ştiut de la-nceput ce-l aşteaptă. Luni de zile pe ocean, la ecuator sau în viscolul din mările arctice... Şi asta i se pare firesc. Şi nici n-a stat prea mult la gânduri, când a fost vorbă de căsătorie. Are dreptate. Ce atâta analiză? Te iubesc. Dacă mă iubeşti şi tu, hai să ne unim destinele şi aşa mai departe. Un mic discurs de două minute, care se termină cu o îmbrăţişare... Sau... cu un refuz. Asta-i. Dacă refuză? Dar ce motiv ar avea să refuze? Ar însemna că nu mă iubeşte destul. Totuşi, după toate aparenţele...

Îşi aminti episoade din prietenia lor – o plimbare, iarna, după primul eşec al ei la admitere, cum i se destăinuia şi încerca să-i spună ce-a simţit în timpul concursului; revederea neaşteptată, în cealaltă vacanţă, ea alergând pe trotuarul pustiu, cu braţele deschise; singură, în amurg, pe Stânca posomorâtă; în autobuz, mişcarea aceea aparent involuntară cu care i se alăturase, la un viraj; zâmbetul trist de la fiecare despărţire; scrisorile; o strângere de mână; un sărut. Toate acestea nu înseamnă dragoste? se întrebă înviorat. Dar de ce nu ne vedem mai des? Nu-i ea de vină. Mereu plecat, „Penelopa”, aplicaţia... Dar orchestra? Dar Gioni atotştiutorul, îndrăzneţul, plinul-de-talente Gioni?...

Trebuie să pun piciorul în prag, hotărî.

Stanciu, care rămăsese de veghe pe platformă lângă mitralieră – de jos se auzeau râsetele celorlalţi şi zgomotul farfuriilor – dădu de veste:

— Sectorul pupa, şalupă se îndreaptă spre noi!

Radu se întoarse brusc. Pe marea pustie se ivise deodată o ambarcaţiune joasă, albă, cu cabină aerodinamică şi geamuri mari strălucind în soare. Duse binoclul la ochi. Pe puntea şalupei văzu un civil cu un aparat de filmat în mână. Făcu un gest spre Stanciu:

— Ne filmează, băiete. Ia şi tu o poză mai...

— Bine că mi-am dat jos bandajul!

Soldatul îşi îndreptă umerii, îşi aranjă cu un gest iute boneta, ridică la patruzeci şi cinci de grade mitraliera grea, care la bordul unui vas ca „Penelopa” părea lipsită de orice noimă. Radu se molipsi şi el de preocuparea bruscă a soldatului; îşi controlă nasturii cămăşii-bluză; îşi îndreptă vesta de salvare şi-şi trase cascheta mai pe frunte, înţepenindu-se pe picioare şi strângând tare cavilele timonei.

Şalupa trecu vâjâind pe lângă „Penelopa”, civilul cu aparat de filmat făcu un gest amical cu mâna, şalupa claxonă de două ori în semn de salut şi se depărtă lăsând în urmă un jet mare de spumă. O văzu cum se întoarce departe, în prova, într-un rondou larg, revenea acum din direcţia soarelui şi bărbatul cu cămaşa roşie, operator de televiziune probabil, pusese aparatul în poziţie de lucru. Şi de astă dată şalupa trecu în plină viteză pe lângă ei şi Radu înţelese, dezamăgit, că nu pe ei voiau să-i filmeze, ci ţinta.

La a treia trecere, şalupa veni foarte aproape de „Penelopa”, micşoră viteza, în loc de aparat operatorul avea acum un electromegafon îndreptat spre ei:

— Fii amabil, dragă, şi schimbă puţin direcţia spre dreapta. Vreau să am soare plin, dar în poziţia asta intră şi nava dumitale în cadru.

— Şi ce dacă intră? se miră Radu.

— E cam... demodată, spuse operatorul. Nu te supăra. Şeful meu vrea imagini cu nave moderne. Facem un film pentru marele public, înţelegi?

— Înţeleg, spuse Radu supărat. O să pun nava aşa ca şi cum n-ar exista. Presupunem că ţinta umblă singură pe mare.

— Ar fi idealul, nu-i aşa? se bucură operatorul. Teleghidată, cum am văzut eu într-o revistă... Şi oricum, nava dumitale e atipică.

— Aşa e, spuse Radu sarcastic. Nu merită să strici frumuseţe de film.

Răsuci timona atât de brusc încât „Penelopa” se întoarse repede spre babord, înclinându-se puternic. De sub punte se auziră strigătele vesele ale echipajului. După un minut, Picu era lângă el pe puntea de comandă.

— Daţi-l încolo, tovarăşe comandant. Merită să vă consumaţi?

— L-ai auzit? făcu Radu iritat. Navă atipică, demodată. Voia să tragem amărâta asta de ţintă cu o fregată?

— Vă raportez că bucătarul v-a pregătit masa în cabină. Eu am mâncat, m-am asigurat. Acum, pot să stau la timonă încă o zi şi o noapte.

— Bine, spuse Radu. Vrei să mă vezi neapărat obez.

— Grija faţă de om, replică sergentul. Nu s-a discutat şi alaltăieri, în grupa U.T.C.?

Ce mai dădacă! se gândi Radu pe jumătate încordat, pe jumătate amuzat. Adevărul e că nu merită să-mi fac sânge rău... Coborî cu dezinvoltură scara strâmtă, abruptă, care ducea pe punte. La jumătate se opri să-i strige sergentului:

— Când intrăm iarăşi în poligon, anunţă-mă. Nu vreau să scap spectacolul. Măcar cu atâta să ne alegem şi noi. Cât priveşte gloria, vezi bine cum stăm. „Navă atipică, demodată”. Asta n-am mai discutat-o în grupa U.T.C...

Capitolul trei

1

— Musca-n lapte, strigă voios sergentul Picu.

Trandafir se răsuci încet, mândru şi intimidat de primire.

— Păi da, spuse el. Două ore am frecat la costum. Dar face, nu-i aşa?

Faţa lui părea şi mai închisă la culoare, prin contrast cu albul uniformei. Stanciu se aplecă, în glumă, să-i sufle un fir de praf de pe pantof; Parfenie îi lustrui cu mâneca bluzei paftaua cromată a centurii.

— Cinci zile, tulai doamne, se miră Blăjan, rezemat de uşa bucătăriei. Dacă n-aduci nişte vin, nu te mai primim pe-aici.

— De unde atâta vin? făcu sergentul Picu. Aşteaptă până la noua recoltă. Plus că e interzis...

— Nici must nu-i voie? întrebă nevinovat bucătarul. L-am pune într-un colţ, lângă reşou; în trei zile se face dinamită.

— Trandafire, ai grijă cum te porţi pe-acolo, scandă sergentul. Şi să vii punctual înapoi, că altfel nu te mai lipeşti. La cât ai tren?

— Opt jum’ate, e timp, spuse Trandafir uitându-se la ceas. Da’ s-a ţinut de cuvânt comandantul. Nici un credeam.

— Eşti fraier, spuse sergentul. Dacă erai băiat bun de la-nceput, ce viaţă ai fi dus tu pe vaporul ăsta! Îi dădeai zor că nu te-nţeleg oamenii. Dar tu îi înţelegi pe ei?

— Ce-a fost a fost, spuse Trandafir stingherit.

— Vine comandantul, strigă de la schelă caporalul Herea, îndreptându-şi banderola de pe mânecă.

— Alinierea, comandă sergentul. Trandafire, treci la flancul stâng, că strici aspectul formaţiei. Drepţi!

Radu trecu schela, întâmpinat de sergent care-i dădu raportul. Salută, se opri în faţa echipajului.

— Pe loc repaus. Băieţi, o veste bună. Intrăm cu nava în şantier, pentru reparaţie.

— Astăzi? se miră sergentul.

— Astăzi. Tovarăşul amiral a promis că imediat după aplicaţie... Şi cei de la şantier n-au uitat. Cala e pregătită; ne-au anunţat să venim. Povestea e alta. Avem de făcut un lucru care

depinde numai de noi. Cum scoatem nava pe cală, trebuie să-i dăm jos scoicile de pe carenă. Cât sunt umede. Dacă apucă să se usuce, e jale. Nu le mai cureţi nici cu dalta şi cu ciocanul. Picule, fă rost de şpacluri pentru toţi şi ochelari de protecţie. După ce începem, nu ne oprim până nu e gata. Niciun minut de pierdut, ţineţi minte. Lucrăm din răsputeri.

— Aoleu, spuse Trandafir.

— Nu te văicări. Ţi-am promis, mă ţin de cuvânt. Ne descurcăm şi fără tine. Poftim ordinul de serviciu.

— Măcar de-ar fi fost o zi noroasă, spuse sergentul. Cu soarele ăsta or să se usuce într-o clipă. Când am intrat cu pescadorul în şantier la Brăila, tot aşa. Nu se poate amâna, tovarăşe comandant?

— Planul şantierului. Dacă nu venim noi, urcă altă navă pe cală şi pierdem rândul. Vă place cum ne târâm pe mare? „Barba" asta de scoici şi alge ne ia un sfert din viteză.

— Chinuim bietul motor, zise Parfenie. Ce să mai amânăm?

— Nicio amânare, spuse Radu. S-a dat ordin pe unitate: începând de azi, nava intră în şantier pentru reparaţii medii. Tu, Trandafire, ia-ţi geamantanul şi pleacă. Ceilalţi, la posturi. Sergent, la magazie după materiale. Executarea!

Îi privi cu plăcere cum se risipeau care-ncotro. Parfenie îşi scotea din mers bluza, ştiind ce-l aşteaptă în înghesuiala fierbinte din compartimentul motorului; sergentul tropăi pe schelă spre magazia de materiale; Herea îi dădu un ghiont lui Stanciu şi dispărură amândoi prin chepengul îngust din prova, unde se păstrau parâmele şi materialele de întreţinere.

— Tu ce stai? se răsti Radu spre Trandafir care cumpănea valiza în mână, ţinând-o cât mai departe de pantalonii albi imaculaţi.

— Păi... am plecat, spuse Trandafir. Să trăiţi, tovarăşe comandant. Şi spor la treabă.

Radu îi dădu mâna şi-l privi în ochi.

— Trandafire...

— Ştiu, spuse Trandafir. M-a dădăcit sergentul Picu. Nu fac prostii şi nu întârzii.

Salută, se întoarse şi părăsi nava, ţinând geamantanul tot aşa, departe de pantaloni. Radu îl urmări cu privirea. Auzi, prin spiraiul deschis de la maşini, zgomotul familiar al pompei de

mână, un ritual care preceda totdeauna pornirea motorului.

După un sfert de oră, bătrâna carapace începu să se târască pe apa lină a bazinului, spre şantier. Radu, pe comandă, stătea rezemat de compasul inutil acum şi fuma gânditor. Încercase să afle ceva mai multe despre această pauză silită a echipajului. Vorbise la telefon cu un cunoscut, inginer la şantierul naval.

— Ne primiţi şi pe noi?

— Păi da. Te văd trecut aici, în plan.

— Cât o să dureze?

— Asta-i mai greu de spus. Depinde de multe. Să vedem ce defecţiuni se constată. Motorul. Axul elicei. Cuzinetul de împingere. Pe urmă starea tablelor. Poate că unele s-au subţiat, trebuie înlocuite. Şi tot aşa. Instalaţia de guvernare, suprastructura... Toate astea cer timp.

— Aproximativ?

— Ştiu eu? Trei, patru săptămâni...

— E enorm, se îngrozise Radu.

— Găseşti? Un vapor nu-i o motocicletă. Ştii cam câte kile are un piston de-al „Penelopei”?

— Oricum, o lună de zile...

— Lasă, nu-ţi strică un pic de vacanţă. Că după aia începe iar alergătura. Toţi au să conteze pe ea că-i navă ieşită din şantier şi n-au să te cruţe.

Amintindu-şi acest dialog oftă, cu gândul la viitorul echipajului. În general, când o navă intra în reparaţii, echipajul ei era trecut pe alte nave, ca dubluri sau ca înlocuitori ai celor plecaţi în permisie, bolnavi, detaşaţi la vreun curs. Se strâmbă, nemulţumit de această perspectivă. Să-şi vadă oamenii risipiţi în tot portul, care-ncotro. Priviţi cu neîncredere de cei de-acolo, ca orice nou-venit. Puşi la treburi neplăcute, năpăstuiţi la învoirile în oraş, numiţi de cart la ore grele...

— Ne face semne, spuse sergentul.

Radu duse mâna streaşină la ochi. De pe cală, un marinar înalt agita un steguleţ.

— Acostează cum îţi arată el, spuse. Or fi având socotelile lor când urcă nava pe cală. Trebuie să ajungem deasupra unor cărucioare, dacă nu s-o fi schimbat metoda între timp.

— Aşa era şi la Brăila, spuse sergentul. Să reducem viteza, tovarăşe comandant.

Radu dădu telegraful la „foarte încet” şi „Penelopa” se prelinse domol prin faţa halei uriaşe pe care scria „Construcţii corp”. Încă o manevră şi se aflau deasupra cărucioarelor scufundate pe un plan înclinat. Mai multe perechi de linii ferate ieşeau din apă şi urcau panta domoală până la platforma şantierului. Între şine, cabluri groase de oţel veneau de sus şi se afundau în apă, sub linia de plutire a navei. Marinarul de pe cheu ridică steguleţul şi strigă:

— Bine-aşa! Rămâneţi pe loc până vine tovarăşul inginer!

Inginerul, un ofiţer înalt, brunet, cu un halat albastru cam scurt pentru el, descheiat, veni în fugă, sărind cu dibăcie din traversă-n traversă.

— Salut, „Penelopa”, strigă el. V-aţi pregătit sufleteşte?

— Complet, râse Radu. Durează mult?

— Ridicarea? Vreo jumătate de oră. După aia începe greul. La „barbă” mă refer. O să aveţi de lucru.

— Sper să ieşim la timp.

Inginerul făcu un pas înainte, veni chiar la marginea cheului şi spuse coborând tonul:

— V-aş ajuta cu oameni, dar sunt plecaţi toţi, dau zor să termine nava-bază pentru vedete. O rezolvaţi cu mijloacele bordului.

— Ne descurcăm, spuse Radu.

— Opriţi motoarele, deconectaţi instalaţia electrică. Echipajul să coboare în barcă. Nu rămâne nimeni la bord. De-acuma lăsaţi-o în grija noastră.

— În regulă, spuse Radu. Sergent, treci la fapte!

Când coborî de la comandă, echipajul urcase deja în barca pe care marinarul cu steguleţele o adusese lângă bord. Oamenii arătau foarte caraghioşi îmbrăcaţi în salopete, în halate, cu ochelari de protecţie agăţaţi de gât.

— Acum să vă văd, frumoşilor, spuse Radu şi coborî în barcă.

În timp ce atingeau debarcaderul, văzură meşterii şantierului apropiindu-se de „Penelopa” cu altă barcă. Apoi un clopot începu să sune; odgoanele dintre linii se încordară, vibrând, de sus dinspre ţărm se auzi un vuiet ca al unui tramvai care porneşte din staţie şi „Penelopa” începu să lunece lateral, ieşind puţin câte puţin din apă. Curând îi văzură „barba”: scoici mărunte sclipeau printre zdrenţele de alge care şiroiau de apă;

straturi succesive se prinseseră de bordaj, din ce în ce mai groase, pe măsură ce mergeau spre fundul navei.

— Mă mai miram de ce merge greu, bombăni Parfenie. Cu atâta pădure atârnată de ea...

— Duceţi-vă sus şi pregătiţi-vă sculele, spuse inginerul. Vedeţi că sunt prin apropiere nişte scăriţe, nişte scăunele; imediat ce se termină ridicarea, căţăraţi-vă cum puteţi şi apucaţi-vă de lucru. Luaţi-o de jur împrejur şi de sus în jos. Spre fund umezeala ţine mai mult. Şi lucraţi repede, vă rog frumos. Altfel, e o întreagă belea.

Radu făcu semn că a înţeles şi plecară înainte, întorcând mereu capul spre „Penelopa" care-i urma docilă. Avea o înfăţişare caraghioasă acum, urcată pe cărucioarele acelea şi arătându-şi în lumină partea de sub linia de plutire, cu contururile rotunjite de alge; Radu o privi cu un amestec de duioşie şi melancolie – o navă pe uscat are ceva dintr-un infirm.

Mergea mai mult cu capul întors spre navă. Având doar grijă să nu se poticnească de traverse; ridică ochii abia când auzi strigătul sergentului:

— Ce-i cu tine?

În capul dealului, lângă vinciurile care trăgeau trudnic preţioasa povară, stătea Trandafir. Îmbrăcat, ca şi ceilalţi, în salopetă ponosită. Doar bereta albă şi-o păstrase pe cap.

— Trandafire, se miră Radu. Ai pierdut trenul măi, băiete?

— Nici n-am ajuns la gară, tovarăşe comandant, spuse Trandafir cu ochii-n jos. Eram la punctul de control. M-am uitat o dată înapoi, de sus, şi am văzut catargul „Penelopei" când aţi plecat. Mă gândeam la chestia cu râcâitul. Treabă a dracului, tovarăşe comandant. Şi-am zis că plec cu trenul de noapte. Nu m-a răbdat inima. O fi ea permisie, dar şi eu fac parte din echipaj, nu-i aşa?

— Unde ţi-ai lăsat hainele şi geamantanul?

— La magazie, la tovarăşul plutonier. Mi-a dat o ţigară când a auzit ce vreau să fac.

— Cred că-i prima dată-n viaţa lui când dă o ţigară cuiva, zise sergentul Picu.

— Eşti de groază, Trandafire, râse Radu. Să-ţi spun drept, nu mă aşteptam la gestul ăsta din partea ta.

— Nici eu, tovarăşe comandant, mărturisi Trandafir. O luasem

la picior spre poartă, ştiţi? Numai că la punctul de control, m-am uitat înapoi şi-am văzut catargul. Şi mi s-a pus aşa, un nod în gât.

Se uită iar spre „Penelopa”. „Penelopa” urca încet, în scrâşnetul boghiurilor. În urma ei, pe traverse, rămâneau şuvoaie subţiri, tot mai subţiri, de apă.

— Mie mi s-a pus un nod în gât când te-am văzut pe tine, spuse sergentul. Măi, Trandafire, măi!

Să ne mai ocupăm şi de sufletele noastre, îşi spuse voios ieşind pe poarta şantierului, care imagina un soare albastru cu raze galbene. Ce culori oribile, probabil asta au avut în depozit, păi dacă mi-o albăstresc aşa pe „Penelopa” îi dau în judecată. Ah, s-o lăsăm pe „Penelopa”, acuma e pe mâna lor, gata, om vedea ce facem mâine, pe unde-i plasez pe băieţi, iar după asta o mică vacanţă de două săptămâni, concediul legal, iau şi eu o dată concediu vara, că n-o fi foc. „Acuma concediu, când aplicaţia bate la uşă?” eterna revoltă a şefului de stat major al divizionului. Dar în fiecare vară bate ceva la uşă: o aplicaţie, o inspecţie, o ieşire de lungă durată, şi eu concediu în noiembrie, să văd cum plânge ploaia pe streşini la Predeal, la Vatra Dornei. Niciodată concediu vara, la mare.

Grăbi pasul, se uită la ceas, nu-i venea să creadă că iese atât de devreme pe poartă; e bine şi-n şantier, îşi spuse şi uite-i pe ăştia, în uniformă de marinari, sădesc pomi – marinari agricultori, ce combinaţie ciudată, tot s-au apucat japonezii să cultive alge în ocean, de ce nu, la urma urmei, să vezi agronomul-marinar cum vine la câmp cu şalupa, şi discută despre campania de recoltare cu căpitanul combinei. Viitorul are culori ciudate, „Penelopa” ar trebui să tragă şlepurile cu recoltă, dac-o rezista până atunci, de ce să nu reziste, asta n-are moarte, spunea inginerul ciocănind în tablele proaspăt curăţate de scoici. Ce calvar şi scoicile astea, ustură obrajii de parcă-s pălmuiţi, aveau dreptate ei, n-ajung ochelarii, trebuie măşti şi mănuşi de protecţie, altfel aşchiile care sar îţi ciuruiesc obrajii şi mâinile, ca de pildă acum.

Trecu în revistă munca aspră şi grăbită, un fel de cursă contra cronometru, aşa se-ntâmplă când ştii că te presează timpul, când ştii că n-ai altă soluţie; uiţi de mâncare şi de ţigară, toţi căţăraţi în jurul barcazului ăla înalt ca piticii în jurul botforilor lui Guliver, şi scrâşnetul şpaclurilor răzuind metalul, şi moliciunea scârboasă a algelor ude printre care pândeau, ici şi colo, cochilii sparte ascuţite perfide. Şi Trandafir ăsta, ce-nseamnă omul, dacă te porţi omeneşte cu el, te răsplăteşte când nu te-aştepţi, aş vrea să fi fost acolo, lângă mine, Neacşule, cu faţa ta crispată de crizele de hiperaciditate, nimeni nu-ţi mai intra în voie, nu

pricepeai nimic, suferinţa ta şi basta, să-l fi văzut pe Trandafir, cu o jumătate de oră înainte gătit ca la paradă, ţinând geamantanul departe de pantaloni, iar după aia, „Mi s-a pus aşa un nod în gât”, explică-i şi lui Neacşu de unde vine asta, uite că iar m-am întors la „Penelopa” în loc să mă gândesc înainte, la cele două săptămâni de ultraviolete şi de înot şi de dans cu Mia sub lumina reflectoarelor, o să-i pară ciudat c-o sun la ora asta, poate că doarme, dar îmi permit s-o trezesc ca să-i dau o veste bună, e caz excepţional, trăiască vacanţa binemeritată, cine ştie unde-or să-i dea pe băieţii mei, precis că-i aruncă la vreun depozit să şteargă proiectilele de unsoare, să planteze pomi, să trieze cartofi sau alte ocupaţii la fel de plăcute... Tot la „Penelopa” ţi-e gândul, e jignitor, dac-ar şti Mia, ar înţelege, sau poate nu, de l-ar fi văzut pe Trandafir, „Mi s-a pus aşa, un nod în gât”, şi cum l-au luat în tărbacă toţi după terminare, „Pierzi trenul, neghiobule!” „Ia d-aici „Nivea” şi dă-ţi pe faţă, să nu creadă că te-a plesnit o gagică pe tren!” Din neagră faţa îi devenise roşie ca racul, aşa-ţi trebuie, Trandafire, cu nodul tău în gât...

La poştă, obţinu imediat legătura cu Hotel „Neptun”. Telefonul interior sună scurt şi auzi glasul Miei:

— Alo!

— Eu sunt, te sărut, bine că eşti acasă.

— Radule, ce surpriză! Credeam că ai plecat iar pe mare...

— M-am întors şi mi-e dor de tine. Vreau să te văd.

— Păi când?

— Acum. Oricând. În clipa asta. Zbor spre tine.

O auzi râzând în receptor:

— Stai să-mi vin în fire şi să mă uit la ceas. Diseară am program, ştii, ca de obicei. Nu pot să lipsesc...

— Până diseară e un car de vreme. Iau prima cursă şi într-un sfert de oră sunt acolo.

— A, nu... (ce vrea să spună ezitarea asta? se întrebă neliniştit). Prefer să vin eu acolo. Mă îmbrac repede. N -am mai văzut Mangalia de-atunci. Mi-e dor de-o mică plimbare. Înţeleg că de data asta nu eşti grăbit, ai timp destul, nu?

— O veşnicie, se lăudă el. O să-ţi spun când ne-ntâlnim, nu te mai ţin de vorbă, te aştept în staţie.

— Bine. Sunt gata într-o clipă, *okey?*

Okey să fie, îşi spuse îngândurat. Ţi-ai îmbogăţit vocabularul acolo. Tot e bun şi turneul ăsta pe litoral. „Formaţia de joi” ar fi şomat toată vara în Bucureştiul torid şi somnolent, trăiască vacanţa, dar de ce n-a vrut să vin eu acolo?

Încă nu-şi dăduse răspuns la întrebare când autobuzul opri, ticsit, gâfâind, în staţia de la poştă; sări s-o întâmpine. Mia arăta splendid, se bronzase, purta o rochie uşoară dintr-o ţesătură albă, mată, cu discrete garnituri de mătase înfloratăaplicate pe decolteul larg, la mâneci şi la poale.

— Eşti mai neagră ca Ella Fitzgerald, o lăudă el îmbrăţişând-o în văzul câtorva pierde-vară care-o măsurau cu ochi competenţi. Te pomeneşti că faci plajă şi seara.

— Ziua e destul, spuse Mia. Am ajuns să stau la soare patru ore fără să mă usture pielea, e o performanţă, nu-i aşa?

— Patru ore! Nu te plictiseşti? Sau... Oricum, nu eşti singură.

— Admiratori, câţi vrei, spuse ea evitându-i privirea glacială. Unul mi-a oferit o îngheţată, altul un peşte prăjit. „Eu l-am prins, domnişoară!” „Aşa prăjit?” Toţi au făcut haz, dar omul n-avea simţul umorului şi s-a retras dezamăgit.

Răspunsul, deşi conţinea o doză de ironie, îl linişti. Gândurile negre care-l stăpâneau când era departe se risipeau la o singură vorbă a ei.

— Şi cel cu îngheţata?

— Un bătrânel cu mutră de savant, îl văd mereu pe plajă cu o carte groasă plină de scheme. Şi aseară, la restaurant, stătea cu cotul pe tomul ăla. Credeam că vrea să citească lumii din el, în pauză. Dar n-avea timp de asta. Bea zdravăn şi mă mânca din ochi. Îngheţata era un fel de compliment, înţelegi?

— Şi spui că era bătrân?

— Matusalemic. În jurul meu roiesc oameni de la şaptezeci de ani în sus. Precizez asta, ca să nu fi gelos.

— Inimă caritabilă, aprecie Radu lungind cuvintele. Ce spui de-o bere rece?

— Parc-ai fi Kelly.

— Kelly?

— Chelaru. Bateristul. Ţi-am mai spus de el, dar ai uitat. Asta-i vorba lui: „Ce spuneţi de-o bere rece, băieţi?”

— Eu n-am spus „băieţi”.

Mia râse încântată:

— El se adresează întregii bande, fiindcă mergem la bere în colectiv. Kelly să mă invite numai pe mine, ce idee!

Şi râsul ăsta cam exagerat e ceva nou, constată Radu. Ce-o fi cu ea?

Încerca să-şi imagineze cum îşi petrece timpul Mia. O vedea înconjurată de băieţandri eroici şi pletoşi, gata să plonjeze în mare ca să-i aducă o scoică frumoasă sau să cutreiere toată plaja în căutarea unei sticle de pepsi cu adevărat rece. Şi-o imagina, serile, păşind, agale pe sub copacii seculari de la Neptun, alături de unul dintre băieţandrii aceia.

— Cum îţi petreci serile?

— Petrec? Muncesc, îl corectă ea. Stricteţe mare, program fixat de O.J.T., repertoriu complet şi aşa mai departe. Să ştii că nu-i o simplă improvizaţie ce facem noi. Gioni ne spune mereu: „Să vă intre în cap că suntem angajaţi ca profesionişti, avem atestat în regulă, facem muzică de calitate”. Ştii cum dă năvală lumea, seara, în localul nostru?

— Aş vrea să te ascult şi eu. În seara asta, de pildă. Stau la o masă şi te admir. După ce termini, te aplaud şi te tratez cu îngheţată. Hai la autobuz.

— Uşurel, spuse ea. Stai să ne gândim. În primul rând, e o regulă să nu stăm la masă cu consumatorii. Ce-ar fi dacă membrii orchestrei s-ar risipi pe la mese şi s-ar pune pe băutură? Aşa ceva nu se face. Deci n-am putea fi împreună nici măcar în pauze. În al doilea rând... ei bine, e lesne de înţeles că ne-ar stingheri pe amândoi privirile celor din jur.

— Ale colegilor, în primul rând, spuse Radu gândindu-se la Gioni.

— Nici nu-i cunoşti, spuse ea. Băieţi buni cu toţii, nu s-ar formaliza. Dar lumea cealaltă din local... Nu cred că ţi-ar place să-şi dea coate, să vezi priviri îndreptate asupra ta: cine-i individul care stă la masă cu solista?

— Mi-ar face plăcere, murmură eroic Radu.

— Mie-mi spui? Hai să fim serioşi. Ştii ce? Am dreptul şi eu la o seară liberă, după atâta timp. Le telefonez şi le spun că nu pot să cânt astăzi, că a intervenit ceva, mă rog, născocesc eu o poveste plauzibilă. Şi rămânem aici, fără obligaţii, fără priviri piezişe. De acord?

— Pe mine mă întrebi dacă sunt de acord? Cred că ei sunt mai

în măsură să decidă.

— Suntem colegi, au să mă-nţeleagă. Hai înapoi la poştă!

În timp ce ea intra în cabină, Radu se depărtă câţiva paşi, discret; o văzu cu coada ochiului cum formează, numărul, se strădui, să citească „Extras din Instrucţiunile Departamentului Telecomunicaţiilor”, nu rezistă tentaţiei să se mai uite o dată, Mia vorbea cu aprindere, gesticula, se lasă greu *băieţii,* gândi. Cine te-a pus să faci pe marea cântăreaţă pe litoral, în loc de o vacanţă liniştită! Te pomeneşti că şi mâine povestea se repetă, atunci la ce bun concediul meu cât se repară „Penelopa”; o s-ajung să cerşesc câte o oră de întrevedere, sau s-o rog pe ea să se învoiască...

Mia acroşă receptorul, ieşi din cabină, se poticni de uşă, veni lângă el învăpăiată la faţă.

— S-a aranjat. Hai să ieşim din zăpuşeala asta. În cabină era ca-ntr-un cuptor.

— Ce-a spus Gioni cel atotputernic?

Ea nu răspunse, strecurându-se prin mulţimea care se vântura pe uşile poştei; abia afară, în stradă, îl luă de braţ şi începu:

— Nu l-am găsit pe el, ar fi fost mai greu să-l conving, e cam încăpăţânat şi foarte conştiincios, n-ar concepe să întârziem un minut intrarea pe podium, iar pauze ne dă cu ceasu-n mână, ca la şcoală. Nici să n-audă că ai o treabă, că lipseşti o clipă, omul datoriei, cum ţi-am spus. În schimb l-am găsit pe Kelly, Chelaru, precizez ca să nu mă mai întrebi şi de data asta cine e. Bateristul nostru. Un fel de ajutor al şefului. I-am spus că mi-au venit pe neaşteptate nişte rude şi să se descurce fără mine. S-a cam strâmbat el, că ce-o să zică şeful, că-n seara asta este petrecerea de adio a unui grup de suedezi, dar am insistat şi el a spus că o să-ncerce să facă faţă situaţiei. Băiat bun, totdeauna ne ia apărarea când se supără şeful...

— Mă bucur că ai reuşit, spuse el străduindu-se să zâmbească. Avem o seară-ntreagă în faţa noastră. Să ne stabilim un program. Ce-ai zice de-o vizită la Muzeul arheologic?

— Prefer să stăm de vorbă, spuse ea. Am o idee mai grozavă. Hai să mergem pe stânca noastră, Stânca Speranţei, cum îi spui tu. În vara asta am fost o singură dată acolo.

— Ei, te-au năpădit amintirile? exclamă el ascunzându-şi

emoţia.

Privirea pe care i-o aruncă Mia i se păru mai degrabă tristă:

— Pe tine nu?

Porniră pe strada reînviată din somnolenţa după-amiezii. Perechi elegante, pregătite pentru vreo petrecere nocturnă, mergeau spre faleză, încrucişându-se cu ultimii întârziaţi pe plajă, în şorturi şi cu papuci de plastic, leşinaţi de soare şi de oboseală. Prin mulţime fulgerau cămăşuţele viu colorate ale copiilor care jucau şotron pe mozaicul imens din faţa casei de cultură sau se hârjoneau printre panourile cu reclame de spectacole. Un baci masiv, tuns mărunt, cu clop mititel pe capul rotund şi bucălat, cu nelipsitul cojoc atârnat pe umăr, naviga prin mulţime, nepăsător la privirile curioase pe care i le aruncau trecătorii. O patrulă de marinari, îmbrăcaţi impecabil în alb, trecea spre gară cu pas legănat, în cadenţă. Pe strada principală, autoturisme înaintau încet, molipsindu-se de tempoul moderat al vacanţei. Printre jaluzelele de la etajul întâi, deasupra magazinelor, licăreau albăstrui ecranele televizoarelor. De undeva venea un miros vag de peşte prăjit. Trecură câţiva adolescenţi înconjurând pe unul care zdrăngănea din mers la chitară; doi bătrânei cu costume negre şi pălării de pai; o vampă; un grup de căluşari descinşi dintr-un autocar albastru; o mamă împingând un cărucior cu doi gemeni; un ţigan frumos oferind umeraşe; două blonde cu priviri de ţărăncuţe speriate, îmbrăcate identic, rochii albastre cu guleraş alb; o călugăriţă; un vânzător de jocuri de şah cu desaga încărcată; un grăsun filmând din mers tot ce vedea; o femeie înaltă în halat de plajă descheiat, stacojiu, lăsând să i se vadă costumul de baie şi coapsele bronzate impecabil; un grup de turişti încărcaţi cu pachete, urmându-l orbeşte pe ghidul important cu ecuson „Excelsior”... şi deodată:

— Pe cine văd! Nu-mi vine-a crede!

— Să trăiţi, bâigui Radu surprins. Sărut mâinile!

Căpitanul-locotenent Sava, în costum „saharian”, ţinându-şi încă la braţ soţia, se întoarse râzând spre Mia:

— Acum pricep unde dispari de un te mai vede omul.

— Faceţi cunoştinţă, spuse Radu încurcat. Vă prezint pe... logodnica mea.

Obrajii Miei deveniră brusc trandafirii; un zâmbet de surpriză îi

lumină faţa. Îl corectă:

— Aproape.

— Căpitanul-locotenent Sava şi consoarta mea, se prezentă Sava în glumă. Nu aproape, ci definitiv.

Îşi strânseră mâinile cu lipsa de ceremonie proprie întâlnirilor pe litoral.

— Încotro?

— Spre faleză, spuse Radu.

— Şi noi la fel. Dar să nu încurcăm circulaţia. Facem câţiva paşi împreună?

Mia şi Sonia, soţia lui Sava, porniră înainte, pe trotuarul tot mai aglomerat. Sava îl luă pe Radu de braţ.

— M-ai trădat, secundule. N-ai mai trecut pe la noi.

— Timpul, tovarăşe comandant...

— Ştiu, te-am văzut. Te văd mereu trecând încoace şi-ncolo prin port. „Penelopa” e cea mai activă navă din marea unitate. Când s-a propus mutarea dumitale, am sărit în sus: nenorociţi omul, abia a început să intre în pâine, e un tânăr de viitor, şi-l aruncaţi la periferia marinei... M-au contrazis cu gura pe jumătate, probabil că nici ei nu ştiau prea bine ce-nseamnă să fi comandant pe „Penelopa”.

— E drept, nu prea mă plictisesc acolo.

— Ai văzut? Unii din divizion credeau că n-ai să suporţi lovitura asta; preziceau că după prima săptămână te saturi şi ceri să vii înapoi.

— După prima săptămână abia i-am prins gustul, zâmbi Radu. Cam greu, oameni puţini, muncă multă, dar e interesant. Uneori nici un ştii de pe-o zi pe alta ce misiune mai primeşti. Neprevăzutul are şi el farmecul lui.

— Sunt convins. Într-un fel te invidiez. Pe navele mici comandantul face marinărie.

Sonia şi Mia se opriseră în faţa unei vitrine cu mărfuri de artizanat. Radu le urmări privirea; treceau în revistă obiectele, fără vreun interes anume.

— Ce vrei, dragă, o surprinse pe Sonia spunând, aici nu-i ca la Bucureşti să ai de unde-alege. Cumperi ce se găseşte.

— Abia pierzi mai puţin timp cu căutatul, spuse Mia.

— Ce facem, fetelor? întrebă Sava. Ne-ntoarcem?

— A fost vorba că mergem pe faleză, supuse Sonia. Şi după

aia ai promis că mă scoţi în lume. E o orchestră nouă la Cazino.

— Da. Studenţi, spuse Sava. Ăştia fac muzică bună.

— Şi Mia e tot studentă, spuse Radu repede. Cântă la Neptun.

— I-auzi, dragă! se miră amabil Sonia. Păi să mergem s-o ascultăm.

Radu surprinse privirea speriată a Miei. Deşi nedumerit, hotărî s-o salveze:

— Astăzi au *relâche.* Poate mergem într-o zi. Nici eu n-am auzit-o cântând... pe o estradă, se grăbi să adauge. Numai aşa, în particular...

— Ferice de cine are talent. Eu am jucat în echipa de teatru, la Brăila, nu-i aşa, tati?

— Acolo ne-am cunoscut, râse Sava. Mi-a luat ochii cu nişte replici din „Vlaicu Vodă”.

— Şi-ţi pare rău? se alintă Sonia.

Porniră mai departe, pe strada străjuită de tei, peste coroanele cărora ţâşneau, în răstimpuri, săbiile de lumină ale automobilelor. Se împărţiră iarăşi: Mia cu Sonia înainte, discutând nimicuri, ei în urmă, la câţiva paşi, punându-se reciproc la curent cu micile noutăţi de la bord.

— La trageri am ieşit grozav, se lăudă Sava. Inclusiv bietul Budescu, mitraliorul, mai ţii minte?

— Cum să nu. L-a găsit patrula în gară fără documente.

— Ştim noi pedagogie, am învăţat la şcoală principii solide, dar cât să ştii ca să poţi pătrunde în sufletul omului?

— Greu, conveni Radu. Fiecare reacţionează altfel într-o împrejurare dată. Nu părea un om pus pe prostii.

Sava scoase ţigările, zâmbi:

— Păcat să stricăm parfumul de sălcioară cu dohanul ăsta.

Treceau prin dreptul capătului de nord al falezei, unde arbuştii căţăraţi pe malul înalt înmiresmau văzduhul.

— ...Mai ales la sfârşitul iernii, o auzi pe Sonia. Ne uităm la televizor: în Bucureşti lumea trece la pardesiu, iar pe aici vâjâie vântul ca la Polul Nord. Cea mai urâtă parte a anului...

Se depărtară, în timp ce ei rămăseseră pe loc să-şi aprindă, totuşi, ţigările.

— Nu mă aşteptam să facă aşa ceva, mărturisi Sava pufăind cu plăcere. În timpul marşului l-am văzut tăcut, frământat, n-avea chef de nimic. Trebuia să stăm de vorbă cu el, să-l

descoasem, să-l întrebăm ce-l doare. Dar uneori ţi se pare că nu-i asta esenţialul. Ne pregăteam de aplicaţie, nu-i ardea nimănui de analize psihologice. Chiar dacă ar fi cerut permisie, ştii ce i-aş fi răspuns? Mai rabdă şi tu până după aplicaţie. Nu mă pot lipsi de un om tocmai acum.

— V-aţi lipsit, totuşi.

— Trebuia să-l pedepsesc, se justifică Sava. Fugă din unitate, eveniment grav, oamenii ştiau povestea, nu puteam să stau indiferent. Mi-a lipsit de la post tocmai în zilele fierbinţi, când toţi ofiţerii dormeau la bord, iar comandanţii de piese răguşiseră de atâtea exerciţii. Am vrut să dovedesc că nici atunci n-am să trec peste asemenea abateri. Cu toate riscurile. Eram sigur că la tragerea cu mitraliera o scrântim. Am acceptat şi asta. Nu te poţi juca cu disciplina unui echipaj...

Se opri, respiră adânc aerul dulceag parfumat. Îl luă de braţ pe Radu, tăcu o clipă, parcă trecând în revistă faptele, aşezându-le într-o ordine anume, şi reluă:

— S-a întors din arest când mai erau trei zile până la aplicaţie. L-am chemat la mine. Am vrut să-i aud părerea: n-a scos niciun cuvânt. Era supărat. Normal, ce puteam să-i pretind? Atunci i-am ţinut eu un mic discurs. I-am spus să privească lucrurile bărbăteşte, cu demnitate. Mica lui dramă personală, foarte importantă, admit, dar să-ţi părăseşti astfel postul, să laşi echipajul descoperit, să te sustragi, de la datorie? Mă uitam la el. Avea faţa ca de piatră. Am scos din sertar carnetul cu ordine de serviciu. Am completat de faţă cu el documentul, cu plecarea în dimineaţa de după aplicaţie. I-am pus ştampila, i-am dat stiloul să semneze de primire. Nici n-a ridicat ochii spre mine. De supărare, de ruşine, nu ştiu. Dar în acele trei zile a stat ore-n şir la mitralieră. Nu-l urmăream în mod deosebit, nici nu speram să mai facă mare lucru în trei zile. Dar muncea, asta am văzut-o bine.

— Şi s-a văzut şi-n timpul tragerii, observă Radu.

— Da. Chiar de la prima manşă. Amiralul mi-a transmis felicitări prin radio. L-am chemat pe Budescu de pe platforma mitralierei, pe urmă am luat microfonul şi l-am rugat pe radiotelegrafist să repete, că n-am recepţionat bine mesajul. Să audă cu urechile lui. Iar după acostare, în toiul nopţii, l-am expediat la gară. Mai departe nu ştiu cum s-a descurcat. O să-mi

spună el, la întoarcere.

Câţiva paşi în tăcere. O adiere de vânt aduse iarăşi câteva vorbe:

— ...O croitoreasă bună la Constanţa, spuse Sonia. E drept, cam peste mână. Pierzi o zi întreagă cu drumul, te mai abaţi şi prin magazine... Dar lucrează bine şi asta compensează, oricum...

Văzu, în penumbra înserării, faţa lată a lui Sava îndreptată spre el.

— Eşti cam rezervat în privinţa aventurilor cu „Penelopa”...

— Ah, aventuri! Cărăuşie pe mare. Nimic demn de romane stil Joseph Conrad.

— Nu la asta mă refeream.

— Ştiu, spuse Radu. Şi mă temeam de întrebarea asta. Vedeţi, am avut şi eu un caz într-un fel asemănător. Un ţâşti-bâşti rău de gură, Trandafir îl cheamă. Tipul puşlamalei. Prezentat de Neacşu, fostul comandant, în cele mai sumbre culori. Recalcitrant, certăreţ, pus pe chiuleală, oaia neagră a echipajului. M-am certat şi eu cu el de vreo două ori, în primele zile. Întârziere la adunare, un răspuns în doi peri care-i făcea pe ceilalţi să-şi ascundă rânjetele... Eram obişnuit cu atmosfera de pe vânător. Soldaţi aliniaţi. Program după cronometru şi aşa mai departe. Aici, la auxiliare, se schimbă puţin lucrurile. Îl cert pe unul că mi-a întârziat un minut şi pe urmă îl pun să stea zece ore de cart, fiindcă n-am cu cine să-l înlocuiesc. Se uită la mine, eu la el, n-avem ce să ne spunem.

— Specificul, explică Sava. Trebuie să înţelegi.

— A trebuit să învăţ asta. Într-o zi, înainte de aplicaţie, eram pe mare cu ţinta şi s-a rupt cablul de remorcaj. Trandafir s-a oferit voluntar să-l lege la loc. Operaţie riscantă, n-aveam curaj să dau ordin nimănui...

— Şi dacă era în timp de război?

— Atunci da, aş fi riscat. Războiul însuşi e un şir de riscuri, cum se spune. Dar acum... am stat la îndoială. Când s-a oferit voluntar, m-am bucurat. I-am promis că dacă reuşeşte îi dau o permisie. Îndelung refuzată, în paranteză fie spus. A sărit în apă, s-a dus la ţintă şi a legat remorca. A doua zi am primit ordin să ridicăm nava pe cală, pentru reparaţii. Primul lucru, urma să-i dăm „barba” jos...

— Aşa că s-a zis cu permisia lui Trandafir.

— Nu. Am vrut să mă ţin de cuvânt. Dimineaţa am plecat în şantier. Trandafir a rămas pe cheu în costum alb, proaspăt bărbierit, cu geamantanul în mână. Restul echipajului purta nişte hanţe de te lua groaza, ca pe o navă de piraţi. Curăţirea carenei nu se face în ţinută de gală.

— Nu e nevoie să mi-o spui, zâmbi Sava.

— Aşa e. Plecăm în şantier, ridicăm nava pe doc, şi când să-ncepem râcâiala, hop şi Trandafir. Că nu l-a lăsat inima să plece, ştiind ce treabă cumplită ne aştepta. Înţelegeţi? Trandafir ăsta, spaima divizionului.

Sava se opri în loc, îşi aprinse altă ţigară.

— Frumoasă poveste, observă el. Şi mai spuneai că n-ai întâmplări ca-n romanele lui Joseph Conrad.

— Dacă asta se poate numi...

— Se poate. Surprizele firii omeneşti. Un ins care-ţi răstoarnă părerile; toate aparenţele pledează împotriva lui. Probabil că în fiecare echipaj este unul din ăsta, care contrazice manualul de psihologie şi te pune în încurcătură. Armata e o şcoală nu numai pentru elevi, ci şi pentru profesori. În fiecare leat avem de învăţat câte ceva.

— Uneori e greu s-o recunoaştem, spuse Radu cu glas scăzut. Uneori, ne e greu să ne-o mărturisim nouă înşine...

Ajunseseră în faţa Cazinoului. Sub copertina care adăpostea orchestra, muzicanţii îşi pregăteau instrumentele. Sclipeau ademenitor ornamentele cromate de pe chitare; din incintele acustice negre se auzea un piuit strident. Sonia se întorsese spre ei şi spuse peste umăr:

— Mai târziu o să se aglomereze, tati.

— Ai dreptate, conveni Sava. Hai să căutăm o masă. Oamenii sunt curioşi să vadă noua orchestră.

La masă, după universala friptură consumată în acompaniamentul asurzitor al orchestrei care inaugura „tare” cariera din această vară, profitară de o scurtă pauză ca să-şi dea cu părerea despre muzică şi despre vreme; Mia şi Sonia schimbară câteva complimente privind felul în care se bronzaseră, apoi chitaristul masiv, chel, cu barbă, anunţă cu o voce gravă:

— Stimaţi consumatori, vă invităm la dans.

Zeci de perechi se ridicară în aceeaşi clipă şi se îndreptară cu pas vioi spre ringul larg. Radu întoarse ochii întrebători spre Mia, Sava întoarse ochii întrebători spre Sonia. Drept răspuns, ele se ridicară la iuţeală şi porniră printre mese către aceeaşi ţintă. Muzica languroasă, potolită acum, lăsa loc destăinuirilor.

— Nu-mi vine să cred că sunt aici, cu tine, murmură Radu la urechea Miei. Aş vrea să fim mereu împreună...

— Şi eu aş vrea, dar nu se poate.

Ba se poate, ar fi vrut să-i strige. Dacă ai accepta să termini cu Gioni şi cu „banda”, să dai o direcţie mai precisă destinului tău... Ştiu că preocuparea principală a fetelor este, în general, să-şi găsească un soţ; iată unul aici, băiat cumsecade, niciun Adonis dar nici urât; cu o poziţie socială fermă, cu o carieră solidă, cu apartament pe litoral – plajă la discreţie, trei luni pe an – ce-ar fi dacă...?

Îşi pilota partenera printre perechile înlănţuite, neatente, pe ringul devenit neîncăpător. O întrebă prin surprindere:

— Ţi-ar place să locuieşti aici?

— De ce? Stau foarte bine la „Neptun”.

N-a înţeles sau mă ironizează? se întrebă alarmat.

— Nu, vorbesc în general. Ca locuitor permanent.

— Ce idee! Să dau Bucureştiul pe...

Muzica deveni deodată brutală, agitată, asurzitoare; beculeţele de pe tabloul de comandă al amplificatorului clipeau îndrăcit; orga şiroia cascade de acorduri, toată lumea de pe ring începu să tresalte ca într-un ritual preistoric; se simţea îmbrâncit, incomodat; îi cădea sub ochi o blondă căreia-i tresăltau pletele, un tânăr cu barbă rară, cu capul pe spate, făcând cu automatism un fel de genuflexiuni economice; doi băietani cu mânecile suflecate, tropăind pe loc cu coatele ridicate la înălţimea capului; o fustă lungă umflându-se ca un clopot; un bust superb de fată, zdruncinându-se ca într-un delir; umeri cutremuraţi; priviri fixate în gol; feţe inexpresive ca nişte măşti – şi se întrebă deodată ce rost are tot acest spectacol, dezlănţuit de vacarmul instrumentelor electronice. Îl zări pe Sava, în urma Soniei, trecând agale printre mese; l-ar fi urmat, dar trebui să suporte mai departe zbuciumul mecanic, până când acordul final, o rafală de tobe împletită cu ţipătul orgii maltratate, făcu mulţimea de pe ring să se oprească,

dezmeticită şi vag ruşinată, din sportul ei ciudat.

La următorul dans, Sava se înclină ceremonios mai întâi în faţa lui Radu, cerându-i consimţământul, apoi în faţa Miei, cerându-i favoarea unui dans. Plecară. El se ridică încet, o invită pe Sonia.

Nu mai dansase niciodată cu soţia lui Sava. Fuseseră de câteva ori împreună şi zâmbetul ei: „Tot singur? Ce băiat cuminte!" îl făcea să se simtă virtuos şi prostănac totodată; era jumătate milă, jumătate aprobare în acest zâmbet şi el lua jumătatea pe care i-o dicta dispoziţia de moment. Iar acum, iată-l triumfător, egal în drepturi, component al unei perechi ca şi invidiatul Sava. Chiar dacă provizoriu.

— Drăguţă fată, comentă Sonia zâmbitoare. Ai ales pe-ndelete. Chiar mă-ntrebam de ce te vede lumea mereu singur. Fidel în dragoste, desigur.

— Nu-mi plac iubirile paralele, declamă Radu şi urmă cu autoironie: Nici n-aş avea timp pentru mai multe idile deodată.

— Oricum, mi se pare că e ceva serios la mijloc. Mi-a spus că vă cunoaşteţi din copilărie.

— Aproape. Şi sper să dureze.

— Păi de ce stai? Aştepţi să ţi-o ia altcineva înainte? Mi-e dor să joc la o nuntă!

Radu se poticni puţin. Se simţea stingherit de discuţie şi totuşi ar fi dorit să afle ce gândeşte Sonia. Nu prea avusese prilejul să facă asemenea confesiuni unei femei.

— Iertaţi-mă, bâigui el. Chestia cu nunta... mai durează, încă n-am discutat problema direct.

— Discut-o, şi fii cât mai convingător. Nu toate femeile acceptă viaţa de aici. Am schimbat câteva impresii cu ea. E îndrăgostită de Bucureşti. I-am arătat câteva inconveniente ale oraşului. Nu pare decisă să le înfrunte.

— Şi dumneavoastră sunteţi din Bucureşti. Sau... nu vă iubeaţi oraşul?

— Ba da, şi-l iubesc în continuare. Dar nu aveam de ales. L-aş fi urmat pe Sava şi pe-o insulă pustie.

— Marile iubiri nu cresc pe toate cărările, spuse el. Dumneavoastră sunteţi o familie fericită. Dar câţi la sută dintre oameni pot spera într-o căsnicie fericită?

Ea dădu puţin capul pe spate, ca să-l poată privi în ochi:

— Pesimist?

— Nu. Puţin sceptic, atâta.

Muzica trecu la un twist sălbatic şi Sonia îl atrase delicat spre marginea ringului.

— Aş prefera să mergem la masă. Nu mă dau în vânt după dansurile moderne.

— Ca să fiu sincer, nici eu.

O urmă, încurcat şi puţin posomorât. Fură cu coada ochiului spre Mia, care-şi scutura frenetic umerii în faţa lui Sava stângaci şi ironic, incomodat de salturile extravagante ale vecinilor săi.

— Marile iubiri s-au lovit totdeauna de mari obstacole, reluă Sonia după ce se aşezară. Un fel de probă, un examen. De unde să ştii că există iubire, dacă n-o pui la încercare? Trebuie să te convingi într-un fel.

El privi absent mulţimea care fremăta pe ringul de dans. Nu izbuti să zărească faţa Miei; era undeva în mijloc, ascunsă printre ceilalţi dansatori; lipsa de legătură vizuală îl făcea parcă mai obiectiv.

— Dar dacă ţi-e teamă de rezultat? izbucni el deodată. Dacă amâni discuţia decisivă, de frica unui răspuns care-ţi dărâmă visele? Uneori e de preferat incertitudinea. Fiindcă nu exclude speranţa. De aceea amân mereu.

— Amânarea n-ajută la nimic, cred eu. Timpul nu modifică sentimentele oamenilor. Apare în schimb altă primejdie. Vrei să vorbim deschis?

— Credeam că asta facem.

— Ei bine, dacă trece prea mult timp, începi să faci abstracţie pe perspectivă, te obişnuieşti cu iluzia că lucrurile merg bine, iar trezirea la realitate e cu atât mai greu de suportat. Un şoc, ştii? Căruia nu toţi oamenii reuşesc să-i facă faţă. Am avut un pacient, care după o puternică dezamăgire în dragoste a început să urască femeile şi a rămas celibatar toată viaţa. A ajuns un dezechilibrat. Îşi practică în continuare profesia, are aparenţă de om normal, dar sufleteşte este o ruină. Nu vreau să stabilesc vreo paralelă, nu-i niciun avertisment, pur şi simplu, un caz de care mi-am adus aminte. Asta, vorbind despre tăria de a suporta un şoc. Deformaţie profesională, dacă vrei. Omul este un obiect de studiu. Şi încă unul important... Uită-te la cucoana aceea ce pieptănătură caraghioasă.

Radu întoarse privirea. Femeia grasă din dreapta lor avea în creştet o construcţie cu care orice coafor s-ar fi mândrit. Bucle mari, strălucind de lac fixativ, se etajau într-o împletire savantă, simetrică. Râseră amândoi şi Radu înţelese că diversiunea delicată a Soniei punea capăt discuţiei lor. Era şi timpul; orchestra cântă un final deosebit de complicat şi mulţimea de pe ring, însetată după atâta efort, se revărsă la mese.

— Ai rezistat eroic, îşi lăudă Sonia soţul care-şi tampona ceafa cu o batistă mare.

— Mi-am mai adus aminte din tinereţe, se grozăvi Sava. Dar dacă mai ţinea un minut, mă lăsam păgubaş.

— N-aş crede, râse Mia. Sunteţi un veritabil dansator.

Discuţia continuă, spumoasă, fără semnificaţie, până când orchestra îşi reluă programul.

— Hai, Sonia, să-ţi demonstrez că nu m-am lăudat degeaba, spuse Sava ridicându-se.

Plecară la dans. Radu ridică privirea spre Mia.

— Dansăm şi noi?

— Dacă vrei... spuse ea.

Oboseală sau indiferenţă? se întrebă Radu conducând-o spre ring. Dar odată ajunşi, asimilaţi de perechile îmbrăţişate, singuri în intimitatea pe care-o creează, paradoxal, mulţimile, ea îi păru caldă şi apropiată ca-n momentele bune ale prieteniei lor. Numai avertismentul Soniei continua să-i stăruie, umbrindu-i veselia, într-un colţ ascuns al conştiinţei. Hotărî, deci, să amâne discuţia decisivă pentru un moment mai prielnic.

— Oho, „Yardley”. Marcă atât de rară, încât nici n-am auzit de ea, spuse Kelly (Chelaru). Îmi dai voie?

— Ia mâna că te frige, îl ameninţă Gioni mai în glumă, mai în serios. Păi tu ştii ce-i asta, băiete? Cum e dinamita pentru pescarul-braconier. O folosesc numai în cazuri disperate, când vreau să dau gata vreo cucoană, sau când merg la o sindrofie urmată de dans. Singura eleganţă pe care ţi-o poţi permite. Eleganţa zilei e să nu fi elegant. Dacă mă duc la o petrecere în costum şi cu cravată, n-am valoare. Blugi, un tricou spălăcit, părul peste urechi – mutră artistică, gata. Doamnele rămân impresionate. Costum şi cravată au şi bărbaţii lor, acasă. Dar n-au mutre artistice. Funcţionar cumsecade cu plete, ia gândeşte-te.

— Ai în vedere o doamnă al cărei soţ e funcţionar cumsecade?

— Totdeauna trebuie să ai în vedere una. Nu ştii când apare; trebuie să fi gata oricând.

— Eşti mare, şefu’, spuse cu convingere Kelly (Chelaru). Cu biblioteca ce facem?

— Pune-o acolo că nu se ştie, porunci Gioni cu ochii la cărţile de joc. Înoţi, joci mingea, te plictiseşti, scoţi biblioteca şi toată lumea ia parte la popa-prostu’.

— Îmi place că eşti prevăzător.

— Pune şi tranzistorul. Care n-are loc la cărţi, ascultă „Radio Holliday”. Pe plajă trebuie să ai de toate.

Dispăru în baie, reveni cu un halat de prosop, frumos colorat, pe care-l strânse sul şi-l aruncă lui Kelly (Chelaru).

— Pune-l şi pe-ăsta.

— E prea de tot, şefu’!

— Nu l-am folosit niciodată, mărturisi şeful. Când ies din apă îmi place să mă bată vântul, să mă ardă soarele.

— Face bine la muşchi. Halat, aiurea!

— Dar dacă vreo puicuţă s-a jucat prea mult în valuri şi iese dârdâind şi cu buzele vinete, ce te faci? Îi arunci plapuma asta pe umeri şi-ai salvat-o de la un guturai zdravăn şi ai cu cine dansa seara. Cap, băiatule. Hai să mergem.

— Parcă ne mutăm, bombăni Kelly (Chelaru) trăgând cu greu fermoarul genţii „Adidas”. Pentru trei ore de plajă... Nici astă-

iarnă, când am plecat la munte, n-aveam atâta bagaj.

— Îl ducem cu schimbul.

— Aşa da, pot să răsuflu uşurat. Chitara o iei?

— Eşti diliu? se miră Gioni. De ce nu un contrabas? Numai amatorii îşi iau chitara pe plajă. Copiii îşi lăsă căldăruşa şi vin să-i asculte: „Una paloma blancaaaa...”; Fii mai subtil, tăticu. Nu da concerte gratis, că-ţi pierzi valoarea.

— S-a făcut de opt jum’ate, se alarmă Kelly (Chelaru).

— Păi, gata. Doar să-mi aprind o pipă.

— Parcă aveai nişte „Kent”.

— Alea-s pentru plajă. Fac parte din recuzită. Aruncate cu nepăsare pe cearşaf, lângă pantofi... Calculează-ţi gesturile, tăticu, şi succesul e garantat. Un pic de regie, atâta.

— Eşti un savant, ce mai! Ar trebui să dai meditaţii în problemă.

— Parcă te grăbeai.

Kelly (Chelaru) îşi aruncă pe umărul ciolănos cureaua albastră a genţii „Adidas” şi ieşi primul. Dădu bună-dimineaţa politicos cameristei şi o luă spre lift. În urmă auzi un ţocăit zgomotos, apoi râsul cristalin al fetei. Era limpede; şeful îi dăduse şi el bună-dimineaţa, dar în cu totul altă manieră. Al dracului şefu’! îşi spuse cu invidie. A pupat tot personalul feminin al hotelului. Ştie el ce spune: totul e să ai tupeu!

În capul scărilor se opri. Gioni îl ajunse din urmă, cu un zâmbet triumfător:

— Un mic avans. Cine ştie când prinde bine...

— Totdeauna i-am admirat pe tipii descurcăreţi ca tine, mărturisi Kelly (Chelaru). Dacă m-am lipit de formaţie, a fost şi ca să ciupesc ceva din secretul succesului. Ghinionul în dragoste e una dintre obsesiile mele. Se pare că tu nu ştii ce-i asta.

— Ajunge, tăticu, îl întrerupse Gioni cu blândeţe. Lasă confidenţele pentru o dimineaţă ploioasă, când o să stăm buluc în hol şi o să citim romanele aduse de Sandi. Hai, că se termină ultravioletele!

— Nu-i aşteptăm şi pe ceilalţi?

— Te-a apucat spiritul de echipă? se miră Gioni. Nimeresc ei plaja şi fără noi, dacă asta te frământă.

— Nu mă frământă. Mă gândeam că de obicei...

— Mi-am schimbat obiceiul, atâta. Mai exact, un fel de grevă.

Madona face nazuri. N-o să mă ploconesc în faţa ei. Mai alaltăieri mi-a dispărut într-o direcţie misterioasă. Cu învoirea ta, dacă-ţi aminteşti.

— Ce puteam să fac? Aveam vreun drept să-i zic ceva?

Gioni se aplecă la urechea lui, îi spuse răspicat:

— S-o sfătuieşti de bine. Cred că are un lup de mare pe la Mangalia... Puţin îmi pasă, dacă vrei să ştii.

— Păcat. Eraţi o pereche potrivită.

— Perechile potrivite sunt suspecte, declară Gioni. Lumea se compune din contraste, din poli opuşi.

— Am lipsit de la lecţia asta, spuse Kelly (Chelaru).

Porniră pe scările domoale, acoperite cu mochetă de culoarea smeurii. Auziră o uşă trântită, apoi lipăit de papuci pe hol, şi paşi în spatele lor, pe scări. Gioni îl lipi de perete pe prietenul său, se dădu şi el deoparte şi făcu un fel de salut de muşchetar:

— *Bite schön!*

— *Danke schön!* răspunseră în cor cele trei locatare blonde, în costume de baie şi papuci cu toc înalt, grăbind pasul spre hol.

— Ne vedem la plajă, spuse în urma lor Gioni.

Fetele nu înţeleseseră, dar întoarseră capul şi surâseră toate trei. Kelly (Chelaru) ascunse la spate geanta „Adidas” şi căută să ia o mutră mai puţin chinuită izbutind chiar să zâmbească.

— Crezi că nu mă ţin de cuvânt? se răsti Gioni.

— Merită, spuse cu hotărâre Kelly (Chelaru). Azi eşti în pasă bună, şefu’. Să tragi la loz în plic!

În hol, la o măsuţă joasă şi lată şi pustie, Sandi, în bluză soldăţească şi şort alb, bea posomorât dintr-o ceaşcă enormă cu cafea. Se ridică la intrarea lor, cu ceaşca-n mână.

— Hai bă, odată. Mireselor!

— Ceilalţi unde sunt? întrebă Kelly (Chelaru).

— La soare, unde să fie? Am pierdut un car de ultraviolete. Radeţi şi voi câte-un nes?

— Găsim pe plajă, spuse Gioni nerăbdător. Hai, Kelly, s-o ştergem. Ne prinzi din urmă, tăticu, îi aruncă lui Sandi. Cine te-a pus să ne aştepţi?

Ieşiră pe uşa largă a hotelului. Un „Taunus” albastru cu o aripă lovită clacsonă lung şi Gioni se opri, împietrit, pe trotuar. Maşina frână chiar lângă el; un ins înalt, blond, coborî şi ocoli maşina, grăbit, aruncând o privire fugară aripii şifonate. Gioni

alergă spre el, îi strânse mâna cu entuziasm:

— Wolf, banditule! Când ai venit?

— Acuma, spuse Wolf. Nu m-am dat jos de la volan de la Bucureşti. Am vrut să-ţi lac o surpriză. Se pare că am ajuns teferi la destinaţie.

— Ai reuşit! Cu cine eşti?

Se aplecă să vadă figurile din maşină.

— Ghiceşte, spuse Wolf. Hai, fetelor, jos! Plimbarea s-a cam terminat.

Din spate coborâră două tinere înalte, cu păr lung pe spate, cu pantaloni „pescar” şi maiouri albastre pe care scria ABBA.

— Stela! bâigui Gioni. Asta zic şi eu surpriză.

Se repezi s-o îmbrăţişeze pe blonda din dreapta, care tocmai îşi îndrepta cu degetele răsfirate o şuviţă de păr căzută pe ochi.

— Ce bine că e răcoare, spuse ea. Ai mai slăbit, Gioni. Fă cunoştinţă cu Marilena, amica lui Wolf.

— Noua amică, o corectă Marilena tărăgănat, întinzându-i o mână cu degete prelungi dar lipsite de energie.

— Să vă prezint şi eu pe unul dintre băieţii noştri, Kelly.

— Chelaru, adăugă prompt cel în cauză. Sărut mâna, fetelor. Încântat, domnu’ Wolf. Pe dumneavoastră vă cunosc. V-am văzut la concert, la catedrală, când a venit un organist din R.F.G.

— E vărul meu, spuse Wolf fără emfază. Altfel nu mă duceam acolo. Pe Bach îl gust mai bine acasă, în linişte, cu draperiile lăsate şi cu un pahar de whisky lângă mine.

Extrase din buzunarul de sus al bluzei un pachet de „Smart” şi-l întinse mai întâi fetelor.

— Nu ne-a lăsat să fumăm în maşină, se văită Marilena.

— E periculos, explică Wolf. Am citit într-o revistă.

— Apa e caldă? întrebă Stela.

— Merge, răspunse Kelly (Chelaru) îndatoritor. Douăzeci şi trei de grade.

— Aş intra în mare îmbrăcată, declară Marilena. Pe şosea te sufoci. Dacă ştiam că e o asemenea caniculă...

— Am plecat pe răcoare, se dezvinovăţi Wolf. Doar de la Dunăre încoace a fost mai cald.

— Ne-a ţinut cu geamurile închise, îl reclamă Stela.

— La viteza aia, să deschid geamul? Am citit într-o revistă.

Poţi face bronşită, otită şi alte paisprezece boli. În loc să-mi mulţumiţi că v-am adus repede şi bine...

— Mulţumim, spuseră fetele.

— Aşa, formal? întrebă el. Ceva mai concret nu se poate?

Îl sărutară pe obraz şi, drept răsplată, Wolf le oferi foc cu o brichetă extraplată, electronică, aurită.

— Şi unde v-aţi instalat? întrebă Gioni.

— N-auzi că acum am venit? îl mustră Stela. Am mers pe mâna lui Wolf. Cu relaţiile lui...

— Nu-i o problemă, zâmbi Wolf. Am rezervat locuri încă din martie. Nu-mi place să las concediul la voia întâmplării. Bine că te-am găsit, Gioni. Acum ne ducem să ne instalăm. Ne întâlnim pe plajă, lângă Salvamar, peste o oră, O.K.?

— O.K., spuse Gioni. Abia aştept să stăm de vorbă.

Cu gesturi sigure şi pline de eleganţă. Wolf deschise uşile din spate, le ajută pe fete să urce, se aşeză la volan şi, fluturând degetele în chip de salut, demară lăsând un bun strat de cauciuc pe asfaltul fierbinte al străzii. După ce ecoul motorului se stinse, Kelly (Chelaru) aruncă o privire impresionată lui. Gioni:

— E tare tipul!

— Habar n-ai. Prieten la cataramă cu el. Reprezentantul unei firme de vopsele auto. Bani, relaţii, n-ai probleme. O s-o ducem împărăteşte, cât e el aici.

— Şi fetele... jos pălăria. M-ai uimit, şefu. Duduia Stela asta te mânca din ochi.

— Un vechi amor, reactualizat, spuse Gioni modest.

— Tocmai când ziceai că te-apuci serios de studiu pentru Festival.

— Mai e timp. Doar să trec de câteva ori prin repertoriu şi gata. Sunt piese pe care le cânt de ani de zile. Fără partitură.

— Eşti mare, şefu’, repetă Kelly (Chelaru) fraza lui favorită.

— Hei, să vezi de-acum încolo, dac-a venit Wolf... Un nebun, ştii? A închiriat o vilă la Buşteni, numai pentru noi. Opt inşi, patru perechi mai exact. Trei zile încheiate. Dans, şampanie îngropată în curte, în zăpadă, şi tot felul de nebunii. Parcă eram pe altă lume.

— Te cred şi eu, făcu Kelly (Chelaru) visător.

— Cum rămâne cu plaja aia?

— Păi să mergem. Până vine domnul Wolf, abia avem vreme să despachetăm.

Porniră amândoi spre plajă, tăcuţi, fiecare cu gândurile lui. Într-un târziu Kelly (Chelaru):

— O discuţie cu babacul meu. Într-o seară, duminică, toată familia adunată, eu mahmur după sâmbătă, mă-nţelegi. Unchi-meu, Mircea, de la Finanţe, dă-i cu teoria: că viaţă ordonată, că preocupări intelectuale etâcî. Babacu, de colo, o luase niţel pe ulei şi zice: „Mă Mircea, lasă băiatu-n pace. Gândeşte-te că peste zece ani o să fie profesor la un liceu, o să-l salute părinţii elevilor pe stradă, te pomeneşti că mai are şi-o nevastă certăreaţă care-i scutură buzunarele şi un copil care plânge noaptea. Lasă-l acuma, cât îi merge, ca să nu regrete pe urmă.” M-a cam pus pe gânduri. Ştii, când te gândeşti la viitor nu pui la socoteală toate astea. Taică-meu era păţit; mi-a povestit că juma’ de an n-a dormit ca lumea fiindcă mă sculam urlând fix la miezul nopţii. Probabil toţi copiii se scoală noaptea urlând, ai?

— Ai, ai, îl îngână Gioni. Nu mai repeta mereu: „ai?” ca un moşneag tare de ureche.

— Tu, Gioni, te gândeşti la viitor? La o nevastă certăreaţă şi la un copil care urlă noaptea?

— Altă treabă n-am. De ce să mă gândesc de pe acum? O să am vreme destulă, atunci, să-mi bat capul cu astea. Cât îţi merge, dă-i tare. Vorba bătrânului tău: ca să nu regreţi pe urmă.

— E o filosofie şi asta, spuse Kelly (Chelaru) dus pe gânduri. Cât despre Mia...

— Ce legătură are? Nevastă, filosofie, Mia... Ai început să baţi câmpii, tăticu. De la Boccherini ţi se trage. Suntem în vacanţă, nu te mai surmena atâta.

— Nu e Boccherini de vină. Deşteptul de unchi-meu, cu predicile lui. Adevărul e că m-a cam pus pe gânduri. Uneori luăm viaţa prea uşor.

Mergeau acum prin nisipul fierbinte cu sandalele în mână, Kelly (Chelaru) cercetând cu ochii-n toate părţile să-şi găsească „banda”. Plaja era aglomerată, păşeau peste picioare întinse de-a curmezişul potecilor înguste dintre cearşafuri, se poticneau de căldăruşe pline cu nisip, ocoleau un cap de familie care bătea harnic, beţe de cort, se fereau de vreo minge sosită pe neaşteptate, rămâneau cu capul întors către vreo făptură

minunată şi indiferentă, dăruită soarelui.

— La urma urmei, nu-mi prea dă inima ghes să-i găsim, spuse Gioni. Prefer să stăm cu Wolf şi cu fetele. N-ar fi mai *giorno,* ce zici?

— Ce să zic? După mine, şi cu unii şi cu alţii. Să-i adunăm la un loc.

— Nexam. Se face gaşca prea mare.

— Atunci de ce-i mai căutăm? făcu Kelly (Chelaru) nedumerit.

— Unde vezi tu că-i căutăm? Căutăm un loc şi-atâta. Trebuie niţel spaţiu, oricum. Fetele mai ales sunt leşinate după soare. Cum găsim un loc mai liber, ne-am şi instalat.

— Ai dreptate, m-am săturat de maratonul ăsta. Plus geanta. Hai să ne oprim aici. Avem şi punct de reper. Fotograful.

— În regulă, spuse Gioni scrutând împrejurimile. Locul e propice.

Kelly (Chelaru) căută cu privirea obiectul atenţiei şefului. Îl descoperi la doi paşi: o blondină culcată pe un cearşaf albastru, singură, citind.

— Azi te dai cu „Yardley”, fac pariu. Parcă ai ştiut de ce l-ai pus în bagaj.

— Inspiraţie de moment, făcu Gioni modest. Hai să ne instalăm, că nu mai pot de cald.

Kelly (Chelaru) desfăcu harnic geanta „Adidas”, scoase cearşaful de plajă şi-l întinse cu pedanterie, aliniindu-l strict după al blondinei care continua să stea cu nasul în cartea ei groasă. Gioni descoperi lângă rochia de plajă, pusă peste o sacoşă de rafie, o pereche de pantofi bărbăteşti enormi şi strâmbă din nas. Începu să se dezbrace cu gesturi lente, punându-şi în valoare fiecare grupă de muşchi. Când îşi scoase pantalonii, paftaua cromată de la slip străluci în soare şi blondina ridică privirea, prefăcându-se că-şi caută ţigările.

— Sper că nu vă incomodăm, spuse Gioni dulce.

Fata se întoarse pe-o parte, inspectându-şi cu degetul mare breteaua costumului de baie. Zâmbi:

— Plaja e a tuturor. Tata zicea să stăm aici că-i mai puţină lume. Dar acum s-a mai aglomerat.

— Aţi venit cu tata la mare? se miră Gioni aşezându-se pe cearşaful lui, paralel cu fata.

— De ce te miri?

— Nu mă mir, mă îngrozesc. Ăsta-i concediu?

— Depinde ce-ţi propui să faci.

— Şi dumneavoastră ce v-aţi propus? Aruncă o privire spre cartea groasă, pe care ea continua s-o ţină în mână, punându-i semn cu degetul. A, „Chimia organică”. Vă pregătiţi pentru admitere. Probabil, seara, la lumina veiozei, aveţi mai mult spor.

— Da de unde! Am încercat o singură dată, în prima zi. Dar se auzea muzică de la terasă. Mi-a venit să plâng, am pus cartea deoparte şi am luat un roman poliţist. Nici din ăla n-am citit prea mult. Nu suport să citesc pe fond muzical. Ori una, ori alta.

— Dilemă, spuse Gioni. Să vi-l prezint pe prietenul meu. Kelly, vino-ncoace.

— Kelly? se miră fata.

— Chelaru, se prezentă purtătorul celor două nume, îngenunchind pe nisip şi strângând mâna fetei. Şi să vi-l prezint pe prietenul meu Gioni.

— Adina, spuse fata. S-a făcut cald.

— Luna lui cuptor, confirmă cu zel Kelly (Chelaru). Avem noroc de vreme bună.

— Aş intra niţel în mare, spuse fata. Oare o fi rece?

Gioni îi făcu semn discret prietenului său şi spuse apăsat:

— Pe-ncercate. Kelly, condu-o pe domnişoara. Eu mă sacrific, rămân să păzesc hainele.

— Păcat, spuse fata. Dacă era tata aici, rămânea el.

— Dar unde-i bătrânul?

— Nu-i bătrân deloc, protestă fata energic. Face băi de nămol la solar. A fost fotbalist, are ceva la rotulă, pe timp noros îl supără.

— Reumatism, ghici Gioni. Hai, duceţi-vă, că se opreşte apa.

Fata râse şi-l urmă pe Kelly (Chelaru), aruncându-i un zâmbet peste umăr lui Gioni. Distraţi-vă, copii, îşi spuse el filosofic. Eu rămân să cuget. Ce naiba fac cu Stela?

Se lungi pe spate, cu mâinile sub cap, şi se gândi la Stela. Dar blondina care învăţa „Chimia organică” îi apărea mereu în minte. Ghinion nenorocit. De ce n-a apărut ieri sau alaltăieri? Câteodată dau năvală de nu ştii pe care s-o alegi. Şi Mia, să văd eu dacă i-ar mai fi dat mâna să facă atâtea nazuri! Dar şi cu Stela am avut noroc...

Stela... închise ochii, trecu în revistă episoadele „vechiului

amor, reactualizat”. Stela era fiica unui celebru chirurg, căruia foştii pacienţi, recunoscători, îi făceau tot felul de surprize plăcute. Damigene cu vin, curcani, ţigări „Kent”, stofă *din pachet*, stilouri. Un mecanic îi făcuse gratuit reparaţia capitală la „Renault”; o profesoară dădea gratuit meditaţii de engleză Stelei, un precupeţ îi adusese un pachet suspect de uşor, în care descoperise cu stupoare câteva sute de lozuri în plic. „O noapte întreagă am desfăcut la ele, mărturisea Stela. Mă usturau degetele; câteva zile n-am putut să-mi închei paltonul. Important este că tata nu primeşte niciodată bani. E un om integru. Dar nu poţi goni pe cineva de la uşă. Dacă omului îi face plăcere să... Cum să-ţi spun? Pacienţii simt nevoia să fie recunoscători. Şi mă mai întrebi de ce ţin neapărat să intru la medicină!

Stela dăduse trei ani consecutiv examen de admitere. La al treilea, obişnuitele „câteva sutimi” o despărţiseră de categoria fericită a admişilor. Tatăl ei îi făcuse rost de un post de secretară la un spital. Învăţase să scrie la maşină şi se descurca binişor cu telefoanele şi cafelele respective. „Plus că sunt, oricum, în mediul familiar, îi spunea ea lui Gioni, parcă dezvinovăţindu-se. Să-i vezi pe toţi cum trec prin faţa uşii, cu halatele albe fluturând... Să-i auzi cum discută, oameni culţi, serioşi, care ascultă muzică simfonică şi sunt la curent cu tot ce se petrece în lume... Să ştiu că dau de zece ori examen şi tot la medicină mă duc!”

O cunoscuse la o sindrofie, toamna trecută. Zâmbi cu gândul la ambianţa insolită – o căsuţă stil vagon în plin centrul Capitalei, la doi paşi de „Eva”, o casă rămasă din alte vremuri, cu un crâmpei de curte umbrită de un cireş şi păzită de un buldog. Pereţii dintre camere fuseseră desfiinţaţi şi în locul casei obişnuite se ivea deodată un fel de sală de bal pusă de-a curmezişul, cu mobile puţine, joase, retrase pe lângă pereţi, cu parchetul gol. Bine lustruit, numai bun pentru dans, şi tineri eleganţi, cu paharele de vodcă cu lămâie în mână, voind pe lângă fotoliile femeilor, bătând câmpii despre El Greco, parapsihologic, Cupa Davis şi criza petrolului. De cum intrase îşi pironise privirea pe ea; părea destul de plictisită de peroraţia unui ins cu barbă care trecea în revistă critica de film; îi observase privirea furişată spre el în câteva rânduri, purta o

rochie simplă, din astar – îl uimise asprimea ţesăturii, atunci când o invitase la dans – şi era evident că insul se grozăvea nu pentru ea, ci pentru vecina ei, redactor la o editura. Dansa uşor, avea marea calitate a bunelor dansatoare, de a intui imediat intenţia partenerului; când „Uher”-ul profesional pus în picioare în hol detunase pe neaşteptate un vals, îşi dovedise virtuozitatea într-atâta, încât ceilalţi parteneri se retrăseseră spre marginile încăperii cu ochii la ei. La sfârşit exclamaţiile admirative îi făcuseră să fie mai solidari: dansase cu ea toată seara, cu o excepţie – se simţise dator s-o invite pe neobosita gazdă care transporta nenumărate farfurii cu saleuri şi îmbia musafirii cu apă minerală (la vodcă nu era nevoie să-i îmbie, îşi aminti sarcastic).

— Unde dracu eraţi, şefu’? îl auzi pe Munteanu.

— Aici, unde să fim?

— Vă căutăm ca năucii de-o juma’ de oră, Sandi ne-a spus că aţi venit înaintea lui, şi noi lungim gâtul prin toată mulţimea asta. Deşteptu-ăla de Kelly văd că şi-a găsit o sirenă în mare, blondă după toate aparenţele, hai că iau eu taşca, să-l fentăm pe Kelly, să ne caute până diseară.

— Nu merg nicăieri, spuse scurt Gioni.

— Ei, ce dracu-i asta? Hai la prăvălia noastră, că banda îţi duce dorul.

— N-are decât. S-a trezit prea târziu. Nu pot să plec de-aici, nu vreau să-i stric plăcerea lui Kelly. Şi-a găsit şi el pe cineva, sirena cu care l-ai văzut.

— Se stropeau cu apă ca doi ţânci. E şi ăsta un mod de a-ţi manifesta simpatia. O luăm cu noi şi pe individă, hai, hopa sus.

— Nu ţine, pricepi? explică Gioni calm. Fata e cu taică-său, iar mie mi-au sosit nişte rude din provincie, le aştept s-apară pe plajă.

— Rude din provincie, într-un „Taunus” albastru cu număr de Bucureşti. Ştiu, mi-a spus Sandi, dar credeam că umblă cu tromboane. Ne-ai trădat, şefu, în concluzie. Ne vedem la masă.

— Pe mine să nu contaţi. Cred că mă invită rudele.

— Asta-i declaraţie de război în toată legea. Şi Mia ce-o să zică?

Fără să se ridice de pe cearşaf, Gioni întinse gâtul spre Munteanu, cu o privire rău-prevestitoare:

— V-aţi vorbit toţi şi-mi puneţi aceeaşi întrebare? Ce să zică? Mă are-n custodie, sau crezi că ne-am logodit în secret?

Munteanu desenă cu vârful piciorului în nisipul fierbinte un cerc tăiat de un „x” punând multă pasiune în execuţia desenului.

— Ar trebui să-ţi faci pedichiura, mormăi Gioni. Nu duce grija altora. Fiecare se descurcă cum poate.

— Da, spuse Sandi nedumerit şi părăsi terenul agale.

Gioni se ridică. Privi spre intrarea la plajă. Îl descoperi repede pe Wolf, care căra o saltea pneumatică stacojie, gata umflată, şi pe cele două însoţitoare în costume de baie, ducându-şi rochiile de plajă pe mână. Porni grăbit în întâmpinarea lor.

— Şi cum e gazda, tovarăşe comandant?

— Bună, cum să fie? Are şi ea un băiat la armată. Tanchist.

— Mai bine avea o fată, spuse dezamăgit sergentul.

— Ce baftă, bombăni Trandafir. Aţi fi dus-o ca-n filme.

— V-aţi odihnit bine? schimbă Radu vorba.

— A-ntâia, spuse Trandafir.

— Stăm separat în baraca aia, aţi văzut-o aseară, explică sergentul. Curăţică, tovarăşe comandant. Cu paturi suprapuse ca la cazarmă, când am venit de recruţi. Cum s-a luminat de ziuă, o bucătăreasă veselă şi grasă ne-a adus o căldare de cafea cu lapte. Să saturi un regiment. Şi ouă fierte şi pâine caldă. „Luaţi, băieţi, să prindeţi puteri”, zice. Şi a stat cu ochii pe noi până am mâncat tot.

— Bravo, copii cuminţi, spuse Radu. Acum hai să mergem. Să nu le pară rău după cafeaua cu lapte.

Soldaţii îşi luară uneltele şi porniră doi câte doi, fără nicio comandă, spre seră. Radu îi urmă, respirând cu plăcere aerul proaspăt şi impunându-şi să nu aprindă ţigara până la destinaţie. Serele erau la vreun kilometru depărtare de sediul I.A.S.-ului, iar I.A.S.-ul la alţi doi kilometri de sat. Nici nu-l găsise pe hartă, satul. Locţiitorul amiralului, un ofiţer uscăţiv şi scump la vorbă, venise în şantierul naval împreună cu comandantul divizionului, se învârtiseră amândoi pe lângă „Penelopa”, întrebând de una şi de alta, apoi îl chemaseră în biroul secţiei „motoare navale”.

— Tovarăşe locotenent-major, cum merge reparaţia?

— Deocamdată n-au început propriu-zis. Au demontat motorul principal, le-am ajutat şi noi cât am putut. Au scos elicea şi cârma. Acuma înlocuiesc câteva table de pe punte, mai uzate...

— După plan, trebuie să fie gata într-o lună, a spus comandantul divizionului. Dacă vin la timp piesele pentru motor.

— Dacă, a spus posomorât locţiitorul amiralului. O lună de zile, un echipaj întreg... Tovarăşe locotenent-major, n-o să-ţi ţin un discurs. Ştii că armata participă, după posibilităţile ei, la realizarea unor obiective în economia naţională.

— Da, tovarăşe căpitan de rangul întâi. La metrou, la canal, la construirea unor fabrici...

— Exact. Ne-am gândit că dumneata, cu echipajul Navei Trei, nu prea aveţi ce face pe timpul reparaţiei. Să vă dăm pe alte nave, ca dubluri? Mai era o posibilitate. Conducerea unui I.A.S. care ne furnizează zarzavaturi ne-a solicitat, prin comitetul judeţean, să dăm o echipă de ostaşi pentru o construcţie. Ei n-au posibilităţi, sunt în plină campanie de recoltare; n-or să ia lucrătorii de la câmp acum când fiecare oră... De altfel, nici nu-i nevoie de prea multă pledoarie. Tovarăşul amiral a dat ordin să mergi acolo cu oamenii dumitale.

— Raportez că niciun om din echipaj nu e constructor...

— N-are importanţă. Crezi că se apucă să înalţe un zgârie-nori? E vorba de ceva modest, instalarea unei conducte pentru seră. Opt-zece soldaţi pentru o lună de zile. Aşa au cerut, şi tovarăşul amiral a aprobat.

— E departe de-aici?

— Vreo douăzeci de kilometri. Veţi fi detaşaţi acolo, în subzistenţa lor. Ne-am gândit că e de preferat să trimitem o subunitate constituită, nu un detaşament încropit de ici, de colo. E altceva când oamenii se cunosc bine între ei şi sunt conduşi de comandantul lor.

Radu a tăcut, copleşit de această veste. Tonul sec al superiorului nu dădea loc la comentarii. Poate că prevăzuse o mişcare de împotrivire, fie ea şi neexprimată, de aceea precizase că ordinul fusese dat deja. Şi tot pentru a preîntâmpina un protest găsise de cuviinţă să adauge explicaţia cu „o subunitate constituită”.

— Ceva probleme deosebite? a întrebat cu glasul îndulcit locţiitorul amiralului.

— Am un om în permisie. Se întoarce în seara asta.

— Nu-i nimic. Plecarea e mâine după-amiază, au să trimită ei o camionetă după ce-şi mai termină treburile. Mâine vă faceţi bagajele: ţinută de lucru, ţinută de oraş, obiectele de toaletă personale şi cam atât. Vorbeşte cu oamenii, arată-le importanţa misiunii, instruieşte-i cum să se poarte acolo. Să nu facă uniforma de ruşine.

Revoltat mai întâi, nu îndrăznise să protesteze. Ar fi spus povestea cu Mia – să dispari pentru o lună când fata pe care vrei s-o ceri în căsătorie e la doi paşi de tine pe litoral – dar ştia că ar fi fost inutil. Răspunsese apăsat „am înţeles”, căutându-l din

ochi pe comandant care-şi ferea mereu privirea.

După ce locţiitorul amiralului i-a strâns mâna şi a plecat, Radu s-a întors spre comandantul divizionului, care rămăsese în birou sub pretext că vrea să consulte documentaţia tehnică:

— Asta zic şi eu misiune...

— Nici mie nu-mi convine. Îţi dai seama ce răspundere. Într-un sat, cu şase soldaţi după tine.

— Şapte cu sergentul, l-a corectat Radu.

— Sergentul, da. Băiat bun. O să te ajute să-i ţii în frâu.

— Credeţi că asta mă frământă?

— Trebuie să te frământe. Disciplina înainte de toate. Să nu-ţi închipui că am acceptat cu uşurinţă. Am încercat să protestez, a fost zadarnic. M-au întrebat la telefon dacă am oameni disponibili, am spus că nu. Dar locţiitorul amiralului e un fel de creier electronic, pe toate le ştie. „Sigur n-ai oameni? m-a întrebat cu reproş. Dar echipajul „Penelopei”?” Tot „Penelopa” spune şi el, ca toată lumea. Am dat să-l lămuresc: că abia ai venit, că nu cunoşti oamenii îndeajuns... „Ai altă soluţie mai bună?” m-a întrebat, „Nu, tovarăşe căpitan de rangul întâi,” Dar eram cu inima strânsă. Dacă se-ntâmplă ceva acolo nu ne mai spală toată apa din mare, ţine minte asta.

— N-o să se întâmple, tovarăşe comandant. Sunt băieţi buni.

— Nu pune mâna-n. Foc. Neacşu se cam plângea de Trandafir. L-a şi pedepsit o dată.

— Mie nu mi-a dat prilejul. Dimpotrivă. L-am şi recompensat cu permisie. Sunt convins că asta o să-l oblige şi mai mult...

— S-ar putea. Totuşi, fii cu ochii pe el.

...Era şi acum cu ochii pe el. Trandafir mărşăluia în coada formaţiei şi, din când în când, îi punea piedică lui Stanciu care mergea în faţa lui. Stanciu se poticnea stârnind un norişor de praf cu bocancii. Dar asta nu se putea numi abatere gravă.

Drumul urca domol. Acoperişul cam cubist al sediului fermei se vedea tot mai bine. Când ajunseră sus, pe deal, văzură serele. Sau ceea ce urma să devină serele. Se opriră cu toţii pe marginea mai înaltă a drumului. Radu veni lângă ei, privi spre vale. Deocamdată se vedea doar o porţiune de câmp necultivat, cu nişte schelete de fier, dreptunghiulare, fără sticlă, aşezate de-a dreptul pe pământ. În jurul lor o roabă, câteva grinzi de lemn rezemate de scheletele de fier, şi nişte lăzi mari şi înguste,

cu aspect de nou – probabil geamurile pentru seră. În dreapta, departe, un şir de salcâmi se profila pe zarea senină; în stânga un lan de porumb părea să se întindă până dincolo de orizont.

— Frumoasă-i şi Dobrogea noastră, spuse sergentul fără să se adreseze cuiva anume. Fiecare colţ are farmecul lui.

— De n-ar fi aşa de secetoasă... adăugă Parfenie. Noroc cu canalele de irigaţie. Înainte nu creştea nimic pe-aici. Mi-a spus bâtul, ştia şi-un cântec: Dobroge ţară săracă, semeni grâu şi creşte piatră.

— Asta era pe vremea lui bâtu-tău, râse Trandafir. Anul trecut au scos patru mii de kilograme de grâu la hectar. Patru tone, bă, ştii ce-i aia?

— Păi eu ce spun? Irigaţiile, zise Parfenie întărâtat.

Porniră spre locul aceia necultivat, cu iarbă măruntă şi prăfuită, de un verde stins, aproape gri. Sergentul întoarse capul şi-l privi întrebător pe Radu.

— Nu se vede nimeni pe-aici.

— O fi prea de dimineaţă, îşi dădu Radu cu părerea.

— Credeţi că bucătăreasa e singurul om sculat cu noaptea-n cap? În zorii zilei a huruit un camion pe drum, şi-am mai auzit şi nişte căruţe.

— Plus tractorul ăla nenorocit, adăugă Trandafir.

Sergentul făcu un gest de lehamite:

— Ah, tractorul! Să nu mai vorbim de el. Cred că are eşapamentul spart; făcea ca mitraliera noastră de paişpe virgulă cinci.

— Eu am dormit buştean, mărturisi Radu. Putea să treacă pe drum şi-o divizie blindată.

— Noi ne-am culcat devreme, spuse sergentul. Ce era să facem? În baracă toate bune, numai electrică nu. O lampă amărâtă, dar am stins-o şi pe-aia, că atrăgea ţânţarii.

— Şi-aşa ne-au făcut ferfeniţă, adăugă Parfenie. Am pe puţin o mie de pişcături.

— Te căleşti până plecăm, îl linişti ironic sergentul.

— Sau se satură ţânţarii şi ne lasă-n pace.

— Pe mine nu m-a pişcat niciunul, făcu Trandafir.

— Pe tine? Nici ţânţarii nu te-ating, de-a naibii ce-i pielea pe tine, spuse mecanicul bosumflat.

Auziră zgomot de motor, tăcură toţi. Venea o motoretă; în

urma ei se ridica alene un nor de praf, înceţoşând priveliştea lanului acela fără capăt. În preajma lor, vehiculul îşi încetă deodată hărmălaia, cu contactul tăiat, rulă în virtutea inerţiei câţiva metri, lăsând să se audă ţăcănitul lanţului prea slab şi zornăitul de tinichea al unei aripi care-şi pierduse, probabil, o parte din şuruburi. Ocupantul motoretei opri în mijlocul drumului, la doi paşi de ei, coborî, sprijini pe suportul ei maşinăria care acum, oprită, părea mică şi neînsemnată, şi veni spre ei râzând. Era un tânăr nu prea înalt, dar voinic şi ars de soare, cu mustăţi negre atârnând peste colţurile buzelor, care-l făceau să pară şi mai oacheş. Purta o cămaşă kaki de croială militară, cu mânecile suflecate, descheiată pân-la brâu, şi pantaloni blue-jeans, decoloraţi şi peticiţi pitoresc în genunchi cu un pătrat mai închis la culoare. Veni spre Radu cu mâna întinsă:

— Să trăiţi, tovarăşe locotenent major. Salut, băieţi. Sunt Dinuţ, agronom stagiar. În anumite împrejurări, ca asta de acum, o fac şi pe constructorul.

Dădu mâna cu Radu, apoi, pe rând, fără grabă, cu toţi marinarii, fără să-şi mai spună numele şi vorbind tot timpul.

— Ştiam de ieri că veniţi, dar am fost la Constanţa să fac rost de ţeavă şi m-am întâlnit cu un coleg din port şi ne-am încurcat niţel, cum se întâmplă. Îmi pare rău că n-am fost aici să vă întâmpin. Bine-aţi venit la noi!

— Dumneavoastră vă ocupaţi de construcţie? întrebă Radu.

— Eu. Sunt pe post de arhitect, de betonist, de vopsitor şi dracu mai ştie ce. În viaţă omul trebuie să facă de toate.

— Şi fotbal, zise Trandafir.

Agronomul se întoarse iute.

— Fotbal? A pronunţat cineva acest cuvânt sacru? Păi dacă se pricep băieţii la jocu-ăsta, hai să aranjăm ceva pentru duminică. Avem la S.M.A. o echipă vestită-n şapte sate. Trântim un derbi pe cinste.

Marinarii primiră cu animaţie această provocare deschisă. Se dădură mai aproape; lui Radu i se păru simpatic individul, deşi în sinea lui îl califică drept gură-bogată.

— Până duminică mai este, îşi dădu el cu părerea.

— Asta-i drept, şi văd că soarele-i sus şi băieţii par nerăbdători să-şi pună tunurile-n baterie. Eu am fost artilerist,

tovarăşe locotenent-major. Dar avem vreme să ne povestim amintiri din cătănie. Deocamdată, vreau să vă spun că sunteţi de mare ajutor pentru noi. Ne-au adus fiarele pe care le vedeţi, am dat o căciulă de bani pe ele, şi ne-am pomenit că nu putem începe construcţia. Are cineva o ţigară? Că boierul de la bufet a avut cumetrie şi nu deschisese când am trecut eu pe-acolo.

Radu îi oferi pachetul cu „Snagov”; tânărul se servi, aprinse ţigara, mulţumi ducând un deget la tâmplă şi continuă:

— Vrem să tragem o conductă de la canalul de irigaţie care trece prin spatele serei, acolo unde-s salcâmii ăia. Am şi trasat locul. Un şanţ de un metru adâncime, şi lat de jumătate de metru. Tuburile de beton ne vin într-o zi sau două. Le instalăm, le unim între ele şi aranjăm pământul la loc. Puţin bătătorit, ca să nu rămână groapă, şi gata treaba. Pe urmă, dacă ne rămâne timp, poate ne ajutaţi o zi-două să aşezăm ramele şi să punem sticla. Tovarăşul inginer Nacu, şeful fermei, a dat ordin să vă răsfăţăm cât se poate, să nu duceţi lipsă de nimic. Vă spun, ne sunteţi de mare ajutor.

— E clar, spuse Radu. Să mergem şi să-ncepem treaba.

— V-aş lua cu maşina mea, dar nu-ncăpeţi toţi, râse agronomul. Mă duc înainte, să vă întâmpin acolo unde-o să fie poarta.

Se urcă pe motoretă, o porni stând călare pe ea, zgomotul cumplit biciui scurt frunzele veştede ale porumbului. Soldaţii îşi puseseră uneltele pe umăr şi porniră, cam fără convingere, spre „poarta” inexistentă.

— Băgaţi de seamă că sunt pe post de normator, le spuse Radu în pauza de zece.

— Azi depăşim planul cu siguranţă, se lăudă sergentul examinându-şi palmele. Deocamdată mai rezistăm.

— Mâine e ziua cea mai grea, îşi dădu cu părerea Trandafir. N-o să putem coborî din pat din cauza febrei musculare.

— Şi-n ziua a treia ne lăsăm păgubaşi, îl ironiză sergentul.

Trandafir făcu câteva mişcări cu braţele, ca fotbaliştii care-şi fac încălzirea.

— Nu, în ziua a treia începem să ne adaptăm. Se formează muşchii, asta e. Vă spun din experienţă. Anul trecut i-am ajutat lui unchiu-meu să construiască un beci. După trei zile, săpam ca

un excavator.

— Nu prea se ţin de cuvânt tovarăşii cu gustarea, murmură sergentul privind spre acareturile gospodăriei.

— Dacă-i aşa, le fac scandal, spuse Radu. Am stabilit clar cu ei. Urmăm programul de la unitate, nu vreau să mă pomenesc cu îmbolnăviri.

— La orizont gustarea! strigă Trandafir ducând mâna streaşină la ochi.

Sus, între porumburi, se arătase un băiat subţire, cu păr bălai, purtând un tricou roşu fără guler şi *blugi* până la genunchi. Ducea un coş în mână.

— Ar trebui să ne spălăm pe mâini, spuse Radu într-o doară.

— Când o fi gata conducta, râse sergentul.

Trandafir se repezi într-o tufă, scoase o sticlă „Teacher's Scotch whisky" şi-i deşurubă capacul.

— Oho, *vizichi,* se miră ironic sergentul.

— A fost. Acuma-i apă curată. Dar şi apa-i bună. Hai, băieţi, daţi jos microbii.

Se spălară de mântuială, cu apa drămuită cu zgârcenie din sticla de „Teacher's". Între timp, flăcăiandrul cu coşul se apropiase.

— Bună ziua. V-am adus mâncarea. Tanti Aizade a spus să nu întârziaţi la prânz, că face sarmale.

— Până la prânz mai este, spuse sergentul. Ia să vedem ce bunătăţi ne-ai adus.

Scoase din coş o pâine mare de casă şi un pachet de salam tăiat în felii grosolane. Apoi dădu la iveală o sticlă pe care o întinse spre băiat cu un gest întrebător-acuzator.

— Asta-i de la tata, spuse băiatul cu ochii-n jos. A zis să nu se supere tovarăşul comandant, da-l avem pe nenea la Călăraşi, soldat la construcţii, şi ştie ce bine-i prinde o duşcă.

— În timpul serviciului? se miră ipocrit sergentul. Aţi pomenit aşa ceva, tovarăşe comandant?

Radu simţea privirile tuturor aţintindu-l. Fie ce-o fi, hotărî el, apoi răspunse fără să-i privească:

— N-am mai pomenit aşa ceva. Dar nu se face să jignim pe tatăl unui soldat de la construcţii. Oricum, băieţi, fiţi cumpătaţi.

Sergentul luă cu mână fermă sticla de-o jumătate, scoase dopul, o mirosi aprobator. Trandafir îi întinse zelos capacul

sticlei de „Teacher’s”, transformat pe loc în păhărel. Sergentul turnă cu grijă, îl umplu ochi şi-l întinse lui Radu.

— Pe căldura asta? şovăi Radu.

— Suntem pe şantier, lămuri sergentul.

— Atunci, noroc!

Dădu ţuica pe gât, aruncă picătura de pe fund cu o zvâcnitură a mâinii, apoi „paharul” făcu ocolul echipei. Sergentul bău ultimul, ridică sticla să vadă cât mai rămăsese, îi puse dopul şi-l întrebă pe băiat:

— Voiai să iei sticla-napoi?

— Păi...

— Lasă, ţi-o dăm diseară. Asta care-a rămas o păstrăm pentru prânz.

— Tata a zis că la prânz vă dă alta.

— Ce grijă are el de noi! se miră Radu. Cu ce se ocupă tatăl tău?

— L-au pus şef la seră, se lăudă băiatul. E grădinar. Aşteaptă să fie gata sera şi-a jurat că scoate castraveţi de-un metru, ca-n Brazilia. „Castraveţi de-un metru, zice maică-mea şi râde. Ai băut cam multă ţuica-n seara asta.” „Taci fă, nu văzuşi la televizor?” „Văzui, da’ crezi că erau adevăraţi?” „Cum să nu fie, zice tata. Televizorul nu minte.” Ce ziceţi, tovarăşu’ comandant?

— Ce să zic? spuse Radu. Nu mă pricep la castraveţi. Dar televizorul nu minte, are dreptate taică-tău. Dac-a arătat, înseamnă că există şi castraveţi de-un metru. Spune-i că-i mulţumim pentru ţuică şi-o să zorim să facem cât mai repede sera, ca să-şi împlinească planul cu castraveţii. Mănânci cu noi?

— Eu am mâncat, spuse repede băiatul. Poftă mare!

Se aşeză pe marginea şanţului proaspăt săpat, cu obrajii-n palme, şi începu să se uite la marinari.

Bucătarul tăiase pâinea în felii enorme şi făcuse la iuţeală nişte sandvişuri pantagruelice. Mâncară toţi, în tăcere, numai într-un răstimp Trandafir se înecă şi începu să tuşească. Sergentul îi aplică tratamentul clasic şi Trandafir îşi reveni repede.

— Decât doi pumni după ceafă, nu era mai bine un păhărel de ţuică? întrebă el timid.

— Ce vorbeşti! se încruntă sergentul. Te crezi la cumetrie, Trandafire?

— Nu, ca medicament, replică demn Trandafir. Alcoolul se foloseşte cu succes în medicină. M-am înecat; vreţi să mor asfixiat?

— Mă duc s-aduc apă rece, spuse repede băiatul.

— De unde apă?

— De la izvor, de-aici, de sub mal. E la doi paşi, nu ştiaţi?

— Nu suntem din partea locului, mărturisi sergentul. Puteam să murim de sete.

Radu se ridică de pe marginea şanţului, îşi scutură pantalonii de praf, făcu câţiva paşi de-a lungul traseului marcat cu ţăruşi. Măsură cu pasul bucata săpată în primele ore.

— În ritmul ăsta nu terminăm nici până la iarnă, auzi glasul sergentului. Hai, copilaşi, că peste-o oră începe arşiţa şi s-a zis cu noi.

Pe măsură ce treceau orele, căldura devenea tot mai de nesuportat. Lepădaseră tricourile, mai apoi sergentul propuse să-şi scoată şi pantalonii. Lucrau numai în slip, că tot nu-i vedea nimeni, argumentase sergentul. Dar şi aşa sudoarea le şiroia pe feţe. Iar pământul prăfos, sec, alburiu, se depunea încet pe sprâncene, pe umerii năduşiţi, pe buze. Lucrau în tăcere, nu le mai ardea nici măcar de replicile înţepătoare cu care-şi presărau de obicei timpul; schimbau uneltele – târnăcopul, cazmaua, lopata; fusese ideea sergentului că trebuie să activeze, pe rând, diferite grupe de muşchi.

— Trandafire, mai ia şi tu cazmaua, spuse bucătarul,.

— Acuma nu mai contează, spuse Trandafir cam răguşit. Mi-am activat toate grupele de muşchi, dac-o mai ţin o oră aşa, încep să se dezactiveze.

— Vrei să zici că nu mai poţi? întrebă agresiv sergentul.

— Pot, dar nu ştiu ce-o să fie mâine

Radu se uită la ceas. Oamenii lucraseră din greu, într-adevăr, şi asta era ce avea să-i aştepte zile şi săptămâni de-acum încolo.

— Ajunge pentru azi, hotărî el. Gata, băieţi. Considerăm ziua asta un fel de acomodare cu terenul. Mâine ştim mai exact cum stau lucrurile, plus că aţi căpătat experienţă.

— Şi bătături, adăugă bucătarul posomorât. Că n-o să mai pot ţine nici furculiţa-n mână.

— D’apăi polonicul, adăugă Trandafir şi toţi râseră, sprijiniţi în

cozile uneltelor. Noroc că am scăpat de tine cât suntem aici. Tanti Aizade să trăiască!

Drumul la întoarcere fu trudnic; se răsfiraseră, mergeau tăcuţi, uneltele le atârnau pe umeri aproape orizontal, târau picioarele şi nu le mai ardea să privească în jur. Deşi gazda îl invitase să ia masa acasă, Radu hotărî să rămână cu ei, la prânz; socotea că asta le-ar da curaj.

După ciorba acră şi fierbinte, hăpăită în câteva clipe, oamenii îşi mai veniră în fire; le revenise cheful de vorbă şi când începură să se uite după bucătăreasă care-şi legăna şoldurile bine strânse în halatul alb cam scurtuţ, comandantul „Penelopei” răsuflă uşurat.

— După masă meritǎm un ceas-două de somn zdravăn, spuse sergentul. Ca pentru prima zi, am luat-o cam repede. Trebuie neapărat un pui de somn.

— Şi după somn? întrebă viclean Trandafir. Eu aş avea nevoie să dau o fugă până la cooperativă, poate găsesc ceva timbre şi plicuri. Trebuie să scriu acasă, să le spun cum am ajuns.

— Eu am nevoie de o maşină de bărbierit, spuse bucătarul. Mi-am uitat trusa la unitate.

— Ţi-o dau pe a mea, spuse îndatoritor Parfenie, şi-n clipa următoare se crispă.

Era evident pentru Radu că şeful motorist primise o lovitură zdravănă pe sub masă. Tăcerea se aşternu din nou, întrebarea plutea în aer.

— Uite ce e, spuse Radu. N-am primit niciun ordin să vă ţin închişi în baracă. Dar nici un vreau să avem vreo neplăcere.

Un cor de proteste timide risipi această presupunere. Bucătăreasa veni cu oala cu sarmale şi întrerupse pentru un moment discuţia. Abia după felul trei – prăjitură de casă, un aluat fraged deasupra căruia fuseseră puse fructe – sergentul reluă, prudent:

— Eu mă gândesc, tovarăşe comandant, că am putea fixa un planton la baracă. Şi o oră la care toată lumea să fie prezentă.

— Ora opt, de exemplu, spuse Radu. La ţară lumea se culcă devreme. Şi nişte reguli – ce să vă spun? Fără băutură, fără gâlceavă, fără s-o faceţi pe donjuanii. Nu vreau certuri cu băieţii din sat. Iar la bufet – cât mai puţin posibil. De la un pahar ies tot felul de încurcături. E clar?

— Aveţi încredere, tovarăşe comandant, spuse sergentul, Suntem oameni serioşi. Bag mâna-n foc pentru fiecare om din echipaj, nu-i aşa, băieţi?

Niciodată nu primise sergentul o încuviinţare mai aprigă...

Radu îi lăsă să se culce şi porni spre sat, acolo unde i se oferise găzduire. Mergea pe drumul pustiu – oamenii nu începuseră să se întoarcă de la câmp, doar în depărtare se auzea rumoarea vagă a combinelor şi tractoarelor cu remorcă, deocamdată nevăzute, probabil au alte locuri dincolo de orizont, îşi spuse Radu privind nedumerit peisajul. Un şir de înălţimi domoale, aproape identice, şi drumul care le tăia pe toate în linie dreaptă, ca în desenul unui şcolar lipsit de fantezie. Undeva, peste al doilea deal, sclipeau acoperişurile de tablă ale caselor, pe jumătate ascunse de copaci. Şi uite că-n pustietatea asta trăiesc oameni, îşi spuse. Oameni care seamănă porumb şi orz şi visează o seră cu castraveţi de-un metru. Iar tu te miri că sunt magazine puţine în Mangalia şi că trebuie să alergi până la Constanţa pentru o croitoreasă...

Reluase discuţia cu Sonia de zeci de ori, îşi amintise toate nuanţele, încercase să desprindă din ea un adevăr sau măcar un indiciu. Fără-ndoială, Miei îi va fi greu să se despartă de Bucureşti. Dar parcă Sonia plecase cu uşurinţă? „L-aş fi urmat pe Sava şi pe o insulă pustie”. Aşadar, puterea dragostei. Aceeaşi putere care-o va împăca şi pe Mia cu ideea depărtării de Bucureşti. Ne iubim, nu-i aşa? Dragostea dovedită în nenumărate ocazii mărunte... Iată că a sosit ocazia cea mare, decisivă. Da sau nu? Ai tăria, în numele acestei iubiri, să renunţi la toate bucuriile, mari sau mici, pe care le presupune ideea de a locui în Bucureşti?

Îşi aminti frânturile de dialog surprinse între Mia şi Sonia. Magazinul unic, n-ai de unde alege. E mai simplu, nu pierzi timpul căutând – replica sunase cam ironic, nu? O croitoreasă bună la Constanţa, o zi întreagă pentru o probă. Şi frigul din martie. Şi tristeţea dimineţilor de iarnă, cu sirena de ceaţă tânguindu-se la intervale precise. Toate astea, în numele dragostei atotputernice...

Un bărbat în cămaşă, cu şapcă de poştaş, trecu ducându-şi bicicleta de ghidon. Când ajunse în dreptul lui Radu, salută cu

mâna la şapcă:

— Să trăiţi! Gata pe ziua de azi?

— Gata. Am mai lăsat şi pe mâine.

— Am şi eu un băiat, soldat la marină. Îl cheamă Drăgoi T. Gheorghe. L-au luat în toamnă. N-o veni şi el pe-aici, la lucru?

— Nu ştiu. Doar dacă n-om face faţă şi au să-l trimită să ne-ajute.

— Diseară veniţi pe la bufet, să schimbăm o vorbă?

— Cred că da.

— După serial. Aoleo, alde Scorţea au televizorul stricat.

— Uitasem de serial, zise Radu.

— Ei, vă invită vreun vecin, dacă vă interesează. După serial eu mă duc la bufet, să vorbesc cu oamenii. Unora le place, altora nu. Ascult, îmi dau şi eu cu părerea...

— Foarte bine. Vin şi eu şi-mi dau cu părerea.

— Să trăiţi!

Omul duse iarăşi mâna la şapcă şi-şi reluă drumul ţinând bicicleta de ghidon.

Şi ea acolo, cu Gioni şi cu toţi deştepţii ăia, îşi spuse. Ridicând sprânceana: „Serial? Avem noi timp de aşa ceva?” Ce-or vorbi între ei? Despre muzică, fără-ndoială. Şi pe urmă? Pe urmă...

Încercă să se liniştească. Nu, Mia n-o să-l trădeze, avea atâtea indicii că ţinea totuşi la el. Ultima oară lipsise chiar de la spectacol, e un mic sacrificiu şi ăsta, pe care nu-l faci aşa, din simplă distracţie...

...Şi ea acolo, cu Gioni şi cu admiratorii de la mese, sau pe plajă, înconjurată de indivizi atletici şi bronzaţi – media de vârstă a vilegiaturiştilor e departe de a fi atât de avansată pe cât pretindea ea în glumă. Trebuia s-o cer în căsătorie chiar atunci, la ultima întâlnire. Să zicem că accepta. Să zicem, prin absurd, că perfectam actele în două-trei. Zile. Şi pe urmă? Ea cu „banda” la Neptun, eu cu echipajul la conductă. O săptămână, două... trei... Căsnicie modernă, ce să spun!

Până în sat întoarse problema pe toate feţele, dar nu ajunse la niciun rezultat. Trecea pe uliţa curată, largă cât un bulevard, cu trotuare acoperite cu plăci mari de beton, răspundea la salutul oamenilor care treceau, zâmbea copiilor care-l urmăreau cu priviri uimite, încerca să înţeleagă ceva din lumea aceasta nouă pentru el. Nu mai fusese la ţară decât în trecere, îi invidia

pe colegii de şcoală care-şi petreceau vacanţa la munte şi povesteau despre un sat desprins parcă din „Amintiri din copilărie”, despre un bunic sfătos şi o bunică mare gospodină, despre laptele proaspăt muls, despre amurgurile cu fum albăstrui plutind printre pomi – şi regăsea, treptat, crâmpeie din aceste imagini păşind pe uliţa largă şi curată...

Când deschise portiţa, soţia gazdei, o femeie scundă şi uscăţivă, ieşi în uşa bucătăriei de vară:

— Ce bine că v-aţi întors, mi-era teamă că se răcesc clătitele. Bărbatu-meu a adus televizorul de la reparat, fiţi fără teamă, nu pierdeţi serialul, cum v-a spus poştaşul. De ce vorbeşte dacă nu ştie? Dar poftiţi înăuntru, bărbatu-meu e în casă, mai schimbaţi o vorbă...

Mulţumi cu un zâmbet, intră. În tindă era răcoare şi mirosea plăcut a proaspăt văruit şi a busuioc. Bătu la uşa camerei din dreapta; uşa se deschise, apăru stăpânul casei ştergându-şi mustăţile cu dosul palmei:

— V-am văzut pe geam, dar nu v-am ieşit în cale. Mă luptam să deşert o damigeană şi nu puteam să las treaba la jumătate. Vreau să scot o oală de vin, de bucurie că mi-a reparat televizorul. Că de muncit, slavă domnului, toată ziua n-am stat o clipă. Poftiţi, luaţi loc, sau dacă vreţi să vă spălaţi, mergeţi la baie.

Când reveni de la baie, observă o mică schimbare; gazda adusese un scaun tapiţat care nu făcea parte din mobilierul camerei.

— Luaţi loc aici, e mai moale, stărui omul. Mă duc s-aduc pahare. Până la serial mai este, şi n-o să stăm degeaba...

— Vă mulţumesc. Cu vinul însă, o să vă refuz. Am stat toată ziua în soare.

— Tocmai de-aia. Un pahar vă mai răcoreşte. Am şi borviz la frigider, dacă doriţi. Eu nu obişnuiesc. Îmi place să beau vinul curat, fără apă.

— Nu văd nicio crimă în asta, spuse Dem Ionescu. Te afli pe litoral, în vacanţă; Mădălina vrea să petreacă. Nu e firesc ca un prieten din copilărie, întâlnit întâmplător aici, să vă însoţească pe amândouă, într-o seară, la restaurant?

— Ştiu eu? spuse Dona. Nu-mi place să umblu cu minciuna.

— Ce minciună? Suntem sau nu prieteni din copilărie – hai să zicem din adolescenţă? Ne-am întâlnit întâmplător pe litoral? Lasă prejudecăţile, doar nu suntem pe vremea feudalismului.

Ea ridică fruntea, cu privirea îndărătnică pe care i-o ştia atât de bine:

— La urma urmei, nu-mi pasă. N-am de dat nimănui socoteală. Nu se întâmplă nimic necurat, ilegal, în afara eticii. Mergem, dacă ne inviţi.

— Vă invit, spuse categoric Dem Ionescu.

Mădălina veni sărind într-un picior, scuturându-şi apa sărată de pe şuviţele de păr lung şi fredonând o melodie.

— O splendoare, apa. Nu faceţi o baie, maestre?

— La temperatura asta aş face cu siguranţă o bronşită. Nu mai am anii tăi. Şi te-am rugat să nu-mi mai spui „maestre”. Mă faci să mă simt important şi bătrân. Sper că nu sunt niciuna, nici alta.

— Mai ales a doua, cu siguranţă nu sunteţi. Dar termenul acesta n-are vârstă. Plus că prietenul dumneavoastră vă spune la fel.

— Aşa s-a deprins. Iniţial, o spunea cu uşoară ironie, de asta l-am acceptat. Pe urmă s-a gândit că e interesant să fii prietenul unui *maestru,* te ridică în faţa propriilor ochi. L-am surprins că o spune cu convingere, dar era prea târziu pentru un protest formal.

Fata luă prosopul pe care i-l întinsese mâna grijulie a mamei şi improviză un turban pitoresc peste părul ud.

— Noi spuneam profesorului de înot „maestre”. Un scriitor merită la fel de bine acest titlu.

— Depinde de scriitor, spuse Dem Ionescu.

— Dumnezeule, modestia asta! Mamă, dă-mi oglinda.

— Se spune „te rog”, fetiţa mamii.

— Te rog, acceptă Mădălina dezvelindu-şi dinţii superbi într-un

surâs periculos. Lecţii de politeţe în costum de baie, explică ea maestrului.

— Mă întrebam, spuse maestrul, ce-aţi zice de-o invitaţie la Cazino, pentru mâine seară?

— Aplauze, nu-i aşa, mamă? strigă fata îngenunchind pe nisip, lângă Dona. Acolo, în cantonament, am dus o viaţă absolut sportivă. Culcare la oră fixă, dimineaţa gimnastică, pe urmă atletism, după-amiaza odihnă obligatorie, seara o oră la televizor şi tot aşa. Dans, casetofoane, pălăvrăgeală – strict interzis. Vacanţă de roboţi.

— Ne mai gândim până mâine, spuse mama liniştită.

— Ne gândim, dar mergem. Şi-ţi promit să fiu ascultătoare şi să mănânc tot, chiar dacă faci fasole păstăi.

— Obraznico; râse mama şi-i explică lui Dem Ionescu: De câte ori gătesc fasole păstăi, e o adevărată dramă.

— Înţeleg, spuse Dem Ionescu. În numele pedagogiei, nu clătina încrederea fetei în răsplătirea faptelor bune.

— Ura, am câştigat! Maestre, v-aş îmbrăţişa dar sunt udă leoarcă.

— Aştept să te usuci, spuse visător maestrul. Sau, mai degrabă să mă ud eu însumi. Mă duc, poate s-a mai încălzit niţel marea. Până atunci, poartă-te frumos cu mămica ta ca să nu-şi ia vorba-napoi.

Se ridică sprinten, având grijă să ţină umerii drepţi, trase aer în piept modificându-şi astfel în bine silueta şi porni în pas gimnastic spre mare. Îl văzu pe Lică în valuri, cu apa până-la brâu. Dădea lecţii de înot unei fetişcane pistruiate, încurajând-o cu strigăte poliglote:

— *All right, signorita, c'est bon! Allez, allez!*

Măi al naibii! se minună Dem Ionescu înaintând fără spor în apa care-i cuprindea treptat pielea înfierbântată de soare. Uite unde-mi dispăruse trădătorul ăsta mic!

Un spirit de concurenţă reprimat de la o vreme în subconştient îl făcu să se avânte deodată cu mâinile întinse deasupra capului, într-un val enorm tăcut albastru; primi în plină faţă prăbuşirea crestei netede şi transparente ca sticla, pluti o clipă între două ape, năucit de izbitură şi de zgomot şi de forfotul spumei, iar când deschise iarăşi ochii deasupra undelor fremătătoare, era la doi paşi de proaspăta elevă a lui Sancho

Panza. Începu să înoate crawl, în stilul acela rapid, cu care uimea fetele cu ani în urmă. Printre stropii uriaşi, împroşcaţi cu putere, avu răgazul să vadă mutra dezolată a amicului său; devenit brusc om cumsecade, se depărtă spre geamandură, unde apa era mai închisă la culoare, deci mai adâncă şi inaccesibilă instructorilor de ocazie şi elevelor lor pistruiate. Se întoarse pe spate, făcând pluta şi încercând să-şi domolească răsuflarea. Ţigările, fir-ar al naibii să fie, gândi. Mi s-a redus capacitatea toracică. Sau poate vârsta e de vină?

Când se întoarse la mica tabără de pe ţărm, o dulce pace domnea între mamă şi fiică. Se ungeau, pe rând, cu o celebră soluţie care garanta un bronz rapid şi uniform. Dem Ionescu se depărtă discret de la această ceremonie, găsind un pretext potrivit: cumpără două sticle de pepsi-cola; când reveni, operaţia era terminată, totul dispăruse în tainiţele sacoşei din pai de orez şi cele două beneficiare ale miraculoasei soluţii se soreau cu râvnă într-o nemişcare demnă de cei mai hotărâţi yoghini.

— Fac cinste, spuse el depunând grijuliu sticlele pe nisipul fierbinte. Se spune că o băutură rece stimulează pigmenţii.

— Medicină empirică, pufni fata înşfăcând totuşi sticla.

— Ajută şi la menţinerea siluetei, adăugă medicul empiric întinzând a doua sticlă mamei. Beţi şi vă veseliţi, între timp eu, sărmanul, voi face o mică baie de aburi la poştă, încercând să-mi transmit articolul.

— Toată compătimirea noastră, cuvântă Dona solemn, ridicând sticla la înălţimea ochilor.

— Ne vedem mâine seară, dacă nu v-aţi răzgândit.

— Noi nu, se grăbi Mădălina să precizeze.

După ce săvârşi promisa „baie de aburi”, Dem Ionescu constată că cu drumul, cu aşteptarea la telefonul automat interurban, cu transmiterea articolului către o stenografă cam înceată, pierduse mai mult de o jumătate de oră. Hotărî să-şi ofere, în compensaţie, o bere rece pe terasa Cazinoului, la umbră, în aşteptarea mesei de prânz. Răsfoi presa, citi selectiv câteva articole de critică în care presimţea – după semnătură, titlu şi alte semne numai de el ştiute – atacuri la adresa unor confraţi care le meritau, apoi se lăsă în voia ocupaţiei sale predilecte, legătura dintre literatură şi viaţă. Exersă o descriere

mentală a zilei de vară petrecute sub soarele arzător, pe nisip, în compania celor două femei frumoase – mama atât de tânără şi de sportivă, încât părea a fi sora mai mare a fiicei sale. Dar nu putu duce prea departe cugetarea impersonală, detaşată, artistică; planul realităţii încurca lucrurile, descoperi că întâlnirea cu Dona începuse să-l preocupe mai mult decât o obişnuită temă literară. Lacul său psihic – unde auzise povestea asta cu lacul psihic? — fusese agitat de apariţia Donei. De-a lungul anilor se lăudase cu o stabilitate morală pe care n-o clintiseră niciodată micile aventuri – nici multe, dar nici puţine – câte i se iviseră în cale. Ştia să păstreze măsura, avea o etică fundamentală, spunea el, spera el, care-l împiedica să intre în complicaţii. Nu făcea niciodată curte unei femei căsătorite. Chiar dacă aceasta îi făcea unele, hm, avansuri. Poate că tovarăşa are o criză de moment. Prezenţa lui ar fi adâncit această criză... Plus visurile. În coşmarurile lui cele mai secrete, consumate cu ochii deschişi, îşi imagina mereu o scenă care-l punea în gardă: soţul femeii căreia îi faci curte îndreaptă acuzator spre tine un deget (sau un pumn). Vrei să-mi strici casa! A strica o casă este unul dintre cele mai grave delicte sociale. Cât se trudeşte societatea să alcătuiască o casă: părinţi, prieteni, rude, sfătuitori, cumetre voitoare-de-bine, toţi colaborează în a aduna la un loc două suflete. Iar când povestea reuşeşte, se organizează o serbare cu numele de nuntă. Când cei doi, dintr-un motiv sau altul, vor să se despartă, societatea se pune de-a curmezişul. Apar mediatori, se rostesc îndemnuri la calm şi raţiune, se dau exemple şi se consumă argumente. Pe urmă legea: prima înfăţişare, a doua, a treia, amânări, obstacole, încercări de tot felul spre a ocroti alcătuirea aceea de amintiri şi de sentimente, de obiecte şi relaţii pe care o numim cămin. Iar când toate măsurile dau totuşi greş şi sentinţa de despărţire este pronunţată, nimeni nu se bucură. Nimeni n-a ciocnit un pahar în cinstea unor proaspăt divorţaţi, nimeni nu le aduce flori, nimeni nu organizează o serbare cu lăutari. Evenimentul e socotit un mic eşec social. De aceea, Dem Ionescu se crispa numai la gândul că i s-ar putea aduce grava acuzaţie: vrei să-mi strici casa? Şi într-adevăr, n-o stricase pe a nimănui. Şi nici pe-a lui n-o şubrezise.

Şi atunci, cu Dona? Ce se întâmplă? Ce se poate întâmpla? E

destul un suflet-de-câine, pozând în principal, prieten binevoitor, paznic benevol al moralei sau cum vrem să-i spunem, e destul să şuşotească la urechile altora sau să şuşotească cu stiloul, prefăcându-şi scrisul, pe un petic de hârtie răbdătoare, pentru ca eventuala catastrofă să se dezlănţuie. Nu numaidecât printr-un divorţ. Sunt oameni care au oroare de aşa ceva, care nu suportă ochii curioşi ai spectatorilor din sălile de tribunal, care nu acceptă să-şi recunoască înfrângerea în căsnicie; târâş-grăbiş menajul merge mai departe, dar în interior se consumă lent şi continuu o dramă fără sfârşit, infidelitatea e răzbunată clipă de clipă, în gesturi, mărunte, în priviri elocvente, în încăpăţânări aparent nemotivate.

Şi-o imagină pe Dona, mândră, sigură pe sine, orgolioasă prin structura ei cea mai intimă, nevoită să se umilească, să ceară iertare, să jure că nu se mai întâmplă, să suporte cuvinte grele fără să riposteze – din vina cui? A ei, exclusiv a ei? Nu, răspunderile se împart aici pe jumătate. Fiecare dintre cei doi are partea sa de vină...

Şi totuşi, se gândi, oare fiinţa asta n-are dreptul la o clipă de fericire adevărată, la o mângâiere pornită din inimă şi acceptată din inimă, la altceva decât obligaţia pe care o presupune datoria de soţie? La urma urmei, a fost o legătură sufletească între noi doi; o legătură ale cărei rudimente au continuat să trăiască latent, undeva în străfundurile subconştientului, dragostea adormită dar nu ucisă; a fost destul un semnal pentru ca sentimentul să reapară – mai matur, mai potolit, mai prudent, dar cert din partea amândurora.

La urma urmei (încercă să se disculpe) ea a început. Ea a venit la mine, după douăzeci de ani, să scormonească o rană veche, să readucă la suprafaţă un lucru care părea pierdut pentru totdeauna. Ce suflet de piatră ţi-ar trebui ca s-o respingi? Şi cât de penibil e pentru o femeie mândră, care-a oscilat îndelung înainte de a întreprinde acest demers, să se vadă ignorată, privită cu indiferenţă, iar sacrificiul ei refuzat? Măcar acum zece ani să se fi întâmplat asta – ar fi avut atunci treizeci şi cinci – dar ce importanţă are vârsta? Dona arată acum, la patruzeci, ca la treizeci de ani, cât despre el... ehei, o face pe bătrânul din pură cochetărie, dar n-are nici cea mai mică intenţie să se dea bătut. Tinereţea e pe dinăuntru, oameni buni!

Lică apăru pe terasă cu pistruiata lui – o nordică, după înfăţişare, îmbrăcată cu un tricou fără mâneci, în dungi galben şi violet, rănind privirea, şi un pantalon alb a cărui croială oscila nu între sezoane, ci între secole, un fel de chintesenţă a vestimentaţiei care pare totdeauna la modă fiindcă nu ţine seama de modă. Dem Ionescu privi perechea cu ochi critic – pe lângă ăl mic, fata părea şi mai înaltă, tropăia cu frenezie cu saboţii ei pitoreşti, evocând un personaj din tablourile lui Pieter Brueghel; Lică mergea cam în faţa ei, ocrotitor, deschizându-i drum prin lumea care năvălea din toate părţile; îşi salută maestrul cu un zâmbet vinovat şi preferă să se aşeze la altă masă, cu scandinava lui alături, privind-o drăgăstos în ochi şi comunicând cu ea prin zâmbete.

Băiat deştept, şi eu aş fi făcut la fel, încercă Dem Ionescu să-şi reprime invidia. Lasă-l să petreacă, e tânăr, la urma urmei fiecare a făcut-o la vremea lui. Dar ideea aceasta îl scotea din sărite, ce facem, oameni buni, ne excludem de bună voie din rândul lumii, ne retragem în sihăstrie pentru că ne-am născut cu câţiva ani mai devreme?

Ceru de mâncare, refuzând indignat cele trei sorturi de ciorbă pe care i le oferea cu generozitate chelnerul, comandă o friptură slabă şi o sticlă de vin negru sec, mijlocul ideal de a te menţine cât de cât în formă, fără ca totuşi să mori de foame. De mâine mă apuc de tenis, hotărî, şi dimineaţa măcar douăzeci de genuflexiuni, eh, sedentarismul ăsta şi nopţile aplecate peste foaia de hârtie, cum să anulezi în trei săptămâni, de concediu urmările unui an de viaţă neigienică, stresată, ruptă de natură?

Când plecă, Lică şi fata de la cercul polar înfulecau de zor sarmale; îi privi cu bunăvoinţă şi hotărî să facă o plimbare pe jos ca să-şi cheme somnul de după-amiază, obicei din vremea nopţilor consumate la masa de scris. Mergând pe faleza pustiită de soare, se gândi că totuşi prezenţa Mădălinei era destul de incomodă, deopotrivă pentru el şi pentru femeia care de douăzeci de ani aşteptase această întâlnire, proiectase, şlefuise îndelung dialogul cu el, pregătise o explicaţie fugii aceleia neprevăzute. Dar se gândi că în mod realist o ieşire la restaurant singur cu Dona ar fi fost riscantă; când cu gândul nu gândeşti se poate ivi o cunoştinţă de-a ei, s-o vadă şi, evident, s-o judece sau chiar s-o pârască. În cazul de faţă, Mădălina era

aşadar binevenită, plus că îi făcea plăcere să-şi exerseze nestingherit conversaţia în faţa unei reprezentante a tinerei generaţii. Sigur, dă-o pe literatură, se mustră singur, eşti mai mult decât un profesionist, un maniac, asta eşti, amesteci literatura în toate; ai fi în stare să te arunci în cine ştie ce aventură cu gândul secret s-o transformi apoi în pagină tipărită...

Orele treceau greu; îşi reproşă că nu fixase întâlnirea pentru astă-seară, de ce tocmai sâmbătă, doar suntem în concediu, orice zi e sărbătoare, dar nu asta e cauza, trebuie să fim prudenţi, Mădălina e destul de mare ca să-i suspecteze dacă se grăbea prea tare, şi aşa risca destul, fata o să se laude în dreapta şi-n stânga, a stat la masă cu scriitorul cutare, încă un dezavantaj al celebrităţii...

Se întoarse la hotel, regăsi dezordinea artistică de pe măsuţa joasă, se aşeză plin de râvnă să-şi recitească manuscrisul şi descoperi că frazele îi fluturau prin faţa ochilor ca scrise într-o limbă străină; le citea fără să le priceapă, în minte i se agăţau cuvinte izolate, văduvite de logică, gândul i se-ntorcea mereu la neobişnuita experienţă – reînvierea tardivă a unei iubiri. Puse stiloul deoparte. Ştia că dacă nu izbutea să se concentreze în câteva minute, era inutil să mai continue; rezultatul unei munci desfăşurate astfel nu putea fi decât coşul de hârtii şi regretul pentru timpul pierdut. Reîncepu goana tristă printre amintiri. Descoperise, după cel dintâi şoc al întâlnirii, că Dona de acum nu se suprapunea perfect cu imaginea pe care-o purtase în amintire de atâţia ani; nu era neapărat superioară sau inferioară, ci pur şi simplu altfel. Încerca să regăsească tonalităţi, întorsături de frază, expresii folosite în comun – toate acestea dispăruseră; limbajul de toate zilele evoluează, mici particularităţi ale argoului folosit în conversaţia familiară sunt părăsite ca să facă loc altora; cândva spuneam ascensor, azi spunem, mai comod, monosilabic, lift; atunci mergeam la reuniune, acum mergem pur şi simplu la dans; se cântau alte cântece, se citeau alte cărţi, fetele împrumutau alte pieptănături văzute la actriţele de cinema în vogă.

Adormi târziu, încercând zadarnic să ia o hotărâre care nici măcar nu depindea numai de el. Se visă pe mare, ca odinioară când însoţea ca reporter echipajele plecate în aplicaţie; vise

confuze, frământate, cu personaje necunoscute care-i spuneau fraze fără sens, apoi căderi repetate în gol, sau acele cercuri concentrice care vin de undeva de la periferia câmpului vizual şi converg mereu spre un centru adânc ca o fântâna neagră...

Dimineaţa se trezi obosit şi fără chef. Auzi iritat vâjâitul apei din baia camerei de deasupra, apoi papucii troncănitori ai vreunei cochete pornite spre plajă cu noaptea-n cap; o uşă trântită, o frântură de conversaţie pe balconul de alături, o cheie scăpată pe mozaic, un hohot de râs. Văzând că nu mai e speranţă de somn, coborî din pat, renunţă furios la cele câteva mişcări de gimnastică impuse pentru această vacanţă şi-şi aprinse o ţigară; aruncă o privire dispreţuitoare manuscrisului de pe măsuţă, socoti în gând la ce pagină ar fi ajuns dacă şi-ar fi respectat norma impusă la plecare – nu făcuse nici jumătate, iar din ce făcuse, va tăia fără milă iarăşi jumătate; nu mai las niciodată de scris pentru concediu, se jură în gând, concediul e concediu, plajă, pălăvrăgeală cu unul şi cu altul, seara un pahar de vin şi un pic de muzică, eşti om şi tu, băiete, în ciuda profesiei, vorba lui... a cui era vorba asta?

Încurajat de acest angajament începu să se bărbierească şi, după ce folosi spray-ul *after shave* îşi recăpătă buna dispoziţie, întocmai cum prezicea reclama poliglotă tipărită pe tub.

Îşi examină firele albe de la tâmple şi se întrebă dacă mai are dreptul să joace rolul bărbatului-încă-tânăr-care-nu-se-dă-bătut; îşi aminti că ieri dimineaţă, pe plajă, în lumina crudă a soarelui, observase pe gâtul Donei câteva riduri fine. Se privi în oglindă, miji ochii, în colţul pleoapelor apăru o întreagă reţea de creţuri; semăn cu un bătrân indian, îşi zise, asta-i de la ţigări şi de la lucrul la lumină artificială, sau, mai sigur, un semn că *anii trec,* că nu te mai poţi juca de-a tânărul amorezat, şi până diseară mai e un secol, trebuie să-mi omor timpul într-un fel...

Cu acest unic gând, să-şi omoare timpul, se îmbrăcă la iuţeală şi porni în pribegie; evită să se ducă la plajă, n-ar fi suportat să zacă ore-n şir inactiv pe cearşaful tigrat şi pitoresc, adus din excursie; evita s-o revadă pe Dona, dintr-o prudenţă exagerată – ce-o să zică Mădălina, toată ziua împreună la plajă, fetele din ziua de azi sunt perspicace, ar bănui vechea idilă sau... pe cea nouă. În ce-l privea pe Lică, starea de spirit în care se afla acum n-ar fi îngăduit o discuţie răbdătoare despre construcţia

romanului, despre buletinul meteorologic, despre evenimentele internaţionale sau despre orice altceva.

Se aruncă cu hotărâre în primul autobuz, cumpărându-şi cu câţiva lei o zi de singurătate. Coborî la Eforie, se plimbă prin magazinele aproape pustii acum, când toată lumea era la plajă; ajuns pe faleză, aşteptă răbdător pe o mică terasă, până când un ospătar plictisit şi mort de căldură veni să-i spună „n-avem nimic rece”; citi afişele multicolore din faţa grădinii de vară, refuză oferta unui fotograf care dorea să-l pozeze alături de un urs împăiat, jucă la „loz în plic” şi în cele din urmă naufragie la umbra unui copac secular, pe o banală bancă din parc. Se lăsă pradă gândurilor contradictorii de care fugise zadarnic. Recapitulă, străduindu-se să judece la rece, imparţial, povestea idilei celei noi dintre el şi Dona; o numea când comedioară dureroasă, când suspin ironic, se întreba descurajat dacă mai are puteri pentru o veritabilă escapadă sentimentală sau totul nu e decât o documentare inconştientă pentru un viitor roman. Începu chiar să viseze capitolele. „Amurgul unui Don Juan” i se părea un titlu nu prea rău, apoi se mustră singur pentru excesul de spirit pragmatic – ce sinistru, îşi spuse, să cauţi un editor pentru sentimentele tale, pentru ca o poveste intimă să se răspândească în douăzeci de mii de exemplare...

Pe urmă visă o altă desfăşurare posibilă a vechii romanţe dintre el şi Dona: căsătoria, un început dificil, cu cameră mobilată, cu împrumuturi de la o lună la alta, cereri repetate pentru un apartament (nu ştii să-ţi pledezi cauza, eşti moale, asta-i tot, ar fi exclamat Dona la fiecare discuţie), şi scrisorile politicoase de respingere a manuscriselor, şi o privire aruncată cu jind spre o vitrină cu mărfuri deocamdată inaccesibile – NU, Dona n-ar fi suportat toate astea, căsnicia lor ar fi fost un mare eşec, pe care ea l-a presimţit şi l-a evitat.

Înarmat cu această concluzie se simţi mai puţin responsabil în faţa destinului; fumă a cincea ţigară – numărase mucurile strivite sub bancă – şi plecă să caute ceva de mâncare. Timpul trecea greu, dar trecea; până izbuti să-şi termine friptura de vacă şi tainul de vin roşu, intrase binişor într-o după-amiază fierbinte şi lenevoasă; aşteptă răbdător o cafea, plăti şi plecă iarăşi în pribegia aceea impusă. Deodată, în mijlocul străzii, îl pironi o panică nebună. Dacă inginerul Stanciu s-a întors pe

neaşteptate şi zădărniceşte modestul lui proiect-de-sâmbătă-seara? Dacă Dona s-a răzgândit şi l-a căutat pe plajă ca să-i comunice regretul ei? Dacă autobuzul de întoarcere are o pană şi ajunge cu întârziere la Mangalia? Dacă nu găseşte masă? Dacă...?

Porni spre staţie în pas gimnastic, singurul pieton grăbit din toată lumea aceea calmă, veselă, toropită de soare; în staţie era lume multă, uitase că-i sâmbătă seara; izbuti abia la al doilea autobuz să se strecoare pe scară; drumul îl solicită, atletic vorbind, şi-l împiedică să-şi mai pună întrebările acelea stupide; ajunse în Mangalia la o oră rezonabilă, coborî controlându-şi discret hainele după înghesuiala cumplită, şi se duse glonţ la hotel să se îmbrace. Îşi compusese din vreme ţinuta pentru astă-seară, având drept piesă de rezistenţă dispreţuitul „costum de duminică”, închis la culoare, pe care Tanţa i-l pusese cu de-a sila în geamantan; îşi înnodă de câteva ori cravata stacojie, până ce obţinu un nod care-ar fi îngrijorat un manechin de la firma „Neckermann”; îşi înfoie pe cât posibil părul existent şi, după ce-şi îndreptă umerii în faţa oglinzii, porni spre Cazino.

Găsi o masă într-o poziţie invidiată – departe de orchestră; comandă ceva de băut şi începu să se uite spre treptele largi ale terasei; când le văzu urcând, alergă să le întâmpine. Dona purta o rochie albă cu floricele discrete mov, iar peste umeri îşi aruncase un şal alb, cu ochiuri largi, mai degrabă o plasă; Mădălina se îmbrăcase după moda zilei, cu bluză kaki descheiată la doi nasturi şi fustă largă până la glezne, cenuşie cu frunze verzi şi ruginii, imitând culoarea şi desenul huselor de camuflaj.

— Bine-aţi venit, le spuse el. Arătaţi superb amândouă.

— N-am cu mine îmbrăcăminte de gală, se dezvinovăţi Dona cochet. Nu mă aşteptam să am ocazia...

— Suntem pe litoral, mamă interveni Mădălina. În schimb maestrul pare pus pe cuceriri.

— Crezi că arăt ridicol? se sperie maestrul simţind că transpiră discret sub cămaşa bine apretată.

— Ne eclipsezi, glumi Dona.

— Pe-aici, vă rog.

Le conduse la masă, le ajută să se aşeze, făcu o reflecţie banală, bine că nu bate vântul sau aşa ceva, apoi privi mulţumit

în jur: marea terasă se umpluse de lume; bărbaţi grijulii uneau la iuţeală câte două mese sau apăreau din direcţii misterioase aducând deasupra capului un scaun obţinut cu greu; tineri sfioşi se opreau pe intervalul dintre mese, căutând din priviri un loc liber; chelnerii alergau cu frapiere; orchestra începu să-şi acordeze instrumentele; Dona se examina pe furiş în oglindă poşetei – petrecerea începea bine.

— Bună seara, maestre!

Dem Ionescu se întoarse iute. Îl văzu pe Radu cu Mia şi încă un tânăr, în care recunoscu tot un ofiţer, după faţa bronzată de vântul şi soarele largului, o culoare diferită de a celor veniţi la plajă pentru douăsprezece zile; după ţinuta dreaptă, după părul tuns scurt. Purtau amândoi costume uşoare, de vară.

— Salut, Radule, spuse. Băiatul unui prieten din tinereţe, explică Donei.

— Ziua întâlnirilor, râse Mădălina.

— Ne-am trezit târziu, se dezvinovăţi Radu căutând cu privirea o masă liberă.

Dem Ionescu se consultă din ochi cu Dona şi, având încuviinţarea ei tacită, făcu un gest larg:

— Puteţi lua loc la masa noastră. O să ne strângem un pic...

— Nu vreau să vă deranjăm, spuse Mia bucuroasă. Vă mulţumim, eram într-o situaţie...

— Să vi-i prezint pe prietenii mei, spuse Radu. *Tenente,* vino mai aproape.

— Chiar aşa-l cheamă, *Tenente?* se miră Dem Ionescu.

— Nu. Împrumutat de la Hemingway. E locotenent, am fost ambarcaţi împreună.

— Sunteţi marinari? Ce romantic! se bucură Mădălina.

Îşi strânseră mâinile cam alandala, râzând de încurcătură şi incomodându-se reciproc. Dialogul se înfiripă uşor, banal, ca între oameni care abia s-au cunoscut şi n-au deocamdată ce să-şi spună.

Dem Ionescu o examină în secret. Mia i se părea mai sigură pe ea, mai degajată, decât acum o jumătate de an, la revelionul acela petrecut în apartamentul soţilor Costescu, în spaţiul modest al unei sufragerii de bloc; avea o dezinvoltură nouă, fetele se maturizează repede, îşi explică; poate şi îmbrăcămintea – costumaţia sobră, aproape şcolărească de la

revelion fusese înlocuită cu o rochie lungă, de culoare vişiniu închis, terminată la umeri cu nişte bretele subţiri de dantelă care-i dădeau o anumită măreţie. Părul blond, tăiat scurt, juca şi scânteia la fiecare mişcare a capului; era frumoasă şi conştientă de frumuseţea ei.

— Nu cântaţi astă-seară? o întrebă.

— Le-am tras chiulul, zâmbi Mia. Ne-a venit un solist de la Radio pentru o săptămână: am alcătuit un program comun, fiecare câte o repriză; pentru astăzi ştiam că vine Radu şi m-am învoit.

— De unde să vină? Ai fost plecat, Radule?

— Şi încă ce plecat! interveni locotenentul Palade cu ochii la Mădălina.

Radu se foi pe scaun, sub privirile cercetătoare ale tuturor. Explică stingherit:

— Nava mea a intrat în reparaţie. Ca să nu stăm degeaba, echipajul a fost detaşat la un I.A.S. Lucrăm la o construcţie.

— „Ostaşi pe schele”, aminti Dem Ionescu titlul unei broşuri. Participaţi la dispariţia diferenţei dintre sat şi oraş. Frumos.

— Frumos dar cam incomod. De fapt, nu construim un mare obiectiv. Adevărul e că nu facem decât să instalăm o conductă pentru seră. Nu-i cine ştie ce ispravă.

— Vom vedea când vom găsi pe piaţă roşii în plină iarnă, spuse locotenentul Palade.

— Sau flori, îl completă Mădălina roşind.

Apoi, izbucni muzica şi interzise orice conversaţie. Abia în pauză se putură înţelege iarăşi; făcură comentarii critice la adresa decibelilor dezlănţuiţi, ospătarul le aduse de mâncare, vorbiră despre vreme.

— Stimaţi consumatori, vă invităm la dans!

Invitaţia şefului orchestrei fu primită cu murmure de satisfacţie. Muzica începu, de astă dată mai suavă, mai lentă, cu un solo de saxofon. Radu schimbă o privire cu Mia, se ridicară amândoi, cu zâmbete de scuză, şi se depărtară spre ringul de dans; apoi locotenentul Palade se ridică, se înclină ceremonios în faţa Mădălinei:

— Îmi faceţi onoarea unui dans?

Dem Ionescu încremeni cu paharul în mână, se întoarse încet spre Dona; Dona pălise şi se uita în jos; Mădălina se ridică,

zâmbind, şi plecă, alături de locotenent, spre ringul de dans.

— Ţi-ai amintit? spuse Dona fără să ridice privirea.

— Da.

— Au fost primele cuvinte pe care mi le-ai spus tu acum exact douăzeci de ani.

— Da. Şi am simţit aşa, ca un fior. Vezi cum se repetă istoria?

— Ai înţeles deci şi tu?

— Ce să înţeleg?

— Viaţa are grijă să ne scuture din somnul dulce al iluziilor, să ne repună cu picioarele pe pământ. E rândul lor, al noii generaţii; al nostru a trecut. Trebuie să fim înţelepţi.

— Adică resemnaţi?

— N-am un termen mai bun. Scena asta face cât două ore de analiză psihologică.

— Hai mai bine să dansăm. Dă-mi voie să-ţi spun ca acum douăzeci de ani: *îmi faceţi onoarea unui dans?*

— Nu, spuse ea. Deşi aş dori-o. Prefer să rămân pe scaun şi să simbolizez cu asta noua mea poziţie. Se uită la ceas, continuă încercând să glumească: Astăzi, ora opt şi-un sfert, am încheiat o epocă din viaţă. E prea târziu, dragul meu, să-ţi fac onoarea unui dans. A bătut ora unei schimbări, începe o perioadă în care unele lucruri îţi sunt îngăduite, altele nu. Am sperat mult în revederea noastră; e timpul să învăţ ce-i ispăşirea.

— Dona! N-ai dreptul să gândeşti aşa. Eşti încă tânără. Suntem încă tineri, de ce să ne autoexilăm din viaţă?

— Fie şi numai din teama de ridicol, oftă ea. Am încercat să mă mint. Nu, nu se poate. Vine o clipă în care nu mai poţi să te joci de-a viaţa.

— Îmi propui o dezbatere etică?

— Nu. Cel puţin nu o etică aptă de a fi dezbătută. Este atât de profundă, încât devine inexprimabilă. O etică esenţială, care mi s-a dezvăluit brusc, la ora opt şi-un sfert, înţelegi?

El simţi că-i tremură inima. I se părea că se produce o catastrofă chiar sub ochii lui, o catastrofă care poate fi oprită, în ultimă instanţă, cu un singur cuvânt. Un cuvânt decisiv pe care însă nu-l avea la îndemână în clipa aceea. Mâna ei mângâia în neştire incrustaţiile fine ale paharului. Dem Ionescu o apucă de încheietură, o strânse, parcă încercând s-o reţină încă o clipă, s-o aducă la ascultare.

— Dona, mai există un lucru la fel de esenţial. Dreptul oricărei fiinţe omeneşti la dragoste, la căldură sufletească, la înţelegere...

— Ar însemna să te minţi singur. Să te amăgeşti, Priveşte realitatea în faţă. Eu, una, am înţeles că nu am altă cale.

— Trebuie să mă împac cu soarta...

Întoarse spre el un zâmbet chinuit; îşi descleştă degetele de pe pahar şi el îl lăsă mâna. O strânsese atât de tare încât pe încheietura ei delicată rămăsese o urmă roşie.

Degetele lui înşfăcară, mecanic, pachetul cu ţigări. Mâinile lor, adineaori reunite, se depărtaseră. Iremediabil.

— Cumplită poveste, oftă el.

Ea încuviinţă din cap. Avea aerul că nu poate rosti niciun cuvânt.

Visase un soare ciudat, enorm, răsărind deasupra unui sat care semăna cu strada ei; oameni în costume naţionale treceau cu lopeţile pe umeri; Radu, în uniformă, se căţărase pe un morman de nisip auriu, iar ea încerca zadarnic să urce până la el, pe nisipul care i se năruia mereu sub picioare.

Deschise ochii, tulburată. O rază de soare se strecurase printr-un colţ al draperiei. Răsuflă uşurată. Ce vis absurd! De la poveştile lui de aseară, cu satul în care au apărut două blocuri, cu marinarii deveniţi, temporar, constructori... Se uită la ceas: nouă şi jumătate, s-a zis cu ultravioletele. Asta te roade pe tine, i-ar fi zis în ironie Gioni. Nu, nu asta. Dă-le încolo de ultraviolete. Privi camera invadată de soare, o cameră de hotel dotată cu strictul necesar, dar lipsită de nimicurile care transformă o locuinţă în *camera ta.* Pe măsuţă, în locul şervetului alb de damasc apretat ca o foaie de tablă ar fi mers mai degrabă milieul cu broscuţă, cusut de ea în clasa a cincea, pe care se odihnea, paşnic şi demodat, un picup format valiză, părăsit pentru casetofonul mai comod şi mai modern. Fotoliul fără braţe – parcă acum îl vedea prima oară – i se păru antipatic şi neprimitor; avea acasă un fotoliu adânc şi prietenos, cu braţele ca nişte suluri, groase şi moi, pe care erau înşirate totdeauna diverse articole de îmbrăcăminte. Şi o lampă de citit, în locul clasicei, incomodei veioze cu abajur de sticlă care sărăcea lumina.

Se ridică într-un cot: patul de la fereastră era gol şi intact, cum îl lăsase seara, la culcare. Colega de cameră iar o luase razna. Îşi trăieşte viaţa, dumneaei! îşi spuse cu un amestec de dispreţ şi invidie. Iar a pierdut maşina, ultima maşină, o să-i explice cu ochii-n jos, ca totdeauna, şi a trebuit să doarmă la o prietenă, explicaţii pe care de fapt nu i le cerea nimeni, îşi trăia viaţa – n-avea decât. Cine se amestecă în treburile ei?

Ar trebui să-mi trăiesc şi eu viaţa, se gândi cu îndârjire. Dar cum? A trăi într-un mod care mai curând înseamnă a irosi; azi o aventură, mâine alta, un dans, un zâmbet, o sărutare şi aşa mai departe, mereu de la capăt, şi când te uiţi în urmă descoperi că n-a rămas mare lucru din zilele duse. Nu, nu aşa. Trebuie trăit altfel, energic, frumos, cu idealuri şi ţeluri majore. A spune ceva

oamenilor, a reînvia pentru ei simţirea şi zbuciumul unui om genial şi nefericit care acum două secole şi-a transpus rănile sufletului în muzică; a dărui bucuria mereu proaspătă a artei, şi uite că n-am mai atins de săptămâni o claviatură, încep să-mi pierd velocitatea, de mâine exersez la rece pe orga noastră, nu-i acelaşi lucru dar oricum, ceva trebuie să fac; exersează, exersează, chiar dacă plaja...

Trebuia să se ducă la plajă, un fel de obligaţie voluntar asumată o chema fără greş, zi de zi, spre peticul de nisip mărginit de valuri, izbit, înveselit de valuri; trebuia să se ducă.

Îşi aminti de fermoarul descusut al costumului de baie. Întinse mâna spre noptieră unde se afla, ca trusa de prim-ajutor a unui felcer, caseta ei în care putea găsi orice: nasturi, capse, o agrafă pentru prins părul, jurubiţe de aţă multicolore şi încurcate, bateriile de rezervă pentru casetofon, o piatră în formă de covrig găsită anul trecut pe plajă, câteva petice înflorate, o foarfecă mare, o sticluţă de ojă fără ojă, cele două jumătăţi ale unui pix rupt, o pensetă, bucăţi de elastic, file de calendar având pe verso reţete practice, şnururi de mărţişor, o invitaţie de nuntă tipărită cu auriu, pastile de antinevralgic îngălbenite, o lupă, o cheie mică de la un lacăt care se pierduse de mult – şi găsi, victorioasă, papiota cu aţă albastră. Începu să coasă, aşezată pe marginea patului nefăcut.

Şi se întrebă de ce tocmai acum camera i se pare fără haz, neprimitoare, străină. Gioni fireşte. Înţelesese repede şi-i era ciudă că întâmplările din ultima vreme izbutiseră să-i strice plăcerea vacanţei. Fără el nu se poate? se întrebă. Pentru ce venise aici? Pentru ultraviolete? Să fim serioşi! Ca să cânte în „Formaţia de joi” şi să câştige bani? Nici asta. Parcă auzea glasul tatălui ei:

— De ce vrei să cânţi pe litoral? Vrei bani? Uite bani aici. Dacă vând un singur tablou, aduc acasă leafa ta pe-o lună. Ţi-a lipsit vreodată ceva?

— Nu e vorba numai de bani. Vreau să exersez, să mă deprind cu publicul. E vorba de cariera mea...

— Mofturi! O pianistă nu-i o actriţă de estradă, să aibă trac în faţa publicului.

— De fapt nici nu stai cu faţa la public, a admis ea. Totuşi vreau să fac ceva, să acţionez, să mă deprind cu munca. Dacă

colegii mei se duc acolo, eu de ce să nu...?

— Treaba ta, a spus el scuturându-şi furios pipa. Văd că n-am argumente să te opresc. Aşadar, du-te. Numai să fii atentă, pe litoral umblă tot felul de indivizi... Un amic de-al meu mi-a povestit că vin din străinătate nişte Don Juani care se îndrăgostesc fulgerător de câte-o fată, o iau în căsătorie, o cară cine ştie undez, şi după o săptămână se pomeneşte fata pe drumuri. Actele de căsătorie nu sunt valabile şi aşa mai departe.

— N-am de gând să mă îndrăgostesc de Don Juani din străinătate. Zău, tată, îmi vorbeşti de parcă aş fi o gâsculiţă. Am douăzeci de ani, sunt trăită în Bucureşti, de ce mă crezi o naivă?

— Îţi vreau binele, atâta.

Ea, cu gândul la telefonul făgăduit lui Gioni. Cu glas victorios: „L-am convins, ce crezi? Sigur că mă lasă!”

La urma urmei, pentru el venise. Zadarnic încercase să se mintă, să se convingă că „turneul” pe litoral n-avea nici o legătură cu Gioni. Dar avea, descoperea cu ciudă, treptat, că o preocupa fiecare gest al lui, fiecare vorbă, fiecare surâs. Şi suferea – dumnezeule, cum suferea! – când Gioni stăruia cu privirea asupra vreunei fete sau când îl vedea preocupat de cineva.

Astăzi de Stela cu ochii ei verzi şi vocea leşinată, domnişoară perfectă ca un manechin, bună să păzească anticamera unui personaj important, să surâdă şi să servească cu graţie cafelele. La plecare spre litoral, „Formaţia de joi” fusese condusă la gară cu alai, după o mică petrecere de despărţire, şi-n alaiul acesta era o oarecare Ana-Maria, înaltă, cu priviri filtrate printre gene, vorbă rară şi gesturi studiate. Gioni povestise cu indiferenţă că era stewardesă şi colindase cu *BAC one-eleven* jumătate din lume. O fi colindat, ar fi vrut să-i riposteze, dar întreab-o dacă a văzut altceva decât *shop*-urile din marile aeroporturi, cheam-o într-o seară şi pune-o să povestească dacă s-a îndurat să rupă din dolarii cu care-şi cumpără *spray*-uri şi ţigări „Dunhill”, ca să dea o fugă la Luvru sau la piramide, sau la Turnul Londrei sau la casa lui Goethe. Dar poate că fusese, văzuse tot ce era important de văzut, şi-n asta consta forţa ei, ascendentul ei asupra studentei silitoare, care cânta cu ochii-nchişi „Invenţiuni la trei voci” de Bach şi anul trecut, la concertul de sfârşit de an, a fost de trei ori bisată de publicul entuziasmat!

Treaba lui, îşi spuse retezând aţa cu dinţii, eu îl am pe Radu, un băiat bun cu care poţi sta de vorbă, şi nici o ceartă serioasă şi niciun motiv de gelozie, ani de zile, şi atâtea amintiri frumoase, de fapt nici n-ar avea timp de ceartă cu munca lui, mereu plecat. În ce moment a picat detaşarea asta la ţară, o face el pe eroul, dar sfânt să fi şi tot ai prefera câteva zile de plajă în locul vieţii de şantier! Aseară, după ce se despărţiseră de scriitor şi de ceilalţi – o seară veselă, într-o companie plăcută, cu oameni eleganţi şi spirituali – el îi povestise cu entuziasm cât de buni erau băieţii, cum îl ascultau şi ce frumos se purtau când plecau în sat, fără băutură, fără conflicte, şi ce spor aveau, mereu lucrau mai mult decât îşi propuseseră, iar sâmbătă viitoare n-o să poată veni, fiindcă secretara U.T.C. din comună îi invitase la „Ziua păinii”, o sărbătoare locală, cu tradiţie, tineretul făcea întreceri sportive şi concursuri între echipele artistice din satele vecine...

— Vezi să nu te-ndrăgosteşti de secretară, l-a întrerupt ea ironic.

— Ce să mă îndrăgostesc, e zootehnistă, căsătorită cu inginerul de la fermă. (Băiat bun Radu, nici măcar nu gustase gluma, nu se grozăvise cu perspectiva unei aventuri inventate...).

— Sau de vreo dansatoare, care-ar prefera să facă dansuri populare la casa de cultură din Mangalia...

— Nicio şansă. Au viaţa lor, bucuriile lor; n-am auzit pe nimeni oftând după oraş. Televizoare, asfalt, două filme pe săptămână la cămin, un liceu... Habar n-aveam ce înseamnă satul contemporan...

— Atunci să nu se-ntâmple invers. Văd că prea eşti entuziasmat; te pomeneşti că ceri să rămâi definitiv acolo, să instalezi conducte şi să petreci la „Ziua păinii...”

El tot băiat bun, tot rezistent la înţepături:

— Nici cu asta n-ai nimerit-o. Să las eu meseria mea, să las marea şi nava? Pentru nimic în lume...

Pe urmă schimbaseră vorba, era o seară prea frumoasă pentru dispute fanteziste, ea cam obosise să-l tachineze, mai ales că el rămânea imun, iar ironia îşi atinge ţinta numai dacă destinatarul o receptează ca atare...

Şi dincoace Gioni, scânteietor în conversaţie, gata oricând să

trântească o replică şoc, apt să-ţi răspundă la o ironie cu o ironie şi mai feroce, dinamic, visător, capricios, puternic, artist, surprinzător... La urma urmei, nu mă oblig cu nimic, îşi spuse. Doar că nu-mi place să mă simt pe locul doi...

Ca-n serialele bune şi profunde, unde femeia frustrată ridică bărbia, în sunetele unei melodii eroice, îşi pune cea mai frumoasă pălărie şi porneşte să-şi înfrunte rivala...

Improvizând pe loc melodia respectivă, se ridică cu o mişcare suplă şi sportivă, se ghemui lângă geamantanul de sub măsuţa de toaletă şi dibui un costum de baie dintr-o singură bucată, de culoarea păstăii de mazăre, cu firişoare argintii ici şi colo, foarte decoltat şi totuşi decent, croit cu acea măiestrie a creatorilor de modă inspiraţi, care lasă să se vadă mult având aerul că ascund şi mai mult.

I-l vânduse o colegă, o fată cam corpolentă, care-l primise de la o mătuşă aflată în Spania:

— L-aş ţine pentru mine, dar tanti-mea a uitat că m-am îngrăşat. Nici nu pot să-l îmbrac. Îţi place?

— E trăsnet, apreciase Mia folosind un superlativ la modă.

Îl privi cu ochi critic, aşa cum cavalerul îşi examinează armura în ajunul turnirului. Nu-l purtase niciodată, voia soare mult şi prefera totdeauna minusculele costume „bikini”, dar astăzi soarele nu mai conta. Îşi scoase alene, în faţa oglinzii, pijamaua cu volănaşe, subţire ca un abur, cu pantalonii scurţi până la genunchi, ironie bonomă la adresa desuurilor bunicii; oglinda înaltă şi îngustă de deasupra măsuţei de toaletă o cuprindea de la cap până la glezne. Lumina dimineţii, atenuată de draperii, reliefa blând umerii rotunzi, sânii rămaşi albi ca marmura în contrast cu pielea bronzată, şoldurile înguste, păstrând şi ele o bandă albă, de la costumul de dimensiuni absolut economice pe care-l purtase până atunci ia plajă. Se gândi că Stela e mai plinuţă, iar părul platinat îi dădea un aer vag germanic, dacă vreau mă oxigenez şi eu, îşi spuse agresiv, dar scutură din cap; părul blond i se revărsă deodată pe umerii bronzaţi şi efectul cromatic o făcu să renunţe la idee.

Când îşi puse costumul verde, supraelastic, care-i venea ca o a doua piele, melodia adecvată deveni un marş triumfal; rezistă ispitei de a-şi da cu fard de pleoape, citise undeva că în lumina tare a dimineţii fardul dă un aspect de oboseală nedorit, îşi luă

papucii argintii care-o înălţau cu zece centimetri deasupra solului şi porni spre plajă. Surprinse, pe stradă, priviri competente apreciind-o; se deprinsese demult să recepţioneze just asemenea mesaje de admiraţie nerostite; nici măcar nu-şi modifică mersul, ca acele prostuţe care, simţindu-se privite, încep să calce atât de ţeapăn încât le tremură obrajii. Pe măsură ce se apropia de plajă, nerăbdarea ei creştea; se străduia să nu grăbească pasul: plaja nu fuge nicăieri, iar lipsa de grabă făcea parte din scenariu. Îşi imagina întrebările lui, privirile îndreptate zadarnic spre hotel, şi-l închipui intrigat de întârzierea inexplicabilă a cuiva care ţine foarte mult la fiecare minut de plajă; nu-i nimic, lasă-l să fiarbă, îşi spuse răzbunător, oprindu-se la un chioşc să cumpere revista „Cinema” nou apărută.

Ajunse, în sfârşit, la marginea întinderii aurii populate cu cearşafuri şi umbrele şi capete curioase. Înaintă aruncând în urmă mici jeturi de nisip cu tocurile papucilor şi privind cu nepăsare în stânga şi-n dreapta; văzu, în treacăt, oameni măsurând-o printre gene, privind-o pe sub ziarul care-şi pierdea brusc interesul; ridicându-se de lângă însoţitoarele lor să-şi caute ţigările, scoţându-şi ochelarii de soare ca s-o vadă mai bine. Totul mergea perfect, o felicită pe mătuşa din Spania care nu ştia că nepoţica ei se îngrăşase...

„Formaţia de joi” juca paşnic tabinet pe cearşaful roz, de sacrificiu, al lui Kelly (Chelaru). Alături, în nisip, erau îngropate câteva sticle de bere destupate.

— Salut, spuse ea.

— Oho, ce mai divă! o admirară toţi.

Toţi, afară de unul.

— Unde-i şeful? întrebă ea trântindu-şi cu nepăsare sacoşa pe cearşaful roz.

— A plecat la Mamaia cu neamţul ăla, spuse Munteanu fără chef.

— Şi cu Stela, bineînţeles, adăugă Kelly (Chelaru).

— Sictir, îl puse la punct Sandi. De ce amărăşti fata, bestie?

— E de groaza lumii, spuse Trandafir ştergându-şi năduşeala cu dosul palmei. Mi-ajunge pe-o sută de ani.

— Transpir mai rău decât acolo, la motor, îi ţinu hangul Parfenie. Hai măi, fraţilor, să-i dăm zor, şi să ne-ntoarcem la „Penelopa” noastră.

O vreme se auzi doar sunetul uneltelor şi, în răstimpuri, tusea întârâtată a câte unuia. Pământul scos din şanţ se uscase; acum, când îl aruncau la loc peste conductă, se pulveriza parcă în aer şi din fiecare lopată părea că ţâşneşte un mic nor de fum alb. În urmă, Blăjan, plin de praf ca un morar, mânuia cu nădejde un mai enorm, cu mânere lungi, şi pământul bufnea înfundat sub loviturile ritmice.

— Mai lasă-mă şi pe mine, spuse sergentul Picu. N-o să fii bun de nimic diseară.

— Parcă tu, rânji Blăjan şi se dădu bucuros deoparte, după o ultimă lovitură mai apăsată decât celelalte.

— Eu nu cânt diseară, spuse sergentul. Dacă te prind că bei apă rece, te tund, înţelegi?

Bucătarul îşi scoase boneta şi-şi pipăi încântat capul tuns chilug.

— Pe mine? Când m-o văzut tata, o spus că asmute câinii, că numa-n armata împăratului îi străşniceau aşa pe răcuţi. Ajută la sănătate, dragă, aşa să ştii.

— Poate faci vreo insolaţie, spuse Trandafir. Te-i fi săturat de muncă şi vrei să stai la pat o zi-două, zi că nu-i aşa.

— Apăi nu-i, măi, zise bucătarul jignit. Pune numa tu mâna pe maiul acesta, şi-i vedea ce bine-i. Musai să-l chemi şi pe frate-tu în ajutor, no’!

Radu muncea cot la cot cu echipajul. La început sergentul Picu protestase, cum că se descurcă şi singuri cu un biet şanţ, îşi închipuie că-s în „perioadă”, când săpau în pământul tare al poligonului celebrele gropi individuale. Dar Radu insistase, simţea o anumită voluptate să lucreze în soarele arzător, cu umerii pârjoliţi de arşiţă, să fie alături de ei în întrecerea aceea voinicească. Săpa cu nădejde, la sfârşitul zilei simţea oboseala vibrându-i plăcut în muşchi, mânca cu poftă şi dormea buştean. Începuse să-i placă această viaţă bucolică, lipsită de solicitări,

de evenimente; asculta glumele marinarilor şi nu se plictisea niciodată.

— S-a făcut târziu, zise sergentul Picu. Şi cred că-s treizeci de grade la umbră. Să mai lăsăm şi pe mâine, nu-i aşa, tovarăşe comandant?

— Mâine-i duminică, spuse Radu.

— Atunci, pe luni. O luăm dis-de-dimineaţă.

Soldaţii lăsaseră lucrul şi ascultau. Undeva, spre sat, huruia un tractor. De sus, din înaltul cerului, o pasăre nevăzută dădu drumul unui tril straniu, ca un semnal. O pală de vânt nelinişti foile mari, crude încă, ale lanului de porumb.

— Mi-e dor de „Penelopa”, mărturisi sergentul. Cei de la şantier spuneau că într-o lună o termină. Trei săptămâni s-au cam dus. Ar avea haz să fie nava gata iar noi să stăm aici, cu târnăcoapele în mână.

Radu măsură din ochi şanţul lung, care se pierdea în vale, printre porumburi.

— Păi dacă tragem tare, până sâmbătă viitoare îl dăm gata, nu-i aşa, băieţi?

— E musai, strigă bucătarul cu convingere.

— Îl facem.

— În fiecare zi o oră-două în plus şi...

— Mai vedem şi noi marea...

Trandafir se dădu pe nesimţite mai aproape de locul acela mai înalt, care închipuia un fel de tribună.

— Săptămână ailaltă îmi vin nişte neamuri cu bilet prin sindicat. S-o-ncepem de azi, tovarăşe comandant. O oră-n plus contează.

— O oră-n plus, pentru neamurile lui Trandafir, proclamă Parfenie ridicând coada lopeţii ca pe-o suliţă înainte de atac.

Tăcură toţi, cu ochii la comandant. Radu zâmbi:

— O oră, atâta, hotărî el. Nu uitaţi că astă-seară...

Cu strigăte vesele, care anticipau petrecerea, marinarii se răspândiră de-a lungul şanţului. Curând, peste porumbişte se înălţă iarăşi norul alburiu, subţire, de praf, semn că lucrul la conductă reîncepuse.

Pe drum, la întoarcere, prin arşiţa sfârşitului de zi, abia-şi mai târau picioarele. Blăjan muta mereu maiul de pe un umăr pe

altul; lopeţile atârnau alandala deasupra formaţiei, nimeni nu vorbea, şirul se lăbărţase. Radu privi feţele roşii, mânjite de sudoare şi de praf.

— Altă dată nu mai facem figura asta, spuse el nemulţumit. O oră-n plus, pe căldură...

— Am găsit soluţia, spuse sergentul. Începem c-o oră mai devreme, pe răcoare, nu-i aşa, băieţi?

— E mai bine, încuviinţară ceilalţi.

O adiere mişcă iarăşi frunzele porumbului. Departe, pe drum, un vârtej înălţă o coloană subţire, aproape transparentă, de praf alburiu. Radu se şterse de năduşeală. Pe mare nu era niciodată atât de cald; în zilele cele mai toride, briza umedă răcorea frunţile, domolea fierbinţeala metalului, împrospăta aerul din colţurile mai adăpostite. Iar pe vânător, când mergeau cu toată viteza, aproape că-i venea să ridice gulerul scurtei de piele. Soarele şi vântul se păstrau într-un echilibru trainic; nici cald nici frig, doar senzaţia aceea de putere pe care ţi-o dădea vântul când te lovea din plin. După fiecare ieşire în larg, feţele oamenilor căpătau o culoare sănătoasă, un fel de bronz închis, altul decât cel obţinut în câteva zile de plajă.

De la plajă, gândul îi fugi la Mia. Sâmbăta trecută, pe terasa scăldată în lumină şi muzică. Oamenii prietenoşi din jur: Dem Ionescu, femeia aceea frumoasă, a cărei fetiţă îl mânca din ochi pe Palade. Erau, cu toţii, de fapt trei perechi, dar nu izolate, închise în ele, ci dimpotrivă, căutând parcă tovărăşia celorlalţi. Spuneau pe întrecute glume, povesteau isprăvi, aruncau câte-o remarcă despre lumea din jur, despre orchestră, despre starea vremii. Totul părea minunat. Şi totuşi... o surprindea pe Mia neatentă, cu gândul dus departe, un pic absentă. Nimeni nu observa nimic, fireşte. Ce rost ar avea să-i pândim pe cei din jur cu coada ochiului? O facem numai cu cei care ne interesează în mod deosebit. Şi el, el o pândise. Citea în privirea Miei o nelinişte, o grijă ascunsă, o nerăbdare. Simţise în câteva rânduri tentaţia s-o întrebe ce are, ce-o frământă, dar ştia bine că întrebarea va declanşa imediat un mic spectacol, ea în rolul fată-veselă-fără-griji, iar asta nu slujea la nimic. După petrecere, însoţind-o spre autobuz, încercase să-i spună că-i fusese dor de ea, că abia aştepta să termine detaşarea ca să se vadă mai des... În loc de asta, făcuse un reportaj al lucrului la conductă,

caracterizase oamenii, descrisese satul... Nu totdeauna climatul îngăduie să spui ce ai pe suflet. Climatul dintre ei doi, în clipa aceea, nu. Şi cu atât mai puţin, nu i se îngăduia aluzia îndelung pregătită că ar fi bine să-şi lege destinele pentru totdeauna etc.

Încearcă să spui asta unei fete care, drept răspuns la cuvintele timid drăgăstoase, îţi împuie capul cu micile întâmplări de pe plajă, un copil pierdut, anunţat la megafon, fotograful cu un măgăruş viu şi natural, care făcuse senzaţie printre amatorii de poze „Suvenir de la mare”, o piesă nouă auzită la „Radio Vacanţa” şi memorată fără greş de fenomenalul Sandi, un cercel pierdut în nisip, şirul de guvizi cumpărat de la un copil pe dig, peşti frumoşi şi egali fripţi, apoi, spre invidia muritorilor de rând, pe grătarul de la terasă...

Nici în autobuz nu reuşise să refacă intimitatea de altădată. Toată săptămână se gândise la asta, e drept, erau amândoi preocupaţi de întoarcerea lui – trebuia să prindă neapărat ultimul autobuz, să ajungă la Mangalia, pentru ca în zorii zilei să ia „cursa” către destinaţia lui temporară...

Toată săptămână îşi pregătise fraza cu care în curând va clarifica istoria. Păcat că sâmbătă aceasta nu va putea s-o vadă; era „Ziua păinii”, trebuia să rămână în sat, la serbare, echipajul făcuse repetiţii în secret, cu gând să formeze o brigadă artistică şi să participe la festival alături de echipele din trei sate...

— Astă-seară o să fiţi numai buni, îi spuse sergentului.

— Ne descurcăm, tovarăşe comandant. Lui Blăjan încă nu i-a pierit glasul, e voinic şi duce la tăvăleală. Trandafir o să cânte la acordeon, am vorbit cu băiatul bucătăresei, ne face rost; cât priveşte dansul marinăresc, nici nu-i nevoie de repetiţie. Toţi patru am fost în echipa divizionului.

— Care patru?

— Păi eu, Parfenie, Astaloş şi caporalul Herea.

— Cam mulţi artişti pe metrul pătrat.

— Staţi că nu e tot. Îl mai avem pe Stanciu. Recită „Scrisoarea a treia”. Păi băiatul a încercat la Teatru. Talent cu carul, numai să-l auziţi. O să facem un spectacol să se ducă vestea...

Se descurcă, păcătoşii, îşi spuse Radu cu bucurie, încercând să rămână nepăsător la aplauzele cu care publicul îi răsplătea pe marinari. Şedea în primul rând de scaune, în sala căminului

cultural, largă şi disproporţionat de joasă, cu uşile din stânga, mari ca ale unei remize, larg deschise. I se oferise un loc de cinste, alături de oficialităţi; în dreapta lui şedea secretara U.T.C., îmbrăcată într-o rochie de stofă roz, simplă, cu mâneci până mai jos de cot şi fără nicio răscroiala la gât – un fel de ţinută festivă, în concepţia lor, gândise Radu văzând-o. În stânga lui, vicepreşedintele consiliului popular transpira în costumul lui negru, de ginerică, sugrumat de cravata roşie ca focul şi de gulerul bine apretat al cămăşii albe. În continuare, bătrânii satului, numai în cămăşi dar încheiaţi până la gât, proaspăt bărbieriţi. În sală mirosea puternic a apă de colonie. Profesoarele, înşirate în picioare, pe lângă pereţi, îşi făceau vânt cu „Programul” scris de mână pe foaie de bloc şi împodobit cu desene viu colorate. Un punct din program era intitulat sobru „Brigada artistică *Pescăruşul* din Marina militară”. Festivalul dura de trei ore încheiate, începuse pe la şase, când era încă ziuă afară, pe scenă se perindaseră solişti, echipe de căluşari, mici tarafuri, o brigadă satirică adu când pe scenă o vacă din carton, spre hazul nebun al copiilor. În spotul celor două reflectoare îndreptate spre scenă jucau milioane de scânteioare – praful fin ridicat din scândura scenei de dansatori; cortina se poticnea, când era închisă pauzele durau mult, se schimbau formaţiile, gălăgia în sală creştea, acoperind strigătele şi bufniturile obiectelor trântite pe scenă.

Brigada *Pescăruşul* din Marina militară fusese primită de la început cu simpatie. Primul înfruntase privirile sălii Blăjan. Purta pantaloni şi tricou de marinar, dar îşi făcuse rost de-o vestă de dimie, şi o căciulă ţuguiată cam strâmtă. Sala izbucnise într-un râs plin de simpatie; alături de el, venindu-i până la umăr, Trandafir, în pantaloni şi tricou, se lupta cu un „Weltmaister” de o sută douăzeci de başi; sala aplauda, râdea, dar când Blăjan îşi umflase pieptul voinic şi tunase cu vocea lui de bariton „De la noi de la fereastră”, publicul se potolise deodată. Aplauze şi strigăte de „bis” răsplătiră primul cântec; la cererea generală, Blăjan mai cântă două doine ardeleneşti, cu vocea lui caldă şi puternică. Pe urmă, Trandafir făcu o demonstraţie de virtuozitate executând câteva sârbe şi scoţând din „Weltmaister”-ul enorm tot ce se putea scoate. Publicul sublinia cu bătăi din palme ritmul; Trandafir cântă până când picături de

năduşeală începură să cadă pe claviatura lungă a acordeonului; sala era în culmea încântării. Apoi veni Stanciu şi recită clasicul fragment din „Scrisoarea a III-a” – timp în care Radu bănui că în culise brigada se pregătea pentru piesa ei de rezistenţă – dansul marinăresc.

Cortina se închise pe aplauzele prelungi care răsplăteau recitarea: când se deschise iar, cu obişnuitele poticneli, îl surprinse pe Trandafir cu acordeonul pe piept, bând apă dintr-o cană de aluminiu: publicul aplaudă scena goală; apoi acordeonul începu un vals şi cei patru marinari intrară cu paşi mari, laterali, ţinându-se de umeri: erau în pantaloni şi tricou, cu capetele goale, şi în ritmul valsului mimară pe rând tot felul de treburi marinăreşti: spălatul punţii, trasul la parâmă, o privire în zare prin binoclu, iar când se aşezară pe scenă, unul în spatele altuia, cu picioarele întinse, închipuind că vâslesc, publicul aplaudă iarăşi.

Cineva veni între scenă şi public, aplecându-se cuviincios ca să nu împiedice vederea celor din sala, şi spuse ceva la urechea, vicepreşedintelui; vicepreşedintele se aplecă spre Radu:

— Ne invită tovarăşa primar sus, în bibliotecă...

Radu se ridică cu regret, tocmai când marinarii lui culegeau aplauzele furtunoase, înclinându-se stângaci în faţa reflectoarelor; îl urmă pe vicepreşedinte, făcând marinarilor clasicul semn cu degetul. Mare ridicat în sus: „a-ntâia, băieţi!”

În drum spre uşă, lumea se dădu deoparte; câte cineva ţinea să spună un cuvânt reprezentantului brigăzii *Pescăruşul:*

— Felicitări, tovarăşe locotenent-major!

— Bravo, marinarii!

— Au fost la înălţime băieţii!

În uşă se îmbulziseră cei care nu izbuteau să mai găsească loc înăuntru; vicepreşedintele îi dădu deoparte, erau mai mult copii, unii dintre ei se vânturau pe stradă îmbrăcaţi în costume de căluşari. Ocoliră bicicletele lăsate în preajmă, urcară prin capătul clădirii pe treptele de ciment cam inegale; pe palier, cineva cânta la cimpoi; ajungând sus Radu dădu cu ochii de un bătrânel într-o vestă roşie împodobită cu găitane aurii, care se dădu deoparte strângând stingherit cimpoiul la subsuoară şi salutându-i. Apoi vicepreşedintele deschise o uşă la dreapta, îl pofti într-o încăpere strâmtă, cu pereţii burduşiţi până-n tavan

cu cărţi, în mijloc o masă lungă acoperită cu coli albe, pe care şedeau pahare desperecheate. De după o draperie se ivi o femeie negricioasă, îmbrăcată cu tradiţionala rochie cu mâneci până mai jos de cot şi fără răscroială la gât, singura deosebire faţă de rochia secretarei U.T.C. era culoarea, verde-pal. Ea înaintă în mijlocul încăperii, puse pe masă platoul cu sanvişuri pe care-l ţinea în mână şi surâse:

— Bine-aţi venit la noi.

— Tovarăşa preşedintă, spuse vicele cu un gest ceremonios.

Radu strânse mâna femeii, o mână neaşteptat de aspră, probabil a spălat rufe de curând, îi trecu prin minte, se prezentă şi-şi scoase cascheta.

— Luaţi loc, îl invită ea. Acum vine şi inginerul de la fermă; v-am fi invitat la camera de oaspeţi, dar primăria se renovează. Aici e cam strâmtoare...

— În schimb e mai intim, spuse vicele cercetând cu o privire iute bucatele de pe masă.

Inginerul de la fermă sosi imediat şi el, aducând un pachet învelit într-un ziar, ţuică, deduse Radu, dar când omul desfăcu ziarul holbă ochii, era o sticlă cu whisky, pe care o puse pe masă cu un gest triumfător.

— Oho, specialităţi! se miră preşedinta.

— M-am ţinut de cuvânt, făcu modest inginerul. Am luat-o special de la bar, din Constanţa, pentru musafirii noştri.

— Faceţi cunoştinţă, spuse preşedinta.

Inginerul mototoli ziarul, îl aruncă într-un colţ, întinse mâna lui Radu:

— Ne cunoaştem, pot spune că eu îl necăjesc cei mai mult pe tovarăşul locotenent-major. Venind încoace am trecut pe la seră. Aţi avansat serios, v-aţi depăşit planul cum se zice.

— Am băieţi buni, spuse Radu.

— Ştiu, i-am văzut la lucru. Şi pe dumneavoastră v-am văzut. Ştiţi cum, tovarăşă preşedintă? Cot la cot cu ei, cu cazmaua, cu târnăcopul...

— Nu-mi place să stau la umbră, zâmbi Radu. Şi-apoi sunt toţi din echipajul navei mele. Pe mare muncim tot aşa, cot la cot.

Cineva deschise uşa îmbrâncind-o; intră o femeie grasă, cu figură blajină, aducând de toarte o oală bine acoperită.

— Bună ziua, spuse ea. Am întârziat, cei din Cucuteni voiau să

plece, că de ce am băgat brigada lor după marinari. A trebuit să-l lămuresc pe profesor...

— Dânsa e gazda, tovarăşa profesoară Cândea, spuse preşedinta. E bibliotecară şi ţine locul directorului căminului, că e plecat la băi.

— V-am încălcat teritoriul, spuse Radu strângându-i mâna.

— Îmi pare rău mie că am întârziat. Azi am avut şi pregătire cu corigenţii...

— Are şi ore la şcoală, explică preşedinta. Aşa-i la ţară, trebuie să faci de toate. Tovarăşul inginer e dirijorul corului, că profesoara de muzică e plecată în ţările arabe cu un ansamblu de folclor...

— În ţările arabe? se miră Radu.

— De ce nu? zâmbi preşedinta. Credeţi că numai de la Bucureşti se poate lansa o vedetă internaţională? Are o voce de aur, în primăvară a apărut de două ori la televizor... Dar luaţi, serviţi. Tovarăşe inginer, ai adus sticla aia numai de formă?

Inginerul râse, deşurubă la iuţeală dopul de metal şi umplu paharele; secretara U.T.C. îl acoperi cu palma pe al său:

— Eu nu beau. Sunt pe post de şofer. Pleacă soacră-mea, la Herculane şi trebuie s-o duc la gară...

— Ai terminat cu reparaţia? întrebă inginerul.

— Oarecum. Îi bate un amortizor. Până e gata Ciclopul, aşa ne chinuim.

— Înfiinţăm un Ciclop aici, în sat, îl lămuri inginerul pe Radu.

— De ce? Constanţa nu face faţă?

— Nu pentru Constanţa. Pentru noi, aici.

— Avem o sută douăzeci de autoturisme particulare în comună, spuse domol preşedinta. La cinci familii o maşină.

— Oho, se miră Radu.

— Comună bogată, cu oameni harnici. Exportăm trufandale în Suedia.

— Iar dacă intră-n funcţie sera cea nouă... făcu visător inginerul.

— Din partea noastră nu mai avem mult.

— O să vă trimitem mostre din prima recoltă.

Preşedinta ridică paharul:

— Pentru marinarii noştri! Să ştiţi că nu i-am dat uitării pe băieţi. După spectacol i-au invitat la o masă comună tinerii de la

— Se lasă şi cu dans, adăugă secretara U.T.C. Soţul meu e acolo, cu ei.

— Ar trebui să le facem o vizită, sugeră timid Radu.

— S-a prevăzut şi asta, râse preşedinta. Utecista noastră abia aşteaptă, nu-i aşa?

Dacă n-aş fi fost acolo, îşi spuse Radu seara, înainte de a adormi. Profesoara de muzică în turneu în ţările arabe; la cinci case un autoturism; soţul secretarei U.T.C. îşi pregăteşte doctoratul în ştiinţe economice, inginerul aduce o sticlă de whisky înfăşurată în ziar...

O să rămână cu gura căscată când i-oi povesti, fu ultimul său gând înainte de a adormi.

Era vorba, desigur, despre Mia.

Capitolul patru

1

— Nu-pricep unde baţi, spuse Mia. Vorbeşti ca un reporter de televiziune, care descoperă satul contemporan. Ce vrei să dovedeşti cu toate astea?

— Vreau să dovedesc că omul se poate realiza oriunde: în Capitală, într-un sat dobrogean anonim...

— Sau într-un orăşel ca Mangalia, nu?

— Exact, spuse cu încântare Radu. Vezi, ei vorbeau ca despre nişte lucruri foarte fireşti. Profesoara de muzică este plecată în turneu prin ţările arabe, ferma are relaţii de afaceri cu Suedia, îşi construiesc un Ciclop... Concluzia? Dacă ai ceva de spus lumii, dacă ţi-ai programat înfăptuiri deosebite, n-are importanţă unde te afli...

Mergeau alături, păşind ritmic pe dalele mari de beton la îmbinarea cărora, pe doi centimetri de pământ, iarba măruntă a stepei izbucnea victorioasă. Amurgul aşternea umbre violete pe tufele de sălcioară, crescute pieziş pe marginea mult înclinată a falezei. Până şi aici, în acest pământ pietros, viaţa perseverase şi biruia în fiecare primăvară; se agăţa cu deznădejde de fiecare pătrăţică de pământ şi dăinuia. Aşa şi oamenii aceia, gândi Radu, cine ştie cu câte secole sau milenii în urmă, strămoşii lor se agăţaseră de valea izolată, lipsită de ape şi de păduri, săpaseră fântâni, domoliseră torente, zgâriaseră pământul şi-l siliseră să rodească. Splendidă idee, gândi, dacă ai ceva de spus lumii, n-are importanţă locul de unde iei startul – spre ţările arabe, spre Suedia, spre titlul de doctor...

— Şi, mai departe? întrebă Mia privindu-l cu coada ochiului. Am înţeles demonstraţia, dar mă interesa scopul ei.

Radu simţi că-i bate inima cu putere. Venise clipa destăinuirii celei mari, era prilejul să rostească fraza gândită îndelung, visată în clipele de singurătate din cabina îngustă de pe Vânătorul Opt. Acompaniată de puach-puach-ul bătrânului motor al „Penelopei”, întărită sub cerul satului de stepă, se opri în loc, încercând să dea mai multă greutate cuvintelor.

— Mia, aş vrea să ne căsătorim. Să împărţi cu mine viaţa aici, în orăşelul ăsta...

Ea rămase tăcută o clipă, privindu-l drept în ochi. Lumina săracă a amurgului îi adunase în păr o strălucire ciudată, ca o aureolă timidă. Buzele îi tremurau uşor. Radu rămăsese cu răsuflarea oprită. Ştia, dintr-o lecţie de psihologie elementară, că reacţia iniţială a omului în faţa unei surprize este definitorie şi anulează cel mai adesea un milion de vorbe spuse mai târziu. În sfârşit, o văzu zâmbind.

— Sunt fericită să aud asta, spuse ea. Orice fată ar fi fericită în locul meu. Dar... m-ai luat prea repede. Nu m-am gândit la căsătorie, cel puţin până în acest moment. E prematur, ca să zic aşa.

O pereche, o fată foarte tânără şi un bărbat de vreo patruzeci de ani, trecură înlănţuiţi, gustând probabil fiecare clipă a unei fericiri provizorii. După ce se depărtară, Mia reluă:

— Ştii bine care sunt proiectele mele. Vreau să mă dedic carierei artistice, dacă nu ţi se pare cam pretenţioasă expresia.

— Cine te împiedică? spuse el. Am atâţia colegi ale căror soţii şi-au terminat studiile în timpul...

— Eu am o singură colegă, Angela, căsătorită. Dar discut cu ea mai mult decât discuţi tu cu toţi colegii tăi la un loc. E uşor de zis, să-ţi continui studiile în timpul căsătoriei. Soţul ei vine în fiecare zi şi-o aşteaptă în hol...

— Frumos. O iubeşte.

— O iubeşte? O suspectează! făcu Mia tăios. Trebuie să dea socoteală de fiecare minut. Acum ar un copil mic. S-o vezi venind la cursuri după o noapte nedormită, s-o vezi umblând prin poşetă după flacoane cu medicamente, telefonând mereu după doctori; lipsind de la orele de instrument... I-a şi spus profesoara de contrapunct: „Arta cere sacrificii, draga mea. Matroană romană sau artistă, una din două!”

— Fac prinsoare că doamna respectivă e celibatară.

— Este, recunoscu Mia. Dar asta nu schimbă cu nimic soarta Angelei.

— Dac-ar judeca toată lumea aşa, într-o jumătate de secol planeta ar rămâne pustie, încercă Radu să glumească.

— Sau, judecând după soarta Angelei, ar rămâne fără artişti, se prinse ea în joc. Mai exact, fără artiste. Dar lumea s-ar descurca, oricum. Se ştie că în teatrul de odinioară rolurile feminine erau interpretate de bărbaţi în travesti. Aşadar, n-ar fi

mare pagubă...

Radu îşi aprinse o ţigară, încercând să ia lucrurile sub control. Turnul iluziilor se clătina iarăşi. Nu aşa visase această discuţie. O dezbatere teoretică despre roiul femeii de-a lungul veacurilor şi aşa mai departe, îşi spuse el sarcastic. Pe urmă se gândi că potrivit unei vechi tradiţii, o fată cerută în căsătorie e datoare să ezite mai întâi, chiar dacă arde de dorinţa de a accepta.

— Ascultă, spuse el, nu-ţi cer răspunsul pe loc. Îţi dau timp de gândire...

— Cât? întrebă Mia pe acelaşi ton glumeţ.

El simţi că-l cuprinde o nelinişte fără nume. Ce se întâmplă? gândi alarmat. Eu pregătesc un discurs solemn, iar ea îl tratează ca pe-o anecdotă.

— Nu te înţeleg, îi spuse. Totdeauna te-ai jucat cu mine. Am acceptat totdeauna jocul fiindcă te iubeam.

— Vorbeşti la trecut.

— Lasă gramatica. Ştii bine că te iubesc. Şi vreau să consolidez această iubire, să-i dau statornicie. Adică să fim împreună toată viaţa... Nu ştiu să formulez mai bine o cerere în căsătorie.

— Ai formulat-o foarte bine. Şi îţi repet că mă simt fericită...

— O formulă protocolară în locul unui răspuns. Ascultă, Mia, hai să vorbim deschis. Nu cumva a intervenit vreo împrejurare... ceva... — ezita să spună lucrurilor pe nume şi asta-l înciuda mai tare – vreo persoană care...?

— Ah! Sentimentul ancestral al geloziei, spuse ea ironic. Un Othello întors de la războiul cu ţânţarii... Vrei să ştii dacă a intervenit ceva? Bine, iată: în ultima săptămână am primit trei cereri în căsătorie şi acum oscilez între ele. Pe de altă parte...

Se întrerupse, parcă intimidată sub privirea lui înăsprită.

— Îţi arde de glumă, *acum?* întrebă el.

— Păi trebuie să încheiem într-un fel discuţia. Mai bine spune, ce facem astă seară? M-am lipsit de aplauzele unui grup de turişti plecaţi în jurul Europei cu un oraş plutitor. Ce-mi oferi în schimb?

— Ţi-am oferit ce aveam mai preţios: inima mea.

— Am luat act. Acuma, ceva mai concret.

— O seară la discotecă.

— Scuteşte-mă. Ani adunat decibeli pentru două semestre. Ce

film rulează la grădină?

— Un film italian, o comedie sentimentală...

— Ai complotat cu direcţiunea, spuse Mia acuzator.

— Recunosc, făcu el umilit. Dar dacă mai stăm un minut, începe fără noi.

— Aici nu-i vorba numai de dragoste, îi explică Mia în timp ce ieşeau de la grădina-cinematograf. Căsătoria are şi nişte aspecte de ordin practic, de ce nu vrei să înţelegi? Lasă-mă să mă gândesc, să mă obişnuiesc cu ideea, să-mi pun întrebări şi să găsesc răspunsuri.

— Ce întrebări? sări el. Ar exista o singură întrebare. Şi un singur răspuns.

— Te înşeli. De pildă, să zicem că mergem la ofiţerul stării civile şi obţinem documentul acela cu o culoare atât de optimistă. Ce facem pe urmă? Unde vom locui?

— Ca şi până acum. Tu acasă la tine, eu aici...

— Sfântă naivitate, luă Mia drept martor stelele palide. Ce fel de căsătorie-i asta?

— În vacanţă ai veni aici, am un apartament...

— În vacanţă... îl îngână ea. Şi-n restul timpului?

— Sâmbătă mă reped eu la Bucureşti. Trei ore cu rapidul.

— După orarul de vară, completă ea. Când trece sezonul, s-a zis cu rapidul tău. Şi-n sâmbetele când eşti plecat în larg? Sau când eşti de serviciu? Stau cuc în casă, nu? Dac-aş pleca undeva, la o petrecere, de pildă, Othello ar reacţiona imediat, nu-i aşa?

— Mia, exagerezi...

— Nu exagerez, sunt mai realistă decât tine, atâta tot. Să zicem că ne chinuim aşa încă doi ani, până termin. După aceea? Să vin profesoară, aici? După o viaţă trăită-n Bucureşti? Să fac pe artista amatoare la casa de cultură? Crezi că toate profesoarele de muzică pleacă în turneu în ţările arabe?

— Dacă au talent... încercă el.

— Ah, lasă-mă cu răspunsurile astea în doi peri. Ce uşor e să spui: „Hai să ne căsătorim”. Nu te gândeşti la cariera mea, la aspiraţiile mele? Cânt la pian de când aveam şase ani. Erau clipe în care doream să ia foc casa să ardă şi pianul odată cu ea. Ştii că n-am avut niciodată timp să mă joc cu păpuşile?

Exersează, exersează, asta auzeam toată ziua. Şi exersam. Ştii câţi candidaţi erau pe-un loc când am dat examenul de admitere? Ştii cum îmi tremurau mâinile când m-am aşezat la pian pentru testul de aptitudini? La ce bun toate astea? Ca să mă laud cu o diplomă? Să-ţi mai spun ceva. Din primul an am fost apreciată, am absolvit cu zece pe linie, profesorii îmi prezic o carieră strălucită. Dar îmi trebuie un pian şi o sală de concert. Cu puţin noroc şi ceva intervenţii, aş putea să ajung cineva. Dar nu trecând prin cancelaria unei şcoli generale, înţelegi? Tata a şi început să facă mici investigaţii pe la Filarmonică, pe la Radio... Vrei să las toate astea?

Da, să le laşi, îi strigă interior. Dacă mă iubeşti cu adevărat, dacă vrei să fim fericiţi împreună. Să înaintezi mai încet, dar mai drept, fără „relaţiile" pe care tatăl tău va şti cu siguranţă să le închege în doi ani d-aci înainte, cu cine trebuie şi unde trebuie. Dacă ai talent, poţi să te-afirmi oriunde, poţi face turnee în ţară şi-n ţările arabe şi-n toată lumea. Fără intervenţiile lui.

Îi era ciudă că n-avea curajul să-i spună toate acestea, să-i prezinte argumente hotărâtoare, să-i garanteze cu o singură frază că vor fi fericiţi împreună şi că o căsnicie nu este o piedică în calea realizării...

— S-ar găsi o formulă, încercă să se împotrivească.

— Găseşte-o tu, spuse ea sec. Nu e mai simplu?

Radu se opri locului, cu răsuflarea tăiată. Logic, avea dreptate. De ce să-i ceri numai ei un sacrificiu ca ăsta?

— Ce vrei să spui? întrebă el încet.

— E aşa de greu de înţeles? Tatăl tău e colonel, are putere în minister şi bănuiesc că doreşte fericirea fiului său.

— Ca orice tată...

— Bine-nţeles. Ar putea, de pildă, să intervină, să se zbată, îţi poate găsi un loc în Bucureşti...

Avu deodată întreaga imagine a dispreţului cu care-i privea, mergând acasă în concediu, pe cei câţiva tineri ofiţeri de marină spilcuiţi, totdeauna parcă abia ieşiţi de la frizer, cu servietele lor elegante şi goluţe, cu privirile lor superioare adresate muritorilor de rând – erau marinari, ce să spunem! — aşteptând cu stoicism troleibuzele care să-i ducă la ştrand... „Marinari de Cişmigiu", vorba lui Sava.

— Marinar de Cişmigiu... murmură.

— Ei, şi? E o ruşine? Am văzut destui marinari în Bucureşti.

— Or fi fost în misiune.

— Nu arătau a călători. Cu unul mă-ntâlnesc mereu în troleibuz. Într-o zi l-am văzut ducând un sul de carton. Un proiect, probabil.

— O fi fost inginer. Eu sunt navigator.

— Cred că asta-i ultima maşină, spuse Mia. Trebuie să plec. Mâine...

— Ştiu, o zi grea, completă el.

— Nu mai grea decât cea de astăzi. Discuţia asta m-a solicitat din plin.

— Şi măcar de-am fi ajuns la vreun rezultat, spuse el încet.

Maşina opri în staţie. Mia se întoarse spre el.

— Nu-i nevoie să mă conduci. Mâine te aşteaptă cursa spre satul tău contemporan... Zău, nu mai veni.

— Îmi face plăcere, protestă el şi sări pe scară, în urma ei.

Mia îl simţi lângă ea şi-i adresă zâmbetul ei de zile mari. El nu-l văzu, dar îl simţi. Şi se gândi că, la urma urmei, numai un sacrificiu important poate salva o dragoste ca a lor.

— Dă-le încolo de stări-limită, spuse Dem Ionescu. Scrie o frumoasă poveste de dragoste. O poveste normală despre doi oameni normali.

— Nu se mai poartă, maestre, protestă timid Lică. Nu vezi, şi prin reviste? Criticii recenzează cu precădere romane despre alienaţi, persecutaţi, refulaţi şi aşa mai departe. Care scrutează stări abisale, mişcarea subconştientului, universul oniric...

— Dar ci-ti-torul? făcu profesoral maestrul. Maria sa cititorul ce spune? Arată-mi pe toată plaja asta un singur om trudindu-se să descifreze universul oniric, stările abisale, refulările. Şoferul de taxi venit în concediu, operatoarea de la computer cu capul plin de cifre şi formule, forjorul asurzit de zgomotele maşinăriilor – ce dai acestor oameni pentru vacanţa lor? Personaje-pacienţi, sau oameni ca ei? Pune-l pe eroul tău să întârzie de la întâlnirea cu o femeie pe care abia a cunoscut-o, fiindcă a fost reţinut peste program pentru o lucrare urgentă; descrie-i nerăbdarea, umilinţa, speranţa, triumful final – femeia, după ce i-a întors iniţial spatele, supărată de întârzierea respectivă, şi-a dat seama că nu-i un pierde-vară şi totul se termină cu bine, optimist, cu fruntea sus, nu pe banca de piele din cabinetul psihiatrului. Lasă-i pe medici să-şi dispute pacienţii, iar tu dă cititorului un om în care el să se recunoască. Marele secret al literaturii, de la Aristotel încoace.

Îi împinse, pe uriaşul prosop uzbec, dosarul roz pe care scria cu litere înflorite, cu carioca verde: „Anotimpul florilor de cireş”. Îl privi cu coada ochiului. Lică avea o figură dezolată, i se făcu milă de el. Trudise de-a surda luni de zile, cu scrisul lui de adolescent, inegal şi cam fantezist; Lică provenea din tagma poeţilor, nu deprinsese încă istovitorul artizanat al sutelor de pagini format mare, scrise de sus până jos şi de la o margine la alta; probabil că pentru Lică-poetul, rodul muncii literare de-o săptămână încăpea uşor pe-o jumătate de filă de blocnotes.

— Şi scenele de dragoste? făcu noul prozator cu o speranţă timidă în glas. Acolo n-am mers pe oniric.

— Nu, dimpotrivă.. Ai fost cam prea realist. Pe alocuri e de-a dreptul şocant.

— Dar toată literatura contemporană e plină de...

— Las-o, făcu sec Dem Ionescu. Nu-mi da exemple, că-ţi pot da eu exemple contrarii mai multe. Îţi propun, în schimb, un test. Imaginează-te la o şezătoare într-o şcoală, băieţi şi fete de clasa a zecea, să zicem. Le-ai citi cu glas tare, fără să roşeşti, pasajele respective?

— Dac-o luăm aşa...

— De ce să n-o luăm? Vrei cumva să scriem pe cărţile tale ca la unele filme: Accesul copiilor sub 16 ani interzis”? Vrei să facem din sexualitate o artă? E un procedeu ieftin pentru atragerea cititorului. Dar există şi alte procedee. Mai curate.

— Totuşi, viaţa...

— Viaţa, da, admit. Dar noi nu oglindim pur şi simplu viaţa. Ar trebui să ne lipsim de pictură şi să ne mulţumim cu fotografia. Vrem să-i dăm o anumită culoare, să relevăm un anumit aspect, să înfrumuseţăm sufletul cititorului. Am văzut un film în care un băiat se hârjoneşte vreo zece minute cu o fată aproape goală. Şi m-am gândit la spectatorul de şaisprezece ani, care se duce acasă, în camera lui, stinge lumina, se culcă şi începe să se gândească la film. Meditaţia asta nu prea ajută la sănătate, ştii? Probabil că din asemenea spectatori se recrutează viitorii eroi persecutaţi, cu trăiri onirice, cu refulări şi alunecări în fantastic...

— Maestre, pledezi pentru o literatură corectă, plină de sentimente onorabile şi de dialoguri cuminţi. Atunci de unde conflicte? De unde ciocnirea între bine şi rău, între întuneric şi lumină? Vrei o literatură roz-bombon?

— Departe de mine. Dar există o măsură, o limită până la care se poate merge. A găsi just limita asta, e treaba fiecăruia. Face parte din meserie. Aici nu se pot emite acte normative. Să-ţi dau un exemplu. Romanul poliţist, care prin conciziunea lui şi prin nevoia de epic n-are vreme să-şi ascundă destul de bine intenţiile. În nouă din zece romane poliţiste, banditul este un personaj pitoresc, cu limbaj colorat, cu obiceiuri de nabab; are un apartament cu piscină, un bar bine asortat, o maşină ultra. Iar poliţistul e un tip cam obtuz, funcţionar corect, cu venituri limitate, cu grija de a păstra pentru decontare chitanţele cheltuielilor neprevăzute; dacă-l pui să tragă un coniac după ce-a stat o noapte în ploaie, la pândă, toţi se năpustesc asupra ta că pui într-o lumină nefavorabilă un reprezentant al autorităţii. Şi atunci cititorul trece nepăsător pe lângă detectivul-om-al-

muncii, şi simpatizează – inconştient, firește – pe parazitul a cărui regulă de viaţă este să încalce regulile...

— Eşti pornit tare azi. Ai ceva în vedere?

— Am în vedere un roman-parodie în care să răstorn datele problemei. Îl fac pe poliţist un tip elegant şi cu bar bine asortat, cu o maşină ultra, iubit de trei fete deodată, în timp ce banditul este un monstru lipsit de cultură, care trăieşte într-o cocioabă, circulă cu mijloace de transport în comun şi nu izbuteşte niciodată să dea mult visata „lovitură în stil mare”.

— Şi crezi că-i bine?

— Sunt sigur. Am umblat niţel prin tribunale şi am văzut câteva specimene de bandiţi fioroşi. Majoritatea sunt nişte stârpituri sau nişte brute, abia reuşesc să învârtească două cuvinte în gură, au figuri tipice de arieraţi mintali şi auzi lumea din jur crucindu-se: „Cum bă, ăsta a fost în stare să...?”

— Dă-mi voie să mă crucesc şi eu. Infractorul trebuie să fie ingenios, viclean, altfel n-ar izbuti.

— Aici e povestea, spuse victorios Dem Ionescu. Eu cred că nu contează atât ingeniozitatea, cât nesăbuinţa lui de a sfida legile normale ale lumii. Un om vine de la gară noaptea pe un drum pustiu, cu încrederea că în ordinea obişnuit a lucrurilor nu i se poate întâmplă nimic. Dintr-un tufiş se năpusteşte hoţul, îi dă un brânci, îi smulge valiza din mână şi fuge. Unde-i inteligenţa aici? Este doar inconştienţa hoţului, speranţa lui că n-o să fie prins. El nu ştie că a fost văzut de zeci de oameni care, prin descrierile lor, dau anchetatorilor un portret din ce în ce mai clar al infractorului. Nu ştie că pantofii lui au lăsat o urmă specifică în pământul moale de pe marginea drumului. Că pe direcţiile probabile ale retragerii lui vor porni în investigaţie oameni specializaţi. El se zoreşte la piaţă sau prin restaurante, să scape de obiectele furate şi să facă rost de bani. Obiectele au fost descrise, semnalate, cercul în jurul lui se strânge treptat. În cele din urmă îl vezi în boxă, cu cătuşe la mâini, plângându-se că „n-a avut baftă”... Asta-i cu personajul, încheie triumfător Dem Ionescu. Mai trebuie îndemânarea să-l faci credibil, atâta tot.

— Maestre, mi-ai ţinut o veritabilă lecţie de...

— Mi-am ţinut-o în primul rând mie. Spunând toate astea, mi-am limpezit o parte din întrebări. Acuma ştiu ceva mai bine

decât ieri cum trebuie să arate subiectul meu. Fiecare carte are un fel de regulament al ei, trebuie să respecte nişte norme care-i aparţin în exclusivitate şi care nu mai sunt valabile pentru nicio altă carte.

— Mă duc să fac o baie, spuse Lică învins. Prea mult intelectualism într-o singură doză.

— În medicină se cheamă doză de atac, explică Dem Ionescu.

— Şi se practică în cazuri desperate, adăugă cel mic. Stimate maestre, te întreb în numele cititorilor, mă consideri un caz disperat?

— Da, fiindcă te-ai lăsat să luneci către o manieră care ţi-e străină. Întoarce-te pe pământ, băiatule. Sau, mai exact spus, în mare.

Lică porni ascultător spre apa albastră şi populată, legănându-şi pentru orice eventualitate umerii ca un veritabil campion. Dem Ionescu privi în urma lui, apoi îşi puse ochelarii de soare şi se lungi confortabil pe prosopul uzbec vărgat şi fierbinte. L-am speriat pe bietul băiat, îşi spuse. A venit la plajă şi-a nimerit într-un seminar. Câte-o prelegere în fiecare dimineaţă, ce supliciu! Dar dacă la vârsta lui aş fi avut şi eu un profesor, care să mă ducă de mână prin jungla de hârtie... – junglă de hârtie, bună imagine, zău c-ar trebui s-o notez, dar la ce bun cele cinci-şase sute de expresii pe care le-am notat, dacă nu le pot folosi nicăieri? E ca şi cum ai face un costum începând cu nasturii. Într-o carte pe un anumit subiect nu poţi folosi fraze făcute dinainte. Frazele nu-s legate numai de prezentul cărţii, ci şi de adevărul momentului. Uite că-mi ţin şi mie o lecţie. Dac-aş scrie pe cât ştiu cum se scrie, aş fi autorul unei capodopere. Dar una e să ştii, alta să faci. Un profesor de vioară nu este neapărat un mare violonist.

Ne-ar trebui profesori nu numai pentru meserie, ci pentru viaţă, gândi el mai departe. Să imagineze probleme şi să ne-nveţe variante de rezolvare. Doi biciclişti pornind din două oraşe, cu viteza cutare, se întâlnesc după atâtea ore. Un biciclist şi-o biciclistă. Se întâlnesc după ce nu s-au văzut douăzeci de ani; acum au copii mari, au trecut prin multe, au simţit gustul dulce şi amar al realităţii, au progresat în profesie şi mai ales în vârstă. Întrebare: ce hotărâre s-ar cuveni să ia? Pe ce căi se poate rezolva problema lor?

Concediul Donei se apropia de sfârşit. De trei săptămâni se întâlneau zilnic, uneori dimineaţa, pe plajă, alteori seara, născocind şi unul şi altul pretexte ca să fie împreună fără a avea aerul că o fac deliberat. Există o decenţă care începe să funcţioneze de la o vârstă încolo, când omul simte că nu-i mai este îngăduit să se lase dominat doar de sentimente. Dar oare există vreo vârstă la care îi este îngăduit? se întrebă încurajat. Nu, dar există o vârstă la care asta e scuzabil, iar alta la care nu încap niciun fel de circumstanţe atenuante. Ce-ar spune Tanţa, de pildă, buna şi serioasa Tanţa, omul de ştiinţă tipicar şi care găseşte explicaţii tuturor fenomenelor, de la eclipsă de lună la telepatie, ce-ar spune Tanţa aflând că la patruzeci şi cinci de ani bietului ei soţ i s-au aprins călcâiele, i s-au reaprins mai exact, după douăzeci de ani de semiuitare?

Nici măcar nu s-ar supăra, îşi răspunse cu certitudine Dem Ionescu. Nu s-ar supăra fiindcă n-ar crede. Fii serios, la vârsta ta? i-ar spune. Mai slăbeşte-o cu fumatul şi termină cu vinul negru, că iar îţi creşte tensiunea. Bine, dar e o poveste de dragoste... Mofturi de vacanţă, dragul meu. „Dragul meu” pronunţat pe tonul cu care spune „izotop”. Du-te. Mai bine pe la ICRAL şi vezi cu meşterul ăla pentru faianţa din baie...

Numai colonelul m-ar înţelege, oftă Dem Ionescu.

— Colonele, te-ai ţinut aşadar de cuvânt!

— Păi, spuse colonelul îmbrăţişându-l. În Bucureşti s-a lichefiat asfaltul, nu alta.

— Arăţi ca un june prim.

— Iar tu ca Johnny Weissmuller. Când naiba te-ai înnegrit aşa?

Îşi disputară amical geamantanul cochet, aerodinamic, al colonelului. Dem Ionescu ieşi învingător, o luă spre ieşire, urmat de colonel care se desfăta cu spectacolul gării.

— Te-am prins, râse Dem Ionescu văzându-l cu ochii duşi după o divă cu fustă cam scurtă şi picioare invers proporţionale cu fusta. Acuma te cred într-adevăr că eşti în concediu.

— Permisie, îl corectă colonelul. Am venit să-mi văd feciorul şi să respir aerul sărat al mării, cum se spunea pe vremuri. Luăm autobuzul?

— Ar fi păcat. Dar dacă eşti obosit...

— Mergem pe jos. Face parte din cură, hotărî eroic colonelul.

Dă-mi geamantanul.

— Nu. Lasă-mi mie partea asta din cură. Fecioru-tău nu e pe-aici, să ştii.

— Ştiu. Vine sâmbătă. Dar am nişte colegi de academie cu care pot să stau de vorbă despre el. Ştii, intri uneori în panică. Ai impresia, că nu te interesezi destul de soarta copilului.

— Copil? exclamă Dem Ionescu. Dacă l-ai vedea...

— Pentru mine e tot copil. Vreau să ştiu cum se descurcă, dacă oamenii sunt mulţumiţi de el.

— L-am văzut acum vreo săptămână, mai exact am fost cu el la Cazino. Era cu... amica, uşor de dedus. Iar eu... ei bine, ce să-ţi spun? Ţi-am povestit despre Dona.

— Da, amorul tău din tinereţe.

— O spui cu atât indiferenţă! Habar n-ai ce furtună a stârnit în sufletul meu. Cu riscul de a părea ridicol, te anunţ că m-am îndrăgostit din nou de ea.

— Poveşti, făcu placid colonelul. Influenţa filmelor muzicale. Te-ai îndrăgostit de imaginea ta şi-a ei de acum douăzeci de ani.

— Înţelege, omule, nu glumesc. Lucrurile se petrec la prezent, nu în amintire. Mă pomenesc că-mi bate inima mai tare când o văd, iar la despărţire inventez ceva ca să mai stăm o clipă împreună. E vorba de ea, cea de acum, nu de-o imagine, cum spui tu.

— Efectul litoralului. Climatul marin nu prieşte la toată lumea, s-a spus şi la „sfatul medicului”. Te-ai bucurat revăzând o veche prietenă, asta da, e de crezut. Sunt oameni care dispar din viaţa noastră pe nesimţite, şi nu le sesizăm lipsa decât în clipa revederii.

Dem Ionescu simţi cu disperare că n-are puterea de sugestie necesară ca să-şi convingă prietenul despre ce-l frământă. Făcu, totuşi, o ultimă încercare:

— Colonele, la o anumită vârstă nu te mai joci cu sentimentele. Te uiţi cu desperare că anii trec, regreţi zilele frumoase care au fost, le regreţi mai cu seamă pe cele care ar fi putut să fie dar le-ai lăsat cu nepăsare să-ţi alunece printre degete. Atunci erai prea stăpân, pierderile nu contau, te simţeai etern, te credeai infinit de bogat...

— Cauţi suport moral pentru o aventură cu această veche dragoste regăsită? întrebă necruţător colonelul.

— Nu. Caut explicaţia celor ce se petrec cu mine. De ce o iubesc, colonele? Dacă o iubeam atunci cu intensitatea de acum, n-o lăsam să plece. Sau aş fi căutat-o până la capătul ţării.

— Înseamnă că ai remuşcări.

— Poate. Dar nu e numai asta.

— Atunci, singurătatea.

— Aici? râse Dem Ionescu.

— Spune-mi câte ceva despre ea.

— Am întrebat-o dacă e fericită. „Mulţumită”, mi-a răspuns. Ţi-am spus, o căsnicie stabilă, un copil adorabil... Nu e în niciun caz genul de femeie care caută o aventură. Cred că au frământat-o aceleaşi gânduri: constatarea că timpul e ireversibil, regretul după zilele frumoase ale tinereţii, remuşcarea pentru o despărţire pripită...

— Crezi că eşti primul om din lume căruia i se întâmplă asta? spuse colonelul. Toţi purtăm după noi un geamantan cu regrete, al cărui volum creşte din zi în zi. Revolta împotriva legilor firii nu foloseşte la nimic. Cel mult, să-ţi otrăvească zilele. Hai să vorbim pe şleau, dacă vrei. Spune-mi, se conturează vreo idilă?

— N-am încercat, mărturisi Dem Ionescu. Mi-e... teamă. Jenă. Frică de penibil. Îmi imaginez ce-ar însemna pentru mine, cel de acum, un refuz. Ar avea alte proporţii decât acum douăzeci de ani.

— Înţeleg, spuse colonelul. Acum s-o judecăm pe ea, să zicem că încerci. Să zicem că acceptă. Îşi calcă pe inimă şi este, poate, pentru prima oară în viaţă, infidelă. Ce va fi după asta? Unde locuieşte ea?

— Undeva în Transilvania, într-un orăşel. N-are importanţă.

— Ba are. Pentru mine are. Bine că nu-i în Bucureşti. Aste ar fi complicat lucrurile.

— Cum adică?

— Tu eşti un tip comod. Nu te văd lăsându-ţi baltă manuscrisele şi contractele, ca să alergi o noapte cu trenul la o întâlnire problematică şi riscantă. Problema se rezolvă de la sine, aşadar.

— Cum se rezolvă? făcu Dem Ionescu revoltat. Abia aşa se complică.

— Nu. Te face să vezi lucrurile mai limpede. Presupusa idilă

este lipsită de perspectivă. Are o viaţă extrem de scurtă. Iar o idilă scurtă se cheamă aventură. Vrei să te avânţi într-o aventură? Vrei s-o atragi şi pe ea? Accentuez, ştiind bine că e vorba de ceva foarte trecător?

— Mi s-ar părea josnic, într-adevăr... Dar stai puţin, colonele. Gândeşte-te şi din alt punct de vedere. A fost între noi o dragoste frumoasă, profundă, întreruptă de împrejurări exterioare. De ce n-am folosi prilejul de acum pentru împlinirea ei? Sună romantic, sună uman: împlinire.

— Sună romantic când faci abstracţie de urmări. Despărţirea. Regretul că nu se poate continua. Din partea ei, o schimbare de atitudine în casă. Nu ştii că pe o femeie un asemenea eveniment o afectează sufleteşte mai mult decât pe un bărbat? Câte complicaţii de aici, gândeşte-te la ea. Va ajunge să te blesteme. Dacă e dispusă să te accepte, înseamnă că nu-şi iubeşte destul soţul. Întâmplarea asta va adânci criza din căminul ei. Te satisface un asemenea epilog?

Dem Ionescu tăcea, copleşit de atâtea argumente. Toată povestea i se păru deodată fără rost. La urma urmei nici un era sigur că Dona va accepta. O reacţie posibilă la un gest îndrăzneţ al lui: „Asta ai vrut de la mine?” „Mă iei drept altcineva, stimate domn...”

— Mă dau bătut, colonele. Ai dreptate; degeaba încerc să mă mint.

— Povestea este totuşi tristă, spuse colonelul. Uite că am ajuns.

Urcară treptele hotelului, colonelul zâmbi seducător recepţionerei coafate a la Mireille Mathieu, îi spuse că e romantic din fire şi o rugă să-i dea o cameră cu vedere la mare.

— Toate camerele au vedere la mare, explică fata.

— „Penelopa!” Iu-hu!

— Au înnebunit, zâmbi Radu, stingherit, spre şofer.

Şoferul, un tânăr cu plete cârlionţate, purtând „blugi” şi cămaşă roşie descheiată la toţi nasturii dar cu poalele înnodate deasupra centurii late, micşoră viteza şi se uită încolo şi-ncoace prin curtea vastă a şantierului naval.

— Or fi văzut ei pe cineva. Şi noi, la regiment, aveam o bucătăreasă şi când o vedeam...

— N-au văzut o femeie, ci nava, explică Radu. Nava noastră. Aşa-i spun toţi: „Penelopa”. Uite-o, colo, după colţul halei din stânga.

Camioneta făcu un viraj, urmând şoseaua de acces printre hale şi deodată „Penelopa”, căreia i se văzuse mai întâi numai catargul, apăru în întregime: cu bordul înalt, proaspăt vopsit în gri ca un veritabil bastiment, cu coşul acum mai lat şi mai scund, mult înclinat spre pupa, având o discretă dungă albă în partea de sus, cu catargul alb, înclinat; până şi comanda pătrată, demodată, arăta altfel acum, cu parbrizul ieşit cu partea de jos în afară şi înclinat înapoi, ca la şalupele de concurs.

— Ei, da! exclamă şoferul. Frumoasă foc, tovarăşu’! Cred şi eu că le e dragă.

— Şi mie mi-e dragă, spuse Radu cu vocea puţin subţiată de emoţie. Dar n-am chiuit ca pieile-roşii când am zărit-o.

— Vă duc chiar pe mal, lângă ea, propuse şoferul.

— Nu-i nevoie, opreşte la parcare. Şi-aşa nu ştim unde ne ducem bagajele. Poate că deocamdată trebuie să tragem în altă parte. Să vedem întâi despre ce e vorba. Dumneata poţi să pleci, ne descurcăm noi.

— Nu există. Tovarăşul vice mi-a dat ordin să vă ajut cât aveţi nevoie. Era aşa de mulţumit...

— Ştiu. Ne-a dat şi o scrisoare oficială către amiralul nostru. O fotografiem şi o punem la camera tradiţiilor.

Maşina luă un viraj scurt, făcând să zuruie pietricelele de pe drum, şi se opri chiar lângă bordul „Penelopei”. De sus se auzeau comentariile vesele ale marinarilor. Şoferul opri motorul, îşi trecu degetele prin pletele cârlionţate şi se întoarse spre

Radu:

— Scrisoarea ca scrisoarea, e bună şi ea. Dar am auzit ce-a zis tovarăşul vice: din primele trufandale să aveţi totdeauna porţia asigurată.

— Nici aşa, protestă Radu. Ne-am făcut datoria, atâta. De ce tocmai nouă trufandale?

— Asta-i treaba noastră, tovarăşe. Treaba noastră şi plăcerea noastră. Păi şi nevastă-mea o să lucreze la seră. Vă daţi seama ce-aţi făcut pentru noi?

— N-o făceam noi, o făceau alţii, spuse Radu şi deschise portiera. Văd că băieţii mei nu mai au răbdare.

Ca la un semnal marinarii săriră din maşină cu strigăte vesele şi se îngrămădiră pe marginea cheului, lângă balustrada „Penelopei”.

— Potoliţi-vă, măi, strigă sergentul. S-a terminat cu plimbarea, gata. Aţi uitat unde suntem? Echipaj, v-aliniaţi!

Inginerul apăru în uşa halei. Purta acelaşi halat albastru, descheiat. Flutură mâna în semn de salut şi porni spre ei. Radu făcu câţiva paşi în întâmpinarea lui.

— Să trăiţi! Văd că v-aţi ţinut de promisiune.

— Se putea? făcu inginerul şi-i strânse mâna.

— E chiar gata?

— Gata. Vă aşteaptă de două zile. Ne-a rămas de făcut proba la mare, dar suntem siguri că e-n regulă. Am pornit şi motorul, am verificat instalaţia electrică...

— Vă mulţumim, spuse Radu. Arată grozav. Mai să n-o cunosc. Cu coşul ăsta... A dumneavoastră a fost ideea?

— Tot trebuia înlocuit, se dezvinovăţi inginerul. Am stat într-o seară şi l-am desenat. Am un proiect pentru o vedetă dragoare... Cam aşa arată coşul. L-am împrumutat, deocamdată „Penelopei”.

— E o capodoperă, aprecie Radu.

— Da, e reuşit. Aveam emoţii. Una e să desenezi pe hârtie şi alta...

Nu-şi termină fraza. Arătă doar spre navă. Radu întoarse şi el privirea. Băieţii din echipaj stricaseră alinierea; avansaseră pe nesimţite în jurul lui, între navă şi camionetă, într-un semicerc respectuos.

— Când putem s-o luăm în primire? întrebă Radu.

Inginerul arătă hârtiile din mână.

— Procesul-verbal e gata, doar trebuie semnat. După proba la mare. În noaptea asta oamenii pot dormi la bord. Singurul inconvenient, cam miroase a vopsea.

— Ca în casă nouă, zâmbi Radu şi se întoarse spre echipaj. Aţi auzit? Ne mutăm la bord chiar acum. Descărcaţi bagajele!

Luară camioneta cu asalt. Poţi să juri că-s campioni mondiali la descărcat bagaje, gândi Radu. E drept, nici pe el nu-l lăsase rece revederea cu nava. Se uită întrebător spre inginer. Acesta îi ghici gândul.

— Vă invit s-o vizitaţi, spuse el protocolar. Deocamdată, eu sunt gazda. Poftiţi...

Marinarii terminaseră de descărcat şi aşteptau, cu sacii pe umăr, în aceeaşi formaţie aproximativă. Radu păşi cel dintâi pe schela nouă, din lemn bine lustruit, încă neatins de ploi; pe balustrada albă atârna obişnuitul colac de salvare, proaspăt vopsit, pe care scria simplu: „N.A.-3”, nava auxiliară trei.

— Drepţi! comandă sergentul impresionat de solemnitatea momentului.

Radu trecu schela, salută pavilionul nou-nouţ ridicat la pupa şi păşi pe punte. În dreptul schelei văzu că tablele, uzate de atâtea generaţii de paşi, fuseseră înlocuite; erau plăci noi, sudate cu grijă între ele, sclipind ca argintul; numai ici şi colo se vedeau mici stropi de vopsea gri. Se opri, admiră catargul înnoit şi el, cu cablurile de susţinere bine întinse: coborî privirea spre cabina de comandă, apoi se dădu deoparte şi respiră adânc, cu ochii la inginer:

— Bună treabă!

Inginerul scoase cheile şi descuie uşa pătrată a comenzii. Radu aruncă o privire înăuntru, apoi trecu pragul cu un pas mare, brusc grăbit. Mângâie cu palma tabloul de bord nou, mult înclinat, din tablă emailată. Aparate de măsură, butoane, comutatoare de diverse forme, străpungeau ici şi colo pupitrul lat.

— Ce-i asta? Am nimerit pe un crucişător? îl întrebă el pe inginer.

Inginerul rămăsese în uşă şi râdea cu toată faţa.

— Eu am proiectat tot ce se vede aici. Mi-au dat voie să fac ce vreau. Cu condiţia să nu cer investiţii suplimentare. Răsplata mi-

am luat-o: vă place.

— Îmi place? Sunt entuziasmat, strigă Radu. Sergent, toată lumea la bord!

Nu mai aşteptară să treacă, pe rând, schela. Năvăliră ca piraţii, care pe unde apuca, încălecând balustrada ca salturi nerăbdătoare. Cel din urmă veni şoferul, legănându-se nehotărât pe schelă şi cumpănind în mână un obiect înfăşurat într-un ziar a cărui formă nu era greu de ghicit. Se opri în uşa comenzii:

— Păi eu mai am o misiune. Să vă dau asta, de la tovarăşul vice, O sticlă de trăscău, A zis să nu mă-ntorc cu ea-napoi.

— Să ştii că nu e...

— Ştiu. Ştia şi tovarăşul vice că nu e voie în unitate, dar a zis că tot omul când se-ntoarce acasă îşi sărbătoreşte venirea.

Rămăsese cu sticla întinsă. Radu o luă cu un gest nehotărât.

— Caz special, spuse inginerul. Cred că nu se consideră abatere. O mică serbare de bun-găsit.

— Bine, dar deocamdată n-avem nici măcar pahare...

— Un moment!

Inginerul îl dădu uşurel deoparte, deschise un dulăpior ascuns în peretele din spate al comenzii, scoase de acolo o tavă cu pahare de ceai în suporturi de aluminiu filigranat.

— Cadou personal de la mine, tovarăşe comandant. Nu sunt potrivite pentru ţuică, dar la nevoie merge.

Radu desfăcu dopul sticlei şi numără din ochi paharele.

— Pe mine nu mă puneţi la socoteală, se apără şoferul. O să trag o duşcă acasă, după ce ajung. Vă las sănătoşi, să trăiţi, şi mai poftiţi pe la noi. O să vă invităm la culesul viei, aşa spunea tovarăşul vice.

— Dacă ne-o lăsa „Penelopa”... Acuma, când ar vedea-o cum arată, au să ne cam dea de lucru.

— Când ai maşină bună te duci cu ea şi-n iad, zise şoferul. Parcă-mi pare rău că n-am făcut armata la marină, pe o navă ca asta. S-o stăpâniţi sănătoşi!

— Mulţumim! spuse Radu. Mulţumim şi pentru plimbare. Drum bun!

— Dumneavoastră, drum bun, întoarse şoferul urarea.

Dădu mâna cu Radu, apoi cu inginerul, ieşi pe punte şi se salută zgomotos cu marinarii.

Radu se întoarse spre inginer, îi întinse paharul:

— Dacă aţi vrut să faceţi o demonstraţie, cred că v-a reuşit pe deplin. Sunteţi o speranţă a construcţiilor navale, după cât se vede.

— V-am spus că am un proiect... Am făcut studii speciale de design industrial. Până acum am desenat pe hârtie. Nu construieşti în fiecare săptămână o vedetă. E prima oară când un desen de-al meu prinde viaţă. Mi s-a oferit prilejul ăsta. Aşadar, sunt recunoscător „Penelopei”. O experienţă, ştiţi?

— O experienţă reuşită, aprecie Radu privind de-a lungul tabloului de bord. Până le-nvăţăm, o să avem de furcă...

— De ce? E simplu de tot. Iată, starterul motorului principal. Acţionare direct din comandă, după ultima modă. Fără intervenţia mecanicului. E mai operativ aşa. Aici barometrul, tahimetrul, lochul electric, un totalizator de mile parcurse, dincoace anemometrul, indicatorul de combustibil, un semnalizator de incendiu cu celulă fotoelectrică... urmă inginerul.

— Dumneavoastră vă datorăm toate minunile astea?

— Nu mie. Marinei. Oamenii sunt sentimentali. Au vrut să răsplătească „Penelopa” pentru isprăvile ei trecute...

— Şi s-o pregătească pentru cele viitoare, completă Radu cu entuziasm. În sănătatea dumneavoastră!

— Pentru succesul „Penelopei”! închină inginerul ridicând paharul.

— Să-i chem şi pe băieţi, propuse Radu.

De la motor, din tambuchiul cazărmii prova, din sala motoarelor apărură pe rând băieţii: veseli, uimiţi, vorbindu-şi cu însufleţire.

— E fantastic, tovarăşe comandant, strigă sergentul din uşă. Suntem pe altă navă, pe cinstea mea.

— Intraţi cu toţii, e loc destul. Sărbătorim noua tinereţe a „Penelopei”. Pentru tovarăşul inginer, care a realizat tot ce vedeţi aici.

— De-aţi şti câţi oameni şi-au adus contribuţia... spuse inginerul. Ambiţia tuturor, s-o terminăm la timp. Noaptea desenam proiectele, dimineaţa le împărţeam la ateliere. Directorul a zis că suntem nebuni, dar ne-a lăsat în pace. „Penelopa” a cărat sute de şlepuri cu material, când s-a

construit şantierul. Aşadar, v-am restituit o datorie, cum s-ar zice.

— Şi v-aţi achitat cu prisosinţă. Băieţi, să ridicăm paharul pentru şantierul naval!

Ciocniră pe întrecute, ţinând cu respect paharele acelea împodobite.

— Vă mulţumesc, spuse inginerul. Acuma vă las să vă bucuraţi în tihnă de navă. Actele le semnăm mâine, după probele de mare. Cercetaţi tot ce este. Reţeaua electrică funcţionează, bateriile sunt încărcate, dar deocamdată primiţi curent de la cheu. Am verificat motorul principal. Cilindrii sunt ca argintul. Nicio deformare, nicio uzură. Parcă abia şi-a terminat rodajul. Bijuterie, tovarăşe comandant...

După plecarea inginerului, Radu se apucă să-şi cerceteze îndeaproape „gospodăria”. Prin toate compartimentele descoperea ceva nou, o intervenţie inimoasă a unei mâini pricepute, un amănunt fără importanţă dar care contribuia la confort şi la senzaţia că te afli *acasă.* Începu cu cazarma echipajului. Perdeluţe la hublouri. Cârlige pentru fixat taburetele pe timp de furtună. O plafonieră nouă, plată, aproape confundându-se cu tavanul, în locul celei vechi, de care cei mai înalţi se loveau totdeauna cu capul. Deasupra fiecărei cuşete, o mică etajeră rabatabilă şi o lampă de citit; pe jos mochetă pluşată, portocalie, în ton cu perdelele şi pledurile... Masa din mijloc, lungă şi îngustă, era demontabilă şi se strângea cu uşurinţă lângă perete, lăsând liber spaţiul dintre paturi.

— Lucru făcut cu cap, conchise sergentul când terminară inspecţia. N-au uitat niciun amănunt.

Reveniseră amândoi în comandă, şi cercetau aparatele de pe tablou, descoperind mereu o noutate care le scăpase la prima privire.

— Într-adevăr, aprobă Radu. O să propun comandantului să le trimită o scrisoare de mulţumire...

— Permiteţi să mă duc sus, să văd cum se prezintă puntea de comandă.

— Du-te, Picule.

Rămas singur, Radu făcu câţiva paşi prin comandă, anticipând momentul în care, eliberată de parâmele care-o ţineau captivă la cheul şantierului, „Penelopa” va lua iarăşi drumul largului,

spre isprăvi deocamdată necunoscute. Atinse în joacă timona, lustruită şi lăcuită din nou; aruncă o privire compasului, deschise dulăpiorul din spate, unde se aflau binocluri, cartuşe de semnalizare şi un electromegafon; nimic nu lipsea, era ca şi cum, mutat în casă nouă, constata că o fiinţă grijulie şi expertă îşi dusese treaba până la capăt, nelăsând să-i scape niciun amănunt.

Şi deodată bucuria aceasta liniştită se tulbură, se simţi primejduită, ameninţată de o suflare rece: cum i-ar sta să părăsească toate acestea, să lase altuia minunata construcţie vegheată cu precizie şi sensibilitate, să abandoneze bucuria de fiecare zi a revederii cu nava, cu echipajul, în schimbul unui post neînsemnat din Bucureşti?

Se aşeză în faţa panoului de comandă cu mâinile încleştate pe timonă, cu picioarele depărtate, ca şi cum puntea s-ar fi legănat pe valuri, privi prin parbrizul înclinat, văzu undeva, departe, peste clădirile şantierului, vârful unui catarg lunecând încet spre ieşirea din port; coborî privirea spre punte, văzu pe Trandafir îngenuncheat, râcâind cu grijă petele de vopsea căzute în jurul vinciului ancorei; chepengul magaziei de la prova se dădu deoparte, apăru Stanciu, care ridică şi depuse pe punte o căldare şi un ghemotoc mare de stupă; fără să-l vadă, fără să-l audă, se gândi că şi Parfenie se afla, fără-ndoială, la compartimentul maşini, trebăluind în jurul motorului. Auzi un tropăit deasupra, pe puntea de comandă, simţi timona mişcându-se în mâinile lui – sergentul voia să vadă cum merge timona cealaltă, de sus... şi-n clipa aceea înţelese că nu va accepta cu niciun chip să părăsească această navă, acest echipaj, această viaţă de marinar!

Urcă scările două câte două, gândindu-se la praful pe care avea să-l găsească acasă, după atâtea zile de absenţă. Descuie uşa, deschise şi se opri uimit în prag.

— Colonele! Ce surpriză!

Tatăl său trebăluise probabil în bucătărie, căci se auzea apa curgând la chiuvetă şi ceva bine mirositor sfârâia pe aragaz; veni să-l întâmpine, era în şort şi maiou, iar umerii lui aveau culoarea racului fiert.

— Încet! strigă el când Radu sări să-l îmbrăţişeze. Parcă am

mii de ace pe spinare!

— Iar ai stat mult la plajă!

— Obiceiul casei, zâmbi colonelul. Nici când locuiam aici nu izbuteam să mă feresc de arsuri. În fiecare an, după prima duminică de plajă pătimeam, ca acum. Există domenii în care experienţa şi proverbele cu Stan Păţitul nu ajută la nimic.

— Când ai venit?

— De trei zile, mărturisi colonelul. Dar azi am stat cam mult la plajă, e drept, Mi-am cumpărat spirt şi iaurt, tratamentul clasic.

— Dacă ştiam că eşti aici, mă repezeam din prima seară să te văd. Cu cursa fac o jumătate de oră. Aş fi putut veni zilnic, dar n-am vrut să-mi las oamenii singuri. Puteai să-mi dai un telefon, lăsai vorbă cuiva la Consiliul popular...

— Crezi că m-am plictisit în lipsa ta? întrebă colonelul. Am vorbit cu o mulţime de oameni. Vechi prieteni, de pe când lucram aici, la *chimie.* Unii au ajuns mari. S-au bucurat cu toţii că mă văd. Şi... am vorbit despre tine.

— Precis că m-au bârfit.

— Bârfit în sens pozitiv. Contrar aşteptărilor – glumi colonelul – au părere bună despre tine.

— Politicoşi, explică Radu. N-au vrut să-ţi ştirbească demnitatea de părinte.

— În schimb tu îmi ştirbeşti demnitatea de bucătar, îşi aminti colonelul şi dintr-un salt ajunse în bucătărie. Era să se ardă friptura.

— Era?

— Da. Am intervenit la timp. Reveni, ştergându-se pe mâini cu un şervet viu colorat. Hai în casă, să stăm de vorbă, până se răceşte un pic.

— De unde-ai şterpelit chestia ăsta? întrebă Radu cu ochii la şervet. Eu nu am aşa ceva în casă.

— Te-am dotat, băiete. Instrucţiuni precise de la maică-ta. Te-am pregătit pentru o rezistenţă demnă în viaţa de burlac. Apropo, m-am întâlnit într-o zi şi cu Mia.

— Aici, la Mangalia? se miră Radu.

— De ce în Mangalia? M-am dus eu acolo, la Neptun. Într-o plimbare. Şi am stat cu ea de vorbă. Era şi normal. Viitoarea mea noră, nu-i aşa? Fără să-mi ceri consimţământul. Sau măcar părerea. Fie şi numai formal, ca să respecţi tradiţia.

— Credeam că ţi-ai dat seama de mult... E drept că n-am făcut o notificare oficială în acest sens. Lucrurile nu sunt încă hotărâte. N-am discutat foarte-foarte serios...

— Auzi dumneata!

Când voia să fie ironic, colonelul se pricepea să te reducă la dimensiuni liliputane. Radu se simţi mic sub privirea lui cercetătoare.

— Mi-a făcut o aluzie în legătură cu tine. Spune că n-aţi discutat încă, dar dacă-i vorba să faceţi într-adevăr *pasul ăsta,* atunci ar fi foarte bine să fi şi tu mai aproape...

— E o naivă, spuse Radu prudent.

— Eu cred ceva mai rău. Nu te teme, n-am repezit-o, ştii bine că nu-mi stă în fire. Dar i-am vorbit categoric şi deschis. După părerea mea un marinar trebuie să stea la mare. Mai ales dacă-şi iubeşte meseria.

— Ce s-ar face armata fără oameni ca dumneata, spuse Radu îmbufnat. Treburile astea prefer să mi le rezolv singur.

— Dar ce, m-am amestecat eu? Am pus eu întrebări indiscrete? Ea singură mi-a spus ce-o doare. Şi m-a-ntrebat ce părere aş avea dacă... Ce părere să am? Abia venisem de la amiral, îl cunosc de când era ofiţer secund pe un distrugător, şi mi-a vorbit despre tine ca despre un Magellan al zilelor noastre. Pe urmă comandantul divizionului vostru, am fost colegi de an la Academie, jucam volei în aceeaşi echipă. Mi-a povestit despre „Penelopa” şi despre felul în care te-ai purtat cu soldăţelul ăla, spaima echipajului, şi ce om ai făcut din el în câteva săptămâni. Iar după toate astea, apare Mia care mă îndeamnă să te ajut să „scapi” de Marină. *Să scapi,* acesta a fost cuvântul. Hai, combate-mă, te ascult.

— Nu te combat, n-am de ce să te combat. Dar să ştii că ţin la ea.

— Şi la capriciile ei? întrebă aspru colonelul. Vino-ţi în fire, băiete. Amiralul mi-ar râde-n nas dacă eu, tatăl tău, aş deschide gura despre asta. Caută-ţi alt tată. Şi alt amiral.

— Ei, făcu Radu împăciuitor. Te-ai dezlănţuit, ce-i cu dumneata? Am zis eu că vreau să plec din Marină? Hai mai bine să-ţi povestesc despre „Penelopa”. Au făcut-o în şantier de n-o

mai cunosc. Un inginer tânăr avea un proiect pentru o vedetă şi a împrumutat „Penelopei” unele detalii...

Primul lucru pe care-l văzu Gioni fu cutia viorii: neagră, mată, neprietenoasă. Încercă să ridice capul de pe pernă. Durerea îl trăsni deodată, de la tâmple spre creştet. Ce-am făcut! Închise iar ochii. Dibui paharul cu apă de pe noptieră, îl ridică cu un efort, văzu că nu mai era nici o picătură. Se uită iarăşi la vioară. În capătul mai gros al cutiei era o urmă de var. Îşi aminti vag că o pocnise de un perete, în drum spre staţia de troleibuz, pe când pleca la gară. Ce-am făcut, îşi spuse deznădăjduit. Ce dracu s-a ales din tot!

Se ridică, strângând din dinţi, cu gând să se ducă la baie după apă. În picioare, simţi că se clatină. Făcu o escală aşezându-se pe marginea patului cu fruntea-n mâini, cu coatele pe genunchi. Ce-am făcut, îşi repetă, descoperind că de astă dată întrebarea suna mai mult retoric.

Răcoarea papucilor pe tălpile goale îl mai învioră. Izbuti să se ridice, se duse în baie, vârî capul sub robinet. Apa rece îi făcu bine. Când se îndreptă, îşi văzu în oglindă chipul neras, ochii congestionaţi, buzele crăpate. Îl cuprinse un dezgust profund pentru propria fiinţă. Nemernic, îşi spuse. Tânără speranţă, poveşti de adormit copiii. Aiurea. N-o să fac nimic, niciodată.

Bău cu lăcomie, direct din pumn, câteva înghiţituri zdravene. Reveni în cameră fără să se şteargă; apa rămasă pe obraji, pe piept, pe braţe îl răcori şi-l ajută să-şi învingă greaţa fizică; nu şi pe cea morală. Se aşeză în micul fotoliu-scoică de lângă fereastră şi aprinse o ţigară. Cercetă camera cu privirea. Hainele erau la locul lor, pe umeraş; vioara pe măsuţă, geanta-diplomat deschisă alături. Scosese din ea pijamaua, aseară, la culcare. Se miră că nu-şi amintea nimic şi totuşi făcuse, inconştient, toate operaţiile mărunte pe care le face un om tipicar şi lucid. Asta-i bine, îşi spuse. Înseamnă că n-am sărit peste cal.

Ah, mizerabilul! îşi spuse înfuriat. Cum îl privea, din scaunul lui confortabil, cum îl cerceta răsfoind hârtiile de pe masă! El în picioare, în faţă, cu vioara în prelungirea mâinii, simţind că-i piere curajul cu fiecare clipă care trecea. În cele din urmă, preşedintele chel şi elegant l-a invitat rotind cu graţie palma deschisă: „Poftim!”

Evident, el, preşedintele comisiei, i-a făcut-o. Nu-i înghiţise

niciodată. O mică aluzie pe hol, despre ţinuta în dezordine a unor studenţi. Sau, altă dată, pe un ton cam agresiv, invitaţia să participe la nu ştiu ce acţiune, sădit pomi sau aşa ceva. „E obligatoriu?” „Nu.” „Atunci nu merg.” Şi acum şedea pe scaunul ăla şi-şi învârtea ochelarii în mână, în timp ce el ridica spre bărbie vioara şi o simţea ca de plumb. Precis că mă luxează, i-a fulgerat prin minte.

E drept că neglijase studiul în ultima vreme. Cu plaja, cu Mia, cu scumpa doamnă, cu Stela, cu băieţii, vorba lui Kelly (Chelaru): „Nu se poate toate!” Şi lăsase ceva deoparte. De ce tocmai vioara? De ce tocmai concursul? Mare bou, îşi spuse. Dar şi ei sunt de vină...

Prima parte a mers bine. Studiase sonata aceea de Scarlatti încă de acasă, înainte de admitere; ani de zile o reluase, din când în când, descoperind noi resurse de expresivitate, noi legături rapide şi delicate între sunete: avea noţiunea virtuozităţii şi simţea, la fiecare execuţie, progresele... Dar la partea a doua, andante, tocmai partea care-i reuşea cel mai bine, a simţit deodată că degetele nu i se supuneau; o succesiune de note scurte, legate, ieşise cam neclară, ca şi cum vioara s-ar fi dezacordat brusc. Profesoara din stânga preşedintelui, care urmărea execuţia cu ochii închişi, a ridicat deodată fruntea; preşedintele s-a foit pe scaun, făcându-l să scârţâie. O greşeală atrage pe alta; degetele îi transpiraseră, i se lipeau de coarde; la un glissando subtil a avut deodată viziunea, clară a catastrofei: sunetele ieşiseră tânguitoare, lipsite de strălucire, ca şi cum vioara ar fi căzut pe mâna unui începător...

Puteau să fie mai înţelegători, îşi spuse strivind furios ţigara pe jumătate fumată. Îşi aminti de primul lui maestru, un violonist celebru, care concertase în toate capitalele Europei. Spunea că studiul zilnic este vital pentru un violonist; el însuşi studia cinci-şase ore pe zi, iar dacă două zile la rând nu punea mâna pe vioară, a treia zi se simţea asta. Iar el, Gioni, în ultima vreme, lua vioara doar în clipele de plictiseală, încerca o măsură de ici, alta de colo, o cadenţă mai pretenţioasă şi se lăsa păgubaş; îl aştepta „banda”, îl aştepta plaja, îl aşteptau fetele...

Spre final s-a mai redresat. Vechea siguranţă, succesiunea automată de mici gesturi repetate la infinit, cu stăruinţă, cu

ambiţie, cu uitare-de-sine, îi revenise parcă; motivul din andante pe care-l ratase prima oară se repeta, de data asta a sunat perfect, dar tocmai atunci preşedintele s-a aplecat la urechea profesoarei din stânga să-i şoptească ceva...

Măcar cu două-trei zile înainte dacă repetam ca lumea, îşi spuse privind iritat cutia neagră, neprietenoasă, a viorii.

— Regret, tovarăşe student. Glasul preşedintelui suna ca o mustrare. Se pare că n-ai studiat cât trebuie. Colegi de-ai dumitale s-au prezentat mult mai bine.

— Poate la anul, a zâmbit compătimitor profesoara. Vioara, fără studiu, cred că-ţi dai seama...

Cu vioara-n mână, pe străzile pustiite de soare. A formulat frazele, în gând, de zeci de ori, înşirând argumentele cu care ar fi trebuit să înmoaie inimile celor din comisie. Argumente şubrede, bălmăjite, lipsite de convingere: „Sunt obosit, am venit azi-noapte cu trenul... În ultima vreme am cântat la chitară... Mai am timp să studiez până la plecare...” Cui să spui toate astea? La uşă mai erau trei inşi nervoşi, îngrijoraţi, nedormiţi. De ce l-ar fi preferat comisia tocmai pe el? Pentru că era o speranţă? Speranţe – toţi.

— O fi el Festivalul speranţelor, dar al unor speranţe care tind spre certitudini, spusese preşedintele în urma lui.

În răcoarea de la „Crama domnească”, cu cutia viorii pe scaun, ascunsă sub faţa de masă, a încercat să-şi stăpânească deznădejdea. Un coniac. Încă unul. Apoi a apărut orchestra localului. Repetiţie, probabil, altfel n-avea sens să cânte la ora aceea de după-amiază, nici prânz nici seara, cu consumatori puţini şi gurmanzi. Violonistul care conducea formaţia, un bărbat gras, în vârstă, şi-a potrivit vioara cu gesturi solemne, după ce avusese grijă să-şi protejeze reverul hainei cu o batistă albă. A cântat o romanţă cam cu prea multe floricele, apoi un vals vienez, apoi, cu stângăcie, o melodie modernă. Câţi ani o fi având? s-a întrebat prin aburii băuturii. Oare a candidat şi el cândva la Festivalul tinerelor speranţe?

Cei trei colegi zăriţi în treacăt pe culoar, când ieşise de la comisie, au coborât solemni în cramă. Le-a făcut semn să vină la masa lui; nu mai era nevoie să-i întrebe cum a mers. După primul pahar, au început să-l înjure pe preşedintele comisiei...

Mai departe, tăcere. Crâmpeie de amintiri – îmbrăţişările

exagerate, pe peron. L-au instalat pe culoar, lângă vagonul-restaurant. Să-şi continue de unul singur petrecerea. Petrecerea, adică parastasul, îşi spuse şi se ridică încet, scârbit.

Când intră în restaurant, o zări pe Mia într-un colţ, singură. Se îndreptă şovăind spre masa ei.

— Salut.

— Bună, spuse Mia.

— Unde-s jigodiile?

— La plajă. Te-au aşteptat, dac-au văzut că nu cobori... Cum a fost?

— Ca dracu.

— Cine-a reuşit?

— Habar n-am. Ce-mi pasă? Destul că eu *n-am reuşit.*

— Bea cafeaua asta. Arăţi cam obosit.

— Eah! spuse el. Mahmur. M-am îmbătat de necaz. Sorbi din cafea. Cam dulce. Ar fi bună o tărie, ceva.

— La ora asta!

— A, da. O s-aştept pân-la zece.

— De ce? Vrei s-o iei de la capăt? Te răzbuni pe ei? Are vreun rost? Gândeşte-te ce-o să faci la anul. Nu mai fi amărât. Nu ajută la nimic.

Consolatoare, maternă aproape. Încercând să-i aline rana pe care orgoliul lui o suferise. Dar tocmai asta nu-i plăcea acum, o consolare ieftină, de moment. Fruntea sus, băiete. Să arate că-i atât de tare încât poate să-şi privească în faţă eşecul. Colegilor, la cramă, le spusese minciuni. Evocase vechile conflicte cu preşedintele comisiei, dăduse vina pe invidia acestuia faţă de ascensiunea unui tânăr...

— Uite, Mia, ţie trebuie să-ţi spun adevărul. Am pozat totdeauna în învingător. Dar de data asta... Nu, nu e vorba de o nedreptate. E drept, comisie ţeapănă, rece, descurajatoare. Dar nu e asta cauza. Am cântat oribil. Cel puţin trei greşeli importante, la o bucată în care mă credeam as. Îmi merit eşecul. Pur şi simplu n-am repetat deloc de când sunt aici.

— Când te îndemnau băieţii să studiezi te uitai urât.

— Arta nu se face cu îndemnuri colective. Ce ştiu băieţii? Trebuie să existe un elan interior, un aflux de voinţă, o putere. N-am avut nimic din toate astea. Poate n-am crezut de la bun

început că pot să ajung la Festival.

— Atunci de ce te-ai înscris?

— Din obişnuinţă. Şi din orgoliu. Există o expresie tipică pentru oamenii îngâmfaţi: tocmai eu să nu?

— Îţi pui cenuşă-n cap.

— Nu. Încerc să mă judec. Să mă văd aşa cum sunt. Cu toate slăbiciunile. Dacă nu-ţi cunoşti slăbiciunile, nu le poţi înfrânge. Şi eu vreau să le înfrâng. Sunt un om puternic totuşi.

— Nu mă-ndoiesc de asta, spuse Mia. Toţi credem în tine. Băieţii sunt convinşi...

— Lasă-i. Te văd doborât şi-ţi întorc spatele.

— Eşti nedrept cu ei. Ştiau rezultatul. Ce-ai fi vrut? Să-ţi facă un alai consolator? Te-ai fi simţit mai prost, sunt convinsă.

— Nu-i mai apăra. Tu eşti singura care mă înţelegi. Şi ai rămas alături de mine. Pentru asta îţi sunt recunoscător.

Îi luă mâna. Ea îi zâmbi trist şi se uită la ceas:

— Să nu devenim patetici. Rolul de victimă nu ţi se potriveşte. Iar povestea cu prietenii care te-au părăsit e o simplă poveste. Preferam să n-o aud. Fiindcă nu-i adevărată...

— Crezi? exclamă el cu voce joasă. Eşti aşa de bună...

Descoperi că-i place să apese pe pedala emoţiei. Simţi deodată duioşia copleşindu-l ca o apă călduţă.

— Mia, te-am făcut să suferi. Recunosc că m-am purtat urât cu tine. Ai fi avut tot dreptul să-mi întorci spatele...

— Iarăşi dramatizezi, zâmbi ea. Şi eşti, ca totdeauna, foarte încrezut. De ce-ţi închipui că laşi în urmă numai suferinţă şi lacrimi?

— Nu-i adevărat? se sperie el.

Mia ridică din umeri, cu o privire indiferentă.

— Chiar dac-ar fi, n-aş recunoaşte-o.

— Tot e bine, dacă-i aşa. Stai, mai stai un minut. Trebuie să mă asculţi. Mia. Vezi, vine un moment în care omul se judecă singur, îşi face un bilanţ, se examinează. Mă aflu într-un asemenea moment. Îmi văd limpede toate greşelile şi rătăcirile. Vizavi de tine sunt, într-adevăr, vinovat.

— Lasă asta. Ce-a fost a trecut.

— Atât voiam să ştiu. Poţi să uiţi şi să ierţi? Fii bună până la capăt, Mia. Încearcă să treci peste lucrurile neplăcute. Să redevenim bunii prieteni dinainte. Vrei?

— Depinde de tine, spuse Mia.
— N-ai încredere?
— Am avut. Şi ştii bine cu ce m-am ales.
— Jur că mă schimb, spuse el cu voce joasă, vibrantă.

Mia scormoni prin sacoşa de pe scaun, scoase o oglinjoară şi un dermatograf, îşi corectă o trăsătură din colţul pleoapei. Lui îi veni s-o pălmuiască. Chemă chelneriţa cu glas răstit.

Dinspre nord, din depărtări vinete, nori urâţi se rostogoleau poruncitor la orizont. Dem Ionescu îşi trase în sus gulerul rulat al puloverului.

— Să vă dăm o manta de ploaie, sugeră Radu.

— Nu-i nevoie. Chiar îmi place să stau aşa, în vânt. Doar că e cam rece. În plină vară şi uite că...

— Pe mare e răcoare totdeauna.

— Ştiu. Ştiu asta demult. Era o vreme când nu-mi păsa de curent, mergeam iarna în aplicaţii, şi stăteam pe punte tot timpul. Dar uite că vârsta...

— Nu e vârsta, spuse Radu politicos. V-aţi dezobişnuit, asta-i tot. E drept că n-aţi ales cea mai bună ocazie pentru revederea cu marea. Aţi avut ghinion, furtuna asta...

— Când spui marinar trebuie să spui şi furtună, râse Dem Ionescu. Cât despre ghinion... ce să spun? N-am mai avut de mult ocazia să particip la o operaţie de salvare.

— Salvare e cam mult spus. Un cargou pus pe uscat; ce să-i facem? Doar atât, să vedem ce s-a întâmplat acolo şi să dăm un ajutor de urgenţă. De la bază nu mi-au dat amănunte; probabil nu ştiau nici ei. Atât le-a trebuit: un semnal „S.O.S.” şi hai cu „Penelopa” acolo...

„Penelopa” înainta voiniceşte împotriva vântului; sarturile care susţineau catargul vibrau şi şuierau, în răstimpuri lovitura vreunui val mai mare făcea să vibreze tot corpul navei.

— Interesant nume, „Penelopa”, observă Dem Ionescu. Sugestiv, mai ales pentru o navă. Speranţa îndreptăţită, întoarcerea finală după toate peripeţiile.

— Cu condiţia să fi un Ulisse, replică Radu.

— Chiar fără să fi Ulisse. Descifrez în numele acesta o nuanţă drăgăstoasă şi ironică totodată.

— Frumos spus. Aşa se nasc, probabil, poemele...

— N-a fost în intenţia mea, se apără Dem Ionescu. Totuşi, nava asta ar merita un poem. Scriam despre ea acum douăzeci de ani. Arăta puţin mai altfel, dar o conduceau tot oameni romantici ca tine. Spărgea gheaţa din bazin în iernile grele. Iar când erau inundaţii, fuga cu ea în Deltă. Totdeauna era ceva de salvat, totdeauna o misiune pe care numai un vas modest şi

solid ca ăsta o putea îndeplini.

Sergentul Picu întoarse o clipă capul, fără să lase timona din mână:

— Am avut şi anul trecut o poveste...

— Serios? se miră Dem Ionescu. Aşadar istoria se repetă.

Sergentul se uită înainte, încordat pe timonă, şi continuă fără să mai întoarcă privirea:

— O navă comercială îşi pierduse elicea şi a trebuit s-o aducem la remorcă, tocmai din mijlocul mării.

— Cu motorul ăsta?

— Cu motorul ăsta. S-a scris şi-n ziar despre isprava noastră. E drept că mergeam cam încet. Reporterul n-a scris chiar tot. Două zile şi două nopţi, cu viteza melcului. Remorca se întindea brusc şi smucea nava de credeai c-o rupe în două. Eram la prima ieşire cu „Penelopa”. Nu ştiam cât e de tare. Mi-a fost cam frică, de ce să mint? La fiecare zmucitură veneam cu capul în parbriz. Şi reporterul ne aştepta pe cheu şi m-a întrebat ce simt. I-am spus că-s frânt de oboseală şi că vreau să dorm zece ore-n şir. Dar el a scris altceva. Solidaritate, umanism, firele nevăzute care leagă sufletele marinarilor lumii...

— Şi nu era aşa?

— O fi fost, dar eu eram după cincizeci de ore la timonă, tovarăşe scriitor. Alt timonier n-aveam. Comandantul era bolnav, stătea aici, lângă mine, frânt de mijloc, cu mâna apăsată pe burtă. Suferea de ulcer. Mă înlocuia la câteva ore, cât să mănânc la repezeală un sandviş şi să beau o gură de ceai. Şi tocmai atunci se smucea nava şi mă pomeneam cu ceaiul împrăştiat. Asta n-a mai scris-o la ziar.

— Aşa-s reporterii, zâmbi Dem Ionescu. Lasă deoparte amănuntele neplăcute. Preferă să scoată în evidenţă elementul spectaculos. Iar viaţa pe o navă ca asta e interesantă...

— Mai degrabă grea decât interesantă, interveni Radu. Navă mică. Pe mare agitată nici nu poţi să dormi.

— Oricum, eu cred că... începu Dem Ionescu.

— Păzea! strigă sergentul Picu şi răsuci cu desperare timona.

Un val uriaş veni cam dintr-o coastă, crescu încet în calea navei ajungând la o înălţime incredibilă; „Penelopa” îi făcu faţă voinicеşte, întorcându-şi prova ascuţită spre creasta de culoarea oţelului. Oamenii avură deodată senzaţia că puntea li se umflă

sub picioare, genunchii li se muiară, ca la pornirea în sus a unui lift de mare viteză; linia orizontului dispăru undeva, sub balustradă, pentru ca apoi să urce strâmb, legănându-se ca într-un film de desene animate; nava părea să se prăbuşească în gol, aşa şi era, sub carena ei apa dispăruse deodată, apoi în prova se ridică fără veste panta valului următor; etrava se înfipse în ea ca tăişul unui topor; se auzi o bubuitură, urmată de şuierul apei despicate cu viteză; un zid lichid se prăbuşi din toate părţile asupra punţii, un potop de-o clipă; închiseră instinctiv ochii, Radu avu vreme să-l vadă pe scriitor ferindu-şi faţa cu braţul; în clipa următoare, când privi în jurul lui, îl văzu pe timonier cu capul gol, cu părul şiroind de apă, iar scriitorul încerca să se ridice din colţul unde-l rostogolise viitura. Se repezi să-l ajute, cuprins de panică:

— Maestre! Aţi păţit ceva?

— N-am nimica, spuse maestrul ruşinat. Doar că am uitat cum e pe mare.

Îşi frecă genunchiul, cu o strâmbătură de durere.

— V-aţi lovit la picior?

Încercă să glumească:

— Nu-i prea grav. Nici la scris nu dăunează.

Radu culese de pe jos, din apa înspumată care se scurgea prin grătarul de lemn, boneta sergentului. O stoarse frumuşel de apă, o puse în dulăpiorul pentru pavilioane şi spuse semnalizatorului:

— Caporale, fugi jos şi adu mantăile de vreme rea.

— Crezi că mai păţim o poveste ca asta? întrebă cu ton indiferent Dem Ionescu.

— Ştiu eu? Vântul e-n creştere. Sergent, du-te şi te schimbă. Rămân eu la timonă.

— Dar dumneavoastră?

— Pe tine te-a udat mai tare. Hai, executarea!

Trecu la timonă. Dem Ionescu veni lângă el, storcându-şi puloverul îmbibat de apă.

— O adevărată aventură, spuse el cu satisfacţie.

— Era de aşteptat. Mă mir că tovarăşul amiral v-a aprobat să veniţi cu noi pe vremea asta...

— Amiralul? zâmbi Dem Ionescu. Ne cunoaştem de când el era pe distrugător, iar eu – fotograf la gazetă...

— Fotograf?

— Fotograf şi de toate. O mână de oameni, şi alergam toată ţara. Ca să ajungi de la Constanţa la Galaţi foloseai trei trenuri. Plecam de cu seară, ajungeam dimineaţa, alergam ziua prin şantierul naval sau prin port, în noaptea următoare înapoi...

— Romantic.

— Romantic, şi nu simţeam oboseala. Unde-s anii aceia? Dormeam pe culoarul vagonului, stând pe geamantan, cu capul în mâini. Când trecea cineva, mă ridicam îi făceam loc şi mă aşezam iarăşi şi adormeam într-o clipă. Acum dacă trece o maşină pe stradă şi mă trezeşte, nu mai adorm până dimineaţa, în patul meu confortabil...

Caporalul Herea reveni aducând două mantăi de ploaie şi pălării pescăreşti; îi ajută pe scriitor să se deghizeze astfel, apoi întinse comandantului mantaua, dar Radu îl refuză:

— După ce vine sergentul. Nu pot să las acum „volanul”... Păzea!

Avertismentul suna aidoma cu al sergentului. Nava făcu faţă voiniceşte şi acestui val teribil, dar cei de pe punte mai primiră o porţie de baie sărată.

— Asta-i viaţa, spuse Radu ştergându-şi faţa cu mâneca. Totuşi, n-aş da marinăria pe nimic altceva. Chiar dacă... hm... să vă fac o mărturisire. I-am propus Miei să ne căsătorim.

— Ei! Felicitări! A acceptat, nu-i aşa?

— Oarecum. Nu mi-a dat un răspuns clar. Mai mult o sugestie: să las marinăria, să-mi găsesc un colţişor liniştit, la Bucureşti...

— Crezi că se poate?

— Ea crede. Că bătrânul, cu relaţiile lui...

— Bătrânul? îl întrerupse Dem Ionescu. Ai încercat să-i spui lui aşa ceva?

— Nici nu-mi trece prin minte. V-am spus: n-aş da marinăria pe nimic altceva.

— Până la urmă o să-nţeleagă şi Mia, spuse Dem Ionescu împăciuitor. În dragoste nu se cade să pui condiţii, să accepţi compromisuri.

— Voiam să vă-ntreb ceva: ce mai face doamna cu care aţi fost atunci, la Cazino?

— A plecat, spuse scurt Dem Ionescu.

— Am înţeles că vă cunoşteaţi demult.

— O dragoste din tinereţe. Eşuată. Dintr-o clipă de laşitate, a mea şi-a ei. Ţi-am spus, în dragoste...

— Înţeleg. Între timp Palade, *tenente* al nostru, s-a îndrăgostit fulgerător de fiica ei.

— Poate vor avea mai mult noroc. Noroc şi... înţelepciune. Dar să revenim la... Ştii ce zic eu? Încearcă să ceri sfatul colonelului.

— N-are rost. Ştiu dinainte răspunsul. Să părăsesc marea? Tocmai lui să-i pun întrebarea asta?

— Da, nu merge. După ce a fost mutat la minister, a regretat ani de zile plecarea de la Marină...

— Eram copil, nu-l înţelegeam. Şi nu-i înţelegeam pe şefi: de ce l-au mutat, dacă el voia să rămână mai departe la Marină? Pe urmă am înţeles: cum ar arăta un colonel, cu părul alb, comandantul companiei chimice...

— Vine o vârstă... oftă Dem Ionescu. Nici eu n-aş mai putea acum să colind garnizoanele cu aparatul foto după gât...

— Dar ăsta ce-i? întrebă Radu.

Dem Ionescu ascunse ruşinat aparatul sub mantaua de ploaie şi nu răspunse.

Vasul eşuat se profilă deodată foarte dar pe promontoriul galben de la nord de Costineşti. Mai era acolo o epavă, ceva mai spre sud, în dreptul satului.

— Tot aici a rămas? întrebă Dem Ionescu. O ştiu de ani de zile.

— S-a recuperat din ea tot ce se putea recupera. Dar corpul navei nu se poate lua decât tăiat bucăţi. Nu e rentabil. Fiare ruginite, atâta tot.

Se întoarse spre caporalul Herea:

— Ridică semnalul „Radio”.

Semnalizatorul căută cu îndemânare în dulapul cu pavilioane, găsi ce-i trebuia, curând la catarg se ridică un şir de steguleţe viu colorate. Pe nava eşuată se văzu oarecare mişcare; oameni foiau pe puntea înclinată, sprijinindu-se pe pereţi. La catarg se înălţă un semnal de răspuns.

— Nu pot comunica prin radio, descifră semnalizatorul. Or fi având staţia stricată.

— Nu-i nimic. Reducem viteza şi ne apropiem la distanţă de megafon. Dă-mi megafonul.

„Penelopa” se îndreptă prudent spre nava eşuată, săltând cumplit pe valurile tot mai puternice, pe măsură ce se apropiau de ţărm.

— E apa mică, explică Radu. Valurile se izbesc de fund şi-şi măresc puterea. Fenomenul de resac.

— Nu-i periculos? întrebă Dem Ionescu.

— La pescajul nostru? „Penelopa” calcă abia un metru şi jumătate. Putem să ne apropiem de plajă ca o lotcă.

Reduse motorul la minimum. „Penelopa” rămase la mai puţin de cincizeci de metri de nava cealaltă, înfruntând valurile şi legănându-se puternic. Radu duse megafonul la gură şi strigă în englezeşte:

— Vreau să vorbesc cu căpitanul.

— Eu sunt căpitanul, se auzi o voce puternică pronunţând aspru vocalele.

— Care-i situaţia?

— Spărtură la maşini... Doi mecanici răniţi... Marea a inundat tancul de apă dulce.

— Nu putem acosta lângă dumneavoastră. Sunt valuri mari.

— Ştiu. Dar răniţii trebuie transportaţi de urgenţă. Nu am medic la bord.

— Înţeleg, spuse Radu şi coborî megafonul. Trandafire!

— Ordin! se auzi un glas de pe pun ta

Într-o clipă, Trandafir, echipat cu vesta de salvare, se arătă în capul scăriţei.

— Au doi răniţi la bord. Cu barca nu se poate ajunge acolo. Riscăm s-o fărâmăm, iar dacă apucă şi răniţii să coboare, le facem mai mult rău decât bine.

— Mai bine pe o parâmă, tovarăşe comandant.

— Crezi că se poate?

— Încercăm. Cu leagănul.

— Nu ţi-e teamă?

— Am făcut eu isprăvi şi mai mari.

— Altă soluţie nu există?

— O fi existând, dar asta-i cea mai bună.

Radu cântări o clipă. Măsură din ochi distanţa până la nava izbită de valuri şi totuşi nefiresc de imobilă, aplecată pe-o coastă. „Penelopa” se menţinea la aceeaşi distanţă prudentă, graţie manevrelor necontenite pe care sergentul le făcea din

cârmă şi din motor.

— Tu îi aduci, spuse. N-o să pretindem unui om cu picioarele rupte să se ţină singur pe parâmă.

— Lăsaţi pe mine, tovarăşe comandant.

— Bine...

Duse iarăşi megafonul la gură, spuse rar, căutând cuvinte şi fraze simple pentru engleza rudimentară a căpitanului:

— Ascultaţi! Vă arunc o parâmă, o legaţi bine la bord şi trimit un marinar al meu. Puneţi un om solid la manevră. Şi vorbiţi cu răniţii, să nu le fie teamă.

— În regulă, spuse căpitanul vasului. Sper că va fi bine.

Manevra care urmă putea să-l umple de încântare pe cel mai pretenţios lup-de-mare. „Penelopa" avându-l la timonă pe Radu, se apropie foarte mult de nava cealaltă; când erau la cea mai mică distanţă, sergentul aruncă bandula, o frânghie subţire prevăzută cu o greutate de lemn la capăt. Bandula descrise un arc larg în aer, deviată de vânt, şi căzu pe puntea navei eşuate. Zeci de mâini se întinseră spre ea.

Un val izbi „Penelopa" lateral tocmai în clipa aceea; Radu comandă viteza maximă la motor; timp de câteva secunde, bătrâna maşină dudui din răsputeri, elicea spulbera apa, încercând să depărteze nava de prezenţa neliniştitoare a colosului imobil de alături. În cele din urmă distanţa începu să crească şi Radu domoli iarăşi motorul.

— Trimite parâma, spuse el către cei de jos.

Sergentul legă de sfoara subţire capătul parâmei grele, de nailon, şi-i dădu drumul peste bord; cei de pe cargo începură s-o tragă, curând între „Penelopa" şi nava cealaltă se întinse parâma, care făcea la mijloc o curbură mare, atingând valurile.

— Mai întinsă de-atât nu se poate, explică Radu. Nu trebuie să riscăm nimic. Gata, Trandafire?

— Gata, tovarăşe comandant.

Dem Ionescu se aplecă peste parapet să vadă mai bine. Trandafir adusese o parâmă mai subţire, scurtă, pe care o legă cu ambele capete de cablu, închipuind un leagăn. O încercă – leagănul luneca cu uşurinţă pe cablul întins între cele două nave, întocmai ca un funicular. Trandafir dădu sergentului boneta şi-şi îndreptă privirea spre comandă.

— Dă-i drumul, încuviinţă Radu.

Trandafir se aşeză în leagăn şi începu să se tragă pe parâmă; „leagănul” porni înainte, pendulând în ritm cu tangajul navei, atinse apa, Trandafir se zbătu, cei de pe vasul eşuat scoaseră strigăte de spaimă.

— Fii mai serios, băiete, aici nu eşti la circ, îi strigă Radu prin megafon.

În mai puţin de două minute, bătut de vânt şi şfichiuit de valurile care se înălţau mereu, Trandafir ajunse sus, pe puntea vasului. Îl văzură înconjurat de oameni, după câteva clipe reapăru aducând de umeri un om care se mişca cu greutate.

— Bieţii de ei, spuse Dem Ionescu.

— Aşa se-ntâmplă pe mare, greşeşte unul şi trag toţi ponoasele. Să nimereşti ziua-n amiaza mare pe uscat, asta-i culmea!

— Dar cum au anunţat că au nevoie de ajutor, dacă nu le merge staţia radio?

— Au tras rachete de semnalizare şi le-au văzut grănicerii. Altfel i-am fi lăsat o zi-două acolo, până se mai potolea marea. Nava nu e în primejdie, stă bine înfundată în nisip, nu se poate scufunda.

— Li s-a spart tancul de apă, aminti Dem Ionescu.

— O să le trimit toată apa disponibilă.

Văzu grupul de oameni trebăluind în jurul balustradei. Pe urmă Trandafir, instalat în leagăn, fu ajutat să iasă în afara bordului. Radu dădu o comandă şi motorul dudui mai tare; cablul se întinse ca şi cum „Penelopa” şi-ar fi propus să tragă cargoul după ea. Apoi marinarii de pe cealaltă navă coborâră alt „leagăn”, în care era rănitul; se dădu semnalul, Trandafir îl luă în braţe pe rănit şi amândoi începură să lunece spre „Penelopa”...

— Încetişor, că are mâna ruptă, strigă Trandafir când se apropiară.

Picu şi Stanciu se aplecară spre pupa, ajutară celor doi să urce pe punte.

— Eşti mare, Trandafire! strigă Radu.

— Nu voia să se urce, tovarăşe comandant. I-am povestit că am lucrat la circ, dar n-a priceput nimica. Ne-a murat de vreo două ori, dar nici asta nu contează...

— Te mai duci o dată?...

— Păi... Celălalt stă mai prost. Era întins pe punte, pe o pătură.

— Să lege pătura de-o cange, vezi tu cum faci.

— Mă descurc, spuse Trandafir. Prima dată a fost mai greu.

La a doua cursă întârzie mai mult. Cei de pe „Penelopa” aşteptau încordaţi. Când pătura cu omul înfăşurat în ea apăru peste balustrada vasului. Dem Ionescu ţăcăni aparatul de fotografiat.

— Nu m-am putut abţine, mărturisi el. Câţi reporteri n-ar vrea să pozeze aşa ceva?

Legănându-se încoace şi-ncolo în bătaia vântului, cei doi oameni – unul înfăşurat în pătura legată de cange, celălalt în leagănul lui, dirijând atent preţioasa încărcătură – începură să coboare încet.

— Am adus şi o canistră pentru apă, strigă Trandafir.

— Vezi ce faci! ţipă Radu.

La un salt mai puternic al navei, parâma slăbi mai mult şi atinse valurile; tot aşa oamenii suspendaţi pe ea. Aparatul foto ţăcăni iarăşi. Şi mai ţăcăni o dată când ciudata acrobaţie se termină cu bine pe bordul „Penelopei”.

— Iar a ajuns erou, păcătosul, spuse cu invidie caporalul Herea.

— Mai e loc pentru eroi, râse Radu. Data viitoare te trimit pe tine.

Caporalul zâmbi respectuos şi-şi îndreptă iar privirea spre pupa, unde rănitul era desfăcut din hamacul improvizat şi dus cu grijă spre cabină. Bucătarul veni şi el, cu canistra plină cu apă. Radu ridică iarăşi megafonul:

— Vom comunica prin radio la Constanţa ce s-a întâmplat. Cred că au să trimită o navă de salvare. Ducem răniţii la spital.

— Mulţumesc, mulţumesc foarte mult, spuse căpitanul.

După ce ridicară canistra cu apă, marinarii de pe cargo desfăcură parâmele şi cei de pe „Penelopa” le traseră repede la bord. Radu dădu un semnal cu sirena; vasul celălalt răspunse, iar oamenii de pe punte fluturară îndelung mâinile, în semn de salut.

Sergentul îşi luase locul la timonă.

— Viteza maximă, spuse Radu. Misiunea noastră nu s-a terminat...

Dem Ionescu îşi strânse mai bine mantaua de ploaie şi-şi dădu cu părerea:

— Acum e mai uşor, cu vântul din pupa...

— Aţi pierdut o zi de plajă, maestre.

— Şi nu merita? răspunse Dem Ionescu voios.

— E un tip de milioane, insistă Gioni. Să vezi că o să te simţi bine acolo.

Mia sorbi cu paiul ultima picătură de cafea, împinse paharul mai încolo, pe măsuţă, şi ridică privirea spre el.

— Nu-mi plac încurcăturile. Cine e acest om? Ce am eu comun cu el?

— Multe, spuse Gioni. L-am cunoscut prin Wolf. Când tu erai în criză de gelozie. Ţi-ai închipuit că te trădez, în realitate, eu urmăream o ţintă anume.

Minte, îşi spuse repede Mia. Nu-i da crezare, minte! Dar în sinea ei ar fi dorit să fie adevărat, să se şteargă cu o simplă vorbă săptămâni de suferinţă bine ascunsă. Stela şi Gioni. Amândoi pe bancheta din spate a „Taunus”-ului albastru, plecând voioşi spre Mamaia. Amândoi făcând cumpărături în bazar. Admirând arta pictorilor de portrete de pe terasa de la Capul Aurora. Sorbind alene un *long drink* sub umbrela de pe plajă. Zâmbind fotografului, pe fundalul unui iacht de carton. Lenevind, legănaţi de marea albastră, pe salteaua pneumatică, dincolo de linia geamandurilor.

— O ţintă anume? îl îngână ea, cu toate aceste imagini învălmăşite în minte. Ce ţintă, mă rog?

— Ceva foarte important... Wolf are o mulţime de relaţii. Tipul ăsta, domnul Meyer, l-a vizitat la Braşov. Este proprietarul unei întregi reţele de cabarete. În Danemarca, în Suedia, în Belgia. Nici acum n-ai înţeles?

— N-am înţeles. Ce legătură am eu cu reţeaua lui de cabarete?

— Mia, mă enervezi. Omul a fost la restaurant, ne-a auzit cântând, i-a plăcut. Vrea să petreacă o seară cu noi, înţelegi?

— Cu mine şi cu tine?

— Voiai să-i car pe toţi? Ce-mi pasă de ei? Să zică mersi că i-am scos în lume. Fără relaţia mea la Turism nu mai vedeau ei angajament aici. Luaţi fiecare-n parte, sunt nişte mediocrităţi. Numai dacă-i aduni într-o formaţie şi ştii să-i ţii în frâu, numai atunci scoţi ceva din ei.

— Nu ştiam că-i dispreţuieşti. Mai exact, nu-i dispreţuieşti pe ei. Te preţuieşti prea mult pe tine.

— Asta-i altă poveste! spuse Gioni. Dacă nici eu nu mă preţuiesc, atunci cine? Pentru că ştiu cât valorez. Tot ce-am făcut, am făcut după capul meu. Şi a ieşit bine. Nu de nevoie, să ştii. Puteam să trăiesc mult şi bine pe post de parazit social, cum se spune prin ziare. Pe spinarea lui taică-meu. Dar n-am vrut. Am vrut să mă realizez. Am intrat la Conservator. Şi am ambiţii mari. Vreau să audă Europa de mine.

— De asta te-ai pregătit zi şi noapte pentru concurs.

Gioni rămase o clipă neclintit. Ea îi văzu muşchii obrazului zbătându-se ritmic de câteva ori. Coborî privirea. Îşi regreta vorbele. N-ar fi vrut să-l rănească atât de tare. Îl auzi răsuflând adânc.

— M-ai prins, recunoscu Gioni. Cu asta m-ai prins. E punctul meu slab. Am greşit-o, ţi-am spus o dată. Dar ce-am stricat, tot eu dreg, fii pe pace. Numai să-mi reuşească povestea cu tipul ăsta...

— De la „Festivalul tinerelor speranţe” la un cabaret din Danemarca... murmură ea.

— Orice mijloc e bun, sări Gioni. Nu aspir să ajung al doilea Paganini.

— Atunci ce vrei?

— Tot ce vreau e să trăiesc bine şi frumos. Să am bani, maşină, renume. Să se îngrămădească fetele în holul sălii de concert pentru autografe. Să poarte poza mea pe tricou.

— Nu eşti modest deloc, râse Mia. Şi crezi că pentru toate astea e destul să petreci o seară cu domnul Meyer?

El ridică din umeri:

— Trebuie să încep de undeva. Deocamdată, nu sunt aşa de grozav încât să-mi bată impresarii la uşă. Dar o să fiu, ţine minte. Şi o să-ţi pară rău dacă nu mă asculţi.

— Gioni, ca să fiu sinceră, nu prea mă tentează petrecerea asta, strict particulară, cu un străin. Du-te singur, abia ai posibilitatea să discuţi mai în linişte.

— Am nevoie de translator, râse el. Domnul Meyer vorbeşte engleza şi tu te descurci mai bine decât mine.

— Lasă modestia. Te descurci şi tu cât trebuie.

— Mă mai rog mult de tine? spuse el brusc. Vrei să mă laşi în aer acum, după ce-am promis omului că mergem? Poate că seara asta reprezintă marea noastră şansă; vrei să mă faci s-o

pierd? Aşa ţii tu la mine?

— Dacă pui problema aşa... spuse Mia.

— N-am încotro, pentru că altfel nu te pot convinge. Hai, du-te şi pregăteşte-te. Te aştept aici. Cât beau un coniac, să fi înapoi!

În drum spre hotel, Gioni povesti că Meyer se oferise să vină să-i ia, dar pentru mai multă discreţie, el refuzase. N-avea niciun rost ca doi angajaţi ai O.J.T.-ului să fie văzuţi în mare intimitate cu un turist străin. Intrară în hotel, Gioni păşind cu îndrăzneală. Portarul nu-l întrebă nimic; ba, pentru orice eventualitate, îi salută şi schiţă o mişcare ca şi cum ar fi vrut să le deschidă uşa. Gioni se îndreptă ţanţoş spre lift, trăgând-o pe Mia după el. Liftiera întrebă în franţuzeşte la ce etaj merg şi el răspunse tot în franţuzeşte, cu un zâmbet complice spre Mia. Liftiera, politicoasă, nu-i cercetă cu privirea, ci se uita conştiincios la aparatul care marca etajele. Când liftul se opri, Gioni îi mulţumi tot în franţuzeşte şi o lăsă pe Mia să iasă prima, în holul lung, spaţios, după ce uşile automate se închiseră în urma lor, el îi şopti:

— Ne-a luat drept străini. E mai bine-aşa.

Ar fi vrut să-l întrebe de ce, dar nu mai avu vreme. O uşă se deschise în faţa lor; Gioni îi făcu semn şi intrară pe uşa aceea. Ea ridică privirea peste umerii lui Gioni. Văzu un bărbat înalt, cu fruntea lată, cu părul cărunt pieptănat peste cap, cu ochelari eleganţi, în halat de casă, cu cămaşă şi cravată.

— Bine-aţi venit, spuse el în româneşte.

— Mia, dă-mi voie să-ţi prezint pe domnul Meyer.

Ea îi întinse mâna; Meyer i-e sărută ceremonios. În vestibul mirosea vag a „Rexona”.

— Încântat să vă cunosc, domnişoară Mia. V-am admirat aseară, la spectacol. Sunt bucuros că pot să vă declar personal această admiraţie.

— Mulţumesc, spuse ea.

Remarcase că vorbea perfect româneşte, cu un uşor accent care trăda pe omul trăit mult timp în afara graniţelor. Se lăsă condusă în cameră, unde jaluzelele pe jumătate coborâte creau o atmosferă şic. Pe măsuţa joasă din mijloc trona o frapieră acoperită cu un şervet alb. Alături, cupe de şampanie pe o tavă şi un platou de argint cu fursecuri, bomboane de ciocolată,

migdale şi stafide. Meyer arătă cu un gest larg canapeaua stil Chippendale:

— Luaţi loc, vă rog. Mi-aţi făcut o onoare acceptând să fiţi oaspeţii mei. Puţină muzică?

Fără să aştepte răspuns, se îndreptă spre măsuţa de televizor, sub care se afla o combină portabilă, mare cât un geamantan. Mia auzi un declic şi o muzică lentă, cu sunete catifelate, profunde, delicate, umplu încăperea.

— Ce mai tehnică! se miră Gioni.

— Ultimul cuvânt în materie de *hi-fi,* spuse gazda cu modestie. Zece waţi la ieşire pe fiecare canal, preselecţie pe ultrascurte, receptor stereo. Am făcut imprimări cu el şi la concerte de cameră, şi la curse de motociclete. Rezultatul acelaşi, adică excelent. Pot să vă ofer o cupă de şampanie?

Mia acceptă cu un gest prea puţin convins. Era aici ceva care nu-i plăcea. Poate frapiera acoperită cu şervet alb, cum văzuse prin filme – acolo cădea bine dar aici, privită de aproape, într-o cameră de hotel cu jaluzelele coborâte, i se păru cam lipsită de gust. Ca şi ţinuta căutat-lejeră a gazdei; dacă tot purta halat în casă, de ce avea cămaşă şi cravată? Pe litoral, unde oamenii adoptau o ţinută sportivă, cămaşa şi cravata sugerau o notă de preţiozitate.

Meyer dădu deoparte şervetul, scoase sticla, începu s-o desfacă. Mia aştepta cu o uşoară panică pocnitura, dar omul se dovedi expert şi stăpâni dopul atât de bine, încât sticla se deschise cu un zgomot uşor şi pe gâtul ei flutură o clipă un firicel de abur alb. Şampania sfârâi, turnată în cupele de cristal, şi Meyer puse cu grijă sticla la locul ei, o acoperi din nou cu şervetul, toată această agitaţie desfăşurată cu gesturi largi, demonstrative aproape, cu acurateţea unui prestidigitator care are aerul că vrea să dovedească publicului: „După cum vedeţi, doamnelor şi domnilor, nimic trucat”, pentru ca trucul să se producă tocmai când te aştepţi mai puţin.

— Vorbiţi bine româneşte, domnule Meyer, spuse ea aruncând o privire scurtă lui Gioni.

— Am copilărit în România, domnişoară. Chiar dacă am plecat de mulţi ani, nu pot să uit limba camarazilor de joacă, limba primelor poezii învăţate la şcoală. Mă leagă amintiri minunate de această ţară şi ori de câte ori am posibilitatea s-o revăd, sunt

fericit. În sănătatea dumneavoastră!

Ridică paharul, privind-o cu un zâmbet. Mia admiră şiragul de bule scânteietoare care ţâşneau spre gura paharului. Gustă din băutură.

— Ah, sunt un neîndemânatic, spuse Meyer sărind din fotoliu. Am uitat esenţialul. Vreau să vă ofer un mic simbol al admiraţiei mele.

Luă de pe fereastră, cu aceeaşi grijă pedantă, un buchet de flori ambalat în celofan albăstrui. Mia primi florile cu un zâmbet graţios, în timp ce amfitrionul o urmărea cu atenţie încordată.

— Mulţumesc. Ce flori frumoase! exclamă ea.

— Mai este ceva acolo, spuse Meyer cu voce suavă. Desfaceţi ambalajul.

Nedumerită, desfăşură hârtia care foşnea strident. Dintre cozile florilor răsări o cutiuţă de plastic negru, cât o cutie de chibrituri. Mia scoase un mic strigăt de surpriză. Deschise cutiuţa, apăru un inel.

— E frumos... spuse ea.

— Pentru domnişoare frumoase, daruri frumoase, spuse Meyer repede.

— ...Dar nu-l pot accepta. Mă şi întreb dacă este un gest potrivit să oferi o bijuterie unei persoane pe care abia ai cunoscut-o.

— Mia! sări Gioni mustrător.

— Dar, nu-i o bijuterie. Mai curând o jucărie, protestă voios amfitrionul. Apăsaţi pe butonaşul acela...

Mia îl ascultă aproape fără să vrea. Faţa inelului se dovedi a fi un căpăcel, care sări lăsând să se vadă un cadran minuscul...

— Un ceas?

— V-am spus că e o jucărie. Un inel cu ceas sau un ceas într-un inel. Acelaşi lucru. Speram să vă facă plăcere.

Gioni făcu spre ea o mimică elocventă; ca să fie mai sigur că a fost înţeles, adăugă:

— Desigur că i-a făcut plăcere. Mia, nu poţi să refuzi un asemenea lucru. E prea nostim...

— Nostim? E de-a dreptul fermecător, spuse Mia admirând inelul.

— Primiţi-l, ca pe un modest semn al admiraţiei mele, spuse Meyer. Doresc să ne mai revedem, adăugă el ridicând paharul.

— În alt loc decât aici, sugeră Gioni plin de speranţă.

— Desigur, încuviinţă Meyer. Alt loc înţelegând alt colţ al Europei.

Gioni aprobă cu zel, râzând zgomotos, şi toastă:

— Pentru împlinirea proiectelor dumneavoastră.

— Pentru succes, ură gazda.

Băură iarăşi. Mia îşi potrivise inelul-ceas pe deget. Îi venea tocmai bine; îl întorsese, îl potrivise, acum învăţa să-i ridice căpăcelul şi să se uite la „ceas” cu un gest cât mai natural. Cei doi o priveau cu zâmbete înţelegătoare.

— Nu-i un lucru scump, dar e de efect, explică Meyer.

Mia îi admiră ţinând mâna departe şi răsucind-o în diferite poziţii. Meyer se ridică din fotoliu, îi luă mâna, îi sărută vârful degetelor:

— Să-l purtaţi cu plăcere, spuse el. E tocmai potrivit pentru o mânuţă fină ca a dumneavoastră...

Atmosfera se dezgheţa treptat.

După al doilea pahar, Meyer trecu la confidenţe:

— Totdeauna am regretat România. În ţările nordice, oamenii sunt mai reci, mai rezervaţi. Foarte greu să te apropii de cineva. Lipsa de comunicare nu e numai un subiect pentru ziarişti de stânga. În primii ani mi-a fost dificil acolo. Îmi lipsea societatea...

— Şi pe urmă? întrebă Gioni cu interes. Aţi reuşit să vă integraţi?

— Am reuşit să mă lipsesc şi eu de societate. Vedeţi, în ritmul de acolo nici n-ai timp să cultivi relaţii, să stai la o cafea, să pierzi câteva ore în compania prietenilor. Toţi sunt ocupaţi, toţi vor să câştige cât mai mult, să înfrângă concurenţa, să iasă în relief. Lumea te judecă după marca maşinii mai mult decât după prieteni sau după caracter.

— Am citit în „Şocul viitorului”... începu Gioni.

— Depăşit, îl întrerupse Meyer. L-am citit şi eu pe domnul Toffler. A trecut un deceniu de când a scris cartea aceasta, şi lumea s-a schimbat enorm. Trăim sub semnul computerului; alte probleme, altă configuraţie a lumii. Astăzi succesul unui disc se calculează electronic, după numărul de exemplare vândute. Iar această vânzare depinde de mulţi factori, de la renumele interpretului până la calitatea fotografiei de pe ambalaj. Autorul cântecului – cine-l mai ştie azi?

Gioni se frământă, contrariat, pe sofaua Chippendale, aplecându-se să ia o revistă de pe măsuţă.

— Şi eu, care credeam că aş putea face carieră cu compoziţiile mele! De ce-mi spuneţi toate astea, domnule Meyer? O descurajare?

— Nu, dragul meu domn. Un avertisment. Să ştii ce te aşteaptă. Ce te aşteaptă este o luptă dură. Ca să pătrunzi acolo – ţi-o spun din experienţă – nu-ţi oferă nimeni un loc liber, nu se dă nimeni deoparte de bună voie. Ai statutul de intrus. Trebuie să lupţi, să învingi.

— Îmi plac învingătorii, declară Gioni cu emfază.

— Să bem pentru învingători, atunci, făcu politicos Meyer umplând iarăşi cupele.

Şampania rece, înşelătoare, începuse să-şi facă efectul, Mia simţi că-i ard obrajii, era acum mai destinsă, aproape că-l simpatiza pe domnul Meyer, care-i oferea voios migdale şi stafide, întinzând stăruitor spre ea platoul greu, de argint. Muzica aceea suavă, cu tonuri joase şi catifelate, continua să-i mângâie auzul.

— Ce tango minunat! spuse ea.

— Da, tocmai bun pentru dans. Ce-aţi spune de-un tango, domnişoară?

— Dansaţi, îi îndemnă Gioni. Eu îmi ridic nivelul cultural.

În teancul de reviste de pe măsuţă, descoperise o publicaţie sexy, pe care-o frunzărea cu un aer nepăsător.

Mia ridică privirea spre bărbatul matur care se înclinase în faţa ei, într-o plecăciune solemnă, puţin exagerată pentru haina lui de casă, pentru părul lui corect, bine pieptănat, argintat la tâmple. Se ridică, uşor amuzată. Descoperi că-i place să calce pe covorul moale, cu paşi mici şi rari, abia schiţaţi, în ritmul languros al tangoului. Meyer dansa minunat, cu mişcări line, aproape imperceptibile; o strângea uşor, cu o mână peste talie şi cealaltă pe sub umăr, fără să exagereze, cu un aer de certitudine. Tangoul se prelungea. La o piruetă, privirea ei căzu asupra lui Gioni; Gioni era absorbit cu totul de revista aceea viu colorată, în format mic, vândută probabil pe sub mână pe străzile marilor metropole. Meyer părea şi el că luase act de absenţa lui Gioni, căci îşi lipi buzele de urechea ei; Mia nu protestă, dar se feri uşurel, mai mult alintându-se decât

contrariată; covorul îi părea mai elastic sub tălpi, atingerea partenerului, fermă dar lipsită de ostentaţie, o învăluia ca o mângâiere...

Un pocnet sec întrerupse brusc starea aceea de vrajă; caseta se terminase, aparatul se oprise automat.

— Ooo! exclamă enervat Meyer şi întinse o mână, fără s-o lase din braţe, ca să înlocuiască banda.

— S-a făcut cald, spuse Mia şi se desprinse uşor din braţele lui.

— Să mai aduc şampanie, spuse Meyer şi se repezi la frigiderul din vestibul.

— Omul e dispus să ne ajute, şopti repede Gioni. Fii drăguţă cu el.

— Cum adică? întrebă ea tot în şoaptă.

— Vezi şi tu...

Neliniştită, abia gustă din şampanie. Meyer schiţă gestul de a-şi repeta invitaţia la dans, dar ea zâmbi:

— Pauză. Bucata asta e de ascultat.

Începu să fredoneze, legănându-se în fotoliu, melodia lentă, cu o trompetă solo uitată parcă într-un pustiu. Gioni se ridică, ascunse revista sexy sub vraful de pe măsuţă, se îndreptă spre uşă.

— Pe mine să mă scuzaţi câteva minute. Trebuie să las o vorbă cuiva, la recepţie...

— Merg şi eu, spuse Mia.

— De ce? Rămâi aici, mă-ntorc repede.

— Nu. Merg cu tine, Gioni.

— Vă temeţi de mine, scumpă domnişoară? zâmbi unsuros Meyer.

Ea realiză deodată totul: maşinaţia brutală şi naivă a lui Gioni, privirile languroase ale lui Meyer, aluzia „să fi drăguţă cu el”, frapiera acoperită cu şervetul alb, deghizarea lui Gioni în lift, muzica, jaluzelele trase, inelul-ceas...

Se trudi să-şi scoată din deget inelul-ceas şi durerea îi mări furia.

— Sunteţi amândoi nişte... Ce-aţi crezut? M-aţi luat drept o... (îşi căuta cuvintele, indignarea îi reteza frazele la jumătate)... Aţi merita, amândoi, să...

Izbuti să scoată inelul. Îl repuse pe masă cu un gest decis, se

întoarse pe călcâie şi porni spre uşă.

— Mia! spuse poruncitor Gioni. Stai, nu pleca! Stai puţin!

Ea auzea glasul lui dar nu înţelegea cuvintele, prinsese doar sensul lor, încercarea de a o opri din drum; trei paşi până la uşă, încă trei în vestibulul semiîntunecat, el în spatele ei, apucând-o de mână:

— Ascultă-mă, nu te prosti, înţelege, a fost o glumă, vrei să ratezi totul?

— Lasă-mă să plec, altfel ţip.

El o luase de umeri, încerca s-o potolească.

— Stai puţin să discutăm, o să-ţi explic pe urmă, nu se face, un om ca ăsta...

— Lasă-mă, altfel ţip, spuse ea cu aceeaşi hotărâre. Şi să nu te iei după mine. Nimeresc singură drumul.

Izbutise, vorbind, să găsească butonul rotund, zimţat, al încuietorii yale. Deschise, ieşi, trase uşa după ea şi porni de-a dreptul pe scări, străduindu-se să nu respire. Simţea că fiecare respiraţie s-ar preschimba într-un hohot de plâns.

Duse iarăşi binoclul la ochi.

Dezinteresat, mai mult din obişnuinţă, cu gândul la Stânca de care-şi rezemase cândva iluziile. Ştia că la ora asta Mia, într-o elegantă rochie de seară, traversează cu pas înaripat spaţiul vid dintre cabina solistei şi estrada joasă, căutând să ignore zecile de priviri cercetătoare, enigmatice, devoratoare, plictisite, invidioase, experte, în timp ce orchestra atacă semnalul acela hibrid, introducând-o cu o voce de stentor pe „Renumita noastră solistă, MIA!”...

Tresări.

Era acolo, sau o copie a ei, o surată a ei, o altă fată îndrăgostită de un marinar plecat în larg, O altă fată cu silueta ei, cu eşarfa ei violet, desfăşurată în vânt ca o modestă flamură a speranţei – dar cine mai ştia secretul Stâncii decât Mia, cine altcineva mai poate păşi stângaci cu tocurile-nalte peste pietrele incomode, cine decât Mia?

— Viteza maximă! spuse.

— Vreţi să prindeţi filmul la televizor? zâmbi sergentul Picu.

— Voi nu?

— E un film de război, recunoscu sergentul. Trandafir zice că l-a văzut la cinema.

— Pe toate le ştie Trandafir.

— Păi da. Când a rulat în oraş, eu mă pregăteam pentru admitere. N-aş fi pierdut două ceasuri la un film nici ca să-l văd pe Kojak.

Motorul „Penelopei” duduia mai avan ca niciodată; sergentul se aplecă şi citi indicaţia tahimetrului în lumina slabă a amurgului:

— Oho! Mai-mai să dea acul peste cap, zise el cu satisfacţie. A-ntinerit „Penelopa” noastră. Nici de nouă n-o fi fost aşa voinică. Mai ştiţi cum era când am dus-o în şantier?

— Ah, n-avusesem timp să mă deprind cu ea. În orice caz, s-a schimbat mult. Şi ne-am schimbat şi noi niţel, ce zici?

— Ce să zic! Se schimbă oamenii, tovarăşe comandant. Mă uit la Trandafir ăsta. Era spaima unităţii într-o vreme. Care cum dădea cu ochii de el, găsea ceva să-i zică. Şi el, colţos, gata să se repeadă. Nu ştiu, zău, cum aţi reuşit...

— Nu eu. Picule. Sau nu numai eu. Toţi am făcut câte ceva pentru el. Şi mai ales el însuşi. A găsit în sine puterea să dea la iveală partea bună. În fiecare om e o parte bună, dar trebuie să ştii să cauţi.

— De-ar înţelege toată lumea chestia asta... oftă sergentul. Nici eu, când am venit întâi, n-am dus-o pe roze. Aveam un instructor, mamă-mamă! Tot i se părea că zâmbesc ironic. „Mă, ăla, deşteptu'!" aşa-mi spunea. Şi-mi tot găsea cusururi şi mă punea să repet mişcarea. Şi să fug până la gardul din spate ca să execut corect pasul alergător, şi „adăpostit" şi tot aşa. Şi eu executam de-mi dădeam sufletul, doar-doar l-oi mulţumi. Până-ntr-o zi când m-am aşezat cu el la o ţigară şi l-am rugat să-mi spună deschis ce-l supără. „Păi dacă tot râzi ca un deştept..." „Nu râd, tovarăşe, aşa e figura mea. Pe cuvânt de onoare." Am avut noroc că m-a crezut. Pe urmă mi-a prins bine toată muştruluiala de la-nceput. Comandantul de companie m-a văzut ager şi făcând totul ca la carte. M-a trimis la şcoala de gradaţi. Ce-nseamnă soarta omului, tovarăşe comandant!

Radu încuviinţă din cap, cu gândul la întâmplările de pe „Penelopa".

— Vezi, Picule, dacă şi pe Trandafir l-ar fi pus cineva la ambiţie, l-ar fi scutit de toate neplăcerile astea. Ajunsese la un pas de tribunal, amărâtul de el.

— Şi-acuma... îl vedeţi. A devenit un fel de om de bază.

— Toţi sunt oameni de bază. Pe „Penelopa" nici n-ar putea rezista altfel de oameni. Greu serviciul nostru, ce zici, Picule?

— Greu dar ne place, tovarăşe comandant. Eu zic să mai reduceţi viteza. Ne apropiem de far.

Luase autobuzul din faţa portului, chiar dacă mergea o singură staţie; voia să scurteze timpul şi spaţiul ce-l despărţea de Stâncă. În drumul acesta lung şi singuratic, sub stelele înalte, ale nopţii abia căzute, Radu avu vreme să rememoreze toate întâmplările care-l legau de Mia şi să judece momentul critic la care ajunseseră relaţiile lor. Poate că m-am pripit, îşi reproşă pentru a zecea oară; poate nu-i convinsă total de sentimentele mele, poate trebuia să merg mai departe aşa, în incertitudine, până când căsătoria s-ar fi produs de la sine... Şi dacă o pierdeam? Dar aşa, am câştigat-o?

Dilema continua să dăinuie; Mia avusese aerul că pune condiţii. E drept, el nu-i vorbise cu toată convingerea despre profesiunea căreia i se dăruise şi pe care n-o putea abandona; chiar dacă pentru o clipă şovăise, întâmplările din urmă spulberaseră aceste şovăieli. Mândria naivă a tatălui, că izbutise să-şi planteze trainic băiatul în Marina de care se despărţise cu greu, apoi regăsirea „Penelopei”, misiunea care-i dăduse dimensiunea valorii sale proprii, a ajutorului pe care-l poate da oamenilor – răniţii aceia de pe cargou, şi Trandafir, şi ceilalţi care au fost, sunt sau vor veni în anii următori – toate acestea îl îndreptăţeau să respingă dulcele ultimatum al Miei – un locşor liniştit, fără probleme, pe malul Dâmboviţei...

La întoarcerea din cursa aceea eroică – prima ispravă adevărată a „Penelopei” de când era el comandant – Dem Ionescu îl invitase să mai stea puţin de vorbă. Era o adevărată eliberare, după încordarea orelor de furtună, să te pomeneşti pe terasa abia zvântată după ploaie, să stai comod pe scaunul cu spătar înclinat, să priveşti fără grijă în jur şi să asculţi un om cu experienţă vorbind despre viaţă.

— Ideal e poate cam mult spus, cugeta Dem Ionescu. Dar e adevărat că fiecare om îşi are un vis al lui, construieşte un anumit cod căruia să-i corespundă tovarăşul de viaţă. Rar se-ntâmplă să găseşti pe cineva care să corespundă integral acestui cod, să îndeplinească toate cerinţele. Dar dacă se iveşte omul care întruneşte numai unele dintre aceste trăsături, cele care lipsesc se pot „construi” treptat, printr-o influenţă răbdătoare...

— Să înlocuieşti dragostea cu pedagogia? a încercat Radu să glumească.

— Nu cere nimeni asta. Mai degrabă, să le îmbini pe amândouă. Viaţa de familie nu-i alcătuită numai din îmbrăţişări. Dragostei i se suprapune treptat un fel special de prietenie, o comuniune sufletească, mai preţioasă decât iubirea în sine. Nici nu-ţi închipui cât de mult se influenţează reciproc doi oameni, după ce au convieţuit o bucată de vreme. Cât de mult se modelează, apropiindu-se. Aud uneori spunându-se despre doi soţi: se iubesc dar nu se înţeleg. Asemenea căsnicii au viaţă scurtă. Poate fiindcă au avut drept punct iniţial simpla atracţie fizică.

— Cred totuşi că orice dragoste începe cu atracţia fizică. Vezi o fată care-ţi place, faci cunoştinţă, legi o prietenie...

— Da, ai dreptate. Cu condiţia să nu te opreşti la această fază: înfăţişarea exterioară. Să-ţi placă, mai apoi, şi caracterul. Să-i cunoşti calităţile şi defectele. Uneori le descoperi – defectele – prea târziu. Şocul e prea puternic; nu mai ai răbdare să lupţi împotriva lor. Şi-atunci începi să cauţi un avocat pentru procesul de divorţ...

— Oho, divorţ! Mergeţi prea departe cu gândul, maestre. În ce mă priveşte, dacă mă-nsor cu Mia...

— Eu vorbeam în general, nu despre Mia. Mia e o fată bună, după câte mi-am dat seama.

— Este, a confirmat Radu. Într-o vreme mă întrebam dacă e destul de statornică. Mai ales de când a apărut un tip, şeful orchestrei lor...

— E o problemă, într-adevăr.

— Da şi nu. Mia a trecut proba statorniciei în aceşti ani de când suntem... împreună.

— Şi dacă insistă să pleci de aici?

Radu a simţit că i se taie răsuflarea. El însuşi se temea să-şi pună această întrebare. Răspunsul îl avea însă adânc incrustat în cuget:

— Maestre, nimeni nu poate să-mi ceară asta. Nu pot să plec, să-mi părăsesc vocaţia, să mă despart de navă şi de oamenii mei. Oricare ar fi preţul, înţelegeţi?

— Înţeleg, a spus Dem Ionescu. Am înţeles şi mai bine după ce te-am văzut acolo, pe mare...

Şi totuşi o iubesc, îşi spuse. Ce păcat că nu poţi să spui ceea ce simţi... Dar am să-i spun, cu toate riscurile, că nu pot renunţa la meseria mea. O să se supere, dar până la urmă o să înţeleagă. Şi o să accepte. Asta, dacă e vorba de un sentiment adevărat...

Mia şedea acolo, pe Stânca amintirilor frumoase, pe Stânca învăluită de noapte; privi spre oraş, ţinându-şi echilibrul pe suprafaţa neregulată a pietrei. Văzuse vasul venind, un val de emoţie o cuprinsese distingând ca prin ceaţă silueta înaltă de pe comandă: mai mult pentru liniştea ei, desfăşurase în vânt eşarfa, cu gândul la ce-i spusese el: avem binocluri puternice...

Şi-l aştepta. Se simţea mai matură, mai sigură. Poate sunt bune şi păţaniile la ceva, gândi. Să ne deschidă ochii; poate că maturitatea nu este decât alt nume dat doctoriei amare care se cheamă experienţă; din nelinişti şi îndoieli, din tristeţi şi dezamăgiri, învăţăm mereu.

Cu o oră înainte, îl chemase pe tatăl ei la telefon. Îi rezumase, dintr-o răsuflare, esenţialul: nu mai făcea parte din orchestră, plecase de la Hotel „Neptun”, locuia acum la o gazdă în Mangalia.

— Şi ce-ai de gând să faci? Te-ntorci acasă?

— Nu. Am terminat cu formaţia, dar nu şi cu vacanţa. E timp frumos, ar fi păcat să mă întorc acum...

— Mia, auzise glasul lui neliniştit – poate pentru prima oară cu adevărat neliniştit – ce s-a întâmplat de fapt?

— Nimic, tată, fii pe pace. Am primit o mică lecţie, cu urmări binefăcătoare.

— Sigur, binefăcătoare?

— Sigur. Sunt destul de mare ca să-mi dau seama. Am crescut, tată. Nici nu-ţi dai seama cât am crescut în perioada asta.

— Nu prea înţeleg, Mia. Ţi-au plăcut totdeauna enigmele şi vorbirea în doi peri.

— Atunci să-ţi spun mai de-a dreptul: Radu m-a cerut în căsătorie.

— Har cerului că nu-i ceva mai grav, auzise ea în receptor. Mă aşteptam la o tragedie şi văd că-i vorba de un vodevil.

— Nu vodevil. Realitatea este că el mi-a propus şi eu am fost de acord.

— Te-ai gândit bine? E un pas serios.

— Fii fără grijă! (Terminase fisele, aştepta din clipă-n clipă să se aprindă becul de avertizare). O să-ţi mai explic pe parcurs. Acum nu mai am monede.

— Păstrează-ţi banii pentru voal, râsese tatăl.

— Chiar aşa. Înseamnă că nu te opui. Eşti un tătic drag şi te iubesc mai mult ca oricând.

— Şi eu... Ai grijă, Mia...

Luminiţa clipise, apoi ţac! în mijlocul frazei. Nu-i nimic. Mai e şi mâine zi...

Ieşise de la poştă, tremurând de emoţie pentru hotărârea ei.

Avea o mică rezervă de fonduri, se mutase la Mangalia, acolo unde aşteptările şi îndoielile aveau altă culoare. Băieţii din orchestră, trişti şi uimiţi, nu pricepeau ce s-a întâmplat; li se păruse mai întâi că-i o glumă, apoi o ambiţie de moment şi poate nici acum nu credeau că hotărârea ei e irevocabilă. Mai mult din decenţă decât din milă pentru prestigiul lui Gioni în faţa băieţilor, nu dăduse nicio explicaţie gestului ei. Motive personale, atât le spusese.

— O nuntă în perspectivă, ghicise Kelly (Chelaru).

— Dacă-i vorba de orchestră, ne oferim gratuit, adăugase Sandi.

— Te costă doar mâncarea şi băutura, şi ajungi sigur la faliment.

Glumeau, ca să-şi ascundă regretul. În drum spre staţia de autobuz, certându-se care să-i ducă geamantanul, încercau tot aşa, să pară veseli. Kelly (Chelaru) exprimase în cele din urmă gândul tuturor.

— Chiar dacă formaţia supravieţuieşte acestei catastrofe, n-o să mai fie ca-nainte.

— Sunteţi toţi nişte maeştri, încercase să-i încurajeze. Orchestra merge şi fără mine. Poate formaţi un grup vocal...

— Degeaba, domniţă. Laşi în urmă un gol...

În schimb am în faţă o împlinire, ar fi vrut să le spună. O mică idilă de vacanţă a venit să-mi tulbure cursul senin al vieţii, cum se spune prin romane. Dar a fost ceva trecător...

Bine că a trecut, îşi spuse acum pentru a zecea oară. O uşurare, o eliberare. Cum de m-am lăsat atrasă? Dragostea durabilă, caldă, reală, faţă-n faţă cu capriciile unui aventurier sentimental. Statornicia unuia în balanţă cu neseriozitatea celuilalt. Mai era de ales? La urma urmei, o experienţă, se încurajă singură. Trebuia, probabil, să trec şi prin asta. Dar mi-e de-ajuns. Câte lovituri ar fi trebuit să primesc, ca să învăţ un adevăr simplu?

Dar dacă el nu mai vrea? se întrebă cu o tresărire de spaimă. Dacă s-a plictisit de nazuri, de mici şicane, de amânări? Dacă şi-a dat seama de povestea cu Gioni, şi numai din delicateţe n-a arătat că ştie? Dar nu, nu mă simt vinovată! Am cochetat cu el, e drept; dar n-a fost un sentiment, ci mai degrabă o poză; câteva fraze rostite într-o seară, sub influenţa vinului şi a

muzicii; nimic care să fi clintit adevărul acela fundamental, dragostea calmă şi pură, veche şi statornică...

Dar dacă el nu mai vrea? se întrebă iarăşi şi iarăşi

Îl văzu, de departe, profilat pe aureola albăstruie ce încorona oraşul. Se avântă spre el. Îi auzi paşii: fermi, energici, tot mai grăbiţi. Îi mai despărţeau zece metri, apoi cinci, unul, niciunul...

Strâns îmbrăţişaţi, cu deznădejde aproape, nu rosteau niciun cuvânt.

În spatele lor, Stânca speranţei le ocrotea sărutul împlinirii.